

En örns berättelse,

av doktor Solomon Gold.

Första delen.

1.

Boet låg ensamt på berget. En enda stursk unge låg stilla däri ivrigt väntande på föräldrarna och deras mat. Han var hungrig och orolig. Men så var de där.

"Har du sett någon människa medan vi varit bortflugna?" löd deras omedelbara fråga, och ungen svarade tryggt och med säkerhet:

"Nej."

Och föräldrarna andades ut och kände sig säkra för ännu en dag, varpå mat gavs åt pojken. De upphörde aldrig att tala om människorna, mana sin son att akta sig för dem och fly när han såg dem, ty död, skräck, förstörelse och hemsk ruin var det enda de någonsin bringade. Det var människornas fel att de nu var de enda av sitt stolta släkte som ännu hade ett bo i trakten. Alla andra hade försvunnit från landet för gott på grund av maskiner och vägar som människor kört fram och förstört deras land med. Sådana sanna och hemska berättelser blev den ende och älskade sonen matad med allt från sin barndom så länge han bodde i boet. Han lärde sig att frukta den onda människan, och alla andra djur i fjällvärlden där de levde var av samma mening som hans föräldrar. Av berguven, som sett sin egen kusin satt som kråkskrämma uppstoppad i en människoodling, delgavs han ett sådant bittert och avgrundsdjupt människohat att han aldrig mera vågade gå på visit hos den gamle och sure igen. Aldrig ville han hata ett meddjur. Han kunde frukta människan, men att hata henne var för honom omöjligt. Dock var tecknen på människornas grymhet i dalen så omfattande att han blev betänksam. Det fanns ej ett djur, ej en fågel och ej ens en fisk som hade ett enda gott minne av människan. Hela naturens erfarenheter av människan var enbart totalt dåliga. Alla kände bekanta som fastnat i fällor och flåtts, som halshuggits, kokats i grytor och ätits, och alla berättade om forna dagar då ståtliga arter, familjer och flockar av härliga djur vandrat kring i den vackra dalen och förökat sig där, men som sedan av människor fördrivits eller tvingats till flyttning av dammar och fula människobyar. Det fanns inga laxar kvar i älven, alla renar var borta, och rovfåglar, ugglor och uvar var bortflugna eller utrotade. Alla dessa beklämmande sanningar gjorde vår örn snart fundersam. Om fordom det gått till som så – vad skulle det då bli av framtiden? Sorgsen och oroad flög han och gick för sig själv djupt försjunken i dystraste tankar, när han plötsligt fick en idé. Kanske det funnes bättre och ädlare världar bortom och utanför vidsträckta älvdalen? Tänk om dessa människor bara fanns där i dalen och världen i övrigt var god? Ganska uppmuntrad och inspirerad flög han raskt hem till föräldrarna och ställde frågan till dem:

"Finns det människor och död även utanför detta vårt land?"

"Ja," var det kärva tillintetgörande svaret. Men den vackra ungfågeln återtog:

"Hur är ni så säkra på det?"

"Far själv ut och se efter!" var pappans bestämda svar.

Och den unge och starke lade de orden på minnet och begrundade dem mycket länge och väl. De förföljde hans sinne och kom i hans drömmar på nytt tills de nästan liknade en fix idé. Snart såg han de profetiska orden som något av en ödets maning. Han smakade på dem och såg deras frukter och konsekvenser i vackra visioner. Till slut blev de för honom ett tydligt livskall. Han såg det till slut som en uppgift för livet att ute i främmande världar flyga omkring för att se om det någonstans funnes en värld som ej människor förstört och samtidigt se och ta reda på hur kamrater och

andra djur hade det i främmande världar. Ingen fick del av hans planer, och en dag i maj gav han sig plötsligt iväg. Han sågs flyga högt ovan den vidsträckta dalen. Alla som då såg mot himmelen såg hans sällsamma härliga form och figur: en förunderligt fängslande syn. Både människor, rådjur och bävvar gav akt på hans flykt och berättade för andra djur och bekanta om saken. Det blev diskussion bland eliten i hela den urgamla bygden, bland människor och ugglor och järvar, som såg hans avfärd mot söder såsom ett aktningsvärt omen. Hans kraftiga välväxta vingar bar honom upp emot skyarna högt över vidsträckta jorden och fyllde hans själ med en känsla av frihet och kraft. Här i luften, om ej någon annanstans, härskade ändå ej våldsamma onda farliga fula omänskliga människor.

Strax hördes borta i fjärran ett ljud som han aldrig i sitt unga liv hört förut. Det var ett ont ilsket brummande surrande småningom öronbedövande oljud, som tilltog i skräckinjagande styrka.

"Vad är det för fågel som låter så där?" tänkte ynglingen, varpå han spejade åt alla väderstreck. Borta i öster sågs något ofantligt och fågellik men föga levande väsen i fruktansvärd fart och med vrålände rytande styra i rakaste riktning mot honom i syftet, antagligen, att attackera just honom, den ensamme. Sådant var jättens, vidundrets och drakens otroliga utseende att vår örn icke kunde förmå sig till att taga djuret på allvar. Han greps av ett oemotståndligt begär att se närmare på det absurda odjuret. Sådant det verkade kunde han blott vara skeptisk inför det. Bedövad av vrålet, förblindad av jättens förfärliga fart och berusad av farans ofattbara förfärlighet lät han den vrålände fågeln med styva orörliga vingar styra rakt på honom. Han ville se denna otrolighet i vitögat. Störtande kom den mot honom. Den hade ej två ögon som alla andra men minst ett par dussin. De måste ha sett honom, ty med ens skedde något med vingarna, och plötsligt så vände den nedåt för honom. Innanför några av ögonen hann han se några stirrande människoansikten. Då fick han nog. Det räckte för honom. Han flydde mot bergen. Men människovidundrets väjning för honom blev katastrofal. Planet hade för honom väjt nedåt och litet åt sidan och störtade nu mot ett plötsligt uppstickande fjäll. När han såg efter människofågeln såg han hur det räddningslöst kraschade i en kaskad av brinnande lågor. För honom hade det väjt, men det hade ej kunnat väja för berget. Han tänkte:

"Vad är dessa människor för ena? De är gjorda för ett liv nere på jorden, som björnar och kronhjortar. Varför flyger de då? Naturligtvis kan det bara gå galet. Dessutom har de nu smutsat ner och förstört hela nordberget och gjort det till en avskryvård plats för många år framåt, där ingen kan bo eller landa. Jag hoppas ej vänner var bosatta där. Ja, när människor flyger så flyger de bara i luften."

Och vidare flög han mot väster, en aning besviken över att människor ej ens lät himmelen vara i fred.

2.

Nära gränsen mot Norge befann sig en ensam och sorgmodig järv. Örnen såg honom nere på fjällslutningen, styrde ner mot den arme och frågade honom hur det stod till.

"Ack, jag stackars olycklige!" kved den ledsne och ensamme järven. "Jag flyttar och flyttar, och ingenstans får jag nå'n ro."

"Inte kan väl samerna köra dig ur landet?"

"Nej, kära samerna har jag ej något emot, men de grymma och malliga männen från söder är min stora olycka. Medelst maskiner, vidunder och hemiska traktorer far de omkring överallt, skrämmer bort oss, förstör våra bon och gör slut på allt liv i naturen. Man kan ej ens ta sig en middagslur utan att de kommer farande ur varje snår på förfärliga vrålände snöscootrar, som de ej själva ens ser att kör sönder allt liv

i naturen. Jag arme! Min hela familj är förlorad och slut, och jag själv är snart ute ur leken också. Jag blott flyr och flyr vidare, vandrar och irrar allt längre bort till fjärran länder och trakter, där ständigt blott nya och hemskare fasor och faror väntar mig. Ve mig, jag arme!"

Så sade den sörjande järven och vandrade vidare bort medan örnen med vemod såg efter sin vän. Snart lyfte han dock på nytt och for bort över snötäckta landet. Han styrde sin kosa mot bergen i väster och kom snart till Norges oändliga ryggar av höga aldrig upphörande eviga ödsliga fjällkedjor. Över dem for han och kom så till väldiga brusande stormiga havet, den mäktiga gråa och kalla men rika Atlanten. Han hade ej någonsin sett havet förr. Han var aningen rädd först men greps se'n av makten och oändligheten, den väldiga storheten som detta hav så berusande fyllde hans fastländska sinne med. När han så satt på en klipphylla ovanför stranden kom plötsligt en frände och höll honom sällskap.

"Vad gör du vid havet, kusin?" lød den mörkbrune ädlingens tilltal. En havsörn var han och som sådan helt grann.

"Jag söker på jorden en plats som ej människor kan finna och störa, fördärva och tömma på liv, exploatera och döda."

"Du var mig en sällsynt gestalt. Har du funnit en sådan?"

"Ej ännu. Men vem är du? En havsörn jag ser att du är, och som sådan jag hälsar dig såsom en frände, men var har du din respektabla familj?"

"Den är död," sade havsörnen bittert. "Den siste av hela min ätt ser du här bredvid dig, den ende som ej dukat under av hela min ätt."

"Hur många var ni en gång?"

"Jag hade tre syskon, två systrar och en liten broder. Min broder blev fångad av människor och dödad. Min äldsta och vackraste syster dog av förgiftning: hon åt av en sjöfågel som blivit smittad av någon av dessa livsfarliga gifter som människorna sprider omkring sig i okunnighet varhelst de huserar. Min andra jungfruliga syster blev även förgiftad på likadant sätt."

"Vad är det för gifter du talar om?"

"Känner du inte den mänskliga gamen, hyenan, vår orm i vårt annars så ljuvliga paradiset? Vet du ej att vart hon än ställer kosan är hennes spår död och fördärv, säker undergång, sjukdom, pest och förbannelse? Har du ej sett våra smutsiga hav och alla de stränder som människan gjort svarta av olja? Om du så sätter en fot i den mänskliga ondskan, vars kroppsgestalt oljan är, är du säkert död inom kort. Jag har sett många tusenden döda havsfåglar ruttna vid svarta och smutsiga stränder, och allt vad de gjort för att stinkande drunkna i smutsdöden var att i misstag sätta sin fot i den mänskliga oljan. Det finns ej ett hav som ej människor fördärvat, förvandlat till döende smuts och berövat naturen. Förlåt mig, jag skrämmer dig, men jag är själv en som lever av havet." Han tillade stilla med nedslagen blick de bevingade orden: "Jag ber dig om ursäkt för mitt hemsk hat och min vrede mot människan, väl medveten om att du ädlare är än vad jag är och aldrig kan hata ett levande väsen på jorden. Se, ödmjuk och barnslig är jag nu åter, min vrede är sloknad och borta ur hjärtat. Men säg mig: du söker alltså på jorden en icke befläckt natur och tror att en sådan kan finnas?"

"Det gör jag."

Den följande fråga som havsörnen ställde sin nya bekantskap var halvt under rösten:

"Får jag följa med dig?"

Med allvar var frågan ställd, och kusinen, den avlägsne fränden, betänkte sig väl förr'n han svarade:

"Jag har ett bättre förslag. Du är skapad för havet medan jag är skapad för land. Vi far båda ut på vår sökan, men icke tillsammans. Tills havs reser du, och till lands reser jag. Om ett år, när vi vandrat och sökt över hela naturen och världen, kommer

vi båda tillbaka till just denna punkt och berättar, bägge för bägge, vad vi har funnit på färden. Vi skiljs nu och möts här på nytt om ett år. Vad är ditt svar på saken?"

Den unge energiske kraftfulle havsfågeln tänkte på goda idén en sekund. Sedan sade han:

"Gott finner jag ditt förslag. Det är snillrikt. Vi gör som du säger och skiljs. Vi beger oss på utfärd och vandring över den ändlösa jorden och finner varandra igen här på stället om tolv månars tid, och jag önskar dig lycka på färden med vänskaplig värme."

"Det samma önskar jag dig."

De bjöd avsked och sade farväl, varpå havsjägarn lyfte och virvlade bort med beundransvärd kraft i de välväxta vingarna, över det vilda och brusande, stora och mäktiga havet, med utmärkt behärskning av vindens nyckfulla strömmar. Vår pilgrim från fjällen kvardröjde ett slag för att åse beundrade broderns bravurflykt och grannaste havselegans, varpå han även lyfte och gav sig iväg in mot land, än med någon respekt inför skrämmande havet, den vida och dånande grå oceanen. Han flög över bergen tillbaka till ödsliga ljuvliga böljande glänsande gröna och vita fastlandets vidder.

3.

Nere på marken på ljusa solsidan av ett högt fjäll såg han tidigt en morgon en ensam varg, och han tänkte:

"Se, där har vi den som i detta land har blivit hårdast förföljd av de själlösa mänskorna. Han har om någon en orsak till hat mot den farliga människan, oskäligen av alla kreatur. Nu far jag ner till hans sida och börjar ett samtal."

Och ner for den vingburne storresenären med vackra profilen och hälsade vargen.

"Hur mår ni, herr Varg?" lød den yngres tilltal.

"Tack, bra," sade fullvuxne vargen, som redan var nästan i medelåldern. Han verkade trött, resignerad och kuvad och var av naturen ej vidare pratsam.

"Hur far livet med er? Har ni någon framtid? Är livet för ert folk fortfarande ljust?"

"Jag kan icke besvara den frågan för andra, men själv är jag faktiskt en optimist. Jag har ej sett någon mänska på mer än ett år, och så länge hon ej går i vägen för mig kan jag leva i fred. Min familj är nu vuxen och spridd i vår värld, och inget av barnen har dött för mig. Hustrun min dog för två år sedan, men hon var också äldre än jag. Men hur är det med dig? Har du vänner och släktingar, bröder och ättlingar att vara glad, stolt och tillfredsställd över?"

"Ej många, men säg mig, du går här helt ensam och utan flock. Är det så?"

"Ja, så är det. Vi vargar har nu varit hjordlösa ensamma fattiga arma rätt länge. I ensamt nit, för att klara oss alls, med sammanbitna tänder, i trots mot all mänsklig förbannelses sanning, lever vi sega fåtaliga skingrade sällsynta vargindivider. Alltsedan fädernas hjordar helt utrotades har vi levat i tröstlös ensamhet och isolering. Fastän vi utarmats och helt förlorat vårt rykte som vildmarkens konung och blivit mest skröpliga gamla patetiska vrak har dock människan fortsatt att frukta oss och att förfölja oss bortom all sans och förnuft. All sin grymhet och ondska ger mänskorna fortfarande oss stackars vargar all skulden för. Men jag är hoppfull ändå och rätt så optimistisk inför allas framtid. Jag tror på naturen."

Så sade den ensamma vargen, och därefter bad de varandra farväl och drog var och en åt var sitt håll. Örnen lyfte och seglade söderut, glad över vargens ej helt mörka framtidsvision. När han flög elegant och med vidsträckta mäktiga vingar fridfullt i morgonens ljus över Dalarnas eviga gröna och ändlösa skogar såg han ett hundratal meter inunder sig en ensam jagande pilgrimsfalk. Lysten på sällskap och

prat flög han ner till den ensamma falcken och hälsade honom, och falcken var ej sen att vördnadsfullt hälsa tillbaka. Hans ögon var sorgsna och smått melankoliska men ej av sorg utan enbart av visdom.

"Säg, pilgrim, som sett hela världen och vet allt om människor och djur, hur betraktar du människan?" frågade örnen, och jägarens svar var:

"Är du den örn som reser kring världen och söker en plats som kan vara i fred för människornas plågor? I så fall så är mitt råd: upphör att söka. En sådan plats finns ej. Natur finns det endast där människor finns, och förutan natur: vad är livet? Hur svårt det än är att leva med människan och med henne dela naturen: gör hellre det än fly bort ifrån världsherrens anlete. Människan är tyvärr hopplöst en gud. Hon gör vad hon vill, universum är hennes, all makt och all härlighet i hela världen är hennes allena. Försök ej att fly undan världsordningen. Förlita dig hellre och hoppas på människans skonsamhet. Dyrka och älska den tvåbenta apan hur vidrig hon än är och vad hon än gör. Fly henne endast vid fara, och tro ej att hon är blott ensidigt ond. Hon gör sina misstag ibland, men hon är ju blott mänsklig liksom alla andra. Hur ofta händer det ej att vi falkar, världens berömdaste jägare, missar vårt byte? Likaså misstar sig människor ibland, och det är hennes misstag allena som i våra mera utvecklade ögon gör henne ond och till det mest hopplösa av alla fall. Jag är säker på även att människan dyrkar dig. Stanna du i den förbannade människans närhet. Ursäkta, nu ser jag en rätta på marken. Farväl!"

Och den blixtnabba falcken dök ner mot den mäktiga jorden, och örnen skrek efter honom:

"God lycka med jakten!"

Och kroknästa fåglarnas vägar var därefter skilda. Den större fortsatte färdandet söderut över de stora och eviga landskapen, skogarna, älvarna, kullarna, bergen och dalarna, sjöarna och här och var någon liten och fnuttig by. Men snart kom han till trakter där människor skövat, huserat och bråkat. Han såg långt där nere på jorden ett ändlöst och vidsträckt tunt band som var svart och såg ut som en jättelik orm. Han flög närmare ner för att titta, fick på dess jämna och smutsiga yta syn på en fattig grå igelkott, och for så ner för att landa och hälsa.

"Goddag, käre igelkott! Hur står det till här idag?" sporde örnen, och blyge förskräckte herr Igelkott svarade:

"Tack, bara bra! Är det inte ett underbart väder och solsken idag?"

"Jo, verkligen!" svarte allvarliga örnen. "Säg, vågar ni verkligen vistas på svarta och smutsiga ting som av människor konstruerats, som denna helt mörka högst onaturliga landskapsförgiftande väg?"

"Ej är människan något att frukta. En gud och en konung, en herre och ädel gestalt, en förträfflig och klok, en hejdundrande mäktig och kraftfull beskyddande gud, ja, den störste och bäste och visaste av alla varelser här uppå jorden är hon, den gudomliga människan, som jag ej någonsin upphör att dyrka och älska. Ej bör man frukta ett sådant gudomligt och himlaskönt väsen. Ej finns något skönare, ädlare, ljuvare, renare väsen på jorden. Jag tror ingen mänska om någonting ont, och för den sakens skull är jag ej heller rädd för den största och hemskaste mänska på jorden."

Så sade den fromme och stillsamme igelkotten där han helt lugnt och med anspråkslöst nöje låg rofullt och solade sig, och vår örn blev så smått imponerad av lilla och taggiga oskuldens varma uppriktiga människokärlek. Och medan de pratade hördes i fjärran ett vrål.

"Det är bäst att du aktar dig," sade den unge erfarne örnen och lyfte till närmaste träd, medan fromma igelkottsänklingen nöjde sig med att krypa ihop i försvarsställning med sina taggar, sitt dyrbara värn vänt mot alla omkring sig. Det brummande vrålände bullret tilltog i styrka och närmade sig, och fågeln blev orolig. Han mindes med skräck den vrålände flygande saken han mött långt i norr. Lilla djuret på vägen var rätt, det skälvde och skakade skräckslaget, men satte all sin

förtröstan och tillit på sitt naturliga skydd och försvar, som ej ännu någonsin svikit. Med svindlande fart och tjutande hastighet närmade sig den öronbedövande bilen, som styrdes av två unga skrattande ungdomar. Fåglar och rävar, grävlingar, rävar och uttrar, duvor och vildhöns flög uppskrämda upp överallt i den nära belägna och vilda skogen inför besinningslösa dånet och kom ej tillbaka. Automobilens förfränsande rytande ilsket förbi, och dess helvetesljud dog snart bort långt i fjärran. Men kvar och orörlig på vägen låg lilla jungfruliga igelkotten, vriden och dödligt ihjältryckt. Dess vän den bevingade örnen kom svävande ner från en furutopp, stannade vid lilla varelsens sida och sökte med näbben väcka den lille till liv. Han stannade vid den livlösa kroppen en stund, innan småningom vingarna åter utbreddes och klarögda fågelns flög bort över skogarna. Ingen från skuggan gav sig ut på svart asfalterade vägen för att med omsorg begrava den lilla, ty sådant görs endast inom naturen. Om en igelkott kommit på vägen och sörjt den döda, och människan kommit och sett den, så hade den människan helt säkert sagt:

"Gråt ej, vännen min, över spilld mjölk."

Ty just sådan är människoarten, att de hellre lever än sörjer, har roligt på andras bekostnad än ömkar sig över de andra, föredrar okunskap, vanvett och tarvlighet hellre än kunskap och allvar, och dör med ett leende efter ett grymt brottsligt lättsinnigt liv med en svordom på läpparna hellre än att i fromhet i livet betrakta och sträva mot evigheten. Människor gråter ej över spilld mjölk, men det gör naturen, ty det vet allt liv i naturen, att mjölk är för värdefullt för att bli utspilld – den kan alltid användas bättre. Men det struntar människan i.

4.

Allt detta berättade uven i djupaste sjumilaskogen för örnen som kom på besök. Gamla Berguven, som alla vet, är av alla de gamla och visa i fria naturen den klokaste, visaste och allra lärdaste. En endast är ännu visare, och det är den mer än månghundraåriga sköldpaddan, som lever i mera avlägsna delar av världen i enslighet talande föga med andra. I sjumilaskogen träffade även vår örn vid en bäck en flitig gammal bäver.

"Hallå, jag trodde att du blivit driven från landet och utrotad," hälsade örnen.

"Det var jag också, men mänskorna har fört mig tillbaka. Jag kommer från främmande världar och är inte svensk, men jag reder mig bra. Jag kände dock väl till den stam här i Sverige som för hundra år sedan utrotades. De var alla släktingar till mig."

En liten råtta vid stranden som lyssnat vågade säga:

"Det finns många flyktingar här i vår ostörda urskog som kommit från fjärran, flyende människans härjningar. Du har ovanför dig i granen såsom exempel en gammal herre från Småland."

Vår örn lyfte blicken och såg en gammal och vis resignerat lugn domherre, som såg på ädle och skarpögde örnen och sade:

"De högg ner min skog. Vartenda ett träd, varje buske och ruska rycktes från marken med rötterna upp. Hela skogen blev utrotad, uppbränd och skoningslöst mördad och halshuggen. I en gran låg min hustru och ruvade när stora hemska tjutande gnisslande djävulsmaskinerna kom. De gick fram som en mardrömsvision av förfärliga robotar. Frugan vägrade envist att överge boet trots att jag enträget bad henne därom, och feg som jag var blev det så att jag flydde helt ensam. Min hustru sökte jag efteråt bland de beklämnande ruinerna av den förstörda lemlästade skogen. Jag fann platsen för vårt träd, och jag fann trädet, jag fann även henne, men hon var brutalt utan vidare överkörd, krossad och mördad, och våra barns ägg låg omkring henne hopplöst förstörda och krossade vartenda ett. Jag höll genast min sorgesång just där på stället, och aldrig har den varit längre. Ett par andra bistod

mig. Allt detta hände för tre fyra år sedan. Den skogen ligger ännu i ruiner, och allt har de gjort för att den aldrig mera skall kunna växa upp till en skog. Ingen lever där mera."

"Och hur fann du denna skog?" frågade örnen.

"När hemmet och hustrun och skogen, där jag blivit uppvuxen, var helt förlorade, gav jag mig ut på ändlösa resor och irrfärder för att besegra och släcka min gruvliga sorg. Jag for över till Norge och Danmark och Finland och vistades länge i Norrland, innan jag fann denna mörka och orörda drägliga urskog och fann mig till rätta i den."

"Hur kan mänskorna göra något så dåraktigt som att utrota, kalhugga och utan någon besinning alls gå fram och döda en skog, en hel livsmättad, överbefolkad, jungfrulig, fullt utvecklad och oersättlig unik idealisk och genom sin ursprunglighet ovärderlig och fulländad skog?" frågte örnen.

"Mitt bo var ej ensamt i skogen. Vi nygifta älskande par med nyss färdigt uppbyggda hem och nylagda ägg behärskade skogen. Där låg många tusentals mödrar och ruvade när byråkraterna kom."

"Men det vet du väl," sade den snillrika bävern, "att människor är Döden."

"Men varför just vi? Varför måste naturen få lida av människors grymhet och kortsynthet, dårskap och vanvett? Jag fattar ej varför ej människans ondska destruktivitet drabbar människan själv? Varför kommer hon undan, när allt annat liv måste lida och dö blott för hennes förfärliga morbiditets och förstörelses skull? Varför blir hon ej straffad för sin egoism och omänskliga grymhet? Är det icke rimligt och rättvist av oss att begära att all hennes ondska och vanvett en dag måste falla tillbaka på henne själv och hennes barn? Varför händer det aldrig?"

"Vad du är naiv," sade bävern. "Hon kan icke drabbas själv av sina synder förrän hon har lyckats ta livet av hela naturen. Först då kanske märker hon att hon var lika beroende av den som alla vi andra, som hon då har mördat och utrotat."

"Men ni är cynisk, herr bäver," inflikade domherren. "Nog får den tokiga människan lida för allt vad hon gör, men vi barn av naturen får ej ofta veta vad som äger rum i de stinkande mänskornas städer."

"Finns det någon stad här i närheten?" fortsatte örnen.

"Gudskelov, nej!" sade bävern förfärad, och råttan och domherren flydde vid orden och fasliga tanken. "Varför vill du veta var roten till allt mänskligt ont finns?"

"Nu trampade jag i klaveret," tänkte den smått skamsne örnen innan han svarade: "Jag vill se hur en människostad ser ut och hur livet går till där."

"Fortsätt blott söderut, så får du nog snart av människor. Men först ett råd: när du kommer till havet, så uppsök den djärva och glada glänsande fiskaren, som över världen rest runt många gånger. Han bör kunna giva en sökare av trygga världar som du en del upplysningar. Hennes namn är, som du känner till, Silvertärna. Hon finns vid Bohuslåns kust. Far nu väl." Så sade bävern med glänsande ögon.

"Tack för ditt råd," sade örnen. "Lev väl."

Och han lyfte på sina gudomliga majestätiska vingar, svingade sig upp mot solen och lade på minnet den sällsamma vänliga stora sjumilaskogen, som sträckte sig från söderns ljushorisont till den mörkare nordens. Ett ändlöst och ogenomträngligt grönt hav, så smaragdgrönt som havet ibland är azurblått, utbredde sig inför örnens konungasyn, och han tänkte:

"I sanning var det ett misstag av människan att ge sig upp hit och störa den ljusblåa eviga paradisliska himmelens frid. Men kan människan möjligen till och med smutsa ner himmelen och så förgifta den luft som hon andas? Det vore just likt henne." Och han flög vidare.

Och han flög dag och natt över Värmlands och Dalslands sjöar och älvar. Vid Lelången talte han länge och väl med en skönhet till andfru och fortsatte sedan mot söder. Men över en å greps han djupt av smärtosam syn: vid ett människokraftverk försökte en ensam förtvivlad lax forcera den vall av sten och cement som människor uppdämt den oskyldiga ån med. Örnen for ner för att språka med kämpande laxen. På stranden stannade han och gav laxen en hälsning, men laxen var döv för ljud ovan sitt element. Vid en trädrott beundrande sin egen spegelbild satt en fet groda, och då vände örnen sig till denne gentleman:

"Säg, ids du tjäna som tolk mellan laxen och mig?"

"Gärna det!" var den hurtiga grodans svar, och han hoppade raskt ner i vattnet, inväntande örnens paroll.

"Fråga laxen: hur mår ni, herr Lax? Jag ser att allt ej är som det ska. Kan jag hjälpa er?"

Grodan dök ner och kom efter en stund upp till ytan igen. Han var ej lika glad som förut, och han sade:

"Herr Lax är i sanning olycklig. Han sade så här: 'Det är verkligen ädelt av store kung örn att bekymra sig för mig, men för mig finns inget hopp. Ack, jag är dömd, förlorad och olyckligast på vår jord! Jag har kämpat här nu i fem dagar och nätter vid detta förfärliga fall, som ej fanns här förut. Den här ån är min barndomså; jag växte upp här och levde här lyckligt som barn tills jag reste till havet. Som fullvuxen har jag förut vänt åter till barndomens ängder en gång för att leka och svärma och älska som alla andra, men då var ej detta helt nya omänskliga hinder i vägen. Jag längtar så till mina sjöar och lekplatser, jag har ett hem upp i skogen!' Och utmärsglad, bitter, förtvivlad samlar han krafter för att ånyo ta upp sin kamp med cement och betong och maskiner. Han kände sig nästan förnärad av din nobla erbjudan om hjälp och sade bestämt att han ville klara sig själv," sade grodan, och örnen lät höra en suck.

"Ack, vi arma förtappade själar! Vad skall det till slut bli av oss stackars djur, helt förvista från människors hjärtan och hänsyn! Men tack skall du ha, lilla groda, och hälsa herr Lax att jag alltid skall hedra hans minne."

Varefter han lämnade marken och gled upp mot härliga skyn, buren av ädla härliga vingar. På vägen mot kusten allt längre mot söder och varmare trakter föll hans blick en dag på en lycklig ormvråksfamilj vid sitt rede. Han dök ner och gästade hos dem och talade länge om världen och diskuterade med dem om aktuella och nya företeelser i tiden, men när generösa och trevliga ormvråkspappan bad att få bjuda sin örnvän på middag i deras rymliga nedärvda rika och praktfulla bo, där det fanns mat på lager i myckenhet, tackade örngästen nej med en ursäkt. Han var van att fasta och ville ej unna sig sorglös förkovran och matglädje ännu.

"Jag söker ett land där ej mänskliga pester och olyckor finns, och först när jag har funnit det vågar jag tänka på njutning och överflöd," sade han. Därpå skildes han från sina vänner, de trägna och duktiga vråkarna, och for vidare bort över jorden mot söder.

När nattens förmörkande täcke drogs över jorden slog han sig ner i en konungslig ek på en kulle som krönte omgivande böljande nejderna och gav sig där bekvämt sittande hän åt den sömn som ock örnar behöva ibland, och där sov han tills ljuset och morgonen, värmen och livet på nytt väckte kroknäste jägaren upp till en ny dag. Han lyfte direkt och försvann bort i fjärran med solen i sidan.

Så småningom kom han till kusten och havet, till karga och ödsliga vilda men sköna och rika med skärgård så ändlös och gränslös begåvade Bohuslän. Där i luften mötte han aderton ivriga pigga och glada svalor på väg emot norr. Han frågade dem var han kunde finna fru Silvertärna, och de svarade honom i korus:

"Vid stranden! Hon fiskar i viken om morgonen!"

"Tack!" sade örnen och ställde sin färd emot stranden. Helt riktigt; där flög hon, spanande ner i det klarblåa vattnet, sugen på fisk. Det fanns ej någon snabbare, flinkare, djärvare, säkrare fiskaredrottning i hela naturen, och dessutom var hon berest såsom få.

"Goddag, min fru Tärna," hälsade örnen behärskat med artighet,.

"Nej, men goddag, min herr Örn; vad kan jag stå till tjänst med?"

"Goda fru Tärna, ni som har rest från Antarktis till Arktis, och även från Arktis all väg till Antarktis, så att ni är pendlare och världens kanske förnämsta som sådan, som sett hela världen och samtliga delar av världen från väster till öster och även från öster till väster, jag ber er att säga mig: har ni på era berömda och långväga resor måhända någonstans skådat ett land där vi fåglar och fiskar och djur kan få leva i fred för den vådliga människorasen?"

"Är du ungornen som är på jakt efter fridens och djurens paradiset där inga människor finns? Alla talar om dig, du är ett diskussionsämne över snart sagt hela världen, och man håller vad om du kommer att misslyckas eller att finna det största av alla mirakel. Naturligtvis tror inte många på saken. Så hör nu på mig: Far hem till ditt Lappland och var ej så stollig. I femton år har jag varit på resande fot över världen, och något drömparadis finns i drömmarna blott. Överallt finns det människor; det finns ingen frid, ingen trygghet och ingen lycka i världen. Det är bara lönlöst och fåfängt att resa och söka, ty ingenstans kommer man, ingenting finner man, och man blir bara besviken. Mitt råd är följande: sök dig en liten och undanskymd anspråkslös dal där allt finns som du kan behöva. Var nöjd med det lilla. Glöm bort den stora och tröstlösa världen och göm dig i dalen och boet där hemma. Var isolerad och inbunden. Avsky och jaga bort främlingar. Var hård och intolerant emot andra, försvara fanatiskt det egna, var ej generös eller gästfri. Sök undfly allt ont och allt destruktivt med att begrava dig själv i dig själv. Endast så kan du finna en fristad på jorden, ett paradiset, trygghet och frid för den mänskliga ondskan. Sök isolera dig. Fjärma dig och var beredd på att döda för din isolerings och enslighets skull, ty i isoleringen endast kan friden och skönheten spira."

Så talade fru Silvertärna, vår världs allra flitigaste resenär och följaktligen den som nog bäst torde veta vad hon här egentligen talade om när världsgeografin kom på tal jämte kunskap om världen. Och örnen vart alldeles tyst. Hon flög bort och lämnade honom allena, och han blev att tänka:

"Jag ämnar dock ändå fortsätta min resa, mitt sökande efter en fristad i världen, där djur kunna leva tillsammans i lycka och utan att störas av människornas farligt oroliga släkte."

Han greps och betogs någon stund av de fiskande tärnornas vackra och ögonbesegrande mästerskap i ädla konsten att fiska och bredde så därpå ut starka och kraftiga vingarna. Tärnorna såg den ensamma örnen försvinna mot söder. Men de såg inte hans sorg över havstärnans hårda och tröstlösa ord. Nej, de såg ej hans tårar. Ej någon ser någonsin kungsörnens tårar, ty kungsörnen gråter allena.

Han mötte på färden mot söder nu ständigt fler nya oändliga flockar av fåglar, svalor och svanar och gäss jämte andra tallösa och ojämförliga vackra och glänsande strålande arter. Så vacker är människan aldrig. På eftermiddagen när han vände ner mot den gröna oändliga jorden för att finna middag och dryckjom fick han syn på en liten parvel som satt i en lund. Kräkets näbb var för komisk, och stackaren såg ganska glad ut. Han liknade mest någon liten narr eller pajas. En liknande lustig krabat hade örnen ej sett under hela sitt liv, och han frågade:

"Vad är väl du för en rolig och ovanlig clown?"

"Jag är burfågel och ber om ursäkt för att jag är främling i landet och kommer egentligen från Venezuela. Människor fångade mig, satte in mig i en liten bur och sålde mig sedan. Men nu har jag flytt. Vill du veta mitt namn är min släkt papegojorna."

"Jaså, du lille förnuftige pyssling, som flytt från fördärvliga mänskorna. Vad har du lärt dig av dem då, den tid som du har suttit inne?"

"Jag lärt mig en hel del, bland annat att säga som mänskorna 'Skål' och 'Gutår' och 'Hick', 'Rap' och 'Urk'."

"Förvisso har mänskorna högst obegripliga språk, ljud och läten."

"Ja, naturens felande länk är i sanning den sällsamma mänskan. Ett djur är hon inte, och inte en fisk eller fågel. Kan du för ditt liv begripa vad hon egentligen är och vad hon har att göra här i vår annars så ordnade felfria värld och natur?"

"Den världen är inte så felfri och välordnad om man ser människans framfart däri."

"Ja, det är enbart hon som förstört den, och det inte blott genom konstiga läten som 'Fan' och 'Nu jävlar!' och kraftuttryck såsom 'För farao!' och 'Herre jävlar!'."

"Nej, hon är i sanning en konstig och särpräglad utböling. Om man ej sett den otroliga besten med egna och felfria ögon om dagen så skulle man nog våga påstå att så'na djur finns inte."

"Märkligast av alltsammans är dock hennes vanor. Känner du till dem?"

"Hon äter och dricker och sover som alla andra."

"Jag ser att du ej känner till dem. Den mänska som lärde mig säga 'Fy bubblan', 'Håll snattran' och 'Usch' var i sanning mer prillig än någon arm innestängd höna förd bakom galler, staket och med våld iförd tvångströjan vingklippning. Kan du alls gissa vad stackaren gjorde? Han satt på sin stjärt vid ett bord och läste från morgon till kväll! Han bläddrade dumt i förljugna förbannade böcker som han inte fattade någonting av på sin fåfänga jakt efter kunskap och lärdom, betyg och medaljer – en sorts osund frivillig hjärntvätt för att endast spränga sitt huvud med dumheter."

"Han måste dock även ha sovit och ätit."

"Förvisso, men blott för att jäkta och skynda tillbaka till arbetet, bordet och sittandet, fåfänga bläddrandet, konstiga krokiga osunda ställningen där vid det mörka och dystra av enbart oläsliga skrifter belamrade bordet. Kan du alls förstå en så'n dårskap? Att sitta och sitta och sitta – det är vad människan gör här i världen. Hur kan i vårt sunda naturliga urval en sådan varelse klara sig? Kan du alls fatta ett sådant besynnerligt högst onaturligt beteende? Mänskan är galen. Det är vad jag lärt mig av mänskan."

"Vad har hon för andra vansinnigheter och dårskaper?"

"Hon har miljoner. Den svåraste, hemskaste, allra mest prövande, allra mest prilliga är hennes fallenhet för vad som kallas musik. Har du hört hennes radioapparater och grammofoner? De skriker, de bölar, de vrålar och tjuter som grisar som misshandlas nesligt i grymmaste fångenskap. De är det värsta av gissel, ett medel som leder till intet förutom blott mardrömmar; ett infernaliskt oväsen och oljud som skrämmer naturen, lamslår all frid och all sämja, ett krig som leder till värre och hemskare öden och fasor än döden. Det är mänskans onda musik, hennes galenskaps insegel, av alla mänskliga vanvett det största. Har du en gång stiftat bekantskap med människans ljudapparater så är du förstörd sedan för hela livet."

"Är du ruinerad för livet?"

"Nej, självfallet inte, men skadad i hjärnan av mänskans miljö eller brist på miljö är jag nog. Min smala räddning, om jag alls har någon, är det att jag ändå trots allt är naturlig. Men jag blir långt hellre dödad och uppäten än att jag låter mig föras tillbaka till mänskornas tokiga fula och fredlösa evigt oroliga helgalna värld. Så att vad du än gör, så far inte till staden; det ber jag dig ödmjukt och innerligt om för din egen skull, ty den som vågar bege sig till staden tar allvarlig skada för livet omedelbart, fastnar där snabbt och går under. Far inte till människostaden, all ondskas upprinnelse!"

I nästa ögonblick sågs där en katt som smugit sig nära inpå dem i skydd av konversationen. Den tysta klofingrade hungriga smidiga jägaren skulle just hoppa på

färggranna av människosläktet så grymt vilseförda tropikpapegojan, när denne fick syn på den hotande faran, skrek till och for upp, medan katten förbannade oturen. Örnen högg till med sin näbb, och den arma av människor fördärvade och helt förstörda fridstörande katten, utom sig av skräck, sprang förtvivlad ur trädet. Men fröken som flytt ifrån mänskorna efter att av dem behandlats med skam som ett vanärat husdjur, och som aldrig själv kunde mer hitta hem, var försvunnen och borta och syntes ej mera. Den resliga ungorerna hoppades hon skulle komma tillbaka, men fåfängt, och snart lyfte även den ädlaste av alla fåglar och flög bort mot söder i riktning mot staden, varunder den gråa och surmulna himmelen mörknade och blev till tystnad och svartnad kall afton.

6.

Under den tid som förgått sedan kungsörnen lämnade fränden vid havet, så hade ock denne rest vida omkring och mött fina personer och talat med dem. Då han lämnade Lofotens karga och skrovliga, ruggiga taggighets stormslitna hårda orkanpinta kust gav han först sig i riktning mot eviga öppna och våldsamma havet mot väster. Den hårda och gisslande vinden piskade ögonen, brände i kroppen och vållade honom besvär, men vanare än någon gammal fregattkapten, som runt Kap Hoorn seglat tusentals gånger, var örnen. Hans vingar, hans själ och hans ädla fysik var upphöjda över allt jordiskt, naturligt och världsligt. Med mästerskap kunde han lätt manövrera och tjäna sig av vilka vindar som helst som ej var orkaner. Han hade just senaste år blivit vän med en stark albatross, som han länge med noggrannhet samtalat och diskuterat med och lärt sig mycket av. Samtidigt kände han stormfåglar, stormsvalor, labbar och havssulor, liror och skarvar, som han lärt sig så mycket av att han med största lätthet besegrade dem. Men se där! Han var nu rätt långt utanför kusten, långt ute till havs, när på gråa och kyliga stormiga havets skummande yta han ser något sällsamt: en mänsklig och vilseförd skvalpande livbåt, totalt utelämnad åt havets omänskliga våld. Den var ensam och liten och rymde ett femtal personer, som frusna och passiva handlost lät sig översköljas och dängas och slungas av havet än hit och än dit i uppgivnaste väntan på döden. Den ensamma örnen blev nyfiken och mot sin vilja så smått intresserad och började närma sig lilla och prisgivna farkosten. Skeppsbrutna var de fem mänskorna, och en av dem var förfrusen och avsomnad redan. Den ädla och kroknästa havsörnen närmade sig dem och cirklade ovanför dem av personligt intresse. Det dröjde en stund innan någon av skeppsbrutna männen blev varse den ensamme himmelsseglaren uppe i skyn. Den som upptäckte den majestätiska lugnt omkringkretsande kungligt bevingade varelsen väckte de andra och pekade mot vackra örnen omsider liksom för att visa de andra, och havsörnen spetsade öron och ögon. De iakttog länge den ensamme fiskaren, som alltför väl såg hur iver och hopp brann i ögonen på dem som eld. Kanske tänkte de att det fanns land strax i närheten, eftersom möjligen örnen var kommen från land? De viskade, tasslade, talade hemligt tillsammans, och örnen vågade sig allt närmare. Plötsligt, när örnen var inom hörhåll och skrämmande nära, hov en av de skeppsbrutna männen upp rösten och ropade innerligt upp till den ensamma örnen:

"O fågel! O helga välsignade havsörn, om du kan förstå oss och känna för oss, vårt elände, vår nesa och hopplöshet; om du naturen till trots har förstånd, så hör oss! Vi vet ej var land är. Vi vilse och skeppsbrutna, olycksförföljda och halvdöda är efter veckor till havs i den här öppna livbåten! Visa oss, om du förstår oss, åt vilket håll land är! O, led oss, du granna och skickliga mästare, luftelementets och himlens, naturens och stormens betvingare! Flyg framför oss och visa oss riktning mot land, o du starke och sällsamme luftriddare!"

Så löd sjömannens enträgna rop. Nå'nting slikt hade ungörnen aldrig sett maken till eller förut varit med om. Med allt större nyfikenhet kom han varligt allt närmare i sina svepande cirklar. De utsatta männen var frusna och blå och såg hjälplöst med bedjande blickar mot honom. Var han nödd och tvungen att hjälpa sin största och enda förbannade herre och fiende då? Skulle han snällt förbarma sig över den ras som utplånat och dödat alla hans vänner, föräldrar och släktingar, och som med iver försökt och på ett hår när lyckats att utrota hela hans folk? Dessa tankar brann i hans hjärna ett ögonblick innan han dök ner mot båten snett bakifrån rakt emot vinden. Han strök tätt utmed männens hjässor och sköt i den rakaste linje igen över havet, beskrev där en båge och återkom till ursprungsställningen. Åter dök rovfågeln ner emot livbåten i exakt samma linje, kom ut mot havet igen, vände åter tillbaka och fortsatte tecknet. Han lärt det för länge se'n när han i boet var liten och umgicks bland annat med bin, dessa klyftiga och oansenliga varelser, av vilka han fått en medlem till kompis, som en gång berättat för honom hur de, när de funnit en honungaskatt, brukat visa varandra i vilken riktning den låg med att flyga som havsörnen, fiskaren, kungen från land som behärskade havet. De svältande männen i båten förstod snart att den stränga och dystra fågeln förstått vad de menat och blev helt utom sig av glädje, förtjusning och hopp. De skrek vilt triumferande till varandra:

"Han fattar galoppen! Han visar oss hem! Hurra!"

De var galna av glädje och rörde sig så i sin båt att den allt utom stjalpte.

"Men låt oss nu strax börja ro innan fågelfan lämnar oss!" föreslog en, och de följde förslaget. Bevingade varelsen visste ej varför han gjorde det, men han lämnade icke de skeppsbrutna i första taget. Igen och igen flög han nära inpå dem i riktning mot kusten och utan att männen försökte att hugga och skada och anfälla honom. Ibland blev han tveksam och gjorde en extra vid båge bort från den ensamma båten och undrade om det var nog nu. Men åter och åter kom han tillbaka hur långt han än flög bort emellan. Så länge som männen satt roende vid sina åror kom trogne Mercurius tillbaka och visade ännu en gång rätta kursen. Så arbetade hela natten uttröttade männen, tills morgonen kom och den röda hoppgivande rodnaden lyste upp himlen och havet. Då den vilda kulingen nu hade slocknat, var skyn nu så molnfri och fullkomligt blå som den bara kan vara för ensamma briggar och seglare ute på öppnaste tystaste havet. Och männen i nödläge ropade då till sin hjälpare sänd ifrån himmelen:

"Tack skall du ha, vår välsignade kompis! Nu har vi vår moder välsignade solen att ty oss till fram till den kust som vi tack vare dig redan ser långt i fjärran. Den hjälp som du givit oss tackar vi för! Ack, om än det var möjligt för oss att betala tillbaka!"

Men örnen var redan på väg bort från tacksamma männen. Han hade gjort sitt och var icke mer så angelägen om att höra människors prat. Det var gjort nu, och resten fick vara. Han flög mot sydväst och försvann där ifrån männens blickar. Han hade naturen att tänka på nu. Havet var mycket stilla och vänligt och leende nu i den rosiga morgonens gyllene rodnad. Han gled med få vingslag på varma och smekande ljuva och lätta luftströmmar, njutande av havets ändlösa tomhet och frid, när från ytan, från stillsamma vaggande spegeln av siden en ömklig och klagande olycklig röst med hjärtslitande tårdränkt stämma anropar honom:

"O fågel! O hjälp mig! Förbarma dig över mig arme olycklige stackare!"

Själen som grät så från ytan var en gammal ädel och välskapad lax. Örnen sänkte sig ner och fick veta bekymret: den gamle var angripen av havets fulaste fisk: han var hemsökt av lampricken, som sugit fast sig på kungslaxens sårbara buk.

"Vänd din feta och skimrande välfyllda mage i vädret, så skall jag kurera dig, för att du ädlast och tapprast är av alla lovvärda fiskar!" föreslog örnen, och åttlydd av glänsande glade så olyckligt kräftsjuke laxen tog örnen, fortfarande buren på vingar,

sin näbb, och med blott ett enda kort välriktat snitt högg han av onda sugaren, enbart fördärvbringande nejonögat med huvud och allt.

"Tack för hjälpen!" sa' präktiga laxen. "En sådan kan leda till döden, och endast en medbroders mänskliga känslor kan råda bot på dess parasiterande utsugning av bättre blod än hon själv. Tur har ni, som i luften och även på land är helt fria från slika förfärliga missfoster."

"Säg inte så. Både uppe på land och i luften finns hemskaste och hänsynslösaste världsparasiten av alla."

"Vem då?"

"Det vidunder som kallar sig mänskligt. Den vidriga mänskan."

"Som om vi var fria från henne i havet! Ack, förr var det ljuvligt att leva minsann, innan mänskan kom med sina motorpropellrar i havet! Minsann, det fanns frid i vårt rike en gång, och den friden kallades evig. Den hade ej någonsin brutits så länge allt liv i vår värld existerat. Så plötsligt en dag för ett jämnt sekel sedan på farfars tid kom detta oljud i vårt ädla tysta naturliga rike. En människa satte en motor i förr sitt så vackra naturliga vindförda skepp. Och därefter så blev det blott värre och värre. Den växande onskans ohyggliga klimax uppnåddes med ubåten, som härjar, lever och sprider sin skräck och sin otrygghet fortfarande. Ack, i gångna och gyllene tider var ordning och frid i naturen, men den är förstörd så länge som mänskan har sina förpestande smutsiga hemska maskiner, som blott spyr ut lort och förgiftar vårt hav mer och mer. Jag kan snart inte andas i havet ens mera för människans skull. Jag får hennes förbannade skit in i gälarna. Ja, du har rätt. Hon är värre än lampricken."

"Säg mig, gamle herr Lax, ni som färdats runt världen i årtal, jag har en undran: har ni någonstans sett en plats där vi mänskliga renliga och till skillnad från mänskan naturliga djur kan för människodraken få leva i fred? Har ni någonsin sett eller hört något om sådan tillflyktsort?"

"Om jag var kunnig om ett sådant paradys vore jag ej här i människoplågade Nordsjön. Är det er mission? Är ni ute på jakt efter sådan utopisk ljus frihet och lycka?"

"Ja."

"Möjligen skulle det finnas ett fridfullt och undanskymt paradys någonstans i något hav i ett okänt och bottenlöst djup. Vill du att jag skall forska i saken?"

"Jag vore för innerligt tacksam."

"Men hur skall vi då åter träffas?"

"Jag redan stämt möte med Kungsörnen, som över länder och öknar och berg söker samma som jag. Vi skall träffas vid karga och stormpinta Lofoten om knappt ett år."

"Strax vid Lofoten råkar jag ha en del släktingar som jag ej någonsin än hälsat på. Får jag komma till mötet också?"

"Du är välkommen."

"Om knappt ett år?"

"Ja, det säger vi. Hej då så länge!"

"Farväl, och lev väl!"

Och de skildes, havsörnen på högburna vingar mot solen och skyn, och den gamle och gladlynte tacksamme laxen mot mörka och hemlighetsfulla djupa och dunkla av jordbävningar, kataklysmor, tyfoner, och stormar ej någonsin skakade mystiska inre domäner av havet, som dock ganska störda och hemsökta var av ilskna propellermotorer och andra olidliga smutsiga mänskliga mardrömmars väsen.

Havsörnen vandrade vidare ut över böljande havet och träffade många personer. Han såg och var länge i samspråk med sjöhästen, några beskäftiga måspar, en stormfågel, hajar och tumlare, torskar och valar. Men när han kom nära de vilda och branta men ändå befolkade Shetländska öarna, såg han på avstånd en cirklande svävande fiskande havsörn som han, men en kvinna. Hon var lika skarpögad som han och blev varse på långt håll att han hade upptäckt och iakttagit henne. Hon närmade sig, och han brydde sig ej om att undvika henne.

Hon hälsade snart glatt: "Goddag! Du ser dystert och ensam och inbunden ut. Vad bär du på för öde?"

"Ack, sök dig en annan och gladare danskavaljer. Jag är upptagen."

"Säg mig blott varifrån din buttra ensamma nuna är kommen."

"Från Norges klippiga kalla och stormiga kust. Jag är ute på pilgrimsfärd, sökande någonstans det fria land där det icke finns människor men endast frid, ro och renhet och lycka."

"Från Norge? Då har du re'n färdats en väldigt lång väg. Har du ej någon känsla av hemlängtan?"

"Vad är väl det?"

"Saknad av det man lämnat, en stilla och helig nostalgia och längtan till hemmet, till boet, ett ljuvligt begär efter trygghet och frid från all jäkt, alla irrfärder, all den förgängliga världsliga fåfängan; kort sagt, en längtan tillbaka till vad som först upprann i barndomen: den oantastliga familjelyckans oöverträffbara ljuvhet."

"Du frestar mig hårt, kära jungfru! Men stör ej min frid! Någon frid har jag icke så länge som människan finns."

Men den fagra bedårande ungmön, som var allra vackrast av samtliga jungfrur på Brittiska Öarna, gav ej så lätt upp. Hon sökte beveka den obönhörlige örnen och fortsatte fresta och värma hans isiga hjärta med ömma och fagra förtjusande ord, men den envise hanen gav icke efter. Till slut, när hon var desperat av hans motstånd, och hennes kärlek och trånad till den viljestarke och vackre ungörnen nådde sin kulmen, ställde hon frågan:

"O vackre och härlige pojke, låt mig åtminstone få följa med dig på din trolska färd, din högst osedvanliga flykt från den vanliga gråa ohyggliga vardagen! Låt mig få följa dig ut på din resa! Jag lovar att ej ställa till med bekymmer."

"Kör till!" sade örnen. "Men då får du lova mig att vara lydlig och underdånig."

Men unga jungfrun svarade icke på detta. Men på tu man hand flög de vackert tillsammans vidare ut emot öppna och vida i rosa och brandgult och rött av den nalkande skymningen färgade havet bortom de klippiga branta och livfulla öarnas branter. Där häckade grisslor och sulor och skarvar; miljontals av unga och nygifta lyckliga simmare, dykare, fiskarfamiljer och jägare, flygare, hade på branterna bon och emellanåt även familjer, med fredliga skyddande grannar vid tröskeln. De bodde så tätt att det var nätt och jämnt plats för bona, som var mycket mindre än fåglarna. Och ändå sågs ej en enda trätande granne i någon av högljudda fågelförsamlingarna. Där var måsar och labbar; de båda passerande ungdomarna såg på lätta och lyckliga vingar liror och stormsvalor sväva och myllra, bedårande tordmular, ömsinta alkor och även som gäst en och annan gudomlig och kunglig förnäm albatross. Där var tärnor och trutar och små lunnefåglar, dessa så särpräglade melankoliska ömsinta fromma havsfilosofer. De båda havsörnarna strök utmed havet med hanen i täten och kom mycket nära en sådan grällt näbbad besynnerlig havspapegoja. På hanens bevåg blev det tilltal och konversation. Han såg ut en som var mera ensam och fridsam och skild från de andra och ställde sin fråga till honom:

"Vad tycker du, clownnäbb, om människan?"

Lustiga fågeln såg upp och svarade rättframt:

"Mänskan? Vem tänker på människan? Vad är väl hon? Blott ett livligt och levande väsen liksom alla andra. Förvisso har hon ställt till med skandal och stort krångel i världen ibland, men vad är väl sådant i längden? Visserligen har hon mördat och fångat och halshuggit, uppätit, slaktat och utrotat raser och folk, hela samhällen, städer, familjer och slakten och inte minst av de mest hjälplösa, godtrogna, kloka och vackra, begåvade och de med varmaste hjärtat. Få raser har blivit förföljda som vi, och få själar har sett flera vänner och släktingar slaktas än jag, den som minst hatar mänskan av alla av henne så kallade vilddjur. Och vem kan väl glömma vår vän, glade lekfulle fromme så varmt generöse och vänlige fullkomligt utdöda Garfågeln? Men vad betyder väl sådant? Hur fåfänga äro ej människans härjningar! Vad hon än gör kommer någon att vidare leva och trotsa hans ondska och våld, all den skräck, död och fasa han sprider och skratta åt honom när han sedan i något krig sopas bort från naturens och jordens yta med all sin odräglighet, ohyra, smuts och fördömda nerlusade fåfänga. Moder Natur segrar alltid till slut. Ej mänskan i all sin triumf och sin ära, sin makt och sin skönhet och härlighet, styrka och kraft kan förmå ens det minsta mot henne. Han är bara fåfäng mot henne, han är bara gudlös och vanvettig i sina brott och förbrytelser mot henne, han har mot henne, sin moder, begått bara våldtäkt, och det är ju ingenting i människans mening, och leder allenast till nesa och nederlag, vanära och dekadans blott för honom. Naturen, den heliga universella gudomliga fromma och goda saliga modern överlever alltid och kuvar och straffar, besegrar och agar människans onda natur till slut alltid. Naturen är allt medan mänskan är intet. Så frukta ej mänskan. Hon är blott en storm som går över. Hon dör, går i graven, förstörs, blir till intet, försvinner och glöms i sin okunnighet om den sälla evigheten, medan ett fåtal av oss alltid strävar och lever vidare, stympade, rumphuggna, halvt eller mera utdöda men starkare än någon fruktansvärd mänska i det att vi blott är naturliga. Ömka er över förtappade tvåbenta apan, ty hon är den arma och svaga. Vi håller oss eviga medan hon ständigt blott går åt helvete. Hon lider ej, hon förföljs ej, hon jagas och uppäts och ljuter en ständig martyrdöd ej alls såsom vi, och därefter är hon: en fåfäng och inbilsk förtappad omänsklig löjlig och högmodig dum babian, som blott duger till att smutsa ner. Översittare som lever blott för sig själv och sin stund är vad hon är. Hon är ej som vi som i ringhet och litenhet, anspråkslöst nödtorft blott tänker på framtiden, barnen, varandra, naturen och evigheten. Hon förföljer oss, men det finns inte en plätt uppå jorden där det ej finns hamnar och skrymslen, tillflyktsorter, fristäder och vrår för oss själar att gömma oss i och fly till och undkomma genom. Hon visat ordentligt att hon kan förgöra och utrota raser och folk, men hon kan icke kröka ett hår på en fri individ, på ett självständigt mänskligt barn av naturen. Vi skall överleva för evigt blott genom att vi är naturen. Välsignade vare de människor som tänker som vi."

Men nu avbröt otålige hanen av örnarna:

"Stornäbb, du pladdrar som en papegoja! Du är ju så pratsjuk som få! Inte orkar vi höra på dig, din maskindrivna pratmakare, om du håller på så! Vi har aldrig hört maken! Men säg oss, helt kort, innan vi kan betrakta oss fria från ditt elakartade babbler, har du någonstans sett en värld där man kan vara fri och i fred för den hopplösa människans oro?"

"Nej, det har jag aldrig. Men gömmor och fridfulla tillflyktsorter finns det litet varstans. Jag hade kusiner vid Färöarna innan människor kom dit och åt upp dem..."

Men längre än så kom ej havsclownen. Örnarna var redan bortflugna ett ganska avsevärt stycke. Men stornäbben hov upp sin röst och gav ljud åt en sång:

"O helige Garfågel, helgat varde ditt namn för all tid! Du var en underbar vän för oss samtliga alkor och havsbor. Du skall aldrig glömmas. Din tragiska död och din utrotning gjorde dig evig och signad som hjälte för alltid. Ditt rykte skall vandra från fäder till söner och vidare genom varenda generation intill slaktenas ände. Du klagade aldrig. O, varför var människan tvungen att utrota dig? Man kan kanske

förstå att det mänskliga odjuret ständigt för krig mot sig själv inom sitt eget folk mellan sina förkonstlade släkten och aldrig kan sluta fred med sig själv; men vad finns det för anledning för denna irrationella okynniga människa att gå i krig mot naturen och utrota fåglar? Och Garvfågeln var icke endast en fågel. Hon var ett helt folk av oskyldiga fåglar. Ack Herre, som styr över människan, och som har skapat den omogna människan efter sin avbild, jag ber Dig att skydda din egen natur och allt liv. Låt ej människan få utrota fåglar och fiskar och växter och arter och djur som hon vill, ty vi är alla oskyldiga. Endast människan är skyldig. Hon må gärna utrota sitt eget släkte, det kan hon ha anledning till, men låt icke naturen mer lida för henne, ty det är ej rättvist.

Ja, känn er nu duktigt illa berörda, o människor! Se er belägenhets pinsamhet, skäms och var osäkra, otrygga och duktigt rädda för er, för er själva. Frukta varandra, se enbart med skräck på er själva, er stora gudomlighet, er skräckinjagande digra förträfflighet! Se er i spegeln! Betrakta er eld och de vapen ni har med outsäglich fasa, se noga på era kanoner, granater, ubåtar, robotar, skjutvapen, bomber och kulsprutor; se om ni finner nå't annat än död i er själva och i era verksamhetsfält! Ja, blygs, skäms och frukta varandra, ty allt vad ni människor är är förstörelse, död och förtvivlan, mörker, tragik, blod och tårar och nattsvart elände med brott, våld och ofrid och helveten bara. Döden är ni, o förbannade människoras, medan vi utgör livet. Genera er bara! Det är vad ni andligt blott duger till!"

Så sjöng den lilla havsfågeln ut. Ingen hörde hans tragiska melankoli, ty han var ju blott, det visste alla, en clown.

8.

Medan havsörnsparret flög längre bort ut över havet mot diset i fjärran kom vännen i land, unge kungsörnen, ständigt allt närmare människostaden. Då såg han på jorden en liten sjö och vid stranden av den en vitklädd herre, som vadade värdigt på jakt efter grodor. Örnen begynte att glida på vingarna ner, mycket stillsamt för att icke skrämma och störa den fridfulle gentlemannen, höll upp vid hans sida och hälsade:

"Nej, men goddag, min herr Stork! Jag hört ryktet och trodde re'n att ni var utrotad."

Skimrande snövita rene storken var ej sen med svaret:

"Det var jag också, men som synes så har jag nu kommit tillbaka."

"En fröjd och en lisa är det att här se er i skogen."

"Herr örn, ni är vänlig."

Men just i det samma såg storken en groda och högg den. Så sade han:

"Får jag här bjuda er på detta grodlår? I sanning, det är en sannskyldig delikatess."

Men vår örn var ej van vid slik föda och kunde blott artigt men ganska bestämt tacka nej, varpå ädla storken med uppenbar njutning åt upp sin betydande läckerhet själv.

"Jag är mera begiven på kött av allt slag," tillade besökaren.

"Ja, ni är visst ganska matglad i fråga om ruttnande lik eller as?"

"Ja, det är just min specialitet. Säg mig, bor det ej människor här ganska nära?"

"Bara förtrogna och hjälpsamma fromsinta bönder. Jag har byggt mitt bo strax invid deras hus."

"Ej uppå deras skorsten?"

"Nej, det var vi kända för fordom, men tiderna ändras, seder och trygghet förstörs, och man vågar nu ej längre vara naturlig och mänsklig. Nej, jag bor nu i ett stort träd nära gården och finner som oftast ett skrovsmål på deras område. Men

apropå allsköns mat; nog är dessa vandaler till människor ena barbarer. Har du sett en människa äta nå'n gång?"

"Nej."

"De har ingen matkultur alls. Såsom flodhästar vräker de i sig. De kan närmast liknas vid måttlösa frossande feta hyenor i deras otidiga bordsskick. Hon har det så bra, stackars människan, i sin inbillning om att hon herre är över naturen, att hon har fullkomligt förlorat sitt sinne för konsten att äta och njuta av maten på rätt sätt. Hon äter blott för att få fylla sin mage, bli fet som ett trögt och kastrerat impotent husdjur och för att få gagna sig av sin högst onaturliga avfallsmaskin. Hon har glömt hela konsten att äta och sällheten att gödsla jorden och avge sin spillning naturligt. Hon tror att hon kan vara renlig och nog hygienisk förutan naturen, men där tar hon fullkomligt fel. Ty ju högre hon strävar, dess smutsigare blir hon ofelbart, vilket bevisas av oljan och industrin, som ju blivit i sanning en pest för naturen så svår såsom nå'nsin de pester som härjade fordom bland människorna. Ett absurt monster är mänskan, ett frossande smutsigt vidunderligt monster."

"Ni har säkert rätt, ädle stork; men berätta för mig: ni som pendlat och vandrat så mycket emellan Europa och södern, har ni måne någonsin råkat på någon tillflyktsort för oss naturliga själar, där vi kan få vara i skydd, fred och frihet för människor?"

"Är det vad ni söker i livet? Nej, sannerligen, jag har aldrig tyvärr nå'nsin funnit ett dylikt. Men om ni var lycklig nog att en dag finna ett sådant, så kom hit till mig och berätta, så kommer jag också med hela familjen."

"Om avkroken ej blir för lång skall jag göra det, eller så skickar jag bud genom någon kär brevduva."

"Tack skall ni ha. Då skall jag gå till bondgården till de bedrövliga frossande supande människorna och se om jag nu på deras gård kan finna någon supé åt familjen. Farväl!"

"Ja, farväl, gamla goda herr stork!"

Och den mörkbrune örnen for bort från den renvite storken, som sävligt och värdigt med avmätta steg stillsamt vadade in emot stranden. Vår örn hade aldrig sett någon som levat med större och mer stoiskt lugn. Och han skulle med fröjd minnas värdiga storken för alltid.

Men när han så flög över träden, så hörde han alldeles tydligt en röst ifrån grönskan som sade ett "psst!" just till honom. Han sänkte sig åter och såg snart i djupaste lövverket på allra minsta och tunnaste grenen en pippi så liten och grå, tunn och mager, så fullkomligt anspråkslöst enkel, att han kunde blott känna ömkan med lillusen. Ner på en bärande gren i den lummiga djungeln landade han så pass nära den lilla han kunde och frågte:

"Vad vill du, din lille och fattige pyssling?"

Och lillfågeln svarade ivrigt:

"Jag såg att du talade med fina storken vid tjärnen. Tro inte och hör inte på honom. Mallig och inbilsk och rent ut sagt fisförmäm är han. Han vill bara synas. En snobb och en sprätt, en odräglig och äcklig idiot och en okunnig fåne är allt vad hans skrytsamma värdiga väsen består av. Han är en som varken har roligt eller som någonsin kan glädja andra. Kom med mig, skall du få se sanningen om fula människans matvanor!"

"Menar du att du har lyssnat till vår lilla konversation?"

"Vi som minst är hör mest, medan de som är stora går miste om allt. Och de dummaste är de som syns mest, för de är helt döva för allt utom blott för sig själva, sin egenkärlek och sin fåfänga."

Kungsörnen tvekade men lät sig dock övertygas och lockas av pippins vackra bedårande sjungande oemotståndliga röst, och han frågade:

"Säg blott: vad heter du?"

"Mitt namn är Näktergal."

Sedan så följde den pampiga fågeln med lillfågeln till ett fantastiskt gömställe varifrån genom det rikliga lövverket de såg rakt in i något som örnen förut aldrig sett: en väl upplyst, ja, bländande, lysande, strålande människobonings otroliga ytterst detaljrika underligt ordnade inre.

"De skall just nu sätta sig ned vid sitt bord för att äta," ljöd örnens vägvisares röst, och örnen, med stirrande stora besatta förtrollade ögon, gav noggrant i varje detalj akt på allt vad de konstiga mänskorna gjorde för sällsamma saker när de endast skulle ha mat. Det var för första gången som örnen fick se verkligt levande människor i närbild, och aldrig så hade han då väntat sig något liknande. Nog hade han varit förberedd på de mest konstiga, omöjliga och besynnerliga egenheter hos detta märkvärdiga djur, världens konstigaste, ett djur som i naturens namn ej skulle finnas, men aldrig så hade han då väntat sig något mera chockerande underligt än vad han nu fick bevittna som sin första erfarenhet av det mänskliga vidundret.

Först satte mänskorna ner sig på högst remarkabla ställningar invid den ännu mer upphöjda ställningen där det låg mängder av saker och föremål i en besynnerlig ordning. Det var värre än en australisk glad friares inbjudan av sin moatjé till sitt bo. Innan måltiden började hukade mänskorna ner sig på sina sittställningar med sina händer ihop. Sådan ceremoni före maten var fullständigt en obegriplighet för unge örnen. Så började mänskorna äta. De öste först upp från en bytta i mitten av bordet på konstiga plattor, som var något mindre. Allt gick ifrån början till slut i en mycket besynnerlig ordning. Men vad som mest gjorde intryck på örnen var mänskornas sätt där vid bordet. De log och de skrattade, satt alla i en enorm harmoni och samtalade vänligt och glatt med varandra. De tyckte om maten och uppskattade den, vilket syntes helt tydligt. De drack och de åt, men ständigt med glädje och lycka och endräkt. Där var inga slagsmål och kiv, ingen hård konkurrens om den dyrbara maten, som örnen väl visste att rådde i samtliga fågelbon med mer än ett barn. De åt alla samtidigt; ingen behövde med hunger och längtan vänta på sin tur. Och framför allt åt de sig alldeles mätta, belåtna och lyckliga, vilket ej örnen i hela sitt liv hade gjort. Ja, de åt ganska mycket och drack ännu mera, som storken ju sagt, men ej var det en sak att förakta. De hade ju trevligt, och de blev ju lyckliga, goda och glada. De blev inte vackrare av att på så sätt bli mätta och trötta och svullna och tunga och slöa av matöverflödet, men glada och trivsamma blev de onekligen. Spartanske storken var riktig i att de åt mycket, men ej låg det någonting negativt däri. Så tänkte den skarpsynte örn näste åskådaren, som i hela sitt liv varit mera än hungrig. Och han gladdes själv i sitt hjärta och fröjdades med dem, de glada där inne, och kunde ej längre i denna stund tro på att mänskan var ond. Och han glömde sitt kall här i livet, han glömde att mänskan ställt till sånt rabalder med allt liv på jorden och allt i naturen, han glömde att mänskan var vild, rå, barbarisk, omänsklig och ansvarslös och ej naturlig. Han kunde ej tro att just dessa själar där inne var sådana människor han fruktat och flytt från i hela sitt liv. Han flöt fullkomligt bort i en vacker och svävande stämning av frid och av kärlek till världen. Han kände sig för första gången i livet ej kall, rädd och hatisk. När maten var slut och mänskorna re'n lämnat bordet satt örnen ännu kvar och drömde och tänkte och njöt av den syn som han sett och den fröjd som han deltagit i. Han var tacksam och lycklig och stannade kvar än när vännen, som inbjudit honom till detta, hov upp vackra rösten och sjöng som en operasångerska ut all sin glädje och kärlek till allt, för naturen, för mänskan, för livet och för världens gudom. Och mänskorna inne i huset hörde hans röst, och strax märkte örnen att fönster på olika ställen öppnades. Aldrig hade han upplevat maken till afton. Han stannade där på grenen tillsammans med lilla grå jublaren under bar himmel och lysande fullmåne över den vindstilla varma och fridfulla stjärnklara vörnatten. Men innan han föll i sömn sade samvetets röst inom honom till honom:

"Glöm aldrig att du endast är en fågel."

Han insåg att människors lycka var ingenting han nå'nsin kunde få del i med mindre än att han övergav moder natur och sin frihet. Han såg på den lilla sovande sångaren ömt och med kärlek och lyfte försiktigt sedan från grenen, flög ut från all grönska och lummighet upp mot den djupblåa ändlösa skyn med miljoner små tindrande stjärnklara ljus och flög bort i den sovande natten förfriskad i hjärtat och själen som aldrig förr. Han fick syn på en vakande uggla och sänkte sig ned emot henne för att få frid i sitt hjärta i sällskap med visdom och disputation och skvaller, förtal och ont hat mot den krigiska våldsamma onda och degenererade mänskan, naturens och världens tyrann. Men bilden av lyckliga barnen och själarna där vid sitt matbord dröjde likväl i hans sinne. Han visste att han aldrig någonsin skulle förglömma den aftonen. Följande morgon flög han tillbaka till huset för att se vad folket skulle begå under dagen. Och detta var vad han såg dem göra: de trängde sig in i en liten och ful trång maskin med fyra hjul undertill. Därpå satte de bilen i gång och for med ett rasande buller och vrål med rykande damm och omänskligt hög fart snabbt iväg.

"Har då dessa mer godsinta människor ock helt övergivit naturliga tåliga vänliga hästen mot konstgjort och konstlöst rullande fängelse?"

Något besviken följde han med dem noggrant ändå där familjen i farligt hög fart, som de flesta, i sin lilla bil for med vrål in mot staden. Han såg dem från högan sky och bevakade kritiskt maskinens framfart med minnet av fromma herr Igelkott uppe i norr ganska levande alltjämt. Det var ej blott en utan tusende bilar som ilade våldsamt skrånande skrämmande in mot den väntande staden, som in i ett stinkande avgrundsligt vidrigt svart hål för att alla försvinna i detta, men örnen såg endast till den bil vars människor han kände, och ingen bilist såg till honom i skyn. Så med ens hände det – det var re'n innanför staden. Den trånga bilen som han följde med kom ut på en öppen trafikfri gata och ökade genast farten, naturligtvis. Men en bit längre bort bakom kröken blänkte ett övergångsställe på vilket en ung fri person gav sig ut. Av en anledning såg icke rullande lådans förare detta förrän det var sent, och olyckan hände. Föraren kunde ej stoppa i farten och misslyckades med att väja förbi. Unge mannen blev påkörd. Örnen såg blod högt där ovanifrån och förnam att den unge var död.

"Ack, ni själar, hur lyckliga var ni ej senaste kväll, och nu kan ni blott gråta igen över mänskligt förfall och elände! All lycka och glädje har grundligt förstörts av ert övermod. Ack, stackars gyllene ungdom, så sorgfri för blott en minut se'n! Trafiken har utkrävt ett oskyldigt blod, och familjen, så lycklig igår, får nu gråta och ångra det resten av livet! Ack, arma högmodiga människa, rusad och bländad av jagets fåfänga egoism till döds!"

Så löd kroknäsans sorg upp i himlen. Bedrövad släppte han bilen och fordom så goda och glada familjen med blicken. Han hade sett nog av dem nu och lämnade dem åt deras självvällade ve och elände.

9.

Han sänkte sig över en stadsdel som såg pittoresk och gemytlig, idyllisk och fridfull ut med gårdar och buskar och träd och små trähus. De var så förtjusande vackra, de gamla och enkla naturliga husen, att örnen försiktigt för att ej bli sedd vackert landade nere på en av de gamla idylliska gårdarna. Duvor satt uppe i gårdsträdens grenar och kuttrade kärligt och vänligt. De var ju förälskade nu denna årstid och märkte ej ens nye gästen från avlägsna vildmarker. Vid ett av hålen i husgrundsmuren satt dock en råttan som likgiltigt åsett den främmande ädlingens ankomst och landning. Den råttan var stor, brun och fet, lat och slö som en riktigt förkrossande husmorsskräck. Örnen med sina förnäma fasoner från landet hälsade artigt. Brunråttan svarade inte.

"Bor ni här i staden?" frågade örnen försiktigt.

"Förvisso," sa rättan och kliade sig där bak.

"Den är vacker, den stadsdel ni bor i," fortsatte främlingen.

"Den skall rivas."

"Varför? Den är vackrast och fridfullast, mest pittoresk och naturligast i hela staden. Varför skall man då riva ner den?"

"Därför att den är vad som kallas slum. Den är oren och icke hygienisk, modern eller praktisk. Husen är gamla och helt otidsenliga, eftersom vi bruna orena råttor och duvor kan frodas och leva bekvämt. Ja, det är bra att människor river dem. De är ju äckligt förfinade, byggda med omsorg och noggrannhet, rikt utbroderade, fulla av söta och sliskiga onödiga krusiduller. De äro ju byggda med fantasi, vilket hus nu för tiden ej gärna får vara. De äro ju byggda för att deras invånare väl skall trivas. De är ju ej lika varandra. De är ju unika. Ja, dessa förtrollande gamla och trivsamma småhus är alla förbjudet förkonstlade, vackert personliga. Därför skall de alla rivas. Barn har lekt här, familjer har skrattat, ibland har här sjungit skogsnäktergalar; allt detta är skäl till varför de alla skall rivas. I stället skall gråa kaserneer, som alla är lika, byggas här. Träden skall bort, alla gårdar skall vackert försvinna, och i och med att miljön blir utplånad så flyger naturen sin kos och kommer ej nånsin tillbaka. Så har det gått till i många av stadens stadsdelar redan. Ock denna skall dö och ge plats för steril funktionell stil, svart asfalt och anti-natur, som mer tidsenlig är. Ja, allt gammalt skall bort, all kärlek och skönhet i staden skall utrotas för att ge plats åt omänsklighet, kyla och hat och sterilitet. Endast nuet får leva. Ej någon människa tänker på gårdagen eller den kommande framtiden. Så ser det ut här i staden. Jag råder dig att fara hem till naturen, till skogarna, fjällen och vildmarken, där du hör hemma, förrän du upptäcker att det är för sent. Här i staden kan du aldrig finna någonting gott eller något som bidrar till livet. Här finns bara smuts och elände, förfall, strid och vansinne och ond bråd död. Här måste man slåss för att klara sig. Lagen här i staden är 'Äta eller ätas!' Den svage går under, och endast den starkaste klarar sig. Annat är livet i fria naturen, där alla har allting tillsammans i ymnigt överflöd."

"Men du är en fet en med mycket i magen, trots ditt hårda stadsliv."

"Ja, mänskorna skräpar som apor. De slänger och sprider sin mat, smuts och ohyra var de än går, och mitt jobb är att hjälpa med renhållningsarbetet, som är den högsta mest hederliga respektabla befattning som finns. Jag är såsom gamarna söder om Alperna, och om du någonsin kommer dit på dina resor, (du rest ganska långt redan, är det ej så?) så hälsa dem vördnadsfullt och med respekt ifrån mig. Jag beundrar de gamla grå gamarna mycket."

"Jag själv är en asätare liksom gamarna."

"Jaså, det visste jag inte! Det hedrar dig! Då är ju vi två kolleger! Men jag är det inte på samma sätt, ty jag är endast en sann parasit, och jag parasiterar på människan, den största bovparasiten av alla, som blott skräpar ner och förstör all naturen i världen. Hon kan inte själv hålla rent. Därför frodas så äckliga skurkparasiter som jag. Ja, jag tjänar den vidriga äckliga människan, jag håller rent efter henne och lever på allt hennes spill, men jag gör det i avsikt att småningom underminera all hennes outhärdliga existens. Vi är tusen miljarder i världen, som gräver den gräsliga människans grav, och det klarar vi av, ty den gruvliga människan är bara fyra miljarder. Snart störtar hon samman med var stad i världen, snart kommer det mänskliga samhällets digra kollaps, och då har all naturen oss rättor att tacka för underbar underminering i fem hundra år. Men vad var det du sade? Att du är som gamarna? Och jag som trodde, att du endast åt klena stackare utan försvar, såsom jag."

"Ja, du vore en munsbit för ugglor, hök, falk eller vråk, och jag vattnas i munnen av åsynen av din enorma förträffliga fetma, men var ej orolig. Jag tänker ej kröka ett

hår på ditt ärbara plikttrogna huvud. Fortsätt i fred med att leva på människans smuts och att slugt undergräva all hennes lögnvärlds existens. Du gör henne en björntjänst."

"Jag tackar dig ödmjukt och känner mig lättad och prisar dig för att du låter mig ädelt förbli en from far för en lycklig familj och ett dussin par barn, några tjog minst och snart nog ett gross. Jag vill gärna dock innan du far ge dig rådet att tala med storken i parken. Han är både gammal och vis och har sett hela världen och är därför erfaren som endast få och kan svara på varje enskild persons alla frågor och undrande tankar."

"Jag känner en stork allaredan."

"Den här är som ingen på jorden."

"Men det är väl alla fasaner, babianer och näbbmöss?"

"Förvisso, men denna herr stork är ändå ett unikt original som du inte får missa. Farväl nu. Det börjar bli middagstid, och jag är tvungen att tänka på magen, familjen och vinet."

"Var får du ditt vin?"

"Från kloaken. Ett bättre och finare märke finns icke i världen: en annan och helt ny bouquet för varenda ny dag. Det är husets vin, men det är bättre än hela Italiens och Greklands och Portugals och hela Spaniens och Frankrikes viner. De kan alla gå och dra över sig någonting gammalt. Mitt gamla kloakvin är lagrat i fem hundra år. Nu farväl."

"Ja, farväl, du begåvade rätta, och *bon appétit!*"

"Tack detsamma! Glöm inte att hälsa på gamle baronen herr Stork!"

Och den smällfeta råttan försvann bakom hörnet, och kungsörnen lyfte på ståtliga vingar. Han blickade ner på den lilla och bylika stadsdelen nedanför sig när han höjde sig och tänkte följande:

"Ack, låt ej denna naturliga och idealiska stadsdel försvinna! Den får inte rivas. Så omänsklig får icke människan vara. Låt dessa idylliska vänliga trähus och gränder, blomstrande bakgårdar, fridfulla prång och oaser av staden stå kvar som en salig välsignelse för alla goda och mänskliga människor för alltid! Här har de för omväxlings skull en miljö för bevarandet av deras mänsklighet. Låt den då icke förstöras, som råttan berättade, av hänsynslöst barbari, fåfäng falsk ambition och den farliga utvecklingen, all förbannelses ursprung. Bevara den mänskliga byn för de smås skull som älskar den!"

Så bad han tyst i sitt sinne alltmedan han styrde mot Slottskogen och där helt snart fick syn på herr Stork litet avsides från alla babblande änder vid mänskoplantade dammen, som, vilket vår örn slogs med häpnad av, underhölls med både mat och servis av människor. Mat fanns där gratis och holkar och hyddor och bon allt i skydd för bevågna och nyfikna människor, som trängdes väl utestängda av präktigt staket. Örnen sänkte sig ned emot jorden i skydd av ett väldigt furuträd, för att ej synas av människor och fåglar och väcka uppståndelse. Mycket försiktigt närmade han sig i måttlig ödmjukhet värdiga storken och hälsade denne från råttan.

"Aj, råttan, den feta grobianen vid foten av backen bland de fina trähusen, kallade kråkslott av människor men prydda med utsökt unik snickarglädje? Jo, honom känner jag väl. Han är liksom alla föraktade möss en ej skön parasit men lik mänskan däri. Alla vettiga goda och ädla förtjusande människor är blott parasiter; de onda och hänsynslösa förtjänar sitt dagliga bröd och sliter och lider på hederligt vis som vi djur för sin föda. Han bor i vad mänskorna kallar förfallna och mystiska slumkvarter, men som de facto är stadens mest mänskliga trevliga sköna naturliga vänliga skattkammare och oaser. Ja, allt är i sanning långt skönare än vad de mänskorna tror. Ja, vad kan jag nu göra för eder, ers nåde?"

"Berätta om era berömda och sällsamma vitt legendariska resor!"

"Varför?"

"Jag vill veta hur världen, naturen och situationen ser ut, ty jag söker ett rike för fredliga goda naturliga väsen där de i ro kan förkovra sig utan att människan blandar sig i deras lek och privatliv."

"Du har just nu kommit till stället."

"Vad menar herr Stork?"

"Du ser friden här framför dig i denna park, där vi djur kan spatsera omkring såsom kungar och få allt vi önskar."

"Ni skämtar."

"Ej alls. Du får mat här och bostad helt gratis."

"Med gapande pladdrande vildsinta människor och bullrande dånande ilsken trafik överallt här omkring både morgon och dag, kväll och natt? Jo, jag tackar."

"Men sådant måste man utstå."

"Men denna förbannade dyiga plaskdamm, där ankorna bajsar och pissar i kapp på varandra i vattnet, som är stationärt, är ej alls vad jag söker."

"Jag fattar. Jag letade själv i min ungdom och sökte precis vad du själv här så hett efterlyser. Vill du kanske höra min saga?"

"Ja, gärna."

"Jag föddes vid Nilen," och här begynte så den gamle storken berätta en utdragen fåfång romantisk och alltför broderad och ändlös historia, som örnen ej hörde så särdeles uppmärksamt på. Blott ett mycket förtrollande avsnitt om sällsamt besök upp i Alperna fäste han örat vid, ty där på toppen av världen hade den åldrade storken fått stifta bekantskap med allsköns originella barhuvade skalliga gamar.

"Om du en dag kommer till Alperna, glöm ej att spåra upp Munkgamen, Gåsgamen och framför allt den drakoniska sluga Skäggamen. De är de klipskaste skarpaste herrar och allra mest klarsynta farbröder som uppå jorden här finnes. De skulle med säkerhet lära dig mycket."

Och storken dröjde vid avsnittet uppe i Alperna där han befunnit sig i sådant lärt vördnadsbjudande sällskap. Vidlyftige storken märkte nog också att örnen med öppnade öron just hörde på detta, varför han yvdes däröver och dröjde därvid extra drygt.

Men allt medan den storken, den för örnens smak alltför effeminerade fågeln, stod där och berättade hade två blåklädda helt likadana grå människor närmat sig dem. De viskade dunkelt och dolskt bakom busken tillsammans. De var intresserade av den nyss anlända örnen. Och de hade med sig ett nät.

"Den har säkert landat här för att få sig en måltid på storkar och änder."

"Vi måste fånga den. Aldrig förut har en örn landat här. Våra chefer blir säkert helt nöjda och giver oss påökt."

"Och laboratoriet! Vad de ska bli tända på örn, som helt frivilligt söker sig in till en stad utan skräck!"

"Ja, förvisso! Ett sådant försöksdjur att experimentera med får de ej dagligen!"

Sålunda talade männen tillsammans med lystna rovgiriga blickar. De hörde ej alls på de två goda fåglarnas samtal. De ville ej höra därpå, ty de var ju blott människor och fast i fördomen att fåglar inte kan uttrycka tankar och tala det enklaste språk med varandra. Storken, försjunken i ljuva och rikliga minnen, märkte dem icke, och örnen var vänd med ryggen emot dem. Så plötsligt stelnade storken av fasa och tystnade utan att sluta till käften. Örnen tänkte just fråga: "Vad är det?" och anade samtidigt fara, men det var redan för sent. De två karlarna var över örnen med nätet och band fast hans näbb. Han var hjälplös och fången. Han kämpade ursinnigt tappert febrilt men i fåfång desperation. Ej en mänska kan slåss för sin frihet med starkare trots, kraft och mod, större seghet och vildare desperationsenergi än ett djur. Storken mindes sitt ord: 'Du ser friden här framför dig, här i vår park, där vi djur kan spatsera omkring såsom kungar och få allt vi önskar.' Han krympte och skämdes och önskade vad han hört kråkor och kajor planera om dock ej på allvar: att hacka ut

varje ond människas ögon med näbben. Och männen som gjorde den fallna örnen alltmera stridsoduglig sade:

"Jaså, du kom hit för att ofreda och få ett skrovsmål på tama oskyldiga änder, din fan!"

Männskor har ju den vanan att kalla envar vid det namnet. Men örnen var maktlös. Hans vingar var skadade, ögonen bittert förbundna. Männen bar bort den meningslöst fångslade fågeln, struntade helt i hans kunglighet och bar bort främlingen, som inför tusentals ögon så nesligt och skamligen vanärats. Gässens, måsarnas, mänskornas, ändernas, trutarnas och alla klippduvors blickar följde alltjämt med när örnen slängdes in i en bil som därefter omedelbart stängdes, begynte sitt surrande oväsen och for iväg. Storken såg aldrig mera sin vän i naturen, men blott någon dag efter händelsen lämnade han den försedda och välgödda tillvaron där i den plaskdammen och for ut till fjärran mänskliga vildmarken, där han se'n varnade varje grant kroknäst skarpöga han nå'nsin träffade för att besöka den grymma och lastbara staden. Och ofta mindes han kungsörnen, som han ej alls, till sin ständiga sorg, kunnat bistå och hjälpa. Blott däggdjur och havsdjur kan motstå människans ondska med värre, men himmelens barn, liksom alla bevingade väsen med blod i sig, äro för goda för sådant.

10.

Men goda örnen låg medvetslös i mörka gallerförsedda helvetiska bilen. Han fördes till djupa och mörka källare där han så sattes i bur. Här begynte en hemsk existens utan frihet och ljus, utan luft och natur, utan hopp. Örnen började sakta nedsjunka i tillstånd av mörk apati. Då och då kom det glasögonprydda personer i vita rockar och synade honom. De stack vassa nålar i honom varpå han blev medvetslös. För varje dag kom han närmare döden. Han tänkte i buren en dag, när han satt där med slö blick och döende själ och apatisk likgiltighet:

"O du frihet! O sköna natur! Finns du kvar ännu ute i ljuset där uppe? Du hopp och du salighet, du ljuva liv och ständiga glädje, du värld som jag älskar! Det finns ingen värld utom din värld. Ej liv finns, ej hopp eller oskuld, ej lycka och skratt finns där du icke finns. Du fredsrrike, ändlösa skattkammare, kärlekshem, ljuva lyckliga överflödsrike, jag längtar så efter din himmel, din fria blåa och gröna oändlighet, din endast goda och vänliga rikedom, prakt, din omätlighet, trygghet, med allt vad du rymmer. Jag saknar så innerligt dina välsignade dofter, din yppiga färgprakt och alla de ljuva välsignelser som du beständigt kan bjuda de dina. Jag längtar så efter att åter få bruka min vingkraft, att åter få svinga mig över din värld och oändlighet och att få bruka min syn och få skåda ditt aldrig begränsade eller påtagliga väsens mångfald. O bröder, o fåglar, jag längtar så efter att åter få höra er sjunga, att åter få råda lon var det bäst är att jaga, att ännu en gång disputeras muntert med björnen om rätter och drycker och varna järven och vargen och mården för mänskan. Natur, o mitt hem och min moder, låt mig snabbt få komma hem till ditt hjärta!"

En människa nalkades buren. Han sade stillsamt till örnen:

"Vad sa' du, min vän?"

Han var kroknäst som örnen och verkade from, eftersom han begrep örnens språk. Örnen fattade genast att mannen var vänlig.

"O jude, släpp ut mig ur fångelset! Annars förgås jag!"

"Jag har tyvärr inte nyckeln."

"Ack, hopplöshet! Jag är förlorad! I vanvettig mörk apati kan jag endast försmäkta!"

"Hur fick de tag på dig?"

"Jag var på vänligt besök här i staden och just på visit hos herr storken i parken, när svekfulla mänskorna grovt överrumplade mig, tog mig bakifrån, släckte min

blick och förseglade munnen och band mina vingar, så att jag ej alls kunde bruka min kropp mer."

"Så fegt! Vilket öde!"

I samma stund hördes de taktfasta avmätta stegen från vitklädda djurplågare. Juden sade:

"Jag kommer tillbaka. Hys hopp!" Och han drog sig tillbaka.

Vitklädda männen kom fram och tog hand om sin fånge. Och dagen därefter, efter en tung och svår dvala av mardrömmar och galen ångest, var örnen mer död än levande. Under de dagar som följde satt han blott stilla orörligt stirrande på ingenting. Det fanns andra små burar i rummet med sällsamma goda personliga fåglar, bland annat en del papegojor, men inte ett ord bytte örnen en enda gång med dem, ty de bara tjattrade, skvallrade och var i allmänhet fnoskiga. En var helt säker på saken, att de alla skulle med tiden få göra karriär som uppstoppade fåglar. "Vad menar du?" frågade då en beskäftig fasan. "Jo, jag menar, att det bästa vi har att vänta oss är att en dag bli förevigade som uppstoppade fåglar. Ju förr vi får respas till den evigheten, dess bättre."

"Uppstoppade fåglar? Vad är det för goja du pratar!" Så undrade hela befjädrade menageriet.

"Vet ni inte hur det går till? Man får stå som en mumie i evighet. Kroppen förändras ej mer, den är statisk för evigt, och det enda som man förlorar är livet."

"Du vet inte alls vad du talar om. Du har fått nippran." Den åsikten hade de flesta om denna ovanligt insiktsfulla talesman för alla sina förlorade tappra kolleger, som just gått den vägen och hamnat för evigt på snustorrt museum.

Men tre dagar senare kom den hebreiske laboratoriarbetaren åter tillbaka i tysthet, försiktigt med smygande steg. Örnen såg honom ej, ty han hade totalt släckt sin blick.

"Jag har nyckeln nu med mig," sa' gubben, men örnen tycktes ej höra. Den gamle låste dock upp lilla burens, och örnen förblev lika själsdöd och orörlig.

"Ack, lilla vän, vad har mänskorna gjort med dig!" utbrast med sorg assistenten och gick. Han tänkte komma tillbaka senare för att se om örnen rört på sig.

Den vackre granne och ståtlige fågeln var fjärran från allt. Han blott tänkte på det som ej var. Han såg stjärnorna, månen och lysande solen. Han svävade ärorikt i ett gudomligt ljus högt ovan de vita böljande lysande molnen. Han såg andra örnar, han talte med gamar och vråkar och åtföljdes av en beundransvärd falk. Han såg duvor och hökar, han träffade glador och satt med den gamle och fryntlige fiskgjusen nere vid havet och diskuterade höga och andliga ting. Han såg vännerna havsörnen, ugglan och stäppörnen, skrikörnen, hökörnen, dvärgörnen, ormörnen och gamla högdragna patriarkaliska kejsarörnen. Han hörde på Berguvens visdom, han jagade framgångsrikt över ej rörda jungfruliga eviga vildmarker, hälsade vargar och såg om de fällt något rov, såg livade björnar i träden kalasa på honung, högg raphönor, tjädrar och orrar, såg feta små ripor och vaktlar och järpar i ljuvlig oändlighet. Harar och rådjur, renar och kronhjortar, dovhjortar, älgar och vildsvin kom parvis och klungvis störtande ut ur snåren och fram genom skogen. Hackspettar, lärkor och sångare, trastar och bofinkar gav dess musik. Även domherrar, finkar och sparvar, steglitsor och starar och mesar, ärlor och svalor hörde han rösterna av. Han såg manfår och gemsar, stenbockar och andra vilda getter och bockar störta sig över de svindlande stupen och höjderna uppe i bergen. I skönhet och gracilitet sänkte svanarna ner sig i segelflykt över av människor aldrig än krusade vattenytor med högburna gäss och snattrande änder som avlägset sällskap. Han såg i en vik från en strand vackra lommar röra sig sakta. Bävror arbetade, uttrarna lekte, grävlingar städade hemma i gryten, snäpporna pep, gick och vadade, spovar och vipor sjöng ömt och klagade, sorkar, lämlar och möss skötte sina familjer, rörhönan värpte, mullvadar bökade, rördrommar bölade, ormar och ödlor låg stillsamt och lättjefullt

solande sig, och korpen, hans goda allvarliga vän, kom och frågade honom om råd i en svårbedömd sak. Han såg vackra smidiga vesslor och hermeliner och mårdar jaga i osynlighet, han såg räven, den sluge, och lon, den demoniske, smyga i skogen. Brakande fram genom snåren kom frustande mäktiga stora visentiska oxar, och kärren var fulla av sumphönor, sothönor, rallar och hägrar, storkar och tranor. Han svävade över ett tranornas balställe utan att störa mazurkan. Vid stränderna fiskade tärnor och måsar och trutar. Han såg även floderna, älvarna, åarna och alla sjöar fulla av hoppande lyckliga laxar, små abborrar, sluga och hungriga väldiga gäddor och smidiga ålar, gösar och störrar, lake och löja, braxen och kraftiga kräftor. Han såg ock i kärren vilt musicerande sällskap av grodor där kväka och åbäka sig. Överallt fanns det mat, liv och frihet och rymd i oändlighet och framför allt livs källa och ursprung: det stora och signade alltid så underbara gudomliga rena och strålande ljuset. Och över allt detta flög han ständigt högre, och högre än han nånsin varit i livet, så att hela jorden försvann och blev mindre och dess horisonter framträdde med en ständigt mer tydlig rundning – han höll på att lämna planeten och flyga rakt ut mot de eviga stjärnorna för att omfatta, besöka och sprida sin kärlek till andra planeter. Han såg sig helt ensam, totalt suverän och omfattande hela jordklotet med svindlande kärlek – allt detta drömde han om där han satt på sin pinne för varje minut alltmer nära vad fångenskaps grämelser och apati alltid leder till: döden.

Han undrade om han alltså kunde bruka sin syn. Han försökte att urskilja omgivningen men såg icke gallret framför sig. Hur han än sökte att urskilja det så såg han det icke. "Har synen min slappnat totalt?" tänkte han. Med försiktighet trevade han mycket långsamt med en fot emot det men kunde ej heller känna det. Han steg då ner från sin pinne och stack ut sin näsa ur burens. Stilla var han ett ögonblick. Så plötsligt lyfte han och flög med utbredda vingar bort genom rummet. En mänska kom in. I just samma ögonblick kom även juden tillbaka från det andra motsatta hållet. Mänskan i dörren skrek:

"Vem har släppt ut fina örnen?"

Men fågeln flög mot honom, satte sig rakt på hans huvud, slog klorna däri och ryckte ut hårtstar, munfull och munfull på nytt av dem. Därefter flög han vidare ut emot ljuset. Han flög mot ett fönster, och sådan var kraften att fönstret splittrades. Fågeln var fri. Han beklagade dyrbara fönstret och ångrade skadan, alltmedan han höjde sig högre och högre mot ljuset. Juden såg genom fönstret hans flykt.

"Ja, flyg bort nu mot moder natur, och kom icke tillbaka till oss hänsynslösa och dumma okunniga negativistiska sjuka och hopplösa människor."

Mannen som blivit så sliten i håret kom fram till den gamle och oskyldige assistenten med händerna ängsligt om huvudet och ställde aggressivt frågan:

"Vem är du?"

"Nummer två åtta noll nio två noll sju fem nio två," löd hans svar.

"Idiot! Ditt personnummer struntar jag i!" skrek den hårdragne och gick i plågor från stället på jakt efter åtminstone desivon.

Men örnen lämnade icke staden ännu. Efter frihetens njutning och lycka och ljus sjönk han åter ned emot staden, ledd av sin nyfikenhet. Det fanns icke en mänska som kunde avskräcka honom från sina idéer och tankar och företag. Ja, du lyckliga Kungsörn! Du klarade dig denna gång, men blott genom ett under! Bevara dig, akta dig för att ånyo i människohänder bli fångad, ty de ger blott döden! Den mänskliga omvården är blott förnedring, förödmjukelse och en ständig förringning av livsvärdet, integriteten och allt som tillhör ens personliga frihet. Förlita dig aldrig på människor, ty deras välvilja är blott ett trask av förintelse. Tag inga risker i fortsättningen, ty du äger just vad alla människor saknar och åtrår: din frihet och din naturlighet. Akta ditt liv, ty det är mera värt än du tror! Var beredd på det värsta och lämna för livets skull staden, där faran är stor varje dag, varje timma och varje minut!

O örn, sök dig ej in till staden, ty där finns ej nå'nting för sådana ljuvliga varelser som dig att hämta. Flyg bort till naturen, till glädjen, till friheten, tryggheten, lyckan!

Men skarpögda fågeln sänkte sig åter ned emot staden och landade stilla i stadens centralaste park. Gömd i ett vackert lärkträd såg han sig omkring. Ingen människa syntes i närheten, men ett stycke ifrån hans träd stod ett underligt grönsvart orörligt rådjur som icke spred någon lukt och vars ögon ej lyste.

"Vad är det för fusk och bedrägeri?" tänkte örnen och flög upp på rådjurets rygg. Det var av metall. "Jaså, ännu ett misslyckat livlöst och galet människopåfund!" sa örnen. "Varför har de ej hellre levande rådjur i parken i stället?" Så fnös han och tog ett hopp ner.

Men alldeles i närheten var några människor nu. Det var en vacker moder som stilla satt i en parkbänk och hennes lilla och nyfikna barn. Örnen var lika nyfiken på det söta och älskliga barnet som flickan var nyfiken på den ståtliga fågeln. De närmade sig.

"Kanske kan hon förstå vad jag säger," tänkte den kroknäste, och nästa ögonblick frågade flickan honom helt muntert:

"Hur mås det, herr Örn?"

"Ja, hur mås det själv? En så'n underbar dag, inte sant?"

"Jo, förvisso, men tala en aning mer lågt, så att mamma ej upptäcker oss, för då slår hon mig och blir hysterisk."

"Får du icke prata med fåglar?"

"Barn får helst ej alls göra någonting alls här i världen, trots att de vet och förstår mer än vuxna."

"Ja, vuxna förstår ju ej ens något endaste språk i naturen."

"Bisarra och högst oromantiska, fulla av högmod och fåfänga är de i sanning. Men säg mig: vad gör du här mitt i människornas park?"

"Jag är nyfiken och önskar upptäcka människostaden."

"Är världen ej bättre var du är kommen ifrån?"

"Jo, visst är den det."

"Vad är människornas stad då att ha?"

"Här finns faktiskt båd' en och annan som lyssnar, förstår vad man säger och icke behandlar en såsom ett djur, till exempel den flicka jag talar med."

"Nej, du kan inte få mig till att tro att här finns nå't som helst gott i staden. Kan du begripa hur mitt bo ser ut?"

"Nej."

"Jag bor allra högst upp i ett väldigt högt hus. Det har hela tio etager och ser ut som tornet i Babel. Inunder mig lever det tusen familjer så trångt såsom möss, utan gård utanför, utan jord under fötterna. Bara man vågar se litet ut genom fönstret så får man svindel. Man hör genom hela det väldiga huset var grannes bestyr och nåldropp på golvet. Huset är fyrkantigt, grått som en fängelsemur och identiskt med hundratals skyhöga liknande hus i närheten. Högre än varje kyrktorn och klocktorn är husen; den annars så vackra stadssilhuetten med gamla och sirliga koppartak, tinnar och torn är alldeles förstörd. Man ser skyhöga själlösa klotsar blott i varje väderstreck. Staden är blott skräckinjagande för varje oskyldigt barn. Värst är ljusen som bländar på natten. Man kan ju ej sova för alla de bländande gatlyktorna och de hemska vrålande dånande galna bilisterna, som bara ilsket och utan pardon kör ihjäl varandra. Och värst av allt är, att man i varje stad har berövat oss människor vår mest väsentliga frihet: att nattetid kunna se rymdens oändlighet. Man ser ej stjärnorna längre i staden. De bländande ljusen har tagit bort stjärnorna för alla människor från himlen. Ja, staden är bara ett rysligt förpestat svart hål av elände, förtryck och förnedring."

"Det är icke alla som kan se vad du ser."

"Det är för att jag än är barn och ej lärt mig att prata på människors vis. Jag bekänner för dig, att jag ryser för den stund då jag blir tvungen att avstå naturen och lära mig människoseder."

I samma ögonblick hördes ett gällt rysligt skri från en fullvuxen kvinna. Det var flickans moder som upptäckt sitt lilla barns förtroliga umgänge med en livslevande rovfågel. Örnen blev skrämmd och flög upp, barnet rycktes av modern med våld därifrån så att lillflickan började tjuta av smärta, och örnen, som nu fått nog av den tokiga staden och flög ovan taken mot söder, tänkte:

"Förbannade människokvinna! Allt ska mänsklig dumhet förstöra! Vår konversation var ju riktigt givande, trevlig och intressant! Måtte flickungen ej bli fördärvad av ruttna och inskränkta mänskan liksom alla andra!"

Men i sitt hjärta visste han likväl att flickan var dömd till att uppväxa och bli liksom alla andra fördärvade blinda och döva förstockade fördomsfulla och hopplöst sjukt ignoranta personer av människorasen. Men när han så flög över taken så blev han för första gången för dagen väl observerad. Från gatan skrek pojkar:

"Se örnen!"

Och överallt såg örnen människor som såg med glädje och vänlighet rakt upp mot honom. På husens balkonger sågs gamla personer med ljusa och upphöjda ansikten blicka mot honom, vid fönstren sågs nyfikna blickar, gatuarbetare hejdade arbetet för att se ståtliga fågeln, och så överraskad blev örnen av detta att för något litet kort ögonblick slog han sig ner i en kyrka högt uppe på berget. Han satte sig i dess torn, och han trivdes där i det att han där fann den frid, som han ej förr i staden känt av. Duvor kuttrade stillsamt där, och i klocktornets mörker låg snarkande fladdermöss uppe i taket. Kungsörnen frågade duvorna:

"Säg mig, vad är det för sällsam naturlig och säregen frid som här härskar i tornet? Jag trodde att människor ej var förmögna till någonting sådant."

"Du sitter i Masthuggets kyrktorn," förklarade duvorna, och vackre örnen flög värdigt med lugna och sävliga vingslag vidare söderut, och så länge han var inom synhåll för staden såg vackra beundrande människors blickar upp till hans färd och följde hans fina gestalt tills den långsamt försvann emot söder i röda och rosa och andra ljuvliga färger som dagen tonade bort i. När solen gick ner och skymningen kallare blev var re'n örnen långt bortom och utanför staden, den farliga icke naturliga människans farliga icke naturliga högborg. Långt borta förblev han.

11.

Men när han en dag satt i dystra tankar och vilade sig vid en källa fästes hans uppmärksamhet vid en liten och färggrann tätting, som fiskade djärvt vid sjöns utlopp: han dök ner i vattnet på huvudet och kom igen upp med småfisk i näbben. Vår örn kom artigt och stillsamt med frågan:

"Vem är du, o mästare på att fiska?"

"O Kungsörn," sa' fågeln, "jag är krönt som du. Jag är kungen bland skogens fiskare, men du får kalla mig Isfågel om du är vän."

"Jag vill ej vara annat."

"Men varför är uppsynen din så dyster?"

"Jag är pessimistisk."

"För vad?"

"Jag tror ej att det finns som jag söker."

"Vad söker du?"

"En plats på jorden där mänskor ej finnes och där man kan leva i fred."

"Är det allt? Och du tror ej det finns? Du, din sorg är en lätt bagatell. Vem har sagt att en sådan naturlig och självklar ort ej finns på jorden?"

"Det säger mig alla, och själv har jag ej heller funnit den."

"Större och djupare sorg för mindre saker är svårare klarad. Förjaga din ledsnad. Det som du har sökt finns förvisst."

"Jaså? Var?"

"Hör nu på. Långt i söder förbi mittens hav, stora öknen och stäppen och ändlösa djurens savann finns ett rike dit människor icke kan komma. Det regnar där, och solen skiner där mer än nå'n annanstans. Där växer eviga täta och väldiga mänskofientliga skogar, som människor ej kan komma genom och där de endast kan dö om de kommer igenom. Så täta, så djupa, så levande är dessa skogar, att människor där ej kan klara sig. Men för oss djur äro dessa ogenomträngliga stora gigantiska skogar, som aldrig vissnar och sover men ständigt lever och växer och frodas, ett ändlöst och evigt myller av paradisländer. De är icke ett enda paradiset utan ett tusental och åter tusentals. De äro jordens vackraste trakter, där växer fler växter, träd, örter och arter, där finns fler djur, fåglar, amfibier och fiskar än någon annanstans. Det är gorillornas, apornas, zebrornas, svinens och katternas, paradisfåglarnas och papegojornas riken; där finns de djur som är vackrast och sällsyntast, klokast och frommast. Det är tropikernas gröna och färggranna, mörka och ljusa, sällsamma mystiska och helt otroliga rike. Där myllrar primaterna, hjortarna och de förfinade ädla och ridderliga antiloperna. Och detta ljuva odödliga jäsande sprudlande ångande lyckliga renaste rike, där tusentals symfonier i välljud mot himmelen jublar, där dofterna bolmar, där livet för alla spontana naturliga väsen är enbart en glädje och fest, en kaskad av färger och ljus, muntert överflöd och frejdigt liv, finns i hela vår värld på en speciell breddgrad. I Bortre Indien, i det Nya Holland, i Indien, i stora Australien, på andra sidan av blåa och mäktiga drottningen av oceaner, Atlanten, överallt ligger tropikerna, som skrämmer människorna bort med att giva dem konstiga sjukdomar. Goda naturen är immun mot sådant, men mänskan, den artificiella befängda och fåniga varelsen utan vare sig sans eller vett, kan blott dö om hon vistas i tropiska ljuva klimatet. Far dit! Det är just vad du söker! Och om du vill ha ett gott råd, så far över Atlanten till frodiga rika Amerika. Ända upp till Nya England och ända ner till Patagonien är blott tropiker, människans signade gissel och vår enda fristad i hela naturen. Man ser ej en människa någonstans inom dess hägn som icke är död eller döende. Människor kan ej störa någon där. Allting är evigt i urskogen. Tropiska världen är livet som dödar allt mänskligt och civiliserat. Du ser mina färger. Mångdubbelt vackrare är varje väsen i ursprungets urskog och allt livets hem. Du får leva i fred där för människoplågan."

"Du skämtar."

"Ej alls."

"Du en lögnare är."

"Jag försäkrar att allt vad jag sagt är den renaste sanning."

"Jag tror icke på dig."

"Du gör mig besviken."

"Bevisa att tropiska världen finns till."

"Jag kan icke förstå dig. Man kan icke tala med dig. Tror du ej på mitt ord får du skylla dig själv. Jag har gjort ett försök att dig hjälpa och tjäna. Farväl."

Och den lilla kungsfiskaren flög på sina små glimmande vingar iväg.

"Jag kan icke tro på hans prat. Det är omöjligt att sådan lycka kan existera. Nej, tvivlet besätter mig. Han var en mes som blott dillade. Han hade munväder endast och pratade sagor och gav fantasier. Nej, sådana lurendrejare, örn, får du ej ta på allvar."

Så tänkte den trumpne och modfällde kungsörnen, kastade sig upp i luften och seglade bort. Lilla Isfågeln såg honom fara och hörde honom visst muttra: "Tropiker! Så'nt trams!" Och den lilla fick tårar i ögonen och tänkte om stora örnen och världen:

"Ingen tror vad jag säger! Ingen tar mig på allvar! Jag är för vacker, min visdom och kunskap för skön för att någon skall ta mig på allvar."

Han drömde helt sorgset en stund och for sedan till boet, till sitt egenhändigt förfinade inredda bo, med en meter lång tunnel till ruvande väntande hustrun där inne i jorden.

Men när örnen kommit ett stycke på väg så begynte han tänka och undra och snart även ångra sitt uppträdande mot den lilla välmenande godsinta fågeln. Han tänkte:

"Men tänk om han talade sanning trots allt! Tänk om jag nu försummat min första chans till att finna vad jag så innerligt söker? Jag måste vända tillbaka och tala med honom mera."

Han vände så åter tillbaka till tjärnen han talat med skimrande skönfjädrad Isfågel vid, men han fann honom ej längre kvar där, ty kungsfiskare är så kvicka. I stället begynte han söka. Snart spejade, letade örnen ivrigt och angeläget och ropade också, men Kungsfiskaren var spårlöst försvunnen. Han frågade en fånig dum gammal gök i en björk om den lilla Isfågeln, men göken svarade:

"Han är en svår en att finna om inte rentav omöjlig. Han skyggast och sällsyntast är i hela vår skog. Han är dessutom snål och den minst generösa av alla. Kan du förstå hur förföljelsemanisk han är? Hans liv är bara ekonomi och beräkning. Blott för att hindra mig från att besöka hans bo för att där generöst deponera ett ägg och donera en ättling till mig, som ju varenda fågel för övrigt låter mig göra, ty de förstår samtliga äran därav, men kungsfiskaren icke; han gräver sitt bo under marken, och dit kan man komma blott genom en lång och trång tunnel, och blott för att undanbe sig mina artiga gåvor och fromma visiter. Han är inte klok i sin snålhet och främlingsfientlighet. Kan du förstå det? Men han har dock en mera rolig kusin i Australien, men han är omöjlig att tala med. Han skrattar ut alla bara."

Örnen fann göken en aning rubbad och snurrig och blev icke länge tillsammans med henne. Hon verkade på honom som att en gång ha fått en ryslig chock, så att hon för all tid blivit knockad och ej kunde ta något ansvar för något. Men länge därefter så sökte han ropande efter den färggranna lillusen utan det ringaste resultat. En duva han stötte på under sitt letande hade av slumpen hört örnens samtal med Isfågeln och sade lugnt och med allvar:

"Min vän! Du har varit i staden och där kommit nära människorna. Hade du ej varit där hade du varit klok nog att lyssna till den man av heder och ära som du nu så bittert saknar och ångrar ditt dåliga uppförande emot!"

Så sade duvan, och örnen blev ganska beklämd. "Menar du att jag har blivit smittad av människan?"

"Så kan man nog formulera det. Du stinker människa. Jag tror du har blivit smittad av hennes naturfientliga sjukliga och destruktiva morbiditet, sinnessjukdomar och attityder."

Strax därefter flög han iväg i sin sorg, ty han hade ej återfunnit sin Kungsfiskare, som trots allt givit honom en svag glimt av hopp.

Han kom småningom ner till kusten. Där fann han en olycklig ejder.

"Vad fattas er, herre?" frågade örnen.

"Kan ni inte se det? Jag är ju döende! Är ni då blind? Ser ni ej vad som fattas mig?"

"Nej. Är ni sjuk?"

"Om det ändå vore så väl! Nej, jag har blivit nedsmutsad av olja och kan icke åter bli ren. Jag var nere på djupet på jakt efter föda och simmade uppåt mot ytan igen. Jag kom upp med mitt huvud och fann där för sent att det stället på havet var fläckat av olja, som människor släppt ut. Mina fjädrar, min dräkt och min hud är förstörd, jag kan icke bli ren, vilket bara kan medföra döden. Jag kan bara kvävas och frysa ihjäl. Jag ber dig att lämna mig. Var ej ett vittne till min stora vanära. Se ej min hemska och nesliga död. Jag är icke en fågel mer, fläckad som jag är av människans förödelses

styggelse. Innerligt såsom en fågel till en annan fågel ber jag dig genast att lämna mig här åt mitt öde. Far bort härifrån, och glöm att jag någonsin funnits!"

Örnen såg tårar på praktfulla olycksdrabbade gudingens bortvända kinder och anlete, och han begrep att den arme menade allvar. Han ville dö ensam där fåglar ej kunde bli vittnen till hans föga lindriga död. Örnen fann det bäst att göra vad ejdern bad honom om. Han lämnade anden i sticket i trots mot sin egen vilja men helt oförmögen att stanna vid ankans horribla ohyggliga dödsbädd. Han sågs av den hopplöst dödsmärkta ejdern fly bort, och den döende frackklädde mästaren bland alla dykänder, som dömts till döden av människors ansvarslöshet, slarv och hänsynslöshet, för att ej rentav kalla det djävulskap, hov upp sin röst och lät höra sin dödssång:

"Hur länge, o Gud, skall du låta det mänskliga släktet få vältra sig okunnigt i giftig smuts, som enbart kan leda till döden för alla? Hur länge, o Gud, skall du låta dem mörda oss änder och ej bara oss utan även de sälar och uttrar och svanar och fiskar och gäss, som lever i fred utan att störa någon i havet och skärgårdarna? Hur länge skall de få ostraffat smutsa och skada och döda naturen och haven? Hur länge skall deras olja få parasitera på deras natur med blott döden som snar konsekvens för oss alla? Hur länge skall vi, våra släktingar, vänner, kusiner och ädla anhöriga få simma och dö i den smuts som de sprider på haven? O Gud, vi fått nog av all skit! Gör snart äntligen slut på den olycksbringande dödande lort och pest som är de galna mänskornas olja! Naturen har alltid fått lida för människan, för att hon skulle beständigt få utveckla sig, göra framsteg och utbreda sig över världen på vår, alla djurs, fiskars, fåglars bekostnad, men när hon av okunnighet i rent okynne blott för att djävlas tar livet av raser och slakten och folk utan skuld, som ej ens står i vägen för henne, och smutsar ner hela naturen för oöverskådliga framtider, går det för långt. Att ta livet av fåglar i onödan är av den lastbara människans samtliga brott genom tiderna det allra värsta, mest oförlåtliga, mest orättvisa och det mest gudlösa. Straffa det brottet mot ditt universum, mot världsordningen och naturen, o Gud, medans tid ännu är! Hela världens, naturens, allt livs, universums och rättvisas Herre, o se till din tjänares lidande här i hans dödsstund!"

Så löd ejderns dödssång. Den klibbiga smutsen kröp in i hans hud och kliade fruktansvärt över hela hans kropp. Hans hud kunde ej mera andas. Ju mer han försökte att putsa, befria och rena sig från den stinkande smutsen, ju mer han kliade, borstade, vårdade sig, desto värre blev pinan, den dödande oljan, som fläckt hans vita naturliga och ovärderliga känsliga fjäderdräkt. Snart var han död i sin hopplöshet, stora förtvivlan och vanmakt inför den orena vettlösa mänskans förbannelse.

Andra delen.

12.

Men under tiden var havsörnsparret, som vi senast sett nära Shetland, på väg emot skottländska kusten. De fiskade muntert i fiskrika vita dånande bränningarna vid Hebriderna och for till kvällen in till en ödlig och människofattig ö för att vila och sova. Men när de efter sin middag satt där och försökte att sova kom mot dem en utter. Han kom mycket stillsamt med tydligen någonting viktigt att säga dem.

"Hur står det till, käre utter?" frågade örnen. "Sover ni ej vid den här tiden?"

Uttern sade: "Jag kommer för att be er lämna den här ön."

"Varför det?"

"Den är farlig. Den är helt förhäxad, förtrollad och hemsökt av spöken."

"Vad är det för prat? Det finns ej några spöken! Det är bara människor som är så dumma att de tror på spöken."

"Men det är sant! Jag kan visa er! Kuslig och hemsk och behäftad med rälige övernaturligheter är ön. Jag simmade över från ön mitt emot, när jag såg er här landa, blott för att varna er. Kom, om ni vågar, så skall jag bevisa att jag talar sant."

Han förde dem till en avskild mörk vik varifrån man helt tydligt hörde ett pladder likt sjöfåglars festliga prat.

"Vad är det för ett folk som ej sover som andra på natten?" frågade örnhanen.

"Ni skall få se," sade uttern och rundade ett slutligt klipphörn. Och örnparet såg där i mörkret helt tydligt en havsfågelsflock som helt vanligt och vardagligt ganska normalt skötte om sina bon och familjer och var allmänt glada och nöjda och feta och skrattade muntert i frid, harmoni och gemenskap, som om människor ej hade funnits i världen.

"Vad gör detta sjöfolk här uppe så sent?" var örnhanens undran, men mest utav allt väcktes undran hos honom av det ej förklarliga matta och sällsamma sken som omgav envar i den stora och livaktiga kolonin. Uttern förde dem framåt.

"Vad är det för fåglar?" frågade örnhanen honom och märkte ej att vackra honan begynte att tveka, och uttern svarade:

"Du skall få se strax."

De närmade sig. Kolonin blev allt glesare för varje steg som de närmade sig.

"Men de tunnas ju ut!" sade hanen, och ännu mer överraskad blev han när han igenkände folket: "Men det är ju Garfåglar!"

I samma ögonblick var synen borta. Den tappre och orädda örnhanen var plötsligt skrämmd. Uttern lugnade honom.

"Ja, Garfåglar är de. Utdöda, ej existerande, goda och harmlösa, av människan utrotade stackars Garfåglar. De kommer hit till den här gömda viken nästan var afton, men närmar man sig dem för att få deltaga i deras lycka och glädje och vackra blå harmoni så försvinner de spårlöst i luften. Ja, nyp mig gärna, o örn, och dig själv och din fru och förvissa dig om att du icke drömmer! Jag lever, och allting är verklighet utom den syn som du sett och som ingen natur kan förklara."

"Säg, lyste de ej? Var de ej någon aning självlysande?"

"Det tycker jag ock var gång som jag vågat mig hit. Men låt oss nu gå tillbaka. Jag varnat er nu, och om ni ändå väljer att stanna kvar här på ön så gör ni det på er egen risk. Men var är er fru?"

Hon var borta.

"Hon är ej min fru ännu, men lika fullt är det hemskt att hon spårlöst är borta."

Men hon väntade blott bakom klipporna. Hon hade ej haft mod nog att följa dem.

"Ser vi dem åter?" sa örnen och vände sig om. Och helt visst! Bakom ryggarna på dem framträdde åter de häckande lekfulla muntra och livliga fåglarna. Men det unga och ogifta paret och uttern var trötta. De brydde sig ej om att ännu en gång gå till viken där mystiska dunkla och kusliga synen av utdöda fåglarna hägrade så rent påtagligt och realistiskt att det såg sant ut. För övrigt förflöt varma natten som vanligt. Men följande dag, när de unga tu flög över vackra Hebridernas skärgård, så fick de där syn på en vacker och sällsam ljus skicklig grann fiskare. Pennorna, vingarna, dräkten och fjädrarna hans var så glänsande skimrande rena och klara att man kunde tro att han var utav silver. Den vise havsörnen närmade sig granne mannen och frågade ödmjukt:

"Vem är du som så mästertligt fiskar och glänsar av silver, i skönhet lik ingen annan?"

"Vet du ej vem jag är? Men jag är ju fru Silvertärna!"

"Den kände berömde som vandrar runt världen?"

"Precis!"

"Kan du ge oss ett råd? Vi är ute på jakt efter något ställe på jorden där människor ej finnes och låter oss leva i fred."

"Följ med mig! Jag kan världsgeografin rätt bra utantill! Så får ni se hela världen och söka därpå vad ni önskar att finna."

"Så du känner ej till en fristad på jorden direkt?"

"Nej, tyvärr, men jag vet de som gör det."

"Vem då?"

"De som icke kan flyga, bland annat pingvinerna."

"Men de bor väl långt i söder; är det ej så?"

"Ja, men att orka en sådan tripp är blott en bagatell för en fågel. För du kan väl flyga?"

"Det tror jag."

"Då far vi! Följ med mig! Jag lovar att ni skall få träffa och se världens visaste, ädlaste, största och allra mest sällsamma varelser, ställen och saker. Kom med nu! Styr upp emot himmelen! Glöm hela världen och jorden och alla bekymmer därpå! Vi far nu till Antarktis!"

Och fågeln av silver for plötsligt och häftigt upp i ett kast och var långt bort i fjärran och långt upp i skyn nästan genast. De tu var förbluffade men följde genast exemplet. De ville ej låta sig lämnas efter av bara en måsfågel. När de så flög över havet och dagarna gick såg de en dag där nere på havet en rykande skorv. Tärnan sade:

"Där ser ni vårt havs värsta fiende. Bullrande, rykande, hemska och fula ångar de fram och stör friden vart de än kommer. Ibland släpper de också ut giftig olja i havet, som alltid vållar miljoner oskyldiga fåglars och varelsers död. Så smutsig, fördärvlig och vettlös är människan."

"Men tror du ej," sade nu örnhanen, "att all den olja som människan får av naturen en dag kan ta slut?"

"Kanske det. Men han var inte bättre förutan sin olja. På sköna naturliga segelfartygens tid högg han ner skogar och träd lika vårdslöst som han nu utsprider sin svarta smutsiga olja. Nej, alltid har människan skändat, förtrampat, misshandlat, skadat och offrat naturen. Han har aldrig skonat sin arma och fattiga moder. Hon bär alla bördor för honom, dignande, döende, grymt ignorerad, såsom en slav, och han märker det icke och skäms ej däröver. Så har det alltid varit, och så skall det alltid förbli, tills den dag då den hårda och grymma förvildade människan begriper att misshandeln, onda förtrampandet av henne icke alls lönar sig."

Så sade tärnan. De flög ner mot däckets på båten och tänkte att vila sig där, men det kom just då fram en behaglig och utsmyckad kvinna. Hon var enligt mänskliga mått mycket skön, ehuru rätt spacklad. Förfärad inför de tre fåglarnas dykning mot henne stannade hon och skrek: "Oaaaah!" av ren skräck för att skrämma dem bort. De flög bort ifrån båten och kunde ej tygla sin munterhet över att även en människa kunde som djur reagera ibland.

Och det var efter detta som örnen tog upp med fru tärna gårdagens mysterium med spökfåglarna omkring viken.

"Var ni på den ön?" sade tärnan förskräckt.

Örnen kunde blott erkänna det.

"Och det hände ej något?"

"Ej något förutom upplevelsen med alla spökande fåglarna."

"Och ni är friska?"

"Fullkomligt."

"Då hade ni tur." Tärnan lugnade sig. "Mycket väl känner jag till den öns oerhörda förbannelse. Där finns en varningsskylt som endast människor förstår, ty det är bara människor som har infekterat den vådliga ön. Därför har även människor satt upp varningsskylten."

"Vad är det för skylt?"

"Ön är ett skräckexempel på människans omänskliga misshandel och ansvarslöshets förfärlighet inför naturen. En gång infekterade människan hela den ön med en sjukdomsbacill, som hon kallade mjältbrand. Om någonting levande får den bakterien i sig så brinner hon upp och förtärs i sitt inre. Ej någon kan leva på ön, inget levande väsen. Allt levande dör av bakterien, och hela ön är förgiftad och kan aldrig avgiftas. Endast de som allaredan är döda kan frodas där. De kommer dit för att spöka och vittna om människans grymhet och vidriga ansvarslöshet med sitt missbruk av den makt hon har genom vetenskap över naturen. Garfågeln är utdöd, lömskt utrotad av det omänskliga vidundret, och i all världen kan hon aldrig uppträda mer annat än just på denna förhäxade ö, som är dödlig. Ack, tala ej om det. Nu glömmer vi saken." Och tärnan var uppenbart skrädd.

När de vidare flög över havet träffade de ett grant gammalt och muntert, fryntligt och godmodigt sjölejon, som de ett ögonblick utbytte ett antal ord med. Örnhanen bad tärnan fråga den vackre sjöbjörnen om denne kände till fridens och trygghetens fria paradisplats där det icke fanns människor.

"Sådant finns endast bland molnen," var sjöbjörnens svar, men vår örn visste ju alltför väl att bland molnen var människorna hemskare än någon annanstans. Vackre och ädle havskavaljeren gav då det här goda rådet:

"Om du vill bort ifrån människorna och deras färd, så glöm dem. Glöm bort att de finns, och din skräck för dem kommer att enkelt försvinna. Tänk icke mera på människan, så kommer människan ej heller mera att tänka på dig. God middag!" sade den mycket mondäne och eleganta mustaschpyrdde sälen och dök ner i vågorna med en lättsinnig njutning.

"Hur skall man väl helt kunna glömma bort människorna, när dessa människor ej nå'nsin lämnar oss arma oskyldiga vilddjur i fred?" tänkte örnhanen när han fortsatte följa sin ledtärna söderut.

Dagarna gick, men de märkte det ej. De fiskade ständigt och åt och led ej av resan. Men efter en tid dök det upp långt i fjärran en dyster hop ovädersmoln som var mörka av åska.

"Där kommer emot oss en storm," sade tärnan., "Kom, låt oss lyfta än högre och flyga över den."

Stillsamt och lugnt utan någon panik flög de upp ovan molnen, där vädret är evigt förtrollande klart, ljust och vackert. De fick knappt en vindpust emot sig av stormen, som rasade dundrande nedanför dem. Men den kunniga tärnan berättade:

"Där ser ni nu vad allt mänskligt och jordiskt betraktar med skräck. Under molnen, som lyser så vita inunder er, blixtrar och blåser det, haglar och stormar det som i ett helvete. Fartyg går under och människor dör och blir hemlösa, städer förstörs och civilisationer tas åter tillbaka av fromma naturen. De våldsamma stormarna, hårda orkanerna, vilda tyfonerna bryter ned allt som är fåfängt och artificiellt; de förstör allt som ej är naturligt med hänsynslös kraft. Därför är de ej så populära på jorden. Men jag skall berätta för er, att de gör mera nytta än skada. De äro naturens metod att utveckla sig och expandera. För varje tyfon, storm och vildsint tornado bryts nya och härliga vägar för fåglar och folk fram. Genom tyfoner kom gamle herr Kohäger över till nya Amerika, och genom stormar tog trastar sig fram över havet till avlägsna Grönland. Där stormar går fram med förödande verkan följer ett nytt evigt fröjdesamt liv i dess fotspår. Tyfonerna rasar, förhärjar, förgör och förstör aldrig utan att livet med än större kraft och välsignelse framträder i deras fotspår. Så är det, o vänner, och så skall det alltid förbliva. Där stormen är hemskast är livet som störst."

Och de flög sakta vidare under den värmande solen i lugn from betraktelse av universum.

Men under tiden kom deras kumpan unge Kungsörnen fram till en havsstrand i Österlen som var fullkomligen öde. Där gav han sig hän åt sin melankoli och besvikelse och hävde upp en from klagan:

"O Gud, varför gråter du ständigt? Varför är du sorgsen, bedrövad och tårögd för mänskornas skull? Varför tänker du endast på dem och inte på oss? Ja, varför är du blott mänsklig och icke naturlig, o Gud? Du förökar och utvidgar mänskornas släkte, men oss kör du bort blott och låter oss jagas och dödas. Blott på vår bekostnad går människan framåt. Sin ära och härlighet stjal hon av oss. Hennes styrka och makt, hennes skönhet och kraft, allt har vi givit henne, men har hon väl någonsin givit oss något? Hon har bara tagit. O Gud, i din mänskliga kärlek för mänskan berövar du henne naturen!"

Och örnen begynte att gråta där vid vilda havsstranden av ren ensamhet, sorg och djup melankoli.

"Ack, hur trist är ej människans värld utan vildhet och frid och natur! Hur bedrövlig och tråkig, eländig och dyster, hur ofri och instängd och smutsig och full! Vilket kräk har ej människan blivit med att fara fram med naturen som om hon den kunde behärska! Ja, ett miserabelt och eländigt kryp är den självdestruktiva och tragiska människan. Det är nog mer synd om henne än om något utrotat eller förföljt stackars djur."

Men plötsligt förmörkades himmelen av någon jättelik skugga som skymde bort solen. Vår kungsörn såg upp. Med förfäran bevittnade han hur en rovfågel mångdubbelt större än honom flög högt upp i luften och närmade sig. Denne främling var mångdubbelt större än någon vår örn hade sett. Och den väldiga valfågeln landade bredvid vår örn. Han förhöll sig till örnen som örnen till musen.

"Goddag," sade väldiga fågeln. "Mitt namn är herr Rock. Vad är ditt?"

Örnen gav blygt sitt namn. Därur upprann den konversation, som till slut ledde fram till örnen rätt ivriga fråga:

"Säg, store och härlige Rock, finns det nå'nstans i världen ett rike där människan icke förtrycker och kränker vår moder Naturen? Är någonstans moder Natur fri från allt vad som mänskligt och ärelöst är?"

Fågeln svarade: "Visst finns det det! Kom blott med skall jag visa. Jag skall flyga riktigt så långsamt som möjligt, så att du kan lätt hinna med."

Därpå lyfte den väldige Rock, och vår örn följde efter. Men fastän herr Rock flög så långsamt han kunde var lille och ynklige örnen blott tiondedelen så snabb, fast han arbetade helt febrilt med att hålla sin toppfart. Då sade herr Rock:

"Så här kan det ej hålla på. Flyg upp på min rygg och ta tag i min päls."

Örnen gjorde så, och genast satte herr Rock upp en fart som var hårdare än något reaplans eller rakets. Men Rock sade lugnt:

"Det här är min vanliga fart när jag svävar ovan det ångande Afrika spejande efter en frukost."

"Vad tar du till frukost?" var örnpassagerarens fråga.

"En liten söt fullvuxen välgödd och god elefanttjur i bästa fall."

"Och det blir du säkert mätt på?"

"Jag äter fem gånger om dagen. Min frukost är enklast och torftigast av mina måltider. Annars kalasar jag helst, mest och ivrigast på vackra fullvuxna blåvalar, som icke är som de kräk som de blodiga mänskorna kokar i kittlar och dödar. Nej, mänskornas blåvalar är ena mörtar i jämförelse med de gäddor jag fiskar."

Och plötsligt så såg de inunder sig en väldigt stor kontinent.

"Vi är över Atlanten," sa' Rock. "Detta land som vi nu ser är lilla Amerika."

En liten by låg vid havet. Den skugga de kastade nedåt på jorden förmörkade solen för alla byns människor.

"Vad heter den byn?"

"Mänskor kallar den New York. Skall vi ha roligt en smula med människokräken?"

Rock väntade icke på sin passagerares svar utan skred genast tveklöst till verket. Han stannade stilla i luften och började vifta med vingarna. Örnen var krupen i lä, men Rocks vingar igångsatte luftströmmar nedåt mot jorden. Byn nere på marken vid havet kände den luftströmmen som en tyfon. Många människor blåste åt skogen, hus blåste omkull och tak lyftes, havsvågorna forsade långt in i staden och drog både höghus och skyskrapor med sig ut i det stormande havet. Vår örn och herr Rock hade roligt en stund tills de tröttnade och flög vidare in över landet. Mänskorna i staden New York förbryllades av denna storm som kommit helt plötsligt en solig varm vårdag och upphört ej mindre plötsligt efter att ha härjat blott i en halvtimme. Men den halvtimmen var mera katastrofal än samtliga stormar i hela Amerikas korta historia. När fågeln med örnen på ryggen flög vidare in över vidsträckta grönskande vilda och doftande blå kontinenten så stannade han ej förrän på en spets av de Klippiga Bergen, som var så förskräckligt vass, brant och hög och otillgänglig att aldrig någon som helst liten människa någonsin kunde ens komma i närheten. Där sade örnen till Rock:

"Och vad ville du visa med en sådan demonstration? Det var bara grym makt, våld och terror."

"Jag svarar med förkärlek på mänskans brutalitet med vad som är långt värre."

"Men det var ej alls vad jag bad om. Jag bad dig att svara på frågan om det finns ett rike där vi slipper störas av människor och där vi kan vara utan all mänsklig destruktivitet."

"Du söker ett paradiset som en sorts flykt från allt mänskligt. Du vill komma från det groteska problemet med människan. Ja, jag förstår dig, men det är nog inte så lätt, ty om man ock på somliga platser de facto är utan den mänskliga närvaron slipper man aldrig problemet. Ack, käre lille bror örn, jag kan endast säga som sanningen är, och den är att jag inte vet. Jag vet endast att det ej är omöjligt att göra motstånd mot människan och hennes grymhet och makt. Du har sett hur jag gör."

"Men det var att bekämpa den gräsliga människan med samma medel som hon om ej värre."

"Men sådant kan ge resultat. Vi kan göra oss av med den snyltgästen. Är icke det vad du vill?"

"Men då blir vi ju själva så grymma som mänskor."

"Vi bara försvarar oss. Det har vi rätt till. Och om icke vi som har möjlighet slår för naturen tillbaka mot människan kan detta kreatur komma att noggrant förstöra allt liv på vår jord. Är det bättre att tillåta henne den friheten än att bestämt sätta henne på plats förrän det är för sent?"

"Du vet bäst, fågel Rock."

"Och jag har världens bästa förklädnad. Jag finns inte till, enligt människorna. De är eniga om att jag aldrig har funnits och att jag är endast ett fabeldjur. Därför kan jag ostört härja och göra precis vad jag vill."

Örnen ville ej ifrågasätta den friheten.

"Vart far vi nu?" frågte örnen.

"Vi far ut i havet och lägger oss stillsamt på vågorna. Jag har ju svanfjädrar undertill. Där kan vi vila och gunga och vagga ett tag i skön frid i jämn takt med det eviga havets blå vyssande dyningar. Låt oss där ute i havets frid ta det helt lugnt ett tag, medan vi filosoferar och tänker på livet, det eviga gyllene livet, som aldrig tar slut, och som är evigheten, så länge det lever. Och det är vår plikt att om något försvara allt levandes evighet."

Men där kom plötsligt en blåval och gjorde dem sällskap. Han dök helt försvunnet fram ur vågen och hälsade:

"Hej, store Rock!"

"Nej, men hej, lilla blåval!" var Rocks kära svar.

"Kära Rock," sade blåvalen, "vi har just hört det förträffliga ryktet, som vandrar som bäst uti hela naturen, om dina bravader bland människorna. Säg, kan du ej göra något åt vår situation? Mänskan gör tvålvär av hela min ras! Med sina ohyggliga hemska maskiner slaktar det mänskliga släktet oss massvis som gödsvin! Vårt blod färgar världshaven röda. Det människan är som utgjuter det, korsfäster oss och gör våld på all världens mest ädla unikaste däggdjur. Jag hade en gång femton bröder. De har alla fångats med blodig harpun, blivit kokta i grytor och styckats och använts som bränsle. Ock mina föräldrar har för länge sedan gått åt. Vi har aldrig haft nå'n verklig chans emot människan sedan hon riktade sina kanoner mot oss och sköt djupgående hullingrika harpunerna i oss med sådana vapen. Om ni önskar veta det ser ni här framför er den allra siste av hela sin ätt, och han är redan gammal och trött och snart döende. Det var vad jag ville säga. Men akta er! Jag hör i vattnet vibreringar av en rätt avlägsen men snabbt annalkande fridsfientlig faslig propellerbåt! O, dessa gissel, som dödar vart hav med att skrämja bort allt liv med bullrande hemska propellermotorer och dessutom blott lämnar smuts i sitt kölvatten! Jag bjuder eder farväl, ty jag flyr nu och dyker!"

Men Rock sade genast: "Ett ögonblick, gamle herr Val, jag skall frälsa er från situationen."

Och Rock flög iväg med sin örnvän i pälsen på ryggen till störande fartyget och rev upp en sådan storm emot båten med fläktandet av sina vingar, att fartyget ej kunde klara sig utan gick under och sjönk som en sten. Valen dök åter upp och gav luft åt sitt gillande av skådespelet. "Men jag kunde aldrig då utföra någonting sådant. Jag skulle få samvetsqual genast. Jag är icke mänsklig," ursäktade sig gamle valen.

"Tvärtom! Ni är mänsklig, min blåval. De mänskliga äro de goda, som icke försvarar sig. Men icke heller är de som försvarar sig med onda medel omänskliga. Omänskliga är blott de som förstör och förgör och går dödande fram utan anledning. Omänsklig är endast människan.

Men se, där tycks komma ett annat fartyg. Men det har ej några maskiner men två tunna master blott med vita segel. Skall vi även dränka den skutan?"

Det satte sig örnen emot.

"Nej, låt lilla fregatten, som otrygg och prisgiven är åt naturen, som icke försöker att sätta sig över den, som man kan peta omkull blott med en liten våg, låt den bräckliga skutan som gett sig med rent spel i kast med naturen ock få sin belöning. Ett segelfartyg är en ren vacker jungfru på havet. Låt sådana vara välkomna. Blott stinkande bullrande pruttande monster som ej bryr sig om att de nedsmutsar haven må ni vara rättvist förargade på."

Och de lät skutan segla i fred vart den skulle. De till och med gjorde den sällskap, åtminstone valen på avstånd och örnen, och blåvalen kallade på både tumlare, silverdelfiner och blå albatrosser att väl eskortera den smäckra fregatten, den ljuvliga briggen, den underbara galeasen, i glädje och frid och besättningen till stort behag, över ändlösa ödsliga nyckfulla men majestätiska för alltid myllrande levande havet.

I samband därmed hördes sång ifrån djupet.

"Vem är det som sjunger i havet?" undrade kungsörnen. Blåvalen sade:

"Det är min kusin. Han sjunger alltid så här års."

"Kan valar då verkligen sjunga?"

"Ni fåglar har ej monopol på den konsten, om ock ni har pippi ibland."

"Men vad sjunger han om?"

"Fråga honom när han kommer upp."

"Det låter min själ riktigt vackert och vemodigt."

Blåvalen dök för att kalla upp sjungande vännen och släktingen, ledsagad av mycket ivriga nyfikna tumlarebarn och delfiner. Och omtumlad av dessa glittrande havsakrobater, omsvärmad av dessa nyfikna beundrare, kom store sångaren upp ur sitt djup.

"Säg, vad sjunger ni om, gode lyriske ärketenor?" sporde Rock sin makrillvän.

"I år sjunger jag om just vad ni alla här nu har samlats för att tycka om, eskortera och önska en god lycklig resa. Jag sjunger om segelfartygen, som förr alltid uppfyllde samtliga hav med sin skönhet och vittnade om att den mänskliga rasen var god och förståndig och ej utan sinne för skönhet. Men motorfartygen kom plötsligt och ersatte dem med sin fulhet och naturfientlighet, och dessa fyllde naturen med skräck inför odjuret och plågoriset, miljöfarliga världsomstörtande människan, som vi ej kan tolerera. Men nu börjar segelfartyg åter synas än här och än där. De är små visserligen, och ännu är motorfartygen ej borta för gott, men jag lever på hoppet att segelfartygen må återerövra sitt område och åter visa naturen att människan ännu kan vara naturlig. Det är i år temat för min vandrings friaresång, som jag sjunger för den jag har kär. Och vi sjunger den alla i hela mitt släkte, ty så populär har den blivit. Men nästa år sjunger vi om något annat igen."

"Ni har en mycket vacker och lyrisk tenorröst, herr Val," sade Rock med respekt.

"Tack för det! Men nu måste jag vända tillbaka till djupet där de andra väntar på mig. Jag får ej utebli ifrån fromma församlingen! När det sjungs hymner bland oss är det synd om den som ej är med, som försummar ett dyligt naturhögtidstillfälle, liknande det, gode kungsörn, som du säkert väl känner till, när de grå elefanterna samlas i Indiens djupaste urskog för att dansa tango. Farväl!"

Och han dök under det att han återupptog sin vemodiga smäktande sång om fregatterna, människans vackraste bidrag till havet. Och blåvalen lämnade dem, och vår örn vände åter till Rock, som låg lugnt som en svan på det fridfulla havet och väntade på honom. Han hade ej velat synas av fartyget men dock så smått intresserat sig för tenorvalen, den varelse som förr gav upphov till vackra legenden om det fjärran sjungande havet. Och kungsörnen landade uppe på ryggen och ställde en kinkig prekär liten fråga till sin gode värd, fågel Rock:

"Säg mig, hur stark är den allra hårdaste storm du kan frambringa?"

Rock var ej sen alls att komma med svaret:

"Följ med mig och se."

Därpå flög fågel Rock upp i luften tills han var rätt högt ovan översta molnen. Därpå så begynte han med sina väldiga vingars ohyggliga viftande fläktande kraft att församla den indiska blå oceanens oändliga samtliga molnberg till ett enda ställe. Där samlades samtliga vindar, tyfoner, orkaner och stormmoln i en enda virvlande häxkittel drivna i rasande fart ständigt runt, runt omkring. När den mäktiga stormkarusellen var uppe i sin högsta fart, och när molnen var som allra mest sammanpackade, sade herr Rock till sin örn:

"Se på solen. Den lyser som klarast nu, ty det är middag. Dyk ner genom molnen till jorden och skåda hur där nu ser ut."

Örnen lydde och dök. Ständigt neråt, igenom allt tjockare mörkare molntak begav han sig. Molntäcket var tusen mil tjockt åtminstone. Vidare neråt i djupare mörker och tjockare molnlager störtade han sig. Ännu var det långt kvar till jorden. Han såg ingenting, och de tjocka och mjölkiga molnformationerna stack i hans ögon. Och mörkare blev det. En rytande ilsken tyfonvind grep tag i hans kropp, men han motstod den och lät sig icke bli bringad ur spelet. Han fortsatte neråt. Ett isande piskande hagel bestormade nu den hårt ansatte ensamme seglaren. Åska och dunder begynte att höras i djupet. Han fortsatte neråt. Han slungades hitåt och ditåt. Ett

tusental voro de stormvindar som våldsamt kämpade om att bemäktiga sig hans upphöjda person. Det var ej längre långt kvar till havet. Allt mörknade ständigt ju närmare han kom mot jorden. Det hade först varit helt mjölkvitt, se'n hade allt grånat, och gråheten hade se'n blivit allt mörkare, tyngre och hemskare. Nu var allt blåsvart omkring honom, och ännu mörkare blev det. Han var nu mitt inne i åskandet, dundrandet, knallandet, öronbedövande hemska tordönet. Han fortsatte neråt. Allt blev nu svart natt. Fastän det var på mitten av dagen och solen var som allra klarast och ljusast, så nådde ej en enda ljusning hit ner. Det var verkligen natt klockan tolv mitt på dagen. Blott blixterna upplyste ständigt det svarta infernot. Han såg hur de skyhöga vågbergen, skummande spökligt och kallt i de flammande blixternas sken, som Himalayas berg, makligt vältrade sig med en skrämmande jättestor kraft. Ja, de vällde och tornade, skummade fradgande, vandrade, störtade fram sig, helt svarta och onda, totalt obevekliga, fullständigt fria från hänsyn och hinder, förfärliga och kolossala, groteska och svindlande, fullständigt okontrollerbara och skräckinjagande. Den allra minsta av vågorna var stor tillräckligt att kunna dra ut Buenos Aires i havet till nittio procent, om den fick forsa in i La Plata. Svart var all världen. Svart var universum, svart var varje våg, hela himlen var svart. Något svartare hade ej kungsörnen någonsin sett. Inget ljus, inget hopp, ingen fridsglimt, ej något mildt i hela världen. Så såg det ut för lilla örnen. Blott blixternas dundrande vrede förbannade världen med hetsigt förintande blixtrande ogripbart bländande ljus, som blott flammade till på så kort tid, att ögat ej ens kunde se det och fatta det. Icke ens kungsörnens öga var snabbt nog att alls kunna se hur en vredesblixt riktigt såg ut. Allt var mörker och kaos och ofrid och vrede och dunder och dån och förbannelse, omänskligt vidrigt inferno och fasa och skräck i kvadrat och kubik i oändlighet multiplicerat. Han skådade en sista gång in i ljuslösa dödsörnet för att se'n fly i panik och i ursinne uppåt tillbaka mot ljuset. Han kom nästan icke tillbaka igenom det järnhårda tryck som tyfonvädret utsatte jorden för. Det var ej lika lätt att komma upp som det nyss hade varit att störta sig ner. Han fick kämpa för livet. Han pressade sig intill döden, tills äntligen bläcksvarta kolörnet började ljusna. Hoppet och framgången gav honom vingar. Och efter en timmes brav uppklattring till fågel Rock tvenne tusen mil ovanför jorden, så var han så nöjd med sitt äventyr, arbete och allt vad han hade sett som ej någonsin förr. Och där uppe var solen så ljus och så klar, så jungfrulig och varm, så gudomlig och härlig och vänlig och god, att vår örn knappast mindes hur tröstlöst totalt svart det under all vännens församlade molnmassor just hade varit. Dock sade han till fågel Rock:

"En slik storm över staden Calcutta, och icke en mänskösäl där hade överlevt."

"Ja, vi ska ej ha så roligt att vi skapar sådana stormar på land över människostäder."

Och storfågeln gav hela molnsammangyttringen en liten puff med sin yttersta vingpenna, varpå den väldiga världsstormen snöpligt kom av sig. Snabbt splittrades molnen och skingrades, och varje moln tog sin egen väg med var sin vind till sitt eget hörn av oceanen. När solen var röd inför avskedet kunde ej någon själ ana den storm som just rasat på väldiga världshavet, ty sådan frid hade där överallt nu brett ut sig.

15.

Och kungsörnen sade:

"Naturens största problem är väl att hon är liten och hjälplös mot mänskans maskiner. Vad kan väl en kungsörn mot mänskligt gevär, vad förmår väl en blåval mot digra harpuner som skjuts med kanoner, vad kan väl en gammal och grå elefant göra mot mänskans elfbenslystnad, och hur hjälplös är ej var kornknarr, som bygger sitt bo och som lägger sin äggkull på ängen i gräset ovetande om att i morgon så kommer den väldiga traktorn med sin skördetröska och krossar hans ägg och gör

av det så prydliga boet och hemmet en sorglig komposthög, som ej mänskligt öga ens ser. Vi är små – det är vår tragedi. Om vi vore omänskliga mänskan i storhet och kraft övermäktig och smått överlägsen så skulle vi icke alls lida så."

"Vad du nu säger är det ingen konst alls att snabbt göra någonting åt."

"Kan det göras?"

"Förvisso."

"Jag tycker ej om dina hårresande oerhörda metoder."

"Vill du då ha någonting gjort eller ej?"

"Käre store och härlige Rock, efter sådana under och märkvärdigheter som du gjort dig skyldig till nu kan jag ej låta bli att begynna att tro att du ej är naturlig."

"Vad menar du?" frågade Rock.

Örnen sade: "Här skiljs våra vägar. Jag vill icke veta av någon som ej är naturlig."

Och medan vår kungsörn beslutsamt gav upp fågel Rock skrek den väldiga jättegigantfågeln sorgset bakom honom efter hans flykt:

"Men du har ju ännu icke fått lära känna min släkt och familj! Käre örn, du har ännu framför dig att träffa bland andra min eldige bror fågel Fenix!"

Men kungsörnen lyssnade ej, ty han ville ej höra och lockas tillbaka. Hans enda hem och element var naturen, och han ville ej ha med något som helst utomstående främmande väsen att göra. Blott Gud fick för honom stå över naturen, men ej någon trollkarl och mänskoförgörande fågel som Rock.

"Hellre lida hos vänner i stackars förföljda naturen än umgås med dylika helt överlägsna giganter och skräckfenomen," tänkte örnen och flög bort ur skräcklandet med sina snabbaste vingar.

Han flög i sex timmar och landade sedan i en skön jungfrulig grön urskog. Han råkade landa i samma träd som en ful from gammal man låg och sov i. Och örnen blev varse den gamle och bad snabbt om ursäkt och frågade:

"Väckte jag er?"

"Inte alls. Jag låg endast och filosoferade. Ingenting i hela världen kan väcka och störa mig i mina fromma funderingar och drömmier. Mitt lugn kan ej störas av någon."

"Ej ens av en människa?"

"Ack, bror, nu trampade du i klaveret! Jo, människor fördystrar min tillvaro som all naturens. Blott människor kan komma åstad faslig otrygghet, oro och osäkerhet. Ena fasliga kräk, de där människorna! Men vem är ni, käre granne bevingade fågel?"

"Jag kommer från Norden och är blott en kungsörn."

"Då måste du ha kommit fel. Detta är ganska långt ifrån Norden, som ligger, om jag ej tar fel, någon annanstans än här i närheten. Men det är ändå ett nöje. En kungsörn får man inte välkomna här varje dag! Och mig kallar man skogsmannen eller med det mera pampiga namnet herr Orangutang. Men vad för er från Norden, förträfflige kungsörn?"

"Jag söker ett paradys. Vet ni om det någonstans finns helt orörd och helig natur dit ej människor kan komma och inkräkta?"

"Det finns det väl överallt. Överallt finns det dälder och lunder och gömställen som mänskan förbigår. Jag är en sann optimist, fastän hela min ras nästan utrotats. Förr fanns det orangutanger i hela den gröna och varma och tropiska delen av Asien, men nu finns mitt folk bara kvar på en del öar söderut ute i havet. Här inne i fastlandet är vi blott få kvar. Det människan är som har utrotat oss utan orsak, hur fridfulla, harmlösa och anspråkslösa vi än alltid varit. Det finns inte nå't mer ordentligt djur i hela världen än vi. Varje natt går vi noggrant pedantiskt och lägger oss i sängar som vi helt själva har bäddat. Finns det någon mänska i världen som bäddar sin egen säng varje dag till sina döddagar? Nej, endast vi fromma skogsmän är så pass ordentliga. Människan kan inte lära naturen nå'nting, men naturen är

människans eviga lärare, som icke människan nå'n sin blir fullärd av. Så dum elev är den korkade människan nämligen."

"Har ditt folk verkligen aldrig gjort någonting för att bli sorgligt förföljda av människan? Har mänskan verkligen utrotat er endast genom en nyck? Nej, det tror jag ej. Hon har ej någon som helst glädje av er som döda. Ert kött smakar illa, och pälsen är tovig. Nej, så dum är människan ej att hon dödar er helt utan skäl."

"Det värsta är inte att människan utrotar oss, utan hur hon därmed går till väga. Vad gör hon? Hon stjälar våra barn, och hon tänder eld på våra skogar."

"Men varför i all friden stjälar mänskan era barn när hon har egna? Och varför skulle hon sätta i gång med skogsbränder, som ju kan sprida sig till hennes egna samhällen?"

"Det har jag undrat i hela mitt liv. Men den konstiga människan är så absurd. Av en del resenärer med vingar som du har jag hört, att de barn som hon stjälar ifrån oss skickar hon sedan utomlands blott för att dessa barn sedan på livstid skall inspärras i zoologiska trädgårdar."

"Ja, nu liknar det något. Det stämmer med människans mönster."

"Den enda förklaringen till varför hon gör upp skogsbränder tror jag är den, att hon vill röja skog, men så är hon så ansvarslös, så att hon genast förlorar kontrollen på branden som hon satt i gång. Och så brinner vår värld, våra urskogar och hela landskap och öar upp för mänskans skull, för att hon inte vet vad hon gör. Sedan kan inte människor ens bo i området mera."

"Ack, ditt vittnesbörd får det att vända i magen på mig. Den där mänskan tycks bara bli värre och värre. Jag står inte ut!"

Och han lyfte och orkade ej mera höra på orangutangen, som sorgmodigt blickade upp efter honom och sade:

"Förlåt mig, min vän, att jag tydligen lyckades med att chockera dig, men det var inte alls meningen. Ty, du förstår, jag är ändå en sann optimist." Och han skalade sorgmodigt åt sig en mogen banan och åt upp den.

Kungsörnen visste dock ej att hans vän fågel Rock aldrig lämnat sin skyddsling ur sikte, ty Rock kände ansvar och kärlek för tankfulle örnen. Den store herr Rock hade alltsedan avskedet följt lilla örnen på avstånd och icke släppt honom ur sikte, samtidigt som han inte låtit sig upptäckas av gode örnen. Men nu flög vår örn mot tätt överbefolkade områden, och Rock greps genast av oro för faran. När örnen så flög över en fin plantage tänkte dumme plantageägarn:

"Här kommer en sådan fågel som plundrat vår hönsgård ibland."

Och han höjde geväret mot fågeln i skyn. Detta såg fågel Rock med sin röntgenblick, gav upp ett skri och försökte att flyga till undsättning, men skottet small. Örnen störtade ner mot plantagen. Han upplevde bara att någonting mörkt som en skugga kom över hans blick ifrån ovan och såg aldrig Rock komma farande för att förhindra hans fall. Sedan var allting svart.

När han vaknade upp var han hemma hos Rock, men där var även en annan fågel av samma kaliber som han inte kände.

"Var är jag?" försökte vår örn orientera sig, groggy som han allmänt var. Och den främmande väldiga fågeln förklarade vänligt:

"Du är nu i Finland."

"Och vad gör jag här? Vem är du?"

"Du blev skjuten till döds av en girig plantageägare med akut paranoia, men Rock kunde rädda dig och förde hit dig. Jag är fågel Fenix, hans bror."

"En så'n ära för mig," sade örnen försiktigt.

"Ej alls. Det var bara ett nöje för mig. Jag anlitas så sällan numera. Är det något mera som jag kunde göra för dig?"

Örnen tänkte. Så svarade han: "Jo, det är det. Jag är nu rätt trött på min eviga resa, som aldrig tar slut, och jag lär aldrig finna så lätt vad jag söker. Kan ni

sammankalla ett råd, helst med rovfåglar av samma slag och på samma nivå som jag själv, så att vi kunde många tillsammans begrunda och i bästa fall komma fram till en lösning av digra problemet med människan?"

Fenix och Rock gav varandra en leende blick, och Rock svarade:

"Det vill vi gärna." Och de satte genast i gång med att organisera århundradets viktigaste konferens.

16.

Det var ute i skärgården som rådet kallades samman, och örnen var ordförande. Han kom genast till saken:

"Vänner och fränder och släktingar, tack för att ni kommit hit. Jag har kallat er samman för att be er svara på er broders undran. Säg, har ni nå'nstans sett ett land där det ej funnits fiendskap eller förföljelser, där djur har kunnat få leva i fred för varandra och för alla människor och där blott godhet och kärlek och frid har regerat? Ni örnar som har rest omkring uti hela den vida oändliga världen, säg, har någon av er fått se vad jag sökt, eller är läget hopplöst, som det alltid varit för mig under mina oändliga vandringar?"

En gammal vithårig ädel fin Glada besvarade frågan, när ej någon annan haft något att säga till saken. Så talade Gladan med djupsinnig röst:

"Jag har sett trappar, vildhöns och sumphöns och spräckliga morkullor och beckasiner så stora som strutsar. Jag har även sett korpar stora som fullvuxna praktfulla festliga komiska löjligen påfågelsupplädda stolta kalkoner och trastar så stora som svanar och fiskgjusar stora som jättekondorer, och skogar och urskogor, regnskogar stora som Asien, och trån ännu högre än all världens skyskrapor och Eiffeltornet, och snäckor så stora som skutor, och havslommar stora som fullvuxna kungsörnar; medlemmar av världens flygexpertis, vackra svalorna, stora som änder, och kängurur stora som jättetrögdjur, vida träsk lika stora som hela Turkiet, och strutsar mer färggranna och mer exotiska än högtidsklädda stoltserande påfåglar, lyrfåglar och andra paradisfåglar. Jag har även sett mastodonternas rike och mammutarnas, jag har sett ädla havskräftor stora som sälar; ja, allt har jag sett som alls finns att betrakta i världen, men icke det rike där någon själ har kunnat leva i fred för sin granne."

Det uppstod en tystnad. Så sade en annan örn:

"Överallt i hela världen får vi arma djur gå och lida och utstå förföljelser, ofrid och eviga kval genom människans inkräktande i naturen. Nu frågar jag er: är det rätt att förfölja och motverka, hämnas, bestraffa och resa sig mot mänskans grymhet i uppror och ge mänskan vad hon förtjänar för sina huseringar hos oss? Säg, är det rätt, riktigt och tillåtet? Låter oss lagen fritt plåga, förfölja och motverka människan som huliganerna plågat, förföljt och med hänsynslöshet försökt utrota oss? Är det tillåtet att vi försvarar oss? Får vi försvara naturen, vårt hem, våra liv och vår värld och vår frihet och rätt emot människan? Får vi försvara oss såsom oss lyster? Och får vi som människan ock bruka vilka förfärliga medel som helst? Helgar målet vad medel som helst? Får vi bruka den hänsynslöshet emot människan som huliganerna brukar mot oss?"

"Detta är nu en kinkig juridisk och obekväm fråga," begynte en lärd gammal fiskgjuse att långsamt svara. "Men den satsen gäller i allmänhet för universum, att människan kan göra misstag. Hon kan göra vad som är fel, men naturen är ofelbar. Moder naturen kan aldrig begå något misstag. Vad människan gör är ej alltid rätt, men vad naturen gör är alltid rätt. Därav följer, att vad vi än gör är det rätt. Hur förfärliga och hänsynslösa och grymma och fasliga, onda, morallösa vi än må vara så kan ingen klandra oss för det, ty moder naturen berättigar allt. Allt är tillåtet för henne. Hon står ej under nå'n lag, och hon lyder ej någon moral. Hon står över allt

sådant. Hon har aldrig fel. Hon är otadlig och oantastlig, hon står över allt som är mänskligt. Moraler och lagar och rättvisa och allting slikt gäller endast för människan. Moder naturen kan aldrig nås av någon rättvisa, ty hon kan ej göra någonting ont. Allt är gott vad hon gör vad hon än tar sig till. Hon är fullkomlig, fulländad, fri från allt ont och perfekt. Därför må hon ej nånsin betänka sig vad hon än gör, ty vad hon än må göra så är det blott riktigt och rätt. Endast människan kan vara ond, men naturen kan blott vara god. Hon är god hur förfärlig, förskräcklig och fasansfull, hemsk och omänsklig och ursinnig hon än må visa sig. Mänskan är icke perfekt, men naturen – hon är det."

"Det var den mest fasliga pratmakare till att upprepa sig," hördes någon skygg bivrak för sig kommentera.

"Det är så att vara jurist," sade en försynt ormvrak som höll sig i bakgrunden.

"Då kan man med andra ord," återtog förra örnen, "be det stora regnet att regna, så var liten bäck blir till forsande floder som rycker bort och sveper med sig allt mänskligt."

Men plötsligt kom en ny deltagare i konferensen. Han var icke väntad, ty han brukar sova om dagen, men nu kom han plötsligt ändå: det var jägaren av skogens otyg, de fula morallösa äckliga snuskiga kråkorna. Berguven landade mitt i det lysande sällskapet av allsköns örnar och falkar och vråkar och hökar och glador och fiskgjusar och till och med en from lammgam. Han talade så, vise och ärevärdige Berguven:

"Ursäkta mig att jag kommer för sent!"

"Ni var icke alls väntad. Vi tänkte ha ugglornas nattkonferens på bekvämare tid för er själva."

"Jag vet, men det har nu i Östersjön inträffat någonting fruktansvärt."

"Vad har väl människan nu hittat på?"

"Kom och se! Det är Alfågarna som är mest illa ute. Kom fort med till Öland! Det är en alldeles förfärligt total katastrof."

De blev tvungna att avbryta alla förhandlingar. Frågorna bordlades genast, och Berguven lyfte och visade vägen.

De vise och gamle och ädle och härlige rovfågarna sträckte ut sina vingar och flög över havet. De flög över Emsalö och över Porkkala och över Hangös förtrollade sandudd och över Gullkronafjärden och över det stormiga Åländska havet och följde så Sveriges kust emot söder. Snart nådde de Öland. Där varseblev de katastrofen. Det var än en gång ett grymt helt oförlåtligt och brottsligt ont utsläpp av olja. Där låg tjugo ton av fördärvliga smutsiga giftiga vätskan och mördade varje glad harmlös och underbar sjöfågel som kom i någon kontakt med det nattsvarta onda. Rovfågarnas första och mest kollektiva primärreaktion var ett trött: "Inte nu igen!"

Där var en stor hop av Alfåglar, som varit intet ont anande på väg mot norr mot sitt sommarland, lekarnas land, deras hemland. De hade sänkt sig emot havet att vila ett ögonblick och strax fått oljan i fjädrarna. Oljan förgjorde det skyddande fettlagret och trängde in på det dödsdömda djurets oskyddade hud. Sedan tog både vatten och kyla den samma av oljan grymt visade vägen in på djurets kropp. Snart förfrös stackars värnlösa menlösa och helt oskyldiga djuret. Så omkom ett antal av minst tjugo tusen oskyldiga alfåglar för svarta mordiska oljans skull, såsom en meningslös följd av den kortsynta människans fåfänga kärlek och ansvarslöshet med den onda förbannade oljan. Och den allra äldsta av örnarna talade:

"Människa, så som du struntar i alfågarnas skuldlösa liv, så skall även naturen en dag uti framtiden strunta i ditt. Såsom du spiller olja i havet förutan att tänka ett dyft på de mördande följderna, så skall ock människorasens liv en dag i framtiden spillas och offras till mycket stor del. Oförnuftiga människor, ni har idag offrat hälften av alfågelsläktet, av enbart ond inkompetens, ansvarslöshet och dumhet. På samma sätt

skall samma brister hos er leda till tragedier som värre är för eder själva. Ni har bara åsamkat ont med det medel som gavs er till godo. Naturen föraktar dig, vettlösa människa, som gjort dig till livets överman och överlägsne behärskare genom den intelligens, som du inte kan styra dig själv med, förbannade klåpare!"

Och nu skingrades rovfågelsflocken, och döende alfågarna ropade ömkligt på hjälp. De skrek ut allt sitt ve och elände, men ingen fanns som kunde hjälpa dem. De voro dödens, och människan var det som givit dem döden. Så utrotades där vid Öland minst hälften av Alfågelsläktet, som aldrig i världen begått något ont.

17.

Vår vän Kungsörnen hade av Berguven hört, att det hände nå'nting uti sta'n Göteborg. Örnen flög därför dit. Och han fann, att i hela den väldiga staden fanns icke en blek droppe mjölk. Staden var utan mjölk. Örnen myste och log vid sig själv, och han tänkte, där han sakta seglade högt över staden:

"Du gröna förtrollade stad! Sköna sjöfartsstad, som alltid förr sände skepp över hela den ändlösa världen och ställde och styrde med din vana sjöfartsarm saker och ting över hela den blånande jorden, du var havens drottning. Du var alla hamnarnas hamn, hos dig fann varje skepp på vår jord hem och vila och trygghet, ty du var en vilosam härd. Du bestämde en hel del som skedde där ute på blå oceanerna och i de flesta av hamnar. Och nu är du just en skön moder för all världens handel och sjöfart, du mjölklösa stad! Dina varv voro smycken och prydnader, kostbara pärlor, juveler, smaragder och blå diamanter för världen. Du var något av världens havs egen livmoder, havsskeppens blå fostrarinna, en moder för all världens sjöfart, allt havs härskarinna fast i mindre grad än det anrika London. Jag vågar dock ändå välsigna dig sådan du är, lilla London, du grå stackars mjölklösa moder, du en gång så gröna livgivande modersfamn, modershamn för fartyg från hela världen. Du drabbade stad utan liv, utan arbete, stackars förfallande mjölklösa överansträngda bankrutta socialfall, var ändå välsignad, du en gång smaragd- och turkosgröna fridfulla älskliga drottning, du ädla förtjusande fiskstad vid Götalands flod!"

Och han flög över älven, det ljusblåa ljuvliga glittrande blänkande vattnet. Där skuttade visst uppå Ramberget en liten hare. Raskt dök örnen ner tusen meter och fångade haren och fick så sin lunch. Sedan seglade Kungsörnen ut över hamnen och höjde sig åter mot skyn och flög ut över ödsliga vilda förpinta oändliga skärgården. Men där kom en örn till mötes. En annan örn flög där emot honom utifrån havet. Så vacker han var! Vilka härliga, mäktiga, ljuvliga vingar han hade! Så mjukt, elegant, fint och säkert han flög! Ingen kan flyga så gravitetiskt och ädelt och högt majestätiskt som en riktig rovfågel, och det är vackrare ju större han råkar vara, och denna örn råkade just vara den allra största. Men det var bestämt något välkänt, det var nå't bekant med den främmande örnen, som kom där emot honom. De styrde kosan rakt in på varandra. Så plötsligt igenkände Kungsörnen sin gamle vän och kollega. Han ropade:

"Havsörnen!"

"Kungsörnen!" ropade havsörnen genast igenkännande strax tillbaka. Och de flög tillsammans och slog sig ner på ett skär uti havet. Det var nära Fotö. Där frågade de mycket ivrigt totalt ut varandra, men havsörnen hade sett fridsrikets lustgård och paradispåls lika litet som Kungsörnen.

"Hav, endast hav har jag sett, endast eviga lidande svallande hav utav all världens sorger," förkunnade havsörnen. Örnarna fortsatte tala se'n om allting mellan vår jord och vår himmel. Men när de uttömt alla konversationsämnen kom åskan dundrande, stormvindar tjöto, och regnet kom forsande skvalande gisslande ner. Store Havsörnen sade:

"Ett sagolikt väder! Skall vi åter skiljas och fortsätta jakten på den obefintliga fridsvärlden, som ständigt undviker oss, eller skall vi ge upp, resignera och avbryta?"

"Vi måste fortsätta tills vi en dag äntligen finner den, men låt oss söka den mer effektivt hädanefter tillsammans. Du får leda mig över haven, och jag leder dig över land. Låt oss nu ta oss upp ovan ovädersmolnen!"

De lyfte. Men stormvindar kastade dem inåt land, och de fann sig snart tvingade att taga skydd under martallar ute vid Nordälvens mynning. Då kom till dem en liten saktmodig stämma ur vattnet:

"Säg, är det herr Havsörnen och hans vän Kungsörnen, som jag stämt möte med utanför Lofoten?"

Havsörnen sade: "Förvisso! Och du är den lax som för oss skulle utforska haven och söka att finna ett paradiset där. Säg, vad har du på resan till slut kommit fram till?"

"Ack, vänner! Det finns inget paradiset där det finns människor! Så lyder min slutkonklusion. Endast där icke mänskorna finns, där finns det alla tänkbara paradiser, och där finns lyckan och sällheten, renheten och allting gott. Överallt där ej människor finns, där finns det även bergsäkra paradiser. I varje skrymsle och klyfta och däld, på var ö och vart skär, i vart vatten, var älv, sjö och bäck, i var skog, hos vart träd där ej människan varit, och på varje berg, ja, på varje ren plätt där ej människor nosat och trampat och fjärtat finns det oförstörda och fridfulla paradiser. Där blott naturen är endast naturlig och icke förändrad av människor till ett enda grand, där finns det oförstörbara paradiser. Och sådan helig natur finns i hela vår värld överallt. Det blott gäller att akta sig för och att skylla allt vad människor heter. Ty människan är döden, fördärvet, den fria naturens odödliga fiende, ondskan och all tänkbar gudlöshet och mord och svek och förbannelse."

"Det är ej alls något nytt som du kommer med, lax!" sade havsörnen. "Allt vad du säger, det vet vi nog redan. Sök upp oss igen när du har något bättre att komma med. Ge dig iväg nu, förrän jag blir frestad att äta dig upp!"

"Du är lika omänsklig som människan!" sade den fromsinta laxen och dök och försvann.

Tysta var örnen sedan en längre stund. Allt för dem doftade enbart av nederlag. Tydligt fanns det ej kvar i vår värld någon människofri säker plats, ingen fri natur kvar längre, utom i undantagsfall temporärt på de mest oåtkomliga ställen. De böjde sig nästan för resignationen. De kände det båda och tänkte med sorg samma sak.

"Jag bör nog återvända till hustrun min," mumlade havsörnen, "ty vi tycks här inte alls komma någonstans längre."

Och Kungsörnen sade till sin gode vän, ödesbroder och granne kollega:

"Jag tror, käre vän, att vår lax hade rätt i sitt tal om att paradiset finns överallt men blott var det ej finns några människor."

"Han var högst förnuftig och vis, vår högst vördade vän broder Lax. Men dock synes det mig att vi bör eftersträva nåt bättre."

"Du menar att det kanske i alla fall finns ett paradiset någonstans som aldrig människor kan komma till någonsin?"

"Ja, det är just vad jag menar. Och vi bör ej giva upp hoppet att finna det. Det lilla paradiset som broder Lax här har åsyftat är icke säkert och tryggt, ty om ock det blott fanns endast en enda mänska på jorden, så skulle ej hela vår jord vara säker mot honom. Nej, vad vi nu bör efterlysa är ett sant konkret heligt paradiset dit aldrig människor någonsin på något sätt kunna nå. Det bör vara vårt livsmål."

Så talade havsörnen, medan hans fru satt och väntade på honom ute på ett litet skär nära kusten. Hon hade ej gärna följt honom så hemskt nära staden. Men hon var ej ensam på skäret. Där stod en hel samling personer och skriade. Det var mest måsar och trutar och tärnor och labbar men likaså alkor och grisslor, havssulor och stormfåglar. Där var också någon skarv, någon tordmule och någon lom ibland

ejdrar och årtor, dykänder och skrakar och sjöorrar bland andra havsfåglar. Alla så förde de ett ganska upprört och aktningsvärt oväsen, men ingen mänska bekymrade sig om vad de hade för sig. Men de var hysteriska. Satt man så nära som havsörnsfrun såg man att allt inte var som det skulle med dem.

Varför högg de sig då i sin egen lekamen? Vad anledning hade de till att så hacka och misshandla, plåga och sarga sig själva? De skrek, och de skrek blott av smärta. De blödde ur sår som de själva tillfogat sig som gjorde ont och blott värre blev ju mer de hackade sig. Och ju värre det kliade, brände och sved, desto hårdare högg de med näbben sig själva i bröstet, och desto mer skrek de hysteriskt av smärta.

Men vadan ett sådant märkvärdigt beteende? De hade alla infunnit sig på denna kobbe för att dö tillsammans. De led alla av samma onda. De hade befläckats av olja. Ej långt därifrån låg en motorbåtshamn, och där låg båt vid båt lugnt parkerad, helt likgiltiga inför fåglarnas skriande fasas elände. Där låg de helt lugnt och lät sig läcka olja, bensin, annan smörja och skit i from väntan på människan, som en dag eller en vecka i året för nöjes skull skulle hantera dem och köra runt omkring skärgården med dem för att var och en ge sitt bidrag till nedsmutsningen till var ö och var fjärd. Dessa teg medan fåglarna skriade, bet sig och högg sig och blödde och ändå ej kom åt den olja som brände dem inne bland dunen och fjädrarna rakt inpå huden. De gastade, skreko hjärtskärande, skriade vettlöst, hysteriskt, oroligt förtvivlat och med ett förintande pathos som aldrig tog slut. Ty de som till slut blödde till döds eller på annat sätt dog av köld eller kvävning blev var och en ersatta av tvenne nya nyss fläckade, som bar den klagande dödssången vidare ut över havet och världen, den skakande sången mot människan, om människan som gjorde vart paradiset omöjligt.

Slut.

Världens historia,

enligt doktor Solomon Gold.

Gud skapade världen. Därefter skapade han naturen, och därefter skapade han människan. Den första människan var Adam, och den första kvinnan var Eva. Adam födde Set, och Set födde Enos. Enos födde Kenan, och Kenan födde Mahalalel. Mahalalel födde Jered, och Jered födde Hanok. Hanok födde Metusela, och Metusela blev den äldsta människa som någonsin levat. Metusela födde Lemek, och Lemek födde Noa. Och Noa fick tre söner: Sem, Ham och Jafet. Allt detta står i Genesis, den första av Bibelns böcker.

Sem blev fader åt alla semiter, Ham blev fader åt alla hamiter, och Jafet blev fader åt alla greker, som blev fader åt alla de folk som bo i västerlandet. Semiterna är idag alla judar och islamiter som inte är negrer, och hamiterna är idag alla negrer.

Den tid som vi nu gått igenom var den gyllene tiden, ty då plögde Herrens änglar flitigt umgänge med mänskorna, så att mänskorna blev lika gudar. Änglarna, Guds söner, gick in till mänskornas döttrar, och sålunda föddes jättar, giganter, titaner och andra gudaliknande varelser. Men alla dessa förgjordes och omkom genom Syndafloden, som gjorde slut på den gyllene tiden, och som endast Noa och hans söner och döttrar överlevde.

När Syndaflo den var över besatte Sem, Ham och Jafet världen, och deras söner förökade sig och blev övermåttan talrika. Semiterna, dagens israeliter och ljushyade muhammedaner, befolkade Asien; hamiterna, negrerna, bosatte sig i Afrika, och Jafets söner, de västerländska hedningarna, gav med tiden åt sin världsdelen en kvinnas namn, Europa. Dock var på sätt och vis Jafet den intressantaste av de tre bröderna. Jafet älskade havet, vilket hans barn gör än idag, med den påföljd att i den nyaste tiden Jafets söner även har befolkat Amerika och Australien.

Jafet var som människa blond och ljushyad, öppen och aktiv. Som fader var han en glad, vänlig och hjärtlig man. Han tog inte uppfostrandet av sina barn så allvarligt utan lät dem göra vad helst de ville. Han var en stor fruntimmerskarl och lät sig gärna ledas av sin hustru. Hans söner föraktade honom och blev till på köpet hedningar, men det fanns ändå alltid någon i Jafets barns familjer som höll reda på ordningen.

Sem var av motsatt natur: han var mera mörkhyad och inbunden. Han var sträng i allt vad han gjorde: i att leva i Guds fruktan, i att ordna sitt hem och sin familj och i att tukta sina barn. Han sviktade inte en tum från dygd, rättvisa och helighet, och han vek inte en tum från Guds väg, medan Jafet vek hur mycket som helst. Och utan Sem, som var äldst, hade Jafet gått under, ty Jafet var ofta i trångmål, och endast Sem kunde då hjälpa honom.

Sem var praktisk, Jafet var opraktisk. Sem var manhaftig, Jafet var vek och något effeminerad. Den bättre av dem var därför Sem, och det erkände också alltid Jafet. Jafet var äventyrslysten, Sem hade alltid bägge fötterna på jorden och helst hemma. Sådana var de två bröderna. Sem var den bättre av dem, men Jafet var den vackrare och mer sympatiska av dem. De vägde upp varandra, och än i dag är precis hälften av alla ljushyade människor av Jafets familj medan den andra hälften är av Sems. Och Hams barn utgör mindre än en tredjedel av alla världens människor.

Världens historia är Sems och Jafets barns historia. Vi skall försöka tala lika mycket om båda familjerna.

Men Jafet växte upp i Sems skugga. Endast Sem kunde hjälpa Jafet när Jafet var i nöd. Endast Sem kunde konstruera de fiffiga verktyg och instrument som sedan Jafet kunde tillfredsställa sin uppfinningsrikedom och skaparkraft med. Vi börjar därför med att tala om Sem..

1. Från Sem till Salomo.

Sem födde Arpaksad. Arpaksad födde Sela. Och Sela födde den berömde Eber, av vilken hebréerna fick sitt namn. Och Ebers son var Peleg. Han hade även många andra söner, men Peleg blev fader till Regu, som födde Serug.

Och Serug födde Nahor, och Nahor födde Tera, och Teras söner var Abram, Nahor och Haran. Och Harans son var Lot. Lot var alltså brorson till Abram. Men Haran dog i staden där han levde med sina bröder och sin far och sin familj. Och den staden hette Ur. Den låg inte långt från nuvarande Persiska viken och finns kvar än idag. Så länge Abram levde där med familj, fader och bröder var den världens största stad.

När Haran hade dött utvandrade Tera med sina söner och deras familjer från Ur. Den faderlöse Lot, Abrams och Nahors brorson, följde med. Han var bara sjutton år gammal. De kom till ett samhälle som de kallade Haran efter deras avlidne broder. Och där dog den gamle Tera, nöjd med sitt liv, och med många stora välsignelser åt sina söner och sin sonson och alla deras framtida efterkommande.

Det var då Abram en dag varseblev Gud. Och tillsammans med sin brorson Lot och sin kaldeiska barnlösa hustru Sarai drog han ut från Haran och begav sig under Guds ledning till det fruktbara landet Kanaan, som det då hette efter en av Hams

söner. Men hungersnöd uppstod där på grund av Kanaans ättlingar kanaanéernas dåliga hushållning, varför Abram såg sig föranledd att vidare bege sig till Egypten. Men han visste att han skulle återkomma till världens hjärteland, ty Gud sade honom det, och själv älskade han landet för högt för att någonsin kunna glömma det.

I Egypten trivdes Abram icke, och han återvände snart till sitt hjärtas och Guds land. När han kommit dit lämnade hans käre brorson Lot honom, ty Lot ville gå sina egna vägar. De var nämligen båda mycket rika, och risken fanns, om de inte skildes, att Lots tjänare och Abrams tjänare började bråka med varandra. Därför gick Lot åt höger medan Abram gick åt vänster. Och Lot blev med tiden fader åt Moabs barn och Ammons barn. Och Abram bosatte sig vid staden Hebron. Gud förändrade med tiden hans namn till det mera kända Abraham.

Abraham fick två söner, den ena med sin tjänstekvinna och den andra med sin hustru. Tjänstekvinnans son hette Ismael, och Abrahams son hette Isak. Ismael blev en nomad medan Isak blev lik far sin. Abraham fick även många andra barn med bihustrur och tjänarinnor, men Isak och Ismael var hans viktigaste.

Isak födde Jakob, som även kallas Israel. Juda var Israels dugligaste son, men Josef var hans älsklingsson. Och Josefs viktigaste son var Efraim.

Josef och Juda hade ock en bror som hette Levi. Men om Levi skall vi icke tala, ty Gud gjorde honom stor blott för att han skulle komma att missbruka sin storhet. Dock är det på sin plats att framhålla, att Levi födde Kehat, och att Kehat födde Amram, som tog sin egen faders syster till hustru och födde med henne Aron och Mose. Och samtliga leviter blev mycket gamla. Och Aron var den som Gud gjorde till överstepräst för sitt folk, varefter Aron göt guldkalven såsom avgud av fruktan för folket och av glömska för Gud. Och Aron gifte sig med sin farfars kusins sonsonsons dotter, Judas sonsons sonsons syster Eliseba. Självt var han av fjärde generationen efter Israel men gifte sig med en av sjätte generationen.

Med Israels söner tog ordningen slut i världen, ty Israel dog exakt 2253 år efter att Gud skapat världen, men inget exakt årtal kan bestämmas åt hans söners födelse och dödsår, ty några sådana har aldrig givits. Således tar tideräkningen slut med Israels död och börjar ej på nytt, för att aldrig avbrytas, förrän i och med Jesu Kristi födelse.

Men Juda födde Peres, och Peres födde Hesron, och Hesron födde Ram, och Ram födde Aminadab, och Aminadab födde Naheson. Aminadab och Naheson var Juda ätts ledare under uttåget från Egypten till Israels land, som skedde under Moses ledning. Och Mose var världens största gudsman någonsin.

Naheson födde Salma, Salma födde Boas, som gifte sig med Rut. Boas och Rut födde Obed, som födde Jesse, eller Isai, och denne födde många söner, av vilka den namnkunnigaste var David, Jerusalems störste konung. Men under dessa fem generationer fram till Davids födelse ägde hela domartiden rum, som enligt Domarboken varade i minst 500 år.

Det bör även noteras, att inom Levi släkt Mose var av den fjärde generationen efter Israel medan Josua, Moses tjänare, var av den elfte.

Men det mest imponerande av allt är Israels barns förökelse från Israels tid till Moses tid. Ty under de fem generationerna förökades Israels barn från en person till 625,550 personer, allt enligt Bibeln, vars uppgifter var och en har fullständig frihet till att tro på eller inte.

När Mose var död, efter ett av historiens ädlaste och intressantaste levnadsförlopp och livsverk, som allt står upptecknat i de fyra senare Moseböckerna, övertog tjänaren till den störste av profeter ledningen för Israels barn, och den tjänaren var Josua. Josua var den mest lysande av efraimiter och en av de mest lysande själarna i Israels historia. Han dog 110 år gammal.

Kaleb hette en man av Josuas generation och av Juda ätt, men det är osäkert vem Kalebs farfar var. Kaleb var lojal mot Mose, liksom Josua, när de andra stammarna

svek. Kaleb hade en brorson som hette Otniel. Han blev Israels ledare när Josua var död. Mellan Josua och Otniel var det ingen ordning alls, men från och med Otniel är det ordning på den mörka men ytterligt fascinerande domartiden. Otniel var Israels första domare.

Efter Otniel blev Ehud Israels domare, och efter Ehuds tid var det Sangars tid, och efter Sangars tid var det efraimitiskan och profetissan Deboras tid, en av de skönaste kvinnogestalerna i Israels historia. Och med hjälp av Baruk slog hon Israels fiender kananéerna på flykten, ett hamitiskt folk. Och efter Deboras tid var det Gideons tid, och Gideon var en väldig kämpe och en rättskaffens man, och han hade trettio hustrur och sjuttio söner. En av hans söner var Abimelek, som skändade sin faders och Israels namn med sina ogärningar. Lyckligtvis mördades han snart.

Efter Abimeleks tid var det Tolas tid, och efter Tola kom Jair. Och Jair hade trettio söner som red på trettio åsnor och hade trettio städer. Dessa var de berömda Jairs byar i Gilead öster om Jordan. Och efter Jair kom Jefta, en gammal god man som råkade vara bastard. Även han var av Josefs hus. Efter Jefta kom Ibsan, Elon och Abdon, och efter Abdon kom Simson, den störste och märkligaste kämpe som någonsin funnits i Israel. Och efter Simson kom Eli, och Eli tog hand om och uppfostrade Samuel, som blev den siste och bäste domaren i Israel. Det var Samuel som först smorde Saul och sedan gossen David till konungar över Israel. Och David blev den störste och bäste konungen någonsin i Israel, men efter David blev hans orättmätigt tagna älskarinnas son Salomo konung, och kung Salomo blev den mest kontroversiella enväldshärskaren någonsin i Israel, ty han ansåg sig ha större makt än Gud, då han åsidosatte Guds lagar med katastrofala följder för Israel, ty med Salomos avfall från Gud upphör Israels blomstringstid, och semiternas första storhetstid får efter Salomo ett snöpligt slut. Israel klyvs i två riken och går mot ständiga katastrofer, medan dess politiska huvudroll i Orienten i stället övertas av Assyrien (Ninive), därefter Babylon och slutligen Persien, men framför allt av fenikierna, som sprider kultur över hela Medelhavet och framför allt till Grekland. Och vi lämnar här Israels och semiternas historia för att senare återupptaga den.

2. Grekerna och Rom.

Det folk som efter semiternas fall övertog rollen av världskulturledare var hellenerna i Grekland eller Hellas. Deras blomstertid knoppades i Jonien på nuvarande Turkiets västkust och öarna där utanför, och den första blomman, som även blev den största blomman i Antikens historia, var skalden Homeros. Det sägs att han var blind och levde på den fagra ön Kios i den grekiska arkipelagen. Detta sägs i en dikt som det är tänkbart att han själv har skrivit. Och Homeros var den man ur vars diktning det klassiska Hellas uppstod, på samma sätt som Israel uppstått genom Mose och hans lag. Homeros skrev Iliaden och Odysseen, två långa och ofantligt rika berättelser, vari benen utgörs av förmodade historiska sanningar, och köttet är Homeros egna konstnärliga kanske gudomligt inspirerade utbroderingar.

Och inspirerade av Homeros diktning tog hellenerna världen i besittning. De koloniserade alla Medelhavets och Svarta havets kuster. Marseille, Alexandria, Bysans, Neapel och tusen andra världsstäder grundades av de sjöfarande grekerna. På Kreta bodde deras mäktigaste konung, som hette Minos. Sedan blev Peloponnesos det mäktigaste landet med krigarorten Sparta som huvudstad. Sparta sägs ha grundats av långhåriga utvandrare judar av Benjamins stam. Och till sist reste sig Athen.

Joniens största konung var Kroisos, alias Krösus, som var den rikaste och lyckligaste människan i världen, och som lät prägla världens första mynt. En annan mycket rik, mäktig och legendarisk konung var Agamemnon i Mykene.

Genom hellenernas kontrollövertagande av den civiliserade världen urskuldades Salomos brott, ty just det brott som Salomo begått blev hellenernas lag. Salomo hängav sig åt avgudar, kvinnliga såväl som manliga, och den avgudavärld som han införde, som var det största tänkbara av alla tänkbara brott mot Israels religion och tradition, blev för hellenerna en lika helig religion och tradition som monoteismen var för Israel. Och för hellenerna blev det största av alla brott monoteism.

Den störste konungen i Athen blev Theseus. Efter hans och Homeros tid försvann konungaväsendet så småningom på de flesta orter utom i Sparta, som alltid var den mäktigaste orten, så länge Sparta ägde en konung. I Athen uppkom demokratin med vanliga män som styresmän. Solon var en av dessa, och han var en av Hellas sju vise. De andra sex var Chilon av Sparta, Periander från Korint, Kleubolus från Lindos, Bias från Priene, Pittakos från Mytilene och Thales från Miletos.

Thebe var en annan mäktig ort inte långt från Athen. Thebes störste konung var Oidipus.

Med Solon började Athens storhetstid. Solon var i första hand en lagstiftare, liksom Lykurgos i Sparta, och efter Homeros kommer väl i andra hand Solon och Lykurgos som Hellas viktigaste danare. Enligt en tradition stod Lykurgos i förbindelse med Homeros.

Aristides är det största namnet i Athens historia efter Solon. Och med Aristides börjar Athens storhetstid på allvar. Runt honom uppstår det en hel drös av stora härliga hjältar och athenska härförare och statsmän som Themistokles, Miltiades och Kimon. Under dessa mäns tid försvaras Hellas mot de angripande perserna. Slagen vid Marathon, Thermopylai och Salamis hör till historiens härligaste och underbaraste. Vid Thermopylai kämpade tre hundra spartaner mot persern kung Xerxes' miljonhövdade armé, som ej kunde besegra de tre hundra utom genom svek och förräderi. Och slutet blev ändå att Xerxes förlorade kriget och återvände till Persien.

Efter denna tid når Athens storhetstid sin höjd under Perikles som ledande statsman. Två av Perikles bästa vänner var Feidias och Sokrates. Perikles iscensatte Aiskhylos drama "Perserna", och därmed var den klassiska tragedin född. Efter Aiskhylos blev Sofokles och Euripides de två största tragödem. Och Perikles lät finansiera och bygga tempen på Akropolis. Perikles lät bygga Parthenontemplet, och han lät sin vän Feidias skapa världens skönaste skulpturer på detta tempel, i det och utanför det. Feidias, troligen alla tiders störste skulptör, utförde som sitt sista arbete en staty av den högste guden själv i Olympia, som blev hela Antikens mest beundrade, storslagna och omtalade konstverk. Och Perikles prydde hela Athen med sköna byggnadsverk, som aldrig överträffats av skönare förrän i renässansens Italien 2000 år senare.

Perikles hade en fosterson Alkibiades, som Sokrates var lärare åt. När Perikles dog blev Alkibiades den ledande själen i Athens politik. Men med Perikles död tar Athens storhetstid slut. Perikles kloka ledning hade gjort staden Athen till en sjömacht och ett världsimperium, och efter hans död faller allt detta sönder.

Men Sokrates hade en lärjunge som hette Platon. Denne började som tragöd men brände sina tragedier och blev filosof. Som filosof skrev han upp allt vad Sokrates levde och talade, men Sokrates själv sade om honom, att han tillskrev Sokrates mycket som Sokrates aldrig någonsin själv hade sagt. Och ända sedan de skrevs har Platons dialoger fyllt världen med beundran för Sokrates, fastän de ord Sokrates talar i Platons dialoger är enbart Platons ord och ingen annans än Platons.

Och Platon blev världens störste filosof. Han reste även mycket och var mycket engagerad i Syrakusas, Siciliens och Italiens politik, ty detta land var då framtidens land.

Efter Athens fall höjer sig som Hellas mäktigaste stad det oansenliga Thebe under ledning av Epaminondas, som tillintetgjorde Spartas makt. Epaminondas var en sällsynt rättskaffens man av en fulländad karaktär. Han gifte sig aldrig och dog obesegrad.

Och Platon dog, men hans lärjunge Aristoteles blev lärare åt Alexander av Makedonien, vars far Filip gjorde sig till herre över hela Hellas. Och Alexander gjorde sig till herre över hela världen, ty han erövrade hela Perserriket från Egeiska havet till Indien. Hans rike omfattade utom Hellas hela Turkiet, hela Främre Orienten, Egypten, Iran, Afghanistan, Pakistan, Turkmenistan och Uzbekistan, allt land från Pamir och Syr-Darja till Libyen och från Indus mynning till Albanien. Men när han dog föll hans rike sönder. Han dog trettioårig och hade just börjat erövra Arabien och den arabiska halvön.

I denna tid växte athenaren Epikuros upp, den förste materialisten. Och med honom slutar Hellas storhetstid. Konung Pyrrhos av Epirus, en hängiven beundrare av Alexander av Makedonien, för definitivt över den centrala skådeplatsen för världens öden och äventyr från Hellas till Italien. Och i det tredje århundradet börjar Italiens, närmare bestämt staden Roms, första storhetstid i och med de i evighet högt besjungna puniska krigen, Italiens krig med det fenikiska Kartago i nuvarande Tunisien om världsherraväldet.

Den siste store joniern var Herodotos, som levde i Perikles tid och blev den förste sanne historikern. Den siste store skådespelsförfattaren var Aristofanes, som vände tragedin och mytologin ryggen och införde komedin och politiken som någonting att skratta åt på scenen. Efter Alexander av Makedoniens död uppstod i delar av hans väldiga rike en och annan stor och lysande furste, såsom Ptolemaios II i Alexanders stad Alexandria, som översatte Bibeln till grekiska, och Eumenes II i Pergamon, som gjorde denna stad till världens vackraste och kulturellt mest betydande. Alexander av Makedoniens främsta generaler var Perdikkas och Eumenes.

Det mest betydelsefulla av de tre puniska krigen var det andra. Kartagos största härledare var Hamilkar, Hasdrubal och Hannibal, Hamilkars son. Även den gamle Hanno var en mäktig man i Kartago, det västliga fenikiska imperiets huvudstad vid nuvarande Tunis i Nordafrika.

Roms största härförare mot kartagerna var Scipio och Fabius. Och Hannibal erövrade hela Spanien och tågade sedan med elefanter över Alperna mot Italien. Sin största seger vann han vid Cannae, där en väldig romersk majoritet förintades av Hannibals få kartager. Men Hannibal blev omsider slagen av Scipio, och så förlorade Kartago kriget mot Rom. Och därmed var Kartagos makt för alltid bruten, och Rom var den dominerande världsmakten.

Roms störste man under denna den första romerska guldåldern var Cato, författare, politiker och framför allt talare. Han gjorde latinet till världens andra kulturspråk efter grekiskan. Tyvärr befläckade han sig även med att genomföra det tredje puniska kriget, som innebar Kartagos slutgiltiga förintelse.

Roms andra guldålder och storhetstid är den tid som infördes av Sulla. Men Sulla var inte Guds bästa barn. Han var utmärkt som fältherre, men i allt annat var han genomrutten. När han besekrat och förstört allt för sin bästa vän och välgörare Marius och tagit all makten i Rom och gjort sig till diktator lät han slakta tio tusen romare. Han var den som införde alla de excesser, det fatala sedesfördräv, det skrupelfria godtycke och den måttlösa lastbarhet som alltsedan hans tid fördunklat Roms goda rykte. Han lät plundra Athen, och hans slut var att han åts upp av maskar inifrån. Hans motsats i allt var den lysande högt bildade advokaten Cicero, som efter Sullas död är Roms moraliskt ledande kraft. Sulla och Cicero hade endast en sak gemensamt: de hade bägge som sin bästa vän athenaren Atticus.

Genom Ciceros högt utvecklade stilism blev latinet världens vackraste språk. Han skrev allt: dikter, tal, brev, dialoger, vetenskap och mycket annat, och en mer lysande talare har aldrig funnits.

Hans vänner Pompejus och Julius Caesar tog makten efter Sullas död, men dessa män kom snart i delo med varandra, vilket ledde till inbördeskrig. De var bägge ypperliga fältherrar, men den flitskallige epileptiske Julius Caesar, som förvärvade hela Frankrike åt Rom, var den ypperligaste. Han besegrade Pompejus, men knappt hade han tillvällat sig all makten i Rom, så mördades han av den ädle Brutus, den järnhårde Cassius och andra. Mot dessa uppträdde den råe Antonius och Julius Caesars adoptivson (systerdotterson) Octavianus, och Antonius och Octavianus fiendskap mot Brutus och Cassius blev anledningen till nytt romerskt inbördeskrig.

Cicero älskade Octavianus men hatade Antonius, och Antonius mördade Cicero. Brutus och Cassius besegrades. Sedan blev det inbördeskrig mellan Antonius och Octavianus, och i det drog Antonius det kortaste strået. Han dog, liksom Pompejus, i Egypten, och med honom dog hans liksom Julius Caesars älskade Kleopatra. Octavianus var nu ensam herre i Rom, och han antog namnet Caesar Augustus, eller kejsar Augustus.

Därmed slutar Roms andra guldålder, ty med kejsar Augustus tid begynner en tid av förfall och kulturell nedgång, som med tiden ständigt accelererar och slutar med katastrof. Skalder som Vergilius, Horatius och Ovidius vittnar ännu om den ljusa underbara gamla goda tiden, liksom historikern Titus Livius, men med dessa försvinner det andliga ljuset. Det är som om det väsentligaste med hela världen hade gått förlorat. Athen hade uppfunnit demokratin och gett denna i arv till eftervärlden, men den fuskades bort nästan genast genom Alexander den Stores livsverk och militärdiktatorer till efterträdare. Genom den romerska republiken fortlever dock demokratin och rättsstaten, som dock Sulla gör allt för att förstöra. Cicero, Brutus och Cassius är den romerska republikens sista representanter och förkämpar. I och med Augustus är den död, och därefter dör gradvis hela den antika kulturvärlden med all dess tankefrihet och tolerans. Den ena adelsätten dör ut efter den andra tills ingen mer finns kvar. Och den store Augustus efterföljs av sådana depraverade djur och monster som Tiberius, Caligula och Nero. Lika gudlöst som Antonius lät mörda Cicero mördade Nero sin fromma och bildade lärare Seneca.

Men efter Neros död randas det tillfälligt ljusare tider. Inbördeskrig friskar åter upp den gamla romerska kampanjen, och med kejsar Vespasianus börjar Roms tredje storhetstid, som når sin kulmen under kejsarna Trajanus och Hadrianus. Författare som Tacitus och Svetonius ger ny om än en något fadd ära åt det latinska språket, och i Hellas verkar den siste hellenen Plutarkhos, det största ljuset sedan Cicero. I hans tid lever Hellas åter upp, och Hadrianus, kejsaren, berikar Athen med mycket nytt och vackert.

Efter Hadrianus blir Antoninus kejsare, och kejsaren efter Antoninus heter Marcus Aurelius, den siste sanne filosofen och den ädlaste av Roms kejsare. Han måste tillbringa hela sin regering med att bekämpa Roms fiender vid gränserna, och efter hans död blir Roms fiender germanerna Rom övermäktigt. Roms undergång börjar, och därmed börjar Medeltiden, kristendomens tid.

Origenes var det som mest gjorde att kristendomen tog herraväldet över världen. Han är länken mellan den klassiska antiken och den kristna medeltiden. Han försöker förena den nya kristna kulturen med den antika och verkar lyckas, när han av sina egna kristna blir stämplad och fördömd som kättare.

Men Rom var ej dött ännu, och det var dåraktigt nog att bjuda kristendomen spetsen. Diocletianus var den siste store kejsaren i Rom och den siste att göra väpnat motstånd mot kristendomen med att framhålla förnuftets rätt mot dårskapen.

Men med Konstantin tar sakerna en vändning. Han grundade ett nytt kristet romarrike med det gamla Bysans eller Byzantion som huvudstad, som snart

omdöptes till Konstantinopel. Och Konstantin var den förste kristne kejsaren och som sådan oerhört betydelsefull, då genom honom kristendomen etableras som statsreligion och får monopol. Därmed är det fritt fram för den etablerade kristendomen att härja fritt och göra som den vill i hela världen. Därmed blir även intoleransen etablerad, judar börjar förföljas, och det blir tillåtet att förfölja kättare eller oliktankande.

I Hippo i det romerska Afrika föddes Augustinus, nuvarande Annaba eller Bône i Algeriet. Som fullvuxen omvände han sig till kristendomen, och därefter var Gud hans livs enda kärlek. Han blev biskop, och med honom kan man säga att den romerska katolska kyrkan definitivt blir etablerad.

Justinianus var den störste kejsaren i Konstantinopel. Han var fanatiskt kristen, och han gjorde sitt bästa för att vad som ännu återstod av den klassiska antiken, Homeros, Pythagoras, Platons, Epikuros och Ciceros kulturvärld, skulle försvinna. Han såg till att filosoferandet i Athen upphörde genom att stänga alla filosofskolorna, som Marcus Aurelius senast utvecklats, och han plockade bort mycket vackert i Athen. Delfis roll som religiös ort tvingades upphöra.

Samtidigt med Justinianus levde Benedict av Nursia, som byggde det första klostret, där han även införde den första klosterregeln, som blev avgörande för tusen år framåt för klostrens roll som fristad för kulturen under de mörka århundradena.

Men den som kom att genomföra Justinianus fanatiska program var icke Justinianus efterföljare utan en kameldrivare och karavanförare från det fjärran sterila och ökentorra Arabien. Hans namn var Muhammed. Han predikade att det inte fanns någon Gud utom Gud, att han endast var en, och att Jesus, Mose, Samuel och alla de andra bara var profeter bland vilka han själv, Muhammed, var den förste och siste och störste. Han blev hårt förföljd för sitt religiösa nit och tvingades i landsflykt. Då började han predika, att det var rätt att kriga och strida mot, förfölja, mörda och utrota alla nonkonformister, det vill säga alla som inte trodde på hans ord, som han hävdade att var Guds egna ord. Icke förrän genom Muhammed uppstår det fatala kriteriet för troende, att "ändamålet helgar alla medel." Han får genast allt löst folk med sig, och snart är hela Arabien erövrat och islamiserat. (Islam betyder 'underkastelse'.) Muhammed dog, men hans verk levde vidare. Den storm i en tekopp som han startat utvecklade sig efter hans död till en mördande storm som drabbade hela världen. Över allt sprängde vilda fanatiska muhammedaner fram och mördade och förstörde allt i deras väg. De erövrade hela Afrika och rensade det från alla romare och greker. De angrep Konstantinopel och fyllde hela Medelhavet med blodiga plundrande sjörövare, som fortsatte härja där i 800 år. Detta var dråpslaget mot vad som var kvar av Antiken. Tempel skändades, statyer krossades, bibliotek brändes, allt romerskt och hellenskt utrotades. Hela Epikuros värld gick till spillo. Platon, Cicero och Homeros räddades dock åt framtiden och eftervärlden. Men arabstormen avlivade definitivt all materialism, och denna skulle icke våga sticka upp igen förrän tusen år senare.

Endast kristendomen överlevde men i förvrängd och dogmatisk form som ett slags tvångströja på hela den återstående kulturvärlden, som var reducerad till primitiv fundamentalism. Det var förbjudet att tänka fritt och tänka annorlunda än vad kyrkan bjöd, och den som gjorde det skulle inte få ha någon talan under alla de fem århundraden som den mörka medeltiden varade. Kristendomen hade haft detta frö till fundamentalistisk diktatur i sig från början, men det slog ut i full giftig mördande blom först när det lyckats krossa hela romarriket och den hellenska kulturen. Vad som återstod för världen efter dess seger var nästan bara tvångstankar och en total andlig utarmning.

Låt oss nu återge semiternas historia från Salomos till Muhammeds tider.

3. Från Salomo till Muhammed.

Och Salomo, världens störste, mäktigaste och härligaste konung, avföll från Herren och började dyrka avgudar i stället. Efter honom blev Roboam, hans son, konung, men han var en högmodig nolla. Alla som mistyckts med kung Salomos regering gjorde nu uppror mot Roboam, och större delen av Israel avföll från Davids hus och gjorde sig en egen konung, Jeroboam, som var ett gudlöst monster. Endast Jerusalem och trakterna där omkring förblev Davids hus trogna tills vidare.

Efter Roboam blev Abiam kung i Jerusalem, och han var en gudlös idiot. Efter honom blev hans son Asa konung, och han var något bättre. Han älskade Gud och regerade med vett och framgång, och efter honom blev hans son Josafat konung, som också var förträfflig.

I Josafats tid var Ahab konung i det övriga Israel, och i samma tid verkade profeten Elias. Efter Josafat blev Joram konung i Jerusalem, och han var en gudlös odugling. Efter honom blev Ahasja konung, och han var lika rutten. Vid denna tid utrotade Jehu hela Ahabs hus, och Jehu var den enda icke föraktliga konung som det avfallna Israel någonsin hade.

I Jerusalem rådde anarki under drottning Ataljas ledning, tills hon störtades av prästen Jojada, som gjorde Joas till konung. Och Joas var en god konung så länge han levde, men han föll offer för en sammansvärjning. Den gudfruktige konungen mördades av sina egna undersåtar. Efter honom blev Amasja konung, och han var inte heller fy skam. Dock var hans son Ussia en ännu bättre konung, och i dennes tid verkade profeterna Amos, Jona och Hosea. Vid denna tid började Assyrien uppträda som världens mäktigaste stat.

Efter Ussia blev Jotam kung i Jerusalem, men han var en usel niding, som på nytt gjorde allt för att störta Israels barn i fördärvet med sin ansvarslösa gudlöshet. Efter honom blev Ahas konung, som icke var bättre. Och i hans tid erövrades Israels rike av konung Tiglat-Pileser och assyrierna, och Israels rike blev utplånat och utrotat. Endast Jerusalem med dess område fick fortsätta vara tills vidare.

Efter Ahas blev Hiskia eller Hesekias konung i Jerusalem, och han var en god rättskaffens konung som stod Gud nära. I hans tid verkade profeten Jesaja. Och Assyrierna under konung Sennakherib belägrade Jerusalem, men Jerusalem föll icke.

Men efter Hiskia blev hans son Manasse konung, som var en usel knöl. Och han blev orättvist nog den som fick regera längst av alla konungar i Jerusalem, ty han regerade i femtiofem år. En gudlös odåga var han, och i hans tid hörs för första gången profetior om Jerusalems kommande undergång. Efter honom blev Amon konung, som var om möjligt ännu värre. Men hans son Josia var en god och gudfruktig konung som gjorde sitt bästa för att avstyra den katastrof som hotade den lilla rest som återstod av Israel. Men Josia dödades i strid med Faraon Neko av Egypten, och hans efterträdare omintetgjorde all hans konstruktiva livsverk och försök till restauration av religionen. Nu började profeten Jeremias profetera om Juda rikets undergång, och han förföljdes hårt av sina egna för den sakens skull.

Efter Josia blev Joahas konung, en usel idiot, och efter honom blev Jojakim konung, en lika usel idiot. Vid denna tid börjar Babylons storhetstid såsom världsmakt. Efter Jojakim blev Jojakin konung, en skam för sitt land och sitt folk, och därefter blev hans farbror Sidkia konung. Men Sidkia var den uslaste och mest fördärvliga av alla Jerusalems konungar. Och konung Nebukadnessar av Babylon drog upp mot Jerusalem och erövrade och brände upp och utplånade och utplundrade den heligaste av alla städer. Så gick det som Jeremias förutspått, och Jeremias överlevde katastrofen och sörjde över den till sin död. Både kung Josia och kung Sidkia hade varit hans svärsöner.

Och Nebukadnessar förde bort Israels folk i fångenskap till Babylon, liksom Tiglat-Pileser bortfört en stor del av dem till Nineve och Assur. Men i Babylon verkade vid Nebukadnessars hov profeten Daniel.

Men efter Nebukadnessar föll Babylons rike sönder, och det erövrades av perserna. Staden Babylon, världens största, präktigaste och praktfullaste stad, intogs av konung Kyros av Persien. Och Gud var med Kyros, och Kyros lät alla judar, hebréer och israeliter återvända från Babylon och hela riket till Jerusalem. Och Kyros blev hela världens mäktigaste konung. Han erövrade hela världen och dessutom halva Hellas, ty han krossade konung Krösus och dennes rike på nuvarande Turkiets västkust.

Efter Kyros blev Kambyses Persiens konung, och denne erövrade Egypten. Efter honom kom Darius, som blev Persiens mest lysande regent. Han var fredlig, human och en storslagen organisatör. Men hans sista år fördystrades av bråket med Hellas. Att genomföra detta bråk kom på hans son Xerxes lott, och som redan berättats genomförde kung Xerxes bråket med Hellas till stor skada och vanära för honom själv och för Persien. Och efter Xerxes börjar Perserrikets nedgång, som hundra år senare når sin kulmen med Alexander av Makedoniens erövring av hela Persien och hela den då kända världen.

Från och med Alexanders tid till och med Justinianus är semiterna ett folk utan någon som helst politisk talan i historien. Herodes var en märklig konung i Jerusalem, men han var edomé och romersk marionett. Med kejsarnas uppgång som världens behärskare gör sig Persien på nytt fritt och självständigt och förblir så ända fram till islams erövring av världen.

Har Jesus Kristus spelat någon roll i historien? Nej, ingen alls. Kristendomen har gjort det och gör det alltjämt, men icke Jesus Kristus själv. Jesus Kristus föranledde det andra Israels, det romerska imperiets och hela Antikens fall. Någon annan roll än denna spelar han inte i historien. Dock var han en konung och den störste av alla konungar och den högste av alla herrar just därigenom, att han aldrig fick någon jordisk makt.

Kristendomen erövrar därefter världen, och de semitiska folken tvingas vara kristendomen underdåniga, ända tills Muhammed återupplivar tron på den ende evige Guden, och först i och med Muhammed blir semiterna åter världens ledare efter att i tusen år ha letts och regerats av jafetiter. Efter Muhammeds död erövrade islamiterna hela det kända Afrika och dessutom Spanien, hela Persien ända bort till Indien, hela hjärtat av Asien, och med tiden till och med hela det bysantinska riket, Ukraina och Indonesien. Till och med Djingis Khan övergick till islam, skaparen av det största rike världen och historien någonsin sett. Och i dessa erövringar gick muslimerna mycket för långt i fråga om förstörelse, plundring, blodsutgjutelse och frossande i fanatiska excesser. De gick så långt i sin omåttlighet av grymhet att deras islamitiska världsvälde från början av varje rättänkande gudfruktig person måste förkastas och fördömas.

4. Nya tiden.

Arabstormen gör slut på Antiken, förgör civilisationen, förgör all tradition, bränner upp tusen års kulturella prestationer i eld och stryker ett streck över hela historien. Vad återstår? Det av den helige Benedictus instiftade i det fördolda verkande klosterlivet. I skymundan, gömda i grottor och bakom höga murar lyckas några frön av civilisationen överleva. Och i den mest avlägsna och isolerade och ensliga vrån av världen uppträder en mild fridsam och helig präst. Han giver sin fjärran vrå av världen sin kärlek med att skriva dess kyrkohistoria. Och vråns namn är den isolerade ön England, och mannens namn är Beda Venerabilis. Genom denne

man blir England fader för en ny värld och en ny tid, en ny civilisation och en ny försiktig stilla början på en ny världsordning. Prästkragen Beda blommar ensam på en av stormar härjad kal och öde hed, men han blommar, och han följs av andra blommor.

Muhammedanernas frammarsch hejdas äntligen vid Poitiers i Frankrike Anno Domini 732, och därmed börjar Frankrikes storhetstid, som når sin kulmen med kejsar Karl den Store, krönt i Rom år 800. Med honom föds den romerska latinska kulturtraditionen på nytt. Hans mest bildade vän var Alcuin av York, en elev av en elev till Beda Venerabilis.

Alfred den Store, kung i England på 800-talet, bryter nya banor för den andliga odlingen i England. Kejsar Otto den Store av Tyskland inleder det heliga tyskromerska rikets tusenåriga storhetstid. Stefan den Helige av Ungern kristnas och krönes till konung av påven, som skickar honom den heliga Stefanskronan. Allt kraftigare blir västerlandets barrikad mot de österländska mongoliska och hunniska hordernas barbari. År 1066 inleds ett nytt skede i Englands historia, då nordmannen Wilhelm Erövraren besegrar engelske kungen vid Hastings och inför ny konungarätt och nytt språk i England, nämligen hans egen ätt och hans eget språk.

Men hela denna tid från Beda till 1100-talet är väldigt mörk. Mörkret skingras först av den helige Bernhard av Clairvaux' uppträdande på den historiska scenen. Han var den störste av fransmän, och han predikade energiskt för korstågen till det Heliga Landet och införde Mariakulten på allvar i den kristna kyrkan, som förhärskar där än idag. Därmed inleddes ett visst töväder: den kyrkliga intoleransen började åtminstone bli mjukare och mera levande.

Med 1100-talet började ljusare tider för Europa och världen. Västerlandet får genom korstågen åter positiv kontakt med Österlandet för första gången på 500 år. Skolor och universitet, kyrkor, kloster och gotiska katedraler byggs och uppförs i hela världen till evärdlig glädje.

Denna den nya tidens gryningsglädje får sitt underbaraste uttryck med den helige Franciscus av Assisi, det mest älskvärda av alla helgon, en fattig poetisk romantisk barfotalasse, som gör vinden och solen och hela världen och sultanen och hela mänskligheten till sina bröder och systrar. Och under hans tid når kyrkan sin största fullkomning.

Men efter honom begynner den kristna kyrkans sorgliga platta fall. Huvudpersonen är en av världshistoriens största och gåtfullaste gestalter, konungen av Sicilien och kejsaren av Hohenstaufen, Fredrik II, som bannlyses för sin associering med judar och araber, som på helt diplomatisk väg erövrar Jerusalem som den ende någonsin utan att en enda droppe blod utgjutes, och som för sitt fritänkeris skull och sin kritik mot kyrkans bigotteri får tillbringa större delen av sin långa regeringstid under oavlätlig kamp på liv och död mot kyrkan, vars reformation han i själva verket inleder 300 år före Luther – efter hans tid är kyrkan politiskt på definitiv kurs mot undergången. Sonen till en av hans ämbetsmän är Thomas av Aquino, den eniga kristna latinska romerska världskyrkans siste store profet, och redan han förebådar kyrkans slutliga fall och förbereder det själv med att göra hedningen, materialisten, övermänniskan, den världsliga maktmänniskan och fantasilösa jordbundna Aristoteles till världsauktoritet. Med kyrkans skymningssång Thomas av Aquino pånyttföds den hedniska materialismen i världen, och kyrkan är ideologiskt totalt underminerad.

Men världen räddas av en ny himmelskhet, ett nytt gudomlighetens språk, som är poesin. Redan Franciscus förebådar det, men den som genomför det är florentinaren Dante Alighieri. Och med honom genomförs kyrkans fall. Ty han överger kyrkans språk latinet såsom världsspråk och inleder den okristna okyrkliga nationalismen, som Dante i sitt upphöjande av kejsar Henrik av Luxemburg giver en

högberg i Tyskland åt. Dante är även den förste som sätter kvinnan högre än mannen, i det att han i hela sin diktning låter sig ledas blint av Beatrice.

Efter explosionen av poesi med Dante i täten lugnar det ner sig, och infernot som Dante införde kommer av sig inför engelsmannen Chaucers blida pilgrimsfärd till Canterbury. Chaucer är den man som inleder all engelskspråkig skönlitteratur. Han är grunden för den största litteraturen i världen. Han är den lugna ande som stilla fortsätter från den oomkullrunneliga grå grundsten som Beda Venerabilis lade för den engelska kulturtraditionen.

Efter Chaucers ridderliga granna och idylliska glittrande tid har Dantes verk börjat mogna, och nu börjar dess fruktträds blommor att spricka ut. Giotto har redan inlett det italienska måleriet, som ytterligare höjs av Masaccio, perspektivets uppfinnare, men nu plötsligt exploderar Florens av gudomliga hantverkare och konstnärer. Där är Ghiberti och Donatello och framför allt det första universalgeniet den ytterst mångkunnige Leon Battista Alberti, mannen som pånyttfödde Antikens klassiska konst, arkitektur, form och skönhetsideal. Alberti är den stam som bär upp det ymniga rika fantastiska träd som kallas Renässansen.

Efter honom sväller det italienska trädets blommor och blir till präktiga mäktiga frukter. Där är universalgeniet Lionardo da Vinci, den gudomlige målaren Rafael från Urbino, venetianaren Tizian, den störste av alla porträttörer, och framför allt giganten och titanen, jätteskaparen Michelangelo, världens kanske störste skulptör och hantverkare genom tiderna. Han var även målare, arkitekt, skald och mycket annat. Vad han inte gjorde var under hans tid inte värt att göra, och ändå gjordes det mer i världen under hans tid än under någon tid någonsin. Amerika upptäcktes, världen kringseglades, kolonialvärlden började byggas, boktryckarkonsten uppfanns, och vetenskapen klassade en gång för alla ut kyrkan. Men det största slaget mot kyrkan och prästernas svartsjuka makt var ej vetenskapen utan den romerska kyrkans splittring i olika mot varandra hårt motsatta läger. Ur den romerska kyrkan utbröt sig den protestantiska, den kalvinistiska, den anglikanska och många andra. Det var även de stora monarkernas tid. Det var Henrik VIII:s tid och Gustav Wasas och Ivan den Förskräckliges och kejsar Karl V:s, i vars världsomfattande rike solen aldrig gick ner. Och Michelangelo krönte sitt liv med att uppföra Peterskyrkan i Rom.

När Michelangelo dog föddes en skald som blev skådespelare och började skriva skådespel. Hans tid i England var Englands lyckligaste. Det var drottning Elisabets tid, det var den tid då Sir Francis Drake seglade runt jorden, då Sir Walter Raleigh kapade latinska guldgaljoner och då den spanska stormakten, den katolska kyrkans politiska bålverk, krossades genom den oövervinneliga armadans undergång.

Bland denne diktares första dramer märks ödesdramat Henrik VI i tre delar, det största och mest skakande av alla hans dramer, som såsom final avslutas av det demoniska dramat Richard III. De följs av hans grymmaste tragedi Titus Andronicus, hans vackraste tragedi Romeo och Julia och de två komedierna Två gentlemän från Verona och Så tuktas en arbigga. Dessa följs av den vackra krönikan Richard II, och sedan kommer raden av glittrande oemotståndliga komedier som den dramatiska Köpmannen i Venedig, den mest lyckade av dem alla Mycket väsen för ingenting, den förtrollande och fantastiska En midsommarnattsdröm, den ljuva ljusa och glänsande Som ni behagar och den färgstarka Trettondagsafton. Genom Troilus och Kressida bevisar han att han är Homeros jämlike, genom Henrik IV i två storvulna delar når han höjdpunkten både som lustspelsförfattare och som dramatisk fantasiprudlande krönikör, och med tragedin Julius Caesar bevisar han sig vara den störste av moderna klassiker. Men den absoluta höjdpunkten i hela sin dramatiska skåde bana når han med tragedin Hamlet, den mest mästerligt genomförda av alla tragedier. Muntra fruarna i Windsor och Henrik V börjar trots nya höjdpunkter i komik och ridderlig briljans och härlighet visa melankoliska tecken på nedgång i

vitaliteten, men desto starkare bevisar han sig vara som tragöd med den mäktigaste, sorgligaste och kanske största av alla hans tragedier, den bottenlöst tragiska Othello. Nu dör drottning Elisabet, nu slocknar Englands härligaste storhetstid, och nu följer tragedi på tragedi: Kung Lear, Macbeth, Antonius och Kleopatra, Coriolanus och Timon av Athen. Lear, Coriolanus och Timon innehåller skaldens största känslor, men de är ofullkomnade mästerverk. I Macbeth och Antonius och Kleopatra uppvisar han å andra sidan sin fullaste mognad i all dess fulländning. Men ännu är han inte färdig med teatern. I Cymbeline förvandlar han all sorg och tragik till den ljuvaste himmelska komedi. Ja, Cymbeline är bokstavligen en himmelsk komedi, ty där äntligen giver han sig till känna som den religiösa skald han är. Men den yttersta fullkomligheten når han med sina två sista skådespel, En vintersaga och Stormen, med vilka han ger sitt liv som dramatiker ett lyckligt slut. Och trogen sin vana att ständigt överträffa sig själv gör han sina två sista komedier till sina två allra yppersta skådespel, av vilka Stormen, det senare, naturligtvis är det bättre.

Under hela sitt liv skrev skalden dessutom oförglömliga sonetter, i vilka han överträffade allt inom skönhetens område. När han dog var han utan tvekan världens störste skald genom tiderna. Men det finns alltid en framtid, som alltid överträffar det förflutna.

Med honom, vem han än var, bleknar och slocknar England. Karl I blir konung, och honom hugger engelsmännen huvudet av i nationellt vansinne. När sålunda England dukar under för fanatism och anarki övergår kulturinitiativet till en mindre pretentiös granne, det fryntliga Holland. Redan har Rubens i Antwerpen i många års tid producerat världens praktfullaste tavlor, men han överträffas av den mera mänskliga manieristen Rembrandt, föga uppskattad av sin samtid för sina pietetsfyllda men dunkla men dock så oöverträffbart stämningsfulla tavlor med vanligen bibliska motiv.

Rembrandt är renässansens skymning. Under hans tid dränks renässansens värld i religionskrigen, som drabbar Tyskland hårdast: det trettioåriga kriget förtär där stad efter stad och folk efter folk: en trettioårig mardrömsstorm av vanvett. Dock ljuder över krigens härskrin och tordön en ensam änglastämman som överträffar allt oljud: det är kyrkomusikern Heinrich Schütz.

Han följs av Georg Friedrich Händel och framför allt av Johann Sebastian Bach, som av musikens konst uppför den vackraste och mest oförgängliga av alla katedraler. Dessa båda barocka giganter följs i sin tur av Gluck och Haydn, som följs av Mozart, som följs av Beethoven och Schubert, som följs av Mendelssohn, Schumann och Chopin, som följs av Liszt och Wagner, Brahms och Bruckner, Verdi och Puccini, Tjajkovskij och Sibelius och många andra.

En aning dämpad av musikens enorma expansionskraft inom kulturen sjunger dock bakom Beethoven en blid poet som Goethe hårt ackompanjerad av Schiller, och i deras fotspår följer romanromantiken: Hoffmann, Walter Scott, Victor Hugo, Alexander Dumas och många andra. Högst når romanen i Ryssland med Leo Tolstoj's "Krig och fred", världens största och bästa roman.

Samtida med Tolstoj är alla världens största litterära romangiganter: Balzac, Dickens, Dostojevskij, Zola, följda av andra talanger som Jules Verne, Ibsen, Strindberg och Robert Louis Stevenson.

Men 1914 störtar politiken hela världen i olycka. Europa och dess exemplariska ordning förgås, och en ny tillplattad världsordning vidtager. Ännu försöker enstaka humanister som Stefan Zweig föra mänsklighetens och humanitetens talan, men han tystas av det andra världskriget, som lämnar historiens hårdaste värld i arv efter sig åt en mänsklighet som inte vet om de kommer att få behålla den.

Bibliska berättelser,

av doktor Solomon Gold.

Noa var den första människa på jorden som planterade åt sig en vingård. På ett av sina strövtåg i naturen efter att Syndafloden genom Herrens nåd torkat ut hittade han i en dal en buske med stora blå bär, och dessa smakade han på, och de var ljuvliga att smaka. Särskilt deras saft var så underbar. Av denna buske tog han ett buskbarn och planterade det i hans och hans hustrus gemensamma trädgård. Detta växte och förökade sig och bar mycket frukt. Och han kallade de saftfyllda bären för druvor.

Så mycket frodades busken genom Herrens nåd att han med tiden måste flytta ut den från trädgården och plantera en ny trädgård enkom för druvbuskarna. Allt detta skedde genom Herrens vilja. Det var Herren som satte busken i Noas väg, och det var Herren som gjorde dess druvor så saftiga och välsmakande, och det var Gud som gjorde att den lilla busken förökades så mycket att den blev till en hel vingård.

Och för varje år kunde Noa av druvorna tillreda mer och mer saft, och det är denna saft som alltjämt idag dricks över hela världen och som kallas vin. Dock kan druvan endast odlas där det är varmt. Den växer således inte i de dimmiga länderna norr om Alperna. Ända upp till Rhendalarna sträcker sig druvodlingarna, men inte längre norrut.

I de dagarna hände det sig att ett världskrig uppstod. Det var konungarna i Österlandet som drog ut mot konungarna i Västerlandet, ty de senare hade avfallit från de förra. Och konungarna i Österlandet var segerrika. De slog i grunden alla sina fiender, de segrade blott och förlorade intet, varenda en av deras avfallingar stupade, föll, gav sig, dog, flydde hän till ingenstans eller togs till fånga. Och de fallna konungarnas städer plundrades och rövades, och däribland plundrades även den rika staden Sodom. Men i Sodom levde och verkade Abrams brorson Lot. Och denne togs till fånga av herrarna från Österlandet, och all hans egendom konfiskerades.

När Abram fick veta detta bad han en brinnande bön till Gud och bad om Herrens bistånd. Därefter sände han ut tre hundra aderton av sina tjänare för att befria Lot. Och Abrams tjänare överföll Österlandets konungars väldiga här om natten. Ett stort kaos uppstod i lägret vid detta plötsliga nattliga anfall, så att många österlänningar i misstag dräpte varandra, och de som överlevde flydde. Och de flydde ända till öknarna norr om Damaskus och kom aldrig tillbaka. Och Lot befriades, all hans egendom återbördades till honom, och därtill var så mycket gods och byte taget att maken därtill aldrig har skådats. Detta ville Västerlandets konungar, som Abram befriat och givit seger, giva åt Abram, men Abram ville icke ha det. I stället fick hans förbundsbröder, följeslagare och vänner det.

När han sålunda med tre hundra aderton män besegrat en utländsk här på många tusen och drivit den på flykt för evigt och åter var på väg hem till Hebron passerade han Salem. Där väntade honom Guds präst och konung Melkisedek. Och den helige Melkisedek utropade då han såg Abram komma:

"Välsignad vare han som kommer i Herrens namn!"

Och han gick Abram till mötes, omfamnade och kysste honom och uttalade många välsignelser. Melkisedek var klädd i skinande högtidskläder som glänste av guld och silver, medan Abram var fattigt och enkelt klädd som den beduin han var. Och Melkisedek offrade bröd och vin till sin Guds ära, hela världens Gud, och uttalade till slut denna välsignelse över Abram:

"Välsignad vare Abram av Gud, den Högste, himmelens och jordens skapare! Och välsignad vare Gud den Högste, som har givit dina ovänner i din hand!"

Och Abram gav prästen och konungen Melkisedek en tiondel av allt vad han ägde, och de förblev goda vänner och i ogrumlat vänskaps- och trohetsförbund så länge bägge av dem levde.

Och Melkisedek var en konung och överstepräst vars härlighet och värdighet stod över alla Österlandets och alla Västerlandets konungar.

Det hände sig vid den tiden att tre män kom vandrande över öknen. Abraham satt då vid ingången till sitt tält i skuggan av Mamres fagra terebinter och vilade sig och tog det lugnt, ty det var som hetast på dagen. Då såg han de tre männen färdas där fram mitt under solen och utan att skydda sig mot dess mördande hetta. Och Abraham såg att en av de tre var Herren och att de andra var två av hans änglar. Men icke var de alla tre Gud. Nej, endast en av de tre var Herren.

Och Abraham gick ut att möta dem. Han skyndade ut från skuggan av sitt läger och hälsade de tre männen ödmjukt och sade:

"Ack, herrar, går ni här oskyddade i solen mitt under dagens värsta hetta! Icke så, mina herrar! Se, mitt läger ligger här strax intill. Kom med mig hem och svalka er och vederkvick er, ty jag har gott rent vatten, och min hustru lagar god mat."

Och till Herren själv sade han:

"Ack, Herre, om jag har funnit nåd inför dig, så gå icke förbi din tjänare, utan stanna hos mig och låt mig betjäna dig som en broder en annan."

Och han sade till alla tre:

"Låt mig tvaga era fötter, och slå er ner och vila i skuggan av mina gröna träd. Ni måste vara trötta."

Och de tre männen följde Abrahams uppmaning och kom till hans läger. Där åt de med Abraham, och Sara lagade den bästa mat hon kunde laga, och Abraham slaktade sin läckraste oxe. Och medan de åt och Sara stökade ute i köket frågade hans gäster honom:

"Var är din hustru Sara?" Han svarade:

"Där inne i tältet. Jag tror hon diskar."

Men Sara stod inom hörhåll, och hon spetsade sina öron när hon hörde sitt namn. Och Herren sade förtroget till Abraham:

"Om precis ett år skall jag komma här förbi igen, och då skall du av mig ha fått ett tack för denna middag. Och det tacket skall bestå av din sedan länge utlovade äkta son Isak. Honom skall hon ha fött innan jag kommit åter hit igen."

När Sara hörde detta log hon och tänkte: "Främlingen vet inte vad han talar om. Han måste vara drucken. Inte kan jag få barn. Jag är ju nittio år gammal."

Men Herren vände sig om och såg rakt in i Sara och sade:

"Varför tvivlar du, Sara, på Guds underbara ord? Kan något vara för underbart för att Gud skulle låta det ske? Jag upprepar: förrän du åter ser mig här i sällskap med din make skall du ha fött en son åt honom."

Då förstod Sara att Gud icke skämtade, och hon sade:

"Förlåt att jag log åt dina ord." Herren genmälte:

"Det hedrade dig icke att du log, men det hedrar dig nu att du återtar ditt leende."

Och de tre männen tackade för maten och reste sig för att gå. De var på väg i riktning mot Sodom. Abraham följde dem på vägen. Och Herren sade till Abraham:

"Kan jag väl dölja för dig vad jag tänker göra? Du är ju bland människor min mest förtrogne, du är ju min förbundsbroder, och dig och dina efterkommande har jag i princip givit hela världen. Detta är mitt ärende på jorden: Sodoms och Gomorras synd är svår, och vi skall nu gå dit för att utreda hur svår den är. Om den är alltför svår måste Sodom och Gomorra förstöras."

"Ack, Herre, i Sodom bor ju min brorson Lot! Vänta och lyssna på mig!"

"Gå före ni," sade Herren till de två änglarna. "Jag kommer efter." Och de två änglarna gick.

"Jag vet att Sodom och Gomorra förtjänar att utrotas. Jag vet att de är världens värsta skamfläckar. Men kanhända finns där jämte Lot en handfull rättfärdiga män. Skall då dessa få rättfärdiga gå under för den orättfärdiga majoritetens skull?"

"Om jag finner sammanlagt femtio rättfärdiga män i Sodom och Gomorra skall jag skona bägge städerna och låta dem bestå." Men Abraham tänkte: "Så många rättfärdiga i de två städerna finns inte. Och i Gomorra finns säkert inte en enda."

"Ack Herre, kanhända finnes i Sodom tjugo rättfärdiga män jämte min brorson. Om det för Gomorra finnes intet hopp, skall då dessa dina tjugo rättfärdiga tjänare behöva dö jämte de orättfärdiga?"

"Om det finnes tjugo rättfärdiga män i Sodom skall jag skona hela staden för din skull."

Men Abraham tvivlade ännu på Sodomers chanser. "Ack, Herre, kanhända finns där blott tio."

"Om där finns tio som älskar mitt namn skall staden skonas. Men driv nu inte detta längre, utan låt mig gå."

Men Abraham ängslades för sin brorsons stads skull. "Ack, Herre, förlåt din tjänares bön. Kanske finns i Sodom endast fem syndfria män. Skall dessa då begravas levande med staden?"

"Finns där fem rättfärdiga skall jag skona hela staden." Men Herren visste på förhand att det i Sodom inte fanns en enda god människa utom Lot.

"Ack Herre, hav överseende och förbarmande med din över städernas öde oroade tjänare! Hör mig en sista gång; sedan skall jag tystna. Kanske finns i Sodom förutom Lot en anspråkslös okänd och obemärkt man i dess dystraste och mörkaste slum som tror på ditt namn. Skall då denne helige man gå under med staden och straffas jämte staden för stadens synder som han inte haft någon del i?"

Och Herren sade: "Om jag i Sodom finner en enda gudfruktig man utom Lot, så skall hela staden skonas för din skull. Och samma gäller Gomorra: finns där en enda god själ skall staden vara räddad."

"Tack, Herre!" sade Abraham, och nu kände han sig lugnad, ty nu trodde han sig ha räddat både Sodom och Gomorra. Men däri misstog han sig, ty två dagar efter att Herren gått bort ifrån honom fick han veta att Sodom och Gomorra utplånats från jordens yta, och att endast Lot och hans familj kommit levande därifrån. Då förstod Abraham, att det i Sodom och Gomorra tillsammans inte hade funnits en enda god själ förutom Lot, och att Herren hade vetat detta hela tiden, och att det blott varit därför han haft tålamod att lyssna till Abrahams enträgna och envisa böner.

Och det sades att svavel och eld regnat från himmelen, och att Sodom och Gomorra och hela området där omkring gått upp i rök i en enda världsomskakande explosion, och att det av denna explosion uppstått en väldig grav. Sedan kom det störtregn och skyfall som aldrig tog slut, och på platsen där Sodom och Gomorra legat uppstod ett hav, vars vatten är det saltaste och bittraste i hela världen. Och intet liv finns i detta döda hav, och det är dött än idag, och det skall vara dött i all tid till minne av Sodomers och Gomorras synd och som påminnelse om den död som drabbade dessa världens två största och rikaste och vackraste städer.

Isak sade om Esau och Jakob:

"Välsignad är den som välsignar Jakob, och förbannad den som förbannar honom. Till ett ljus för alla tider är han född, men ingen skall komma att lida som han för det ljusets skull. Ingen skall någonsin föda duktigare, fagrare, bättre och härligare söner än han, men de sönerna skall vålla honom själv enbart bekymmer. Till ett stort folk är Jakob född; ja, till det största på jorden, men ingen skall glädjas däröver utom Gud. Jakob själv skall av sin storhet endast skörda förbannelser,

förödmjukelser, sorger och en evig kvalfull död. Men Gud är hans glädje, och Jakob är Guds glädje, och därigenom skall Jakob räddas från alla helveten.

Esau är född till upprorsman. Klent är hans vett, ringa är hans förstånd. Hans vänner är de vilda djuren, hans lust är våldet och godtycket, själv yvs han och gläds han över sig själv så länge han lever, men alla andra människor vållar han enbart sorg, i synnerhet de som står honom nära. Hans namn är egoist, föräldraföraktare, våldsman, upprorsman, dumsnut, niding, idiot och tjockskalle. Han duger blott till att förstöra. Till en hänsynslös laglös parasit är han född, som för alltid skall beröva sin broder Jakob hans skymtar av glädje.

Var ödmjuk, Jakob, och var din broder till lags i alla hans nycker. Kyss hans smutsiga tå, knäböj framför hans svettiga luktande ludna barbariska väsen, ge honom allt vad du äger, och låt honom göra vad han vill med dig, så skall du klara dig. Om han säger ja så säg ja efter honom, och om han säger nej så säg nej efter honom. Var honom alltid underdånig och tjänstvillig, och låt honom alltid veta att du är hans tjänare, slav, träl och undersåte. Ödmjuka dig för honom i allt, och han skall lämna dig i fred och icke uppsluka dig, vilket han annars skall göra. Res dig aldrig mot din broder, men låt honom resa sig mot dig när helst han behagar. Ty i den stund du reser dig mot honom skall han uppsluka dig med hull och hår. Utan ödmjukhet, tålmod och förmåga att uthärda är du, Jakob, ett räddningslöst offer för din broders barbari, laster, våld och grymhet. Men så länge du uthärdar och är ödmjuk och tålmodig skall han lämna dig i fred."

Och Esau fick höra att Jakob var på väg tillbaka till Kanaans land. Då tänkte Esau: "Ha! Äntligen får jag taga hämnd på honom!" Och han samlade fyra hundra man och drog ut mot sin broder.

När Jakob hörde underrättelser därom blev han mycket bedrövad. Han delade upp sitt folk och sina djur i två skaror, och av djuren avskilde han fem hundra getter, hundra bockar, nio hundra tackor och nittio vädurar, hundra kamelston som gav di med deras föl, och hundra kor och trettio tjurar och hundra åsninnor med trettio föl. Och alla dessa djur sände han i förväg mot Esau som presenter åt Esau. Var hjord gick för sig med avstånd emellan. Den minsta hjorden gick först och den största sist. Och Jakobs tjänare ledde hjordarna.

Och när Esau möttes av alla dessa väldiga rika och präktiga djurhjordar förvånades han. Och han frågade: "Vems är dessa hjordar?" Och tjänaren han frågade svarade: "De är din tjänare Jakobs hjordar, som han vill skänka åt sin herre Esau." Och Esau fick tårar i sina ögon och red saktare fram till mötet med sin broder.

Och efter alla Jakobs presenter till brodern kom Jakob själv. Och han föll på knä för sin broder och sade:

"Välsignad är du, min broder, min älskade herre! Se, här har du din slav och din tjänare Jakob. Gör vad du vill med honom." Men Esau ropade: "Icke så, min broder!" och reste honom upp och omfamnade honom och kysste honom. Och Esau grät som ett barn och sade: "Icke skall du ge mig presenter. Jag har övermåttan nog själv av djur och boskap!" Men Jakob sade:

"Jag har mer än övermåttan nog. Mitt överflöd på djurhjordar är utan gräns. Tag du emot din tjänares försoningsgåva, på det att vi aldrig må skiljas som ovänner igen."

Och Esau lät sig övertalas och tog hand om djuren. Sedan vandrade han hela vägen till Suckot med armen om sin broder och med tårar flödande ner från sitt ansikte. Så förbyttes Esaus hat till helig broderskärlek.

Och det hände sig att Isak en dag fann att han stod i dödens väntrum. Esau, som ofta besökte sin gamle fader, som mycket ofta hade besökt honom alltsedan Isak fått så ont i benen att han inte längre orkade gå, reste då till sin broder Jakob och hans

familj och berättade att deras far låg på sitt yttersta. Då beslöt Jakob att med hela sin familj fara och besöka sin fader, som han inte hälsat på ända sedan den dagen då han förlorat sin älsklingsson Josef.

Och Esau och Jakob och hela deras släkt med alla nära och fjärran anhöriga samlade sig hos den döende Isak. Och Isak kallade fram dem en efter en och välsignade dem alla, först Jakob, så Esau, så alla Jakobs söner, och sedan alla övriga. Till slut frågade Isak sin son Jakob med en röst som flämtade av ansträngning, ty döden var mycket nära: "Var är din son Josef?"

Men det var den sista fråga Jakob hade velat svara på inför sin fader. Till varje pris hade Jakob velat skona sin fader från kunskapen om sitt livs smärtsammaste olycka, den värsta tänkbara katastrof, som om något skulle ha varit förbjuden att någonsin kunna få hända. Han släppte sin döende faders blick och vände ner sitt ansikte mot golvet medan en tår smög sig osynlig ner från hans öga. Men Isak såg det med sin andes blick och kände smärtan i hjärtat hos sonen och sade:

"Min son, vad har hänt?"

Men Jakob var redan för gammal och prövad för att längre kunna ljuga. "Ack, fader," svarade Jakob mot sin egen vilja utan att lyfta sitt förkrossade ansikte och möta faderns spörjande blick, "han är död."

Men då höjde Isak på sonens haka och sade:

"Så du pratar! Inte är din finaste skönaste son Josef död! Vår släkts allra skönaste blomma och ädlaste pärla är ingalunda död. Han kan inte dö."

Hans röst mattades efter ansträngningen, och han kallade Jakob till sig ännu närmare och viskade med sina sista döende krafter:

"Gud välsignar Josef mest av alla dina barn. Du skall få se."

Därmed dog Isaks röst bort. Men den gamles tankar fortsatte ännu att arbeta, och de sade:

"Inte ens Juda är så stark, så härlig, så Gudi behaglig som ljusets evige son Josef och hans evigt blomstrande släkt. Intet ljus är så starkt i Israels historia som Josefs ljus, ty han skall lära sig den högsta levnadskonsten av alla och undervisa alla sina bröder och efterkommande däri: att genom att konstruktivt tjäna andra i ödmjukhet förkovra sig själv och de sina inom ramen för den världs välgång som han främjar."

Och därmed sloknade Isaks livslåga. Och Esau och Jakob föll på knä vid hans säng och brast bägge ut i gråt, medan Benjamin försiktigt slöt den gamles brystna blick.

Och Isaks söner gav sin älskade fader den vackraste begravning som någon medlem av mänskligheten dittills skådat. Därefter drog var och en av Esaus och Jakobs hus hem till sitt, alltjämt sörjande den älskade mannens och familjens överhuvuds hädanfärd.

Jons evangelium.

1.

1. I begynnelsen var Gud, och Gud skapade Ordet, och genom Ordet skapade Gud allt som finns och som någonsin funnits. Ty Guds Ord var Liv, och Guds Liv är evigt.

2. Och genom Ordet skapade Gud jorden och havet och naturen och himmelen och alla himmelens ljus. Och därefter skapade Gud människan, och Gud gav människan namnet Adam.

3. Och Adam födde Set, och Set födde Enos, och Enos födde Kenan, och Kenan födde Mahalalel, och Mahalalel födde Jered, och Jered födde Hanok, och Hanok födde Metusela, som födde Lemek, som födde Noa, som födde Sem, som födde Arpaksad, som födde Sela, som födde Heber, som födde Peleg, som födde Regu, som födde Serug, som födde Nahor, som födde Tera, som födde Abraham, som födde Isak, som födde Jakob, som födde Juda, som födde Peres, som födde Hesron, som födde Aram, som födde Aminadab som födde Naheson som födde Salmon som födde Boas som födde Jobed som födde Jessai som födde David som födde Salomo som födde Rehabeam som födde Abia som födde Asa som födde Josafat som födde Joram som födde Ahasja som födde Joas som födde Amasja som födde Asarja som födde Jotam som födde Ahas som födde Hiskia som födde Manasse som födde Amon som födde Josia som födde Jojakim som födde Jojakin som födde Assir som födde Salatiel som födde Sorobabel som födde Abiud som födde Eljakim som födde Asor som födde Sadok som födde Akim som födde Eliud som födde Eleasar som födde Mattan som födde Jakob som födde Josef, som födde Jesu bröder. Sålunda var Jesus av den sextiofemte generationen efter världens skapelse eller, med hänsyn till att ingen skriftställare är perfekt, omkring den sextiofemte generationen.

4. Jesu moder Maria var av Efraims stam. Hennes föräldrar hette Joakim och Anna. De levde större delen av sitt liv barnlösa. Först sent på sin ålderdom blev efter tränga böner och efter stora offer till Gud jungfru Anna äntligen havande. Ja, hennes man hade varit så bedrövad över deras barnlöshet att han gått ut i öknen för att stanna där i sorg och i sökan efter tröst i umgänget med Gud. Men Gud lät honom då där ute i öknen veta, att hans hustru äntligen var havande.

5. Och Anna födde en liten dotter som hon kallade Maria. Och ingen flicka i Israel blev någonsin så väluppfostrad som denna flicka. Hon tillbragte mesta delen av sin tid i templet hos prästerna. Hon levde i ödmjuk avskildhet och isolering, och hon var älskad av alla.

6. Men prästerna fick dåligt samvete för hennes skull. De tänkte: "Det är fel av oss att hålla henne inspärrad här. Vi måste ge henne möjlighet att välja ett normalt vardagsliv som hustru och moder åt israeliske män. Må Gud uppenbara för oss om vi bör gifta bort henne med någon eller inte."

7. Och i en dröm uppenbarade Gud för översteprästen Sakarias vad han skulle göra. Så sade Gud i drömmen till Sakarias:

"Församla änklingar av folket, och låt var och en av dessa ta med sig en stav. Genom en av dessa stavar skall jag visa dig vilken man jag har utvalt åt din skyddsling jungfru Maria."

Och Sakarias gjorde som Gud hade sagt.

8. Och i hela Jerusalem och i nejderna där runt omkring kungjordens det att änklingar skulle bege sig till Herrens tempel i Jerusalem och ta med sig sina stavar för att där få vara med om hur ett Guds ord gick i uppfyllelse. En av de många änklingar som kom var Josef, timmermannen, som varit gift och som hade flera söner.

9. Till Sakarias kom sammanlagt 113 änklingar, och Sakarias mottog alla deras stavar. En del hade dock inte tagit sina stavar med sig, varför käpparnas antal blott var 99.

10. Så här gick det till. Sakarias tog emot en stav, gick in i templet och bad, kom ut igen och återlämnade staven, tog sedan nästa mans stav och gjorde samma sak med den, och så vidare.

11. Till slut var det bara Josefs stav kvar, ty han var den sista som kommit. Sakarias gick in med staven och bad:

"Nu, Herre, gäller det. Det är den sista staven. Om du ej heller gör något märkligt med denne mans stav, så förstår vi att din vilja är att jungfru Maria skall förbli jungfru hos oss så länge hon lever." Och han bad en stund till och gick sedan ut med staven till Josef. Och se! Staven grönskade! Den sprack ut i blommor och gröna blad, och ur de praktfulla vita blommornas mitt flög det ut en snövit duva som satte sig på Josefs huvud. Och alla som såg det hänfördes. Och då förkunnade Sakarias för Josef att det var Herren Guds vilja att jungfru Maria skulle bli hans hustru. Josef blev förskräckt och sade:

"Men jag är en gammal man, och hon är inte ens fullvuxen ännu! Vill hon verkligen ha mig?"

12. Sakarias svarade: "Herren vill att ni två förenas i äktenskap. Vad vi människor vill är av ingen betydelse."

Josef förstod att det inte gick att resonera mot sådana argument, varför han sade: "Ske Herrens vilja."

Och sedan Maria tagit avsked av sin bästa vän och kusin Sakarias hustru Elisabet följde hon med Josef hem till honom. Och Josef liksom alla andra greps av tillgivenhet för henne.

13. Men vid denna tid härskade i Jerusalem konung Herodes, som inte var en mild man. För att skaffa sig och sin unga trolovade och sin familj trygghet flyttade Josef från Herodes stad Jerusalem till den betryggat avlägsna bergsstad Nasaret i Galiléen. Och Josef tyckte mer och mer om Maria för varje dag och behandlade henne som den man av gedigen erfarenhet han var med den största hänsyn och omtanke. Därigenom tilltog hennes kärliga väsen och förtjusande behag.

14. Men Sakarias och hans hustru Elisabet var tragiskt barnlösa. De ville ha barn, men fastän de ej längre var unga hade de aldrig fått några. Och de bad ständigt till Gud om att få bli välsignade med ett litet barn.

15. Så en dag när Sakarias var inne i templet besökte Gud honom och sade:

"Din hustru skall föda en son, och du skall giva honom namnet Johannes. Och han skall aldrig komma vid kvinnor eller starka drycker, och han skall bana väg för den konung jag äntligen skall återupprätta det krossade Israel genom."

Och Sakarias blev så förskräckt att han var stum från den dagen. Men när han kom hem till sin hustru befanns det att hon var havande.

16. Sex månader efter detta kom plötsligt Sakarias och Elisabets unga skyddsling Maria på besök. Elisabet hälsade henne hjärtligt, men den unga flickan var bedrövad.

"Vad är det, min käraste fränka?" frågade Elisabet. Sakarias var inte hemma. Maria svarade:

"Jag är havande."

17. Ja, fast de ännu inte var gifta var Maria redan havande. Josef hade inte kunnat behärska sin kärlek för henne, och sedan han gjort henne havande hade han gripits av avsky för henne. Det var inte ovanligt bland män. Nu ville han inte gifta sig med henne längre. Han ville inte ens veta av henne mera. Det var Marias problem. Hon hade kommit till Elisabet för att söka tröst och råd för sin svåra belägenhet. Elisabet sade:

"Res du lugnt tillbaka till Josef. Jag är säker på att som den sanna israelit han är han just nu i detta ögonblick om icke förr redan ånkrat sig och nu vill ha dig tillbaka."

18. "Tror du det?" frågade Maria.

"Ja," svarade Elisabet, "jag tror det, ty Herren vår Gud är god."

Och hon lyckades trösta Maria som återvände till Galiléen efter att ha varit tre månader hos Elisabet. Och Elisabet fick rätt, ty när Maria kom tillbaka hade Josef ånkrat sin synd, och han bad Maria om förlåtelse för att han stött bort henne. Och deras förhållande var åter gott.

Men det syntes snart att Maria var havande, och Josef och Maria blev inte sällan trakasserade av sin omgivning för den skändlighet de hade begått, fastän Maria ännu inte var en fullvuxen kvinna, och de ännu inte var gifta.

19. Och i Judéen födde Elisabet sitt barn, som var en son. Och hon och deras släktingar och vänner ville kalla sonen Sakarias efter fadern, men då upplät fadern sin mun och sade:

"Nej! Han skall heta Johannes!"

Och alla förvånades storligen, och gossen fick heta Johannes. Och från den dagen var Sakarias icke stum mer.

2.

1. Medan Maria väntade sitt barn utgick det ett påbud från kejsar Augustus att hela världen skulle skattskrivas. Detta gjorde Augustus för att han ville veta hur många människor det fanns i hans rike. Något liknande hade inte gjorts någonstans sedan kung Davids dagar. Och när David hade gjort det hade det endast lett till ofärd för Israel. Ty är det icke skrivet, att Abrahams barn skall bli talrika som himmelens stjärnor och öknarnas sandkorn, och vem kan väl någonsin räkna dessa?

2. Och alla måste färdas hem till sin egen stad; det vill säga, var och en måste färdas hem till den stad från vilken hans familj härstammade. Och Josef packade vad han behövde för resan och reste med sin fästmö till Betlehem. Ty Josef var av Davids hus, och Betlehem var Davids stad. Och de var icke gifta. Ty en Herrens ängel hade kommit till Josef och sagt:

"Du skall icke gifta dig med Maria, på det att hon för eviga tider må helgas och äras och vördas såsom Guds heliga jungfru."

3. Josef hade protesterat och sagt: "Men hon är ju inte jungfru mer efter vad jag har gjort med henne."

4. Ängeln hade då svarat: "Vad som har hänt har hänt genom Guds vilja. Låt nu Guds vilja fortsätta att ske: gift dig ej med henne. Ni skall förföljas så länge ni lever, men genom er son skall din trolovade bli upphöjd och ärad mer än någon annan kvinna i historien."

5. Oförmögen att kunna bemöta sådana argument hade Josef funnit sig och sagt: "Ske Guds vilja."

Och Josef lydde ängelns maning och gifte sig aldrig med Maria. Ej heller kom han någonsin mera vid henne efter den enda gången. Men ett vackrare par har aldrig funnits på vår jord, den äldre men ärlige och ärbare änklungen med den unga späda blivande jungfrumodern Maria, som alltid levte ett mer jungfruligt liv än någon annan. Och aldrig har en make behandlat sin hustru så väl som Josef behandlade den i hans vård anförtrodda Maria. Aldrig har en man visat större omsorg, respekt, vördnad och hänsyn för någon kvinna än vad Josef alltid efter havandeskapet visade Maria.

6. Det vackra paret kom fram till Betlehem sent om natten. De knackade på hos härbärgen, men härbärgen var fullt. De knackade på andra härbärgen i staden, men alla härbärgen var fulla eller sade sig vara det. Ett härbärke ställde Josef fräcka frågor

när Josef bad: "Ack, giv oss tak över våra huvuden! Se, min trolovade är i nionde månaden, och hon måste få ha det bra när hon skall föda."

7. Vårdhusvärden frågade: "Är ni då icke gifta?"

Josef svarade: "Nej, vi är icke gifta," ty han kunde icke ljuga. Då sade vårdshusvärden: "Ge er av!" och stängde dörren.

8. Bedrövade till döds lämnade Josef och Maria staden. Maria sade:

"Låt oss rida ut då på första bästa äng, eftersom det är Guds vilja att vårt barn skall födas under stjärnorna på bara marken."

Och i detsamma började hennes födslovåndor.

9. Där fanns då ett litet ensamt skjul i närheten, en gammal förfallen lada, där en oxe, några kor och några hästar stod under tak. Till detta stall styrde Josef sin åsnas steg, och dit fördes den havande Maria.

10. Och Maria fick lägga sig i rucklets hö, och hennes förlossning blev mycket svår. Men gossen föddes utan skavanker, och Maria lindade honom och lade honom i en krubba. Men i brist på annat fick barnets lindor utgöras av trasor.

11. Då tändes en stjärna i skyn som förvånade hela världen med sin klarhet och lyskraft. I Indien och Persien blev den föremål för utomordentligt intresse, och i Rom begrundade kejsar Augustus den varje afton från sin balkong. Han tänkte:

"Vad manne denna stjärna betyda? Bådar den något gott i denna onda värld? Jag har vunnit hela världen och därtill förgudligats, men jag har förlorat alla mina söner, mina barn och min familj och allt vad lycka heter. Manne denna stjärna varsla om att det trots allt finns hopp, om att det ännu finns en levande gudom större än jag, om att jag trots allt skall få en son och efterträdare?"

12. Och på olika håll i Österlandet tyckte sig visa män förstå av stjärnan att något oerhört betydelsefullt skett i världen av stor konsekvens för världens kommande utveckling och historia. Det fanns tre stjärnskådare som särskilt fascinerades av himlafenomenet och som beslöt sig för att i praktiken delta i den händelseutveckling som tecknet i skyn förebådade. I Kina var det den lärde härskaren Gaspar, i Indien var det den berömde vishetsläraren Melchior, och i Persien var det astrologen Balthasar. Och en ängel uppenbarade för dem alla tre, att den klara stjärnan betydde att en konung större än någon tidigare konung i världen hade blivit född. Och de gav sig ut var och en från sitt land med många tjänare i följe. I Indien stötte Gaspar på Melchior, som hade samma intresse av saken, och de fortsatte tillsammans. Och i Persien mötte dessa Balthasar, som sällade sig till deras följe. Det blev tillsammans en stor karavan på över hundra man. De var mycket angelägna om att få se detta märkliga konungabarn och bringa det sin hyllning och välsignelse och sålunda få vara med på ett hörn i detta gryende stora och helt nya historiska kapitel.

13. Men dagen efter att Maria hade fött sitt barn kom en skara herdar där förbi. De hade varit ute då stjärnan tänts, och en av dem, den yngste, hade till och med sett stjärnan i det ögonblick den hade tänts. Och de föll på knä för Jesusbarnet och smekte det och kelade med det. Och det sparkade ivrigt i krubban.

14. Och herdarna sade till Josef och Maria:

"Har ni sett stjärnan som strålar i natten?"

Josef svarade: "Det har vi."

"Har ni även hört den musik som kommer från stjärnan?"

"Nej. Vad är det för musik?"

Då sade en av herdarna: "När man sett på stjärnan riktigt länge, så är det som om det kom en tusenstämmig ljuvlig änglakör ur den. Och denna änglakör sjunger ständigt oupphörligt på nytt och på nytt samma sak men i ständigt växlande och varierande melodier. Den sjunger: 'Helig, helig, helig är Herren Gud. Himlarna och jorden är fulla av hans härlighet. Ära vare Gud i höjden, och frid på jorden åt alla människor som har en god vilja.' Så tolkar vi lydelsen av den änglakör som tycks oss sjunga ur den bländande stjärnan."

15. Och när herdarna lämnade Josef och Maria berättade de för alla som de träffade om det barn som fötts samtidigt som stjärnan tändes.

3.

1. Och Josef och Maria gav sitt barn namnet Jesus, eller Josua, eller Hosea, eller Josia. Det finns många varianter av detta namn. Moses efterträdare Josua, den gode konung Josia som stupade vid Megiddo, den hårdordige profeten Hosea, den vise sonsonen till Syrak, många goda visa och ärevärdiga män har burit detta namn.

2. Och barnet Jesus omskars och frambars i templet i Jerusalem, såsom skedde med alla judiska barn. Och i templet fanns då en gammal from man som hette Simeon. Gud hade lovat honom att han icke skulle dö förrän han hade fått se Israels återlösare och ende rätte konung.

3. Och den gamle Simeon mötte Josef och Maria i templet. Han bad att få se deras barn. Maria och Josef gav det åt honom, och med Jesus i sina armar kom dessa visioner till Simeon:

"Herre, jag har mött Israels och världens konung, och alla rättsinniga i hela världen skall med tiden komma att jubla och glädjas lika mycket som jag över denna människa som du givit världen. Tack, Herre, för att du äntligen åter slutit Israel till ditt hjärta." Så jublade Simeon i sitt hjärta. Men han lät inte Josef och Maria höra vad han tänkte. Till dessa de han:

"Saliga är ni som fött detta barn, ty det skall vålla er oro, bekymmer och sorg så länge ni lever. Ja, Maria, ingen moder har lidit så mycket eller skall någonsin lida så mycket som du skall få lida genom din enfödde son. Ni skall bli världens olyckligaste föräldrar. Men därför är ni saliga i evighet."

Så talade Simeon. Så löd hans profetiska ord. Men han överväldigades av rörelse, lämnade tillbaka barnet åt dess föräldrar och gick bort och grät. Maria och Josef var chockerade och visste inte vad de skulle tro, om mannen var fnoskig eller svagsint, eller om de verkligen hade fått en förfärlig framtidsvision förelagda för sig.

4. Nu fanns det i templet även en gammal profetissa. Hon hette Hanna, var änka sedan sextio år tillbaka, och under dessa sextio år hade hon aldrig lämnat templet. Hon tillbragte sitt liv med att fasta och bedja. Hon var nu åttiofyra år gammal, och även hon fick se Jesusbarnet, och hon sade: "Salig är världen för denna enda människas skull!" Och hon välsignade barnet.

5. Men Josef och Maria förblev bedrövade och visste inte vad de skulle tänka om det som den gamle Simeon profeterat för dem. Och en vecka efter Simeon fått se barnet var den gamle mannen död.

6. Josef och Maria återvände till Betlehem. Vid denna tid nalkades de tre vise männen från Österlandet det rike som kung Herodes regerade som lydkonung under romarna. Deras enda vägvisare hade varit den strålande stjärnan, och de antog att den skulle leda dem raka vägen till Jerusalem, det Heliga Landets största konungars, Davids och Salomos anrika huvudstad. Men stjärnan avvek från vägen till Jerusalem och indikerade i stället vägen mot Betlehem. Då blev de tre magerna förbryllade. De beslöt sig dock för att tro mer på traditionen än på stjärnans oförklarliga nycker. Och de övergav stjärnan och begav sig till Jerusalem.

7. De sökte upp kung Herodes, som tog vänligt och frikostigt emot så långväga förnåma gäster. Och Herodes frågade dem: "Vad önskar ni?" Och de tre vise männen sade:

8. "Vi har kommit hit för att söka upp och välsigna den nyfödde konungen. Var är han?"

"Vilken nyfödde konung?" frågade Herodes.

"Den konung som den glänsande stjärnan vittnar om i skyn."

"Här finns ingen nyfödd konung. Ni har kommit fel. Ni har rest förgäves hit från Persien, Indien och Kina. Ni har låtit er förledas av gammalt skrock."

Då överlade de tre magerna sinsemellan, och Melchior sade:

"Sade jag inte till er att vi borde ha fortsatt följa stjärnan till Betlehem och ej vikit från den väg som stjärnan så tydligt visade för oss!"

Och de bröt upp och förberedde sig på att fortsätta till Betlehem. Men innan de lämnade Herodes borg sade Herodes:

"Om ni finner den nyfödde konung ni söker efter, så kom tillbaka hit sedan och berätta för mig om honom, så att även jag kan resa dit och välsigna honom." Men Herodes sade detta med ondskan och svek i sitt sinne, och de tre vise männen förstod detta, ty de hade under sin vistelse i Jerusalem sett hur Herodes misshandlat sin judiska hustru Mariamne. De visste och förstod att Herodes var djupt sjunken i sina laster och därav förblindad och fördärvad, fastän han en gång hade återuppbyggt konung Salomos heliga tempel i fagrare stil än någonsin.

9. Och Herodes lejde en tjänare att skugga de tre vise männen och se vart de tog vägen. Om de tre magerna fann barnet skulle tjänaren när han kom tillbaka berätta för Herodes var barnet fanns. Ty Herodes fruktade för detta barn, som, om det var en konung, skulle kunna bli en rival till honom och hans familj om makten i Israel.

10. Och de tre männen följde nu stjärnan till Betlehem. Där fann de Maria och Josef och det lilla barnet. Och de föll på knä för barnet och kysste det och välsignade det. Och de frambar guld, rökelse och myrra och gav den fattiga familjen många presenter. Och Gaspar, som frambar guld, sade:

"Genom att leva och dö utan att äga något skall du bli herre över allt vad världen är och har."

Och Melchior, som frambar rökelsen, sade: "Vi frambar rökelse endast inför gudar, men du skall bli den enda någonsin som skall gälla för mer än någon vanlig gud."

Och Balthasar som frambar myrran sade: "Myrran är den bittraste och dyraste av alla örter men den viktigaste. Så skall även ditt liv bli: det bittraste, dyraste och viktigaste."

Men allt guld tackade Josef nej till, ty han hade aldrig ägt guld förr i sitt liv. Myrran tackade Maria nej till, ty hon trodde den var giftig. Men den indiska rökelsen tog Jesusbarnet gärna emot, och Melchior sade då ytterligare:

"Sannerligen, mitt barn, som skall komma alla världens herrar och härskare på skam, vi skall ses igen."

11. Och när de tre magerna varit tre dagar i Betlehem avreste de därifrån hem till Österlandet igen. Men de for icke till Jerusalem, ty den av sjukdomar och laster anfrätte och fördärvade gamle Herodes ville de icke träffa ännu en gång.

12. Men tjänaren som skuggat dem red tillbaka till Jerusalem och berättade alltsammans för Herodes, att barnet som de tre furstarna från Österlandet funnit var ett litet enkelt fattigt barn, vars föräldrar inte var gifta och var ett par enkla simpla vardagsmän. Då sade Herodes:

"En bastard? Vad är detta för skoj? Menar de allvar, de gynnarna och skojarna? Det måste de göra, så långt som de ändå hade rest för denna sakens skull. Men hur skall jag då kunna särskilja detta barn i Betlehem, om det är så fattigt och eländigt och okungligt? Och hur kan ett så eländigt litet barn utgöra något värre hot mot min familjs framtid?" Men en vis man hade citerat profeterna för honom och sagt:

"Och du, Betlehem, du judiska bygd, ingalunda är du minst bland Juda furstar, ty av dig skall utgå en furste som skall vara en herde för mitt folk Israel."

Och de gamla böckerna om allt vad vishet och profetior hette var hans största skräck. Därför tänkte han: "Det är bäst att döda alla barn i Betlehem. Då måste detta speciella barn förgås jämte de andra, vare sig det är farligt eller ej, och hur likt alla andra barn det än är, så slipper jag oro mig för den saken längre sedan."

Och han sände åstad en härskara på två hundra man till Betlehem för att döda alla manliga spädbarn där.

13. Men när Herodes tjänare fick höra vad Herodes tänkte göra ångrade han att han hade tjänat Herodes. Han försvann från Jerusalem och red utan att vila till Betlehem, sökte upp Maria och Josef och bad dem att fly. Han sade:

"Herodes vill mörda er son Jesus och alla andra barn i Betlehem jämte honom! Fly genast till Egypten, och kom ej tillbaka till Judéen förrän Herodes är död. Ty så länge Herodes regerar kommer ni att vara i livsfara här i landet."

Och Josef och Maria bröt skyndsamt upp utan att skjuta upp avresan en enda extra dag. Maria satte sig upp på deras åsna med sin lille son, och Josef vandrade bredvid. Och Herodes tjänare följde dem ut ur landet och hjälpte dem på vägen.

14. En vecka efter detta kom Herodes knektar till Betlehem. Och de dräpte alla spädbarn, alla små gossebarn som fanns i Betlehem och i trakten runt omkring. De ristade till och med upp havande mödrar för säkerhets skull. Allt som allt mördades omkring fem hundra gossebarn och trettio kvinnor. Men det fanns gossebarn som undkom denna massaker. De nyfödda gossebarn som klarade sig var trettio två stycken.

15. Men på vägen till Egypten överfölls Maria och Josef av rövare. Men Herodes tjänare försvarade dem mot rövare och uppehöll rövare medan han ropade till Josef: "Fly!" Och de flydde och räddade sina liv, men tjänaren kämpade mot rövare och uppehöll dem tills han stupade. Men när han dog var Maria och Josef utom räckhåll för rånmördarna. Så gav Herodes tjänare sitt liv för Maria, Josef och Jesus.

16. Och Josef och Maria bodde tre år i Egypten. Sedan hörde de att Herodes hade dött i en förfärlig långsamt frätande sjukdom. Då vågade de återvända till Israel. Men de for icke tillbaka till Betlehem utan till Nasaret, ty Judéen var alltjämt mycket otrygg. Särskilt fruktade de för Judéen sedan de hade hört att Marias fadder, översteprästen Sakarias, hade mördats av Herodes hänsynslösa soldater.

17. Så de slog sig ner i Nasaret, där de förde en mycket anspråkslös tillvaro. Josef förtjänade sitt och sin familjs dagliga bröd såsom snickare, och Jesus började snart som hans lärning. Och alla Jesus halvbröder var fullvuxna och klarade sig själva, så Josef behövde bara tänka på sig själv, Maria och gossen Jesus.

4.

1. En dag när pilten Jesus var nio år gammal gav hans mor honom en kruka och bad honom gå och hämta vatten vid brunnen. Och Jesus gick med krukans. Men när han ställde ifrån sig krukans på brunnskanten för att hala upp vattnet föll krukans ner på brunns stenfot och gick i bitar. Då blev Jesus förskräckt. Men han samlade sig och tog av sig sin mantel. Denna fyllde han med vatten, som han sedan bar hem i manteln. Och inte en droppe gick till spillo under vägen.

2. När han kom hem sade han till sin moder: "Här är vattnet, Mor!" Och han höll upp vattnet i krukor. När Maria såg vad gossen hade gjort blev hon först förvånad, men sedan gladdes hon och tänkte: "Om det är självklart för honom, vilket det tycks vara, så skall det även vara självklart för mig." Och hon kysste sin gosse. Men hon berättade för ingen om vad Jesus hade gjort. Det förblev en hemlighet dem emellan.

3. En annan gång gjorde Jesus små lergökar. Då kom en stor ful pojke och trampade sönder dem den ena efter den andra där de stod och torkade i solen. Då blev Jesus ängslig. Han klappade i händerna och ropade till sina små lergökar: "Flyg!" Och de som ännu inte hade blivit söndertrampade bredde ut sina vingar och flög upp på taket.

4. När Jesus var tolv år tog hans föräldrar med honom till templet i Jerusalem för att där fira påskhögtiden. Josef och Maria och Jesus färdades tillsammans med ett

stort sällskap vallfärdare på över två hundra människor, så därför märkte inte Maria genast när hemresan inleddes att hennes son saknades. Först när hon och Josef sökte efter honom utan att finna honom förstod de att han var borta.

5. Fulla av oro återvände de till Jerusalem för att söka honom där. De sökte i två dagar fåfängt efter honom. Den tredje dagen sökte de i templet, och där fann de honom sittande mitt i en församlad krets av skriftlärdade och präster och lärare och vise med Hillel själv i spetsen.

Och Jesus lyssnade till vad de gamle sade, och de gamle lyssnade till vad Jesus sade, och de gamla var som förtrollade av den unge pojken klarsynthet. För Jesus själv var situationen självklar: han hade helt enkelt hittat hem.

6. Och Maria gick fram till honom och förebrådde honom för att han gjort henne och Josef så oroliga. Men Jesus svarade:

"Men hur kunde ni vara ovetande om var jag var? Är det inte självklart och naturligt för er som för mig att jag bör vara hos min Fader i min Faders hus där min Fader bor?" Härtill svarade Maria intet, ty hon kunde inte bemöta ett sådant argument, och ej heller Josef.

Men Jesus följde snällt med sina föräldrar den här gången som en snäll gosse. Men de gamle i templet som hört Jesus sade till Maria: "Är du moder till detta barn?"

"Ja," svarade Maria. Då sade de:

"Säll är du bland kvinnor, ty aldrig har vi tidigare upplevat en sådan vishet hos en så minderårig pojke."

Och de frågade ut Maria och Josef om pojken och förstod att han var av Davids hus. Därigenom förstod de en hel del som Maria och Josef inte förstod, och de gav gossens föräldrar goda råd och rekommendationer om Jesus fortsatta utbildning. De skulle själva noga följa med Jesus utveckling, liv och verksamhet i fortsättningen.

7. Men Jesus var sina föräldrar underdånig. Han växte upp i deras trygga hem i Nasaret, och han lärde sig snart Lagen, många av profeterna och många av skrifterna utantill. Hans rykte som underbarn och överbegåvad spred sig vitt omkring redan då, och många familjer såg fram emot och försökte redan när han fyllde tretton att få sina döttrar bortgifta med honom eller åtminstone trolovade med honom. Men Jesus hade inga sådana intressen alls, besvärades mycket av äktenskapsmäklarnas ansträngningar och påflugenheter och insåg, att för att komma ifrån detta måste han fortsätta sin utbildning någon annanstans.

8. Samtidigt kunde han inte komma ifrån detta dilemma utan att komma i konflikt med sin familj. För att slippa konflikter beslöt han då att vara sin familj till lags och följa deras vilja så långt det gick, bara för att se vad det skulle leda till.

9. När han ännu icke var en fullvuxen man skaffade honom hans fader en hustru. Denna kvinna var den sköna jungfru Mirjam av Arons ätt av en väl ansedd och förmögen familj från Magdala. Hennes bror Eleasar hade ett välbärgat hus i Betania utanför Jerusalem. Jesus försörjde sig som timmerman och snickare som sin fader, men han fick inga barn med Mirjam. Efter flera års äktenskap blev hon äntligen havande, men stygga tungor sade att en annan än Jesus var fader till barnet. Jesus slutade arbeta, och hans äldre halvbröder fruktade för hans förstånd.

10. Och Jesus bekände för sin halvbröder Jakob: "Jag ville aldrig gifta mig utan gjorde det bara för att slakten och övermakten insisterade på det. Och när jag var gift ville jag aldrig gå till sängs med min hustru. Jag avhöll mig i det längsta, och hon gjorde i sin tur vårt liv till ett helvete för mig. När jag slutligen på grund av påtryckningar gav mig åt henne var det inte utan självövervinnelse: jag helt enkelt forcerade mig själv. Det samlaget var den värsta stunden i mitt liv, men resultatet blev att jag befriades från mitt äktenskap. Min egen hustru har slutligen övertygats om att jag helt enkelt inte fungerar sexuellt, vilket jag visste hela tiden. Hon har därför gett mig fri, och nu vet jag vad som är rätt att göra och kan äntligen börja göra

det. Hela min ungdom hittills har varit förspillt slöseri." Och brodern visste inte vad han skulle tro.

11. För att komma ifrån trycket av sitt samhälle och sin omgivning lämnade Jesus sin stad och sitt land. Han reste till Egypten och bodde länge i Alexandria, där han umgicks med filosofer och studerade hela den grekiska lärdomen och kulturen och fann sig många goda vänner och förbundsbröder bland gnostikerna, som han fann i andlig bemärkelse befryndade med esséernas sekt i Israel, vilken framför allt Johannes Döparen men även han själv och många fritänkare och rebeller och vänner till honom i lösare mån hade anslutit sig till.

12. Därefter reste han till Kaldéen, Persien och Indien för att fortsätta sina studier där. Ju längre österut han kom, desto mera kände han sig hemma, desto visare män träffade han på, och desto säkrare blev han på att där fanns vad han sökte. I östra Indien i Orissa slog han sig omsider ned för att på allvar studera Vedalitteraturen. Han lärde sig språket pali och läste metodiskt alla de heliga böckerna och lärde sig alla de gängse heliga konsterna i Indien av dess helige män, som till exempel umgänget med döden, att behärska döden och att uppväcka döda, en konst som han redan stiftat bekantskap med i Egypten, där ju Isis- och Osirismysterierna ännu florerade.

13. Han lärde sig oerhört mycket av brahminerna men kunde inte förlika sig med deras religion. "Bara för att ni är födda i en viss kast tror ni att ni är bättre än alla andra och anser ni att ni har rätt att förtrycka andra och leva på andras bekostnad. Ni använder er religion till att förhäva er själva och blunda för verkligheten och åsidosätta den för er egen bekvämlighets skull genom hyckleri och skrymteri. Ändå är ni bara människor som alla andra, men det vägrar ni att inse." Och han gjorde sig till ovän med dem, somliga av dem ville döda honom, och han måste bege sig därifrån. Brytningen mellan honom och hinduismen blev total.

14. Han vände sig i stället till buddhisterna, och med dessa kom han bättre överens, då han fann mera förnuft och människokärlek i denna religion och mindre svammel och verklighetsflykt. Han vistades länge hos buddhisterna i Sarmath norr om Benares och besökte även Nepal och många andra orter i Himalaya. Dock kom han inte till Tibet men däremot till Kashmir, där han fann vissa områden påfallande erinrande om hans hemtrakter kring Gennesaret men i mycket större och vildare skala.

15. Till slut tog han dock även avstånd från buddhisterna. Han sade till dem: "Ni lever för ert nirvana som ni inte vet om det finns. Ni inbillar er att det eviga kretsloppet, den ständiga återfödseln efter döden till ett nytt liv i plåga och elände kan brytas, men däri bedrar ni er själva! Ingen kan ändra på ens en själslig partikel i den Eviges världsordning. Även om ni uppnår nirvana kommer ni ändå att födas på nytt i värre elände än någonsin. Ni slipper aldrig ert ansvar för Livet. Era illusioner, som bara är verklighetsflykt, håller inte. Här i öster är folk så mjuka och naiva att de godtar och går på vad som helst, men i väster behövs det något mera konkret. Där vill man ha bevis, vare sig man är jude eller grek."

16. Och han vände även buddhisterna ryggen. I Kashmir rådgjorde han med den gamle Melchior, som nu låg på sin dödsbädd och rådde Jesus att återvända till Israel. "Du är fullärd härifrån," sade han. "Ditt eget folk väntar på dig. I Västerlandet finns det mycket att göra, men i Österlandet kan man ingenting göra." Och Jesus lydde den gamles råd och fann tiden vara inne för att inleda sitt egentliga livsverk.

17. På vägen hem passerade han åter Persien och kom i delo med zoroastrianerna eller elddyrkarna. Men dessa ville inte döda Jesus, som hinduerna hade velat. I stället nöjde de sig med att helt enkelt utvisa Jesus ur deras stad och land och bad honom att inte utmana deras religion, då den var den samma som hans egen.

18. När han återkom till Israel var han tjugonio år gammal. Folk hade väntat på honom i alla dessa år, och hans återkomst hälsades med entusiasm och

förväntningar. Men han började i all ödmjukhet arbeta på nytt, men arbetet gav honom föga tillfredsställelse. För sin broder Jakob uttryckte han en gång sin önskan att få fara till Rom, den världsstad som han helst ville besöka då han där menade sig kunna uträtta mest. Men hans bröder Jakob och Judas, kallad Tomas, som var honom mycket lik, sade:

19. "Varför inte börja här i Israel? Vi ställer upp för dig vad du än gör."

Och Jesus tackade dem för deras stöd och förstod, att de skulle följa honom ända in i döden.

5.

1. Vid denna tid blev en man ryktbar i Israel som hette Johannes Döparen. Han var son till översteprästen Sakarias och dennes änka Elisabet. Han var långhårig och långskäggig och såg bedrövlig ut. Han var smutsig och mager som ett skelett. Han levde av gräshoppor och vildhonung och hade tillbringat nästan hela sitt liv under bönen och fasta i öknen. Han hade kläder av kamelhår, och han hade ett skräckinjagande yttre. Han ropade:

"Förtappade människor, gör bättring, ty domen står för dörren! Guds vredes bågare är fylld och svämmar över, vi lever i den yttersta tiden, ty Gud är på väg, och tiden är inne då han skall upprätta sitt eviga konungarike! Och upprättandet av hans rike skall betyda ruin för alla andra riken i världen! Gör bättring, ty himmelriket är nära! Och därmed kommer domens dag, som ingen kan undslippa!"

2. Och han döpte alla som kom till honom och bekände sina synder för honom. Han döpte dem i Jordans vatten, men han ropade:

"Jag döper er judar i vatten, men den är på väg som skall döpa er i eld. Ja, han är på väg, som skall döpa hela världen i blod, eld och svärd! Hans blotta ande skall förbränna hela den ruttna materialistiska världen, och ingen med något på sitt samvete skall då längre gå säker!"

3. Och där kom en grupp skriftlärde från Jerusalem till honom och frågade honom: "Vem är du? Är du den som skall komma, eller skall vi vänta en annan?" Och han svarade:

"Jag är Guds vittne. Jag är den som vittnar om den som skall komma. Men icke är jag ljuset. Nej, jag är blott rösten av en som ropar i öknen, den hemlöses röst från stormhimlens glödande vind, som sålunda ropar: 'Bered en väg för Herren, bana en jämn väg för vår Gud!' Jag är blott lakejen som sopar gatan ren för den konung som kommer. Jag är fågeln som med sin sång förebådar gryningen. Men efter mig kommer solen."

4. Bland de många som kom från hela Israel för att bli döpta av Johannes var även Jesus från Nasaret. Och när Johannes fick syn på Jesus ropade han:

"Se Guds lamm, vars lott det är att bära världens synder! Se människan, vars lott det är att för alltid bära tyngden och bördan av all världens synder och öden!"

5. Och Jesus nalkades Johannes för att bli döpt av honom, men Johannes sade:

"Jag är inte värdig att döpa dig. Det är du som borde döpa mig."

Men Jesus sade: "Döp mig nu, ty om icke vi gör vad som är rätt, vem kan då någonsin förväntas göra det?" Då döpte Johannes Jesus.

6. Men när Jesus steg upp ur vattnet uppfylldes han av helig ande. Hela hans väsen strålade av ljus, och alla som såg det gav akt därpå.

7. Men Jesus gick ut i öknen för att fasta och bedja och för att komma till rätta med sig själv och sin uppgift. Han stannade där i fyrtio dagar utan att äta och utan att dricka. Han funderade på att försvinna, och han funderade på att återvända till ett världsligt liv. Men han valde att överge allt annat och att endast följa Gud och den rena andlighetens maningar.

8. Men se! Då föll över honom ett stort mörker och en stor förskräckelse. Och Gud talade till honom och sade:

"Min son, du är hela världens konung, ty du är arvingen till konung Davids och Salomos rike och tron. Men för den sakens skull skall romarna spika upp dig och hänga upp dig på trä. Ty ingenting är romarna mer förhatligt än en konung, och romarna regerar och behärskar världen med grymhet och våld. Men genom din död skall du befria hela världen från hedningarnas och våldets makt, och du skall vara konung för evig tid. Din död skall bli din kröning."

9. Och Gud tog sin boning i Jesus, och Jesus insåg att han var Gud. Ty Jesus fick Guds makt att genom ord och tanke blott regera och behärska hela världen. Ty Gud är den som tänker: "Hela världen och allt vad som däri är finns till blott emedan jag har min tanke hos det. Ingenting sker i världen utan att jag har förut tänkt det. Ja, så länge världen finns, så länge uppehåller jag världen, och så länge är jag hela världen. Men utan mig skulle inte världen och livet finnas till."

10. Och Jesus förstod hur Gud fungerade och verkade och fann därmed att han inte hade något annat val än att hålla sig direkt till Gud som Hans närmaste invigde och som Hans son. Det var bara att följa den gudomliga enkelriktningen i rakaste konsekvens. Det fanns ingenting annat för honom att göra.

11. Och Jesus återvände till trakterna kring Jordan och hade nu klart för sig vad som förestod honom. Och han följde sin kusin Johannes exempel och började predika om den yttersta tiden och himmelriket, som skulle avlösa och ersätta alla jordiska riken och slutligen skipa rättvisa bland alla levande och döda.

6.

1. Och han kom till den galileiska sjön Gennesaret. Där satt då ett stycke från stranden två fiskare i en båt och kastade ut nät, men de fick ingen fisk. Då ropade Jesus till dem: "Försök med att kasta ut näten på andra sidan båten!" De två fiskarna tvekade förbryllade och frågade sig vad det var för en idiot till landkrabba som kom med ett sådant förslag till yrkeskunnigt folk, men de lydte när Jesus upprepade sin uppmaning, då de menade sig inte ha något att förlora på att tillfredsställa denne galning, då han var ofarlig så länge han höll sig i land och på avstånd ifrån dem. Och de kastade ut näten på andra sidan båten, och se! Näten blev fulla av fisk. De blev så fulla av fiskar att näten gick sönder. Det var omöjligt att få upp näten i båten, så de två fiskarna måste ro i land och bogsera näten i land. Och när de kom i land fanns det i näten sammanlagt två hundra femtio fiskar.

2. Och de två fiskarna frågade Jesus: "Vem är du?" Och han svarade: "Följ mig, så får ni se." Och de följde honom från den dagen. De var bröder och hette Simon och Andreas.

3. Och de berättade för två andra fiskare vad Jesus hade gjort. Dessa två andra fiskare var söner till Sebedeus och hette Jakob och Johannes, liksom Jesu halvbror och kusin. Johannes var bara sjutton år gammal. Även dessa två övergav sitt yrke åtminstone för tillfället och följde Jesus från den dagen.

4. Men eftersom Simon var den som först och villigast följde Jesus, sade Jesus till honom: "Du skall bli den klippan på vilken jag skall bygga min församling." Och efter den dagen kallades han Kefas eller Petrus, som betyder klippan. Och ingen älskade Jesus så som den enfaldige och enkle men ärlige Petrus gjorde, men den som Jesus höll kärast av sina lärjungar var Johannes.

5. Bland andra lärjungar som började följa Jesus var Filippus, Natanael, Bartolomeus, Taddeus, Simon Ivraen, Judas Iskariot, Kleopas, den lärde läkaren Lukas, Gamaliel, Markus och många andra. Även två av hans egna halvbröder följde honom: Jakob och Judas Didymus, som även kallades Tomas.

6. Och Jesus inbjöds med alla sina lärjungar till en bröllopsmiddag i Kana, och den som ordnade att Jesus blev bjuden var hans moder Maria. Men Jesus ville icke gå, ty han tyckte inte om stora festliga tillställningar med mycket folk. Dock övertalade hans moder honom att komma, och han kom, ty hans moder kunde leda honom vart hon ville, ty Jesus var mycket moderskär.

7. Och bröllopet ägde rum, och festligheterna började. Men det dracks av vinet alltför mycket, varför det snart begynte ta slut. Och Maria ryckte sin son i ärmen och sade: "De har inget vin kvar." Men Jesus blev förargad och kände sig besvärad och sade: "Lämna mig i fred, moder. Det är ingenting jag kan göra åt saken." Men Maria struntade i vad hennes son sade och sade till tjänarna: "Min son vet hur ni skall få mera vin. Gör bara vad han säger till er." Och Jesus fann sig tvungen att ingripa.

8. Där stod sex stora tomma stenkrukor. Jesus sade till tjänarna: "Fyll dem med vatten!" Och de fylldes med vanligt vatten. Och när detta vatten avsmakades befanns det vara fullvärdigt vin av utomordentligt hög klass. Det var ett mycket godare vin än det första som hade serverats.

9. Och det blev en mycket lyckad bröllopstillställning, och även Mirjam från Magdala var med, och Jesus välsignade bruden och brudgummen och sade:

"Saliga är de som i Guds namn ingår äktenskap, ty de skall leva lyckliga i alla sina dagar, och de skall förstå att aldrig missbruka kärleken."

Det var därför hans moder hade fått honom till bröllopet: för att han skulle försona sig med Mirjam från Magdala. Och denna illa beryktade kvinna följde Jesus från den dagen som en av hans lärjungar. Hon var hans första kvinnliga lärjunge men ingalunda den sista.

10. En tid senare anlände Jesus till Kapernaum. Där satt vid romarnas tullhus en publikan som hette Matteus. En publikan var en jude som gjorde sig förhatlig för judarna med att taga jobb hos romarna som skatteindrivningsman. Men Jesus talade med Matteus och erbjöd honom att följa honom. Och Matteus lämnade tullhuset och följde Jesus.

11. Och Jesus predikade i Kapernaum, och mycket folk kom och hörde på honom. En gång var han i ett hus som blev så fullt av åhörare att ingen mer kunde komma in i huset.

12. Då kom där fyra män upp för gatan som bar en bår med en lame man, och de ville komma in i huset för att be Jesus hjälpa den lame och kanske bota honom, men de kunde omöjligt komma in. Då klättrade de upp på taket med den lame och tog bort en del av taket. Genom den öppning som de sålunda åstadkom firade de sedan ner den lame på båren med rep så att han landade mitt framför Jesu fötter. Och förskräckelsen blev stor bland folket i huset.

13. Men Jesus förstod genast meningen med uppträdet och sade lugnt till den lame: "Min vän, du har icke kommit hit en så svår väg förgäves. Stig upp, tag din bår och gå hem." Och den lame, som legat orörlig i tolv år, steg upp, tog sin bår och gick. Och alla som såg det förundrades storligen.

14. Även till sin hemstad Nasaret gick Jesus för att predika, men där ville ingen höra på honom. Där var han ju känd av alla såsom snickare och timmerman, snickaren och timmermannen Josefs son. Där ville ingen acceptera att den gode snickaren och borgaren blivit en olidlig predikant. Ty predikanter var någonting farligt: en predikant kunde lätt förfalla till demagogi och skapa bråk med övermakten, alltså romarna. Så när Jesus predikade för dem i synagogan svarade nasaréerna med att bli uppretade, och i sitt ursinne ville de driva ut honom ur staden, precis som perserna hade gjort.

15. Men det var efter detta besök i Nasaret som hans båda halvbröder Jakob och Tomas tog parti för honom mot deras egna vänner och släktingar, och de följde sedan alltid sin broder och var kanske de trognaste lärjungarna till honom av alla.

16. Och Josef arbetade ännu fast han var gammal. Och Maria var lika vacker och oförändrad som alltid. Jesus hann äta en middag tillsammans med sina egna innan han började predika och blev jagad från staden.

17. Men när detta hände skakade Josef på huvudet och sade: "Det blir aldrig folk av honom. Han är för extrem och missanpassad. Och det är ditt fel, Maria, som aldrig ville gifta dig ordentligt med mig. Han har fått heta horunge i hela sitt liv, och det är det som har satt griller i huvudet på honom."

18. Men Maria teg, ty hon visste bättre. Även hon skulle alltid ta parti för sin son Jesus, ty hon kände sin son kanske bättre än någon annan.

7.

1. Och vart han gick predikade han frimodigt och djärvt och öppet och med kraft och myndighet. Och alla sjuka som kom till honom botade han, oftast med bara en handpåläggning men ofta till och med utan det. Och allt fler och fler följde honom, och hans skara av lärjungar blev allt omätligare.

2. Och han steg upp på ett berg vid Gennesarets sjö, och folket som hörde vad han sade var omkring fem tusen män med kvinnor och barn. Och solen lyste högt på himmelen, och Jesus uppfylldes av fröjd och av stundens härlighet. Och han upplät sin mun och sade:

3. "Saliga är de som är fattiga, ty de skall bli rikare än någon rik.
4. Saliga är de som sörja, ty de skall bli tröstade.
5. Saliga är de saktmodiga, ty de skall besitta jorden.
6. Saliga är de som törstar, hungrar och svälter, ty de skall alla bli mättade.
7. Saliga är de orättvist behandlade, ty de skall få döma världen.
8. Saliga är de barmhärtiga, ty dem skall vederfaras barmhärtighet.
9. Saliga är de som älskar friden, ty Gud skall församla dem och bli deras Fader och giva dem som lön evighetens frid i det eviga livet.
10. Saliga är de renhjärtade, ty för dem skall Gud uppenbara sig.
11. Saliga är de förföljda, ty de skall bli konungar i Guds rike.
12. Salig är den ensamme, ty honom skall Gud sluta till sitt bröst. Ja, han skall bli Guds närmaste vän.
13. Salig är den som lider under trældomens ok, ty hans lön blir friheten.
14. Salig är den som arbetar, ty hans lön blir överflöd i evighet.
15. Saliga är de förödmjukade, ty de skall styra världens öden.
16. Salig är den som hatar, skyr och avhåller sig från köttsligt umgänge, ty den människan skall bli såsom Gud.
17. Salig är den som älskar, ty han skall bli älskad.
18. Salig är den envise och enfaldige, ty han skall stå stark när andra faller.
19. Salig är den som låter sig hånas och misshandlas, och som tiger därvid, ty han skall aldrig falla, gå under eller vanäras.
20. Salig är den som icke tvivlar, ty honom skall mänskorna tro på i evighet.
21. Salig är den som förnekar sig själv och avstår från att bli något, ty han allena skall någonsin lyckas erövra hela världen.
22. Salig är den som är som ett barn, ty endast barnahjärtan kan komma in i himmelen.
23. Salig är den hemlöse och fredlöse, ty hans lott skall vara evig frihet och frid.
24. Salig är den utstötte, ty han skall bli visare än andra.
25. Saliga är de som lida, ty för varje ond sak de genomgår på jorden tillväxer deras rikedom och ära i himmelen.
26. Saliga är de tokiga, galna och dåraktiga, ty deras vishet skall bli större än de visastes.

27. Saliga är de slagna och sårade, de fångslade och de som ställs inför rätta av världen, ty de skall bli världens räddning när världen är i nöd.

28. Saliga är de svaga, ty de skall bli de starkaste.

29. Salig är den som lyssnar till sina medmänniskor, ty honom skall Gud lyssna till.

30. Saliga är de som är hatade, avskydda och impopulära, ty de skall älskas av evighetens folk.

31. Saliga är de fruktande, ty den som fruktar något, vad det än är, fruktar Gud. Och den som fruktar Gud skall äras av Gud, och Gud skall göra honom till sin vän.

32. Saliga är de skuldmedvetna, ty alla människor bär på skuld, men blott de som känner sin skuld skall bli befriade därifrån.

33. Salig är den som vågar kritisera och motsäga sig själv, ty han allena skall vara en pålitlig auktoritet.

34. Ja, saligt är mitt folk." Och han tänkte och bad innan han fortsatte: "Gud vare med mig nu i det som jag skall säga." Och han fortsatte: "Saliga är de som tillhör mitt folk, de som älskar varandra och litar på varandra, de som hellre lever för kärleken än blott för att ha roligt, de som skyr våldet och söker efter friden, de som icke förolämpar varandra, de som med kärlek och ömhet omfattar livets goda sidor, de som älskar det förflutna lika mycket som nuet och framtiden, och de som älskar naturen och allt vad skönt är, de som icke förstör någonting, de som älskar och minns den gamla goda tiden, och de som skapar och lever för morgondagen med lika stor fröjd och lika stor underbarhet i själen som de levde för och skapade gårdagen och den underbara dag som är idag.

35. Salig är den som skiljer sig från mängden och kallar sig individ. Ni är alla individer. Alla människor på jorden är individer. Men ve den individ som självmant sätter sig över andra individer! Ingen har rätt att själv sätta sig över andra. Endast de andra har rätt att sätta någon över sig. Vill du bli herre över ett folk, så gör något för folket, så att det gör dig till herre över dem.

36. Individens skatt är hans individualitet. Men om han inte ständigt lever upp till sin individualitets nivå förlorar han skatten.

37. Saliga är de godhjärtade. Ja, salig är den som är snäll. Ty att vara snäll är att göra livet lättare för sin medmänniska, och ingenting är svårare än att lindra livets plågor.

38. Saliga är de som avstår från pengar, ty de skall kunna köpa sig större skatter än någon som har pengar. Det viktigaste i livet är icke penningen utan kärleken. Har du kärlek kan du skaffa dig pengar, men har du pengar kan du icke skaffa dig kärlek därmed.

39. Pålitlig är den som älskar, ty ingen kan älska en annan utan att älskas tillbaka. Verklig kärlek är alltid ömsesidig.

40. Ser du något ont hos din medmänniska, så ignorera det, glöm det och förlåt honom det. Men ser du något ont i dig själv, så ignorera det aldrig, utan utrota det och bekämpa det tills du är frälst därifrån.

41. Saliga är de som försöker förbättra världen, ty de skall lyckas därmed. Och finns det någon människa som icke försöker förbättra världen på sitt eget lilla sätt? Att uppfostra barnen väl och ge dem en utbildning, att skriva uppbyggliga böcker, att som politiker kämpa för fred och rättvisa, att predika och undervisa andra om Gud – sätten att förbättra världen på är många, men det bästa sättet är det minsta.

42. Lev obemärkt, och försök icke höja dig över massorna. Om du är rik eller fattig så nöj dig med din lott och försök inte få den bättre. Om du är missnöjd med nuet, vilket man alltid är, så glöm det och se framtiden an i stället. Låt framtiden skaffa dig vad du ej har idag, låt framtiden ge dig vad du saknar idag, bli i framtiden vad du ej är idag. Förtrösta på framtiden, ty den är alltid bättre än nuet, som aldrig är bra. Ty nuet är alltid begränsat, men framtiden är alltid obegränsad.

Lev för framtiden. Glöm nuet med all dess fåfänga flärd och prövningar. Lev obemärkt i nuet. Strunta i nuet, så får du desto mer ut av framtiden i stället. Ty Gud är rättvis och ger var och en hans egenhändigt hoparbetade lön i dess rätta mått. Så glöm nuets besvikelser och uppskjut allt livets goda till framtiden i stället. Salig är den som så gör, ty han skall vara odödlig.

43. Saliga är de vilka jag lever för. Vilka lever jag för? Jag lever för er. Jag lever för varje människa och för mänskligheten, för varje jude, grek, fattig, rik, stor, liten, svart, vit, idiot, hindu, romare och arab. Jag lever för er alla vilka ni än är. Ingen människa står utanför den mänsklighet för vilken jag lever. Även de blinda, förstockade och stockkonservativa lever jag för, ty jag lever för att visa dem att de är blinda endast emedan de i misstag bundit för sina egna ögon."

8.

1. Då ropade någon: "Varför skall vi bry oss om det förflutna?" Och Jesus svarade:

"Därför, att av det förflutna har man erfarenhet. Man har till och med endast god erfarenhet, ty all dålig erfarenhet glömmes man gärna.

2. Alla bär i sin själ en skatt som ständigt växer och aldrig avtar. Denna skatt är alla goda erfarenheter. Den kan icke förgås, ty den är evig.

3. Somliga bär denna skatt redan från födseln. Andra måste börja från noll med att samla den.

4. Och även om du ger av denna skatt åt andra så kan den icke förminsкас. Då växer den tvärtom ännu mera. Den är som en ficka full av guld som aldrig blir tom hur mycket du än slösar.

5. Man kan finna god erfarenhet i allt: i familjeliv, i makt och rikedom, i skrifter, i resor, på fattighuset, hos de spetälska och till och med i ensamhetens källarhål. Och ju större goda erfarenheter du har, desto större under kan du göra för världen. Och det är det enda som alltid består av det förflutna och som man alltid bör leva för: den goda erfarenheten.

6. Frukta icke för döden! Ty ingenting tar någonsin slut utan att det börjar igen.

7. Saliga är de som slösar med vad de äger, ty allt vad du giver skall du få igen. Den som icke giver skall ej heller få.

8. Vad du gör för eller mot din nästa skall även din nästa alltid göra dig.

9. Saliga är de som älskar världen, ty världen tillhör dem som är beredda att dö för den av kärlek.

10. Saliga är de som bär på tunga samveten, ty var och en som har ett samvete uppehålls av Gud. Endast de som saknar samveten skall alltid gå under.

11. Försök icke avsvärja er det förflutna. Ty ingen kan begrava det förflutna utan att samtidigt begrava nuet och framtiden. Ju större förflutet du har, desto större är även din framtid. Vad vore jag utan mina föregångare, Lagens, Profeternas och Skrifternas tjugofyra profeter? Sannerligen säger jag er: jag stod icke här om icke Abraham, Moses, Samuel, David och Jeremias gjort det mesta före mig. Jag är icke här för att lära er något nytt. Jag har icke kommit för att avsluta eller påbörja, upphäva eller sanktionera. Jag är här blott för att hedra de gamle och uppbära och föra vidare vad de har inlett. Jag är varken begynnelsen eller änden, utan jag är bara kontinuiteten, mitten, som varar i evighet. Ty aldrig någonsin skall något gott få en ände.

12. De som begå självmord är icke saliga, men ve den som försöker hindra dem! Ingen mänska har rätt att bestämma över en annan mänskans liv. Ingen mänska har rätt att tvinga sin broder att leva mot hans vilja. Var man råde själv över eget liv. Att tvinga någon att leva mot hans vilja är ett lika stort brott som att mörda någon mot hans vilja."

1. Nu ropade någon hånfullt: "Varför gifter du dig inte på nytt, Jesus från Nasaret?"

2. Han svarade: "Därför att jag inte är intresserad. Det är inte så att jag tvingar mig att avhålla mig från könsligt umgänge. Det är bara så att jag inte är intresserad av sex.

3. Men till er alla säger jag: Lev för er kärlek! Lev för vad ni älskar, vad det än är! Lev för mänskorna, tankarna, tingen ni älskar! Gör kärleken till ert livs vägledare.

4. Kärleken är livets mening. För den som älskar har livet alltid en mening. Lev för mänskligheten om du älskar den, för hustrun om du älskar henne, för arbetet om det är det du älskar, för naturen om du älskar den. Vad din kärlek än är, så lev för den allenast. Om du älskar mångt och mycket, lev för alltsammans! Och överge aldrig din kärlek. Det är det värsta som man kan göra sig själv: att överge sin kärlek. Men vad man än någonsin överger, förlorar eller går miste om kan man alltid få tillbaka. Ty evigheten är full av nya tillfällen.

5. Följ din kärlek vart den än leder dig, ty den är allt du har. Den är människan själv. Det är den som är din evighet. Den är allt som livet är värt att leva för. Din kärlek är helig, och din medmänniskas kärlek är lika helig. Så se upp, att du inte trampar på den.

6. Tro icke på ondskan. Tro icke på helvetet, djävulen, Satan eller andra sådana fabler och avgudar. Allt ont är en lögn. Endast det goda är sant och evigt. Något ont finns icke i denna världen, ty syndafallet var en lögn som jag har kommit för att upphäva. Sannerligen säger jag er: alla förbannelser skall hädanefter vara fåfänga och utan all kraft. Ty ondskan är en illusion som ligger krossad, nu och allt framgent.

7. Tro icke på världens förändringar, ty sanningen är att ingenting någonsin förändras. Säger icke Salomo, att ingenting någonsin är nytt under solen? Den första evigheten skall bli lik den sista, och alla där emellan skall ingen kunna urskilja från varandra.

8. Var aldrig belåtna med er själva, utan sträva alltid vidare. Ingen man stannar någonsin på sin levnads väg utan att falla.

9. Tag aldrig något på allvar utom det som är gott.

10. Överskatta alltid din medmänniska, men underskatta alltid dig själv.

11. Osårbar är endast den som icke kan såra andra.

12. Men framför allt: lev för din kärlek, och gör allt för att öka den. Din kärlek är det enda som någonsin spelat någon roll för dig och, av det du har, för någon annan.

13. Saliga är de glada och lyckliga, ty glädjen och lyckan är eviga ting som aldrig förgår.

14. Frukta icke för något, ty Gud är er vän och hjälpare. Han är er fader som aldrig överger er. Mänskorna har en ovana att frukta vad de icke förstår. De borde överkomma denna fruktan med att lära sig förstå vad de fruktar.

15. Om någon vill slå er så låt honom slå er. Om han slår er på högra kinden så svara med att erbjuda honom att slå till er även på den vänstra. Om någon berövar er kappan så giv honom skjortan med. Giv åt den som ber dig, och vänd dig icke bort från den som vill låna av dig, utan giv ännu mer åt honom.

16. Älska era fiender, välsigna era ovänner, och behandla dem som vill er ont såsom era käraste bröder. Ty den som icke älskar allt och alla kan icke komma in i Guds rike.

17. Lev i det fördolda och verka i det tysta. Låt ingen se dig när du gör vad gott är, på det att ingen må frestas till att prisa dig. Ty pris och ära här på jorden är smutsigt stoft och damm i himmelen. Ty Gud ser hellre till vad som sker i det privata än till vad som sker i det offentliga.

18. Gör allt vad ni gör till Guds ära och aldrig till någon mänskans ära. Ty den mänska som gör något till sin egen ära skall ofrånkomligen få uppleva den dag då mänskorna av avund flår honom levande på all hans granna och fåfänga ära. Ingen kan någonsin äras med rätta utom Gud allena.

19. Saliga är de små, ty Gud skall överge och omstörta de stora, men de små skall han aldrig i evighet överge."

10.

1. Då ropade någon av folket: "Hur skall vi bedja till Gud?"

2. Då frågade Jesus dem: "Vill ni veta hur jag ber till min Fader?" Och folket ropade ja. Då sade Jesus: "Så här lyder min dagliga bön till min Fader:

3. Fader vår, som är i himmelen; helgat varde ditt namn. Giv oss ditt rike. Ske din vilja i himmelen och på jorden. Vårt dagliga bröd giv oss idag, och förlåt oss våra skulder, på det att även vi må förlåta alla andra deras skulder. Och inled oss icke i frestelse, utan fräls oss från allt vad som ont är. Amen."

4. Och hela folket sade efter honom denna bön och lärde sig den. Och de viskade till varandra och sade och var fullt eniga om, att Jesus var Israels störste levande profet. Ty de visste icke alla att han var i rakt nedstigande led en ättling till David och Salomo och följaktligen Israels konung.

5. Och Jesus sade: "Fasta icke endast en månad om året, en dag i veckan eller ett år i livet, utan fasta alla dagar i alla månader under alla år. Saliga är de som fastar, ty de skall befrias från köttets besvär.

6. Samla er icke skatter på jorden, där tjuvar stjäla, galningar bränner och förstör och där allt är fåfänglighet som måste gå förlorad, utan samla era skatter i himmelen hos Gud, ty där skall de förökas och vara i tryggt förvar för evigt. Sannerligen säger jag er: det enda en människa kan förlita sig på i denna värld är evigheten.

7. Ja, gör goda gärningar, lev för din nästa, gör ingenting utan kärlek, och tillägna allt vad du gör åt Gud. Så samlar du skatter åt dig i evighetens rike, och så förevisar du dig själv, ty var din skatt är skall även du vara. Har du den på jorden måste du förgås med jorden.

8. Ingen kan leva både för det himmelska och det jordiska, ty ingen kan tjäna både Gud och penningen, som är det samma som det världsliga och döden. Ty Gud är dödens och världslighetens motsats. Och jag säger er, att den som tjänar penningar skall hata Gud, men den som tjänar Gud skall hata penningen. Därför är det bättre att tjäna Gud än att tjäna penningen.

9. Bekymra er icke om er kropp, er föda, era kläder eller ert hem. Ty skulle icke Gud, som försörjer alla naturens otaliga väldiga väsen, icke även försörja er? Gud har skapat livet, och Gud sörjer för att livet hålls vid liv. Allt vad ni behöver av livets nödvändiga nödortft skall Gud sörja för att ni får, som fåglarna i himmelen och liljorna på marken och musslorna i havet även får vad de behöver. Och vad som är utöver det nödvändiga är onödigt.

10. Och vad ni än gör i livet, så sker ändå aldrig någonting annat än Guds vilja. Gud gör allt vad som görs här i världen. Varför då försöka förlänga ert liv eller vinna proselyter bland hedningarna eller bekämpa mänsklighetens fiender? Om Gud vill att hedningarna skall förbli hedningar så förblir de hedningar vad de än gör. Och om han vill att lejon och vargar och björnar skall förfölja er så förföljer de er vad ni än gör. Så bekymra er icke om något annat än om det som evigt är. Ty Gud skall sköta om er bättre än han sköter om alla havens och skogarnas och himlarnas väsen, som aldrig saknar mat och dräkt och liv för dagen i överflöd.

11. Ändå är livet en plåga. Det kommer ingen ifrån. Varje dag är späckad med lidanden, prövningar, elddop, plågor och smärtor. Varför då göra var dag ännu svårare och hemskare med att dessutom fylla den med bekymmer för hälsa, mat,

kläder och för morgondagen, som blir plågsam hur mycket man än i förtid försöker lindra den? Tag var dag som den kommer, och bekymra er inte för morgondagen. Försök inte att göra den lättare än gårdagen var, ty den blir aldrig lättare ändå. Tvärtom. Ju lättare ni försöker göra er framtid, desto svårare blir den. Var dag har nog av sin egen plåga. Förvärra därför icke den dag som är idag med att då försöka även bära framtidens plågor, som kommer i alla fall, på nytt, även om ni tagit dem på er förut.

12. Döm icke på det att ni inte må bli dömda. Ty den dom ni förkunnar över andra skall även bli förkunnad över er själva. Ser du ett rosk i din broders öga så beror det på att du har en bjälke i ditt eget öga. Ingen är mera värd kritik än den som kritiserar. Endast dig själv må du döma, kritisera och finna fel hos. Ty ingen människa kan någonsin lära känna väl någon annan människa än sig själv.

13. Salig är den som behåller vad han vet för sig själv. Salig är den som isolerar sig. Salig är den som samlar för sig själv, ty han samlar skatter åt sig i himmelen. Ve den som ger ut sig för folket, den som ger åt folket vad som tillkommer Gud allena, den som ägnar sig åt de många. Ty sannerligen säger jag er: de många är omänskligare än svin, mera djuriska än gräshoppssvärmar, hänsynslösare än hajstim och vildare än en skenande hjord av oxar. Den som ägnar sig åt de många, åt massan, åt folket, kastar sina pärlor åt svin, och dessa trampar ned pärlorna, och de försvinner i svinens lort och smuts. Därför är den salig som behåller sina skatter för sig själv.

14. Till er kan jag tala, ty ni är kallade, ty ni orkar höra på mig. Ni är mitt folk, och mitt folk är icke en pöbelhop utan en församling av ytterst särskilda individer. Därför tilltalar jag er hellre med du än med ni.

15. Bed, och ni skall få vad ni ber om. Sök, och ni skall finna vad ni söker. Klappa på varje port, och ni skall bli insläppta där ni vill komma in.

16. Ty icke giver en fader åt sin son en sten när han ber om ett bröd, eller en orm när han ber om en fisk? Vilken av er har en son som han giver en örfil när han ber om en smekning? Ni är goda, och ni ger era barn goda gåvor. Men Gud är ännu godare än vad ni är, och ni är Guds barn. Ja, ni är Guds söner. Ni är icke människor utan gudar, och Gud älskar er. Skulle han då icke i mycket högre grad än ni, när ni ger era barn vad de ber om, ge er vad ni ber om?

17. Allt vad ni gör andra, det skall göras mot er. Gör därför endast gott mot andra, på det att de andra må göra vad som är gott mot er. Vad helst ni vill att andra icke skall göra er, det skall ni icke heller göra dem.

18. Den som ärar andra skall äras. Den som ger skall varda givet. Den som prisar skall prisas. Allt vad du önskar att andra skall göra dig skall du därför göra dem.

19. Den väg i livet som är lätt att gå, som är bred och som ger dig en bekväm nedförsbacke, skall du sky som pesten. Ty endast den svåra trånga hinderbemängda mödosamma stigen som ger dig uppförsbacke och leder uppåt skall föra dig till ljuset och himmelen.

20. De många gå den breda vägen nedåt och försvinner. Få och utvalda är de som finner och frivilligt går den långa branta tunga mödosamma stigen som bär uppåt. Ty sannerligen säger jag er: Gud är icke lättsinnets, flärdens, sorglöshetens eller bekvämlighetens Gud. Nej, han är sorgernas, ensamhetens, nödens, prövningarnas, lidandets tunga och outhärdliga Gud. Ty ingen plåga är större än den plåga som det innebär att följa Gud. Men bättre är att uthärda denna plåga än att försvinna och förgås på vägen, som är det enda alternativet.

21. Salig är den som beaktar allt vad jag säger, ty den som bemödar sig om att ta mina ord på allvar och följa mitt exempel och leva som jag lever är som den man som byggde sitt hus på en fast grund av sten. Och inga stormar och inga naturkatastrofer kunde krossa det fast murade huset.

22. Men den som hör mina ord och struntar i mig och i dem är som den som byggde sitt hus på lösan sand planlöst och improviserat. Och när havet stormade och vinden tjöt och tyfonerna kom krossades huset totalt och sopades bort, och ingenting blev kvar.

23. Ja, den som tror på sig själv och som gör sig själv stor inför världen skall krossas och falla, och hans fall skall bli stort, och ingenting skall finnas kvar av honom efter hans fall.

24. Men den som tror på mig och som ägnar sig åt att göra Gud stor inför världen skall ingenting någonsin kunna rubba ur hans position såsom ett aldrig slocknande ljus i Guds evighet."

25. Mycket annat predikade Jesus då och vid andra tillfällen, men att uppteckna alla hans ord är ett arbete som icke låter sig utföras varken inom rummet av det ändlösa universum eller ens inom ramen av evighetens tid.

26. Men Judas Iskariot tänkte, där han satt och hörde på Jesus:

"Han säger ingenting nytt, och i allt vad han säger motsäger han sig själv."

Han var den enda av Jesu lärjungar som kritiskt bedömde och analyserade sin mästare, men Jesus respekterade honom därför som den intelligentaste av sina lärjungar.

Och Judas förstod mycket som de andra inte förstod.

11.

1. Och Jesus vandrade omkring i landet och botade sjuka, och vansinniga gjorde han redliga, och blinda och döva och stumma gav han åter deras sinnen.

2. Och han drog ner mot söder mot Jerusalem.

3. Vid Jordan träffade han åter Johannes Döparen, och han samtalade länge med denne. Och Johannes bad Jesus: "Gå icke till Jerusalem, ty där väntar dig endast ondskas och vad värre är." Och Jesus bad Johannes: "Avstå från ditt uppsåt att predika för de makthavande, ty de skall bli vredgade och låta misshandla dig." Men både Johannes och Jesus hade oryggligt bestämt sig för att bege sig till Jerusalem och där konfrontera det värsta. Ingen av dem kunde få den andre att avstå därifrån. Johannes sade: "Dock tror jag, o Guds rena lamm, att jag blir den som först blir deras offer." Men Jesus svarade: "Men min död blir en hemskare död än din död." Då sade Johannes: "Du kan icke dö."

4. Och de skildes, och bägge kom till Jerusalem men verkade på skilda håll i staden. Johannes predikade allt djärvare och kritiserade hänsynslöst Herodes och hans broders lastbara liv inför Herodes själv. Då lät Herodes gripa Johannes och sätta honom i fängelse.

5. Denne Herodes, som var landsfurste över Galiléen, var son till den Herodes som låtit mörda barnen i Betlehem; den Herodes, som mördat sin egen hustru och tre av sina söner; den Herodes, som byggt om templet i Jerusalem och gjort det till världens praktfullaste.

6. Den Herodes, som nu levde, som lät sätta Johannes Döparen i fängelse, och som kallades Herodes Antipas, hade tagit sin broders hustru till hustru åt sig. Och hon hette Herodias och hade en skön dotter som hette Salome. Men drottning Herodias var grym och ärelysten. Hon förledde Herodes Antipas till mycket ont, och hon hatade Johannes Döparen därför att denne predikat emot henne.

7. Herodes Antipas bror hette Herodes Filippus.

8. Och Johannes fick i fängelset höra om Jesus allt härligare kraftgärningar. Och han sade:

"Brudgummen är den som har bruden, och bruden är Israel. Skönt är att höra hur bruden får sin allt härligare brudgum allt kärare. Det är som sig bör att han växer till och att jag förminskas. Ty jag är av jorden, men han är av himmelen."

9. Men när Jesus fick veta att Johannes Döparen kastats i fängelse lämnade han Jerusalem och drog sig bort från Judéen.

10. Och Jesus kom med sina lärjungar till Sikem som då låg i Samarien. Och samaritanerna var föraktade av judarna. Ty samaritanerna var av Efraims stam, och Efraims stam ansågs vara skyldig till Israels delning och den Israels undergång som därav blivit följden. Även Jesu yngste lärjunge Johannes var en efraimit jämte sin broder Jakob.

11. Och Jesus var trött i benen och slog sig ner vid en brunn utanför staden medan hans lärjungar gick in till staden för att uträtta ärenden. Och brunnen var Jakobs brunn.

12. Medan han satt där kom en samaritisk kvinna dit för att hämta vatten. Och Jesus sade till henne: "Ge mig att dricka." Men kvinnan svarade: "Är du icke en jude?" Jesus bekräftade att han var en jude. Hon sade: "Hur kan du då be mig, en samaritiska, att ge dig, en jude, vatten att dricka? Ni judar vill ju icke veta av oss."

Då sade Jesus: "Om du visste vem jag var skulle du icke tala så, utan du skulle i stället ha sagt: 'Vem är jag att giva dig att dricka? Nej, ge du hellre mig att dricka.'

13. Då svarade kvinnan: "Vem är du då? Och med vad skulle du hämta upp vatten ur brunnen? Brunnen är ju djup, och du har ingenting. Och du talar som om du vore större än Jakob, som gav oss brunnen."

14. Jesus sade: "Den som dricker av denna brunns vatten blir törstig igen, men den som tager emot av det som jag har att bjuda på blir aldrig törstig igen. Ty det vatten jag ger blir hos mottagaren en källa till evigt liv."

15. Då sade kvinnan: "Ett sådant vatten vore underbart att dricka. Ge mig därav!" Men Jesus sade: "Gå och hämta din man, och kom sedan tillbaka." Då sade kvinnan: "Jag har ingen man." Jesus sade: "Rätt svarade du, ty fem män har du haft, och den du har nu är icke din man."

16. Då föll kvinnan på knä för honom och sade: "Herre, du måste vara en profet, ty du vet ju allt om mig."

Då sade Jesus: "Salig är den kvinna som ödmjukt faller på knä för sin man så som du nu gör för mig, ty hon skall vara älskad så länge hennes äktenskap varar."

17. Just då kom lärjungarna tillbaka, och de blev förvånade när de fann att han talade med en kvinna. Dock frågade de inte vad han ville henne eller varför han talade med henne.

18. Men kvinnan steg upp och lämnade sin kruka vid brunnen och gick in till staden och berättade för alla hon mötte om Jesus. Och samaritanerna kom ut till honom, och de bad honom stanna hos dem. Och han stannade hos dem i två dagar. Sedan fortsatte han till Galiléen.

12.

1. Och en spetälsk kom fram till honom och sade: "Herre, om du vill, så kan du göra mig ren." Och Jesus svarade: "Jag vill." Och han rörde vid mannen, och mannen var från den stunden och allt framgent alldeles frisk.

2. Och han kom till Kapernaum. Där kom en romersk hövitsman fram till honom och sade: "Herre, min tjänare ligger förlamad hemma hos mig och lider svårt." Jesus frågade: "Skall jag komma och bota honom?" Men hövitsmannen sade: "Herre, jag är icke värdig att du går in under mitt tak, men säg blott ett ord, så blir min tjänare frisk." Jesus svarade: "Du har starkare tro än någon israelit jag mött. Genom din tro skall din tjänare bli frisk."

Och när hövitsmannen kom hem fann han sin tjänare frisk. Han hade blivit frisk just i den stund hövitsmannen hade talat med Jesus.

3. Och Simon Petrus svärmor var mycket sjuk i svår feber. Även henne botade Jesus.

4. Och folket flockades kring Jesus. Men Jesus sade: "Rävarna har sina lyor, och himmelens fåglar har sina bon, men människan har ingen plats där han kan vila sitt huvud. Ty jäktad är människan av sina medmänniskor från vaggan till graven."

5. Och han steg i en båt för att fara till andra sidan av Gennesarets sjö, ty han ville bli fri från folket. Och hans lärjungar följde honom i båten. Han lade sig i aktern av båten och somnade snart.

6. Men då blåste det upp en faslig storm. Vågorna sköljde över relingen, och lärjungarna blev rädda. De väckte den sovande Jesus och sade: "Herre, hjälp oss! Vi går i kvav!" Och Jesus stod upp och näpste vindarna och sjön, och snart var det alldeles lugnt.

7. Efter en tid kom han till staden Nain. När han anlände dit bars det ut en död genom stadsporten för att begravas. Det var en yngling som var död, och många var det som sörjde honom.

8. Jesus blev upprörd över den dödes ungdom och skönhet och frågade: "Vem är denne?" Och han fick veta att det var ende sonen till en änka.

9. Då stannade han upp begravningståget, gick fram till änkan och sade: "Gråt icke, moder, ty din son är icke död." Och han sade till den döde: "Min son, stig upp." Och den döde öppnade sina ögon och steg upp, och han var alldeles frisk. Och han såg sin moder, och hon omfamnade honom. Hon grät åter, men icke av sorg utan av glädje.

10. Och alla som såg detta häpnade, och det talades mycket om saken i trakten, och Jesus namn kom på allas läppar.

11. Men i Jerusalem tilldrog sig under tiden det följande. Drottning Herodias fruktade och hatade Johannes Döparen och försökte på allt sätt få sin man att avrätta honom, men Herodes ville inte avrätta honom, ty Johannes Döparen var populär bland folket, varför det låg i Herodes politiska intresse att hålla honom vid liv. Ofta lät han hämta upp Johannes ur hans fängelse och sitta och samtala med honom och lyssna till Guds och Johannes ord. Herodes respekterade Johannes och vördade Döparen för hans uppenbara rättfärdighet och helighet, och det var enbart av politiska skäl och för sin hustrus skull, som Johannes talade illa om, som Herodes behöll Johannes i fängsligt förvar. Herodes tyckte om Johannes förnuft, vishet och sunda klarsynthet. Men mest av allt höll han sig till Johannes för dennes nära kontakt med Gud.

12. Men Herodes var som alla rika och mäktiga män hopplöst beroende av sin hustru, som kunde tubba honom till vad som helst. En dag var det Herodes födelsedag, och Herodes lät inbjuda alla rikets stormän och krigsöverstar och förnäma män till ett hejdundrande gästabud. Och Herodes drack sig glad, och det var en lysande fest.

13. När gästabudet nådde sin höjdpunkt den andra dagen skickade Herodias in sin fagra dotter Salome att dansa för Herodes. Och Salome dansade, och Herodes och alla hans kumpaner betogs av hennes skönhet och hennes bedårande dans. Och när hon dansat färdigt kallade Herodes henne till sig och sade: "Som belöning för din bedårande dans får du önska dig vad du vill av mig, och jag skall ge dig det."

14. Salome gäckades med honom och sade: "Lovar du att ge mig vad jag än önskar?" Herodes svarade: "Ja, ända upp till hälften av mitt rike. Ty mer än så äger jag inte att ge dig."

15. Då skyndade Salome ut och berättade för sin moder Herodias vad Herodes lovat henne. Och hon frågade sin moder: "Men vad skall jag önska mig? Jag vet inte vad jag skall önska mig, ty jag har ju redan allt."

16. "Om du ej själv vill ha något," sade Herodias, "så kan du glädja din moder med att för hennes del önska en sak."

"Vad då?"

"Du kan frälsa henne från hennes livs största oro och fruktan med att av Herodes begära Johannes Döparens huvud på ett fat."

17. Då förfasades Salome och sade: "Min moder, be mig icke om något sådant!" Men Herodias tvingade henne att lyda hennes vilja och sade: "Om du inte gör vad jag säger skall jag se till att du kommer i onåd hos Herodes! Du vet inte hur mycket jag fruktar och hatar Johannes Döparen. Han säger sanningen om oss kvinnor, och det får män icke göra. Ingen har förolämpat mig såsom han. Gör nu som jag säger, om du är min dotter och vill förbli det."

18. Och Salome, som inte hade något val, gick inför Herodes och sade: "Jag önskar att du skall ge mig Johannes Döparens huvud på ett fat." Hon såg honom icke i ögonen då hon sade detta. Men Herodes blev förskräckt och sade:

"Mitt barn, vad kan du ha för glädje av en sådan lön?" Men Salome svarade:

"Du har lovat mig att uppfylla vad jag än begärde."

Och Herodes förstod att det var Herodias som låg bakom detta. Och han uppfylldes av skräck för sin hustru och bad sina livvakter att gå ned och uppfylla Salomes önskan. Och de gick ner, högg huvudet av Johannes Döparen, kom åter upp med det och gav det till Salome på ett silverfat. Och Salome gick rysande ut och gav huvudet åt sin moder, som genast gav upp ett gapskratt av skadeglädje, sedan kysste dess döda läppar med orden: "Nu är du inte så helig längre!", hånskrattade åt det igen och sparkade sedan ut det åt hundarna på gatan.

19. Men ryktet om denna händelse spred fasa i hela Jerusalem och i hela Israel, och Herodes förlorade efter detta många av sina trognaste vänner. Och hans hustru blev hemskare mot honom än någonsin.

20. Men Johannes Döparens lärjungar utbad sig om Döparens kropp och fick den. Och de begravde den och gick sedan för att söka upp Jesus från Nasaret.

13.

1. Och Jesus kom åter till Kapernaum, där han hade sin boning. Ty Nasaret ville ju icke veta av Jesus profeten. Därför hade han gjort Kapernaum till sin hemort.

2. Och en synagogeföreståndare vid namn Jairus kom till honom och föll ner på knä för honom och grät och sade: "Min dotter är döende. Kom och lägg din hand på henne, så att hon blir frisk, för vår Herres och Guds skull." Och Jesus stod upp och gick med honom.

3. Men en oändlig folkskara följde honom i hämlarna. Bland dessa var då en gammal gumma som i tolv år lidit svårt av kärlekskramp. Hon hade i sin höga ålder haft mycket svårt för att följa med Jesus och ständigt blivit tillbakaträngd av andra. Men nu hade hon sin chans, när Jesus stod stilla och mycket nära henne, och hon tänkte: "Om jag blott får röra vid hörntofsen av hans mantel så blir jag frisk." Och hon lyckades snudda vid den.

4. Men Jesus vände sig genast om och frågade: "Vem rörde mig?" Då sade Petrus till honom: "Hela folket tränger sig in på dig, och så frågar du: 'Vem rörde mig?'"

5. Men kvinnan som rört vid hans mantels hörntofs och därvid genast blivit frisk bävade och sjönk på knä för Jesus och sade: "Herre, vredgas icke på mig, det var jag." Och hon berättade varför hon rört vid honom, och Jesus sade: "Din tro har hjälpt dig. Gå i frid, arma änka." Och gumman stod upp och gick och var mycket frisk.

6. Men Jesus sade: "Det är icke gott, att man går i vägen för äldre kvinnor och tar deras plats för att själv få komma i första rummet. Den som icke vördar sin moder, den heligaste varelsen näst Gud, är ovärdig namnet son.

7. Hör då vad jag säger er: Vörda kvinnan, ty hon är världens moder, och hela den gudomliga skapelsens sanning vilar hos henne.

8. Hon är grunden till allt gott och skönt, liksom hon också är livets och dödens frö. Av henne beror mannens hela tillvaro, ty hon är hans moraliska och naturliga stöd i hans arbeten.

9. Hon framföder er under plågor, hon vakar i sitt anletes svett över er tillväxt, och ända till hennes död förorsakar ni henne livlig ångest. Välsigna och tillbed henne, ty hon är er enda vän och ert enda beskydd på jorden.

10. Vörda och försvara henne. Genom att handla så förvärvar ni hennes kärlek och hennes hjärta, och ni blir behagliga för Gud. Därigenom blir er många fel eftergivna.

11. På samma sätt, älska era hustrur och vörda dem, ty de skall bli mödrar och senare ett helt folks mormödrar.

12. Var kvinnan undergiven. Hennes kärlek förädlar mannen, uppmjukar hans hårdnade hjärta, kuvar vilddjuret inom honom och förvandlar det till ett lamm.

13. Kvinnan och modern, denna ovärderliga skatt som Gud har givit er, är världens skönaste prydnad, och av dem skall födas allt som skall bebo världen.

14. Liksom härskarornas Gud, som fordom skilde ljuset från mörkret och landet från vattnet, äger kvinnan den gudomliga förmågan att skilja mannens goda avsikter från de onda tankarna.

15. Därför säger jag er: Näst Gud bör era bästa tankar tillhöra kvinnorna och makorna, emedan kvinnan är för er det gudomliga tempel, där ni lättast uppnår den fullkomliga lyckan.

16. Hämta i detta tempel er moraliska styrka. Där skall ni glömma era bedrävelser och era motgångar, där skall ni återhämta förlorade krafter, som är er nödvändiga för att kunna hjälpa er nästa.

17. Utsätt henne inte för förödmjukelse, ty därigenom förödmjukar ni er själva och förlorar kärlekens sinne, som är det viktigaste ni äger i livet.

18. Beskydda er hustru, på det att hon må beskydda er och hela er familj. Allt vad ni gör för er moder, er hustru, för en änka eller en annan kvinna i bedrävelse, det gör ni för Gud."

19. Men då kom det några män till Jairus och sade: "Det tjänar ingenting till att du hämtar Mästaren. Din dotter är redan död." Då brast Jairus i gråt, men Jesus sade: "Jag går ändå med dig."

20. Och de kom fram till Jairus hus, och Jesus fick komma in till den döda. Han tog endast Petrus och Sebedeus söner Jakob och Johannes med sig in. Och mänskorna där inne grät och jämrade sig högt. Men när Jesus fick se flickan sade han: "Frukta icke, ty flickan är icke död. Hon bara sover." Då hånlog de åt honom, och någon av dem frågade: "Vem har fått hit den där galningen?" Men Jesus körde ut dem allesammans.

21. Och flickans hjärta hade upphört att slå, och hon hade slutat andas, och hon var redan alldeles kall. Men Jesus sade till henne: "Flicka, jag säger dig, stå upp!" Och flickan vaknade, hennes puls började slå, och färgen kom tillbaka till hennes kinder. Och hon var bara tolv år gammal.

22. Och senare samma dag sprang hon omkring och lekte med andra barn som om ingenting hade hänt.

23. Och när Jesus gick därifrån följde två blinda efter honom och ropade: "Davids son, förbarma dig över oss!" Men Jesus vände sig strängt om till dem och sade: "Tig! Tror ni att jag kan ge er synen tillbaka?" De svarade: "Ja, Herre." Då sade han: "Ske er då efter som ni tror." Och han rörde vid deras ögon, och de blev seende. Men Jesus talade strängt till dem och sade:

"Gå nu till prästen och visa er för honom och frambär en offergåva åt Gud, ty honom allena tillkommer äran för vad som skett er, och det ska hela Israel veta. Tig om vem det var som ni träffade här."

Och de två som fått sin syn tillbaka gick åstad, men de lydde icke alls Jesus utan gav honom all äran och ingen åt Gud. Och de berättade för alla om det under som Jesus gjort med dem.

24. Och i Jesus väg kom en som varit dövstum alltsedan födseln och som därtill var vansinnig. Men Jesus helade honom, så att han både kunde höra och tala normalt. Han var en perfekt människa från den dagen.

25. Men de andra som kom till honom för att få hjälp var snart så otaliga, att Jesus icke kunde hjälpa dem alla. Han fick varken tid för att äta eller för att sova. Och han sade:

"Skörden är mycken, men arbetarna är få. Ack, hela jorden är full av hemlösa utsatta skingrade får som icke ha någon herde!"

14.

1. Och Jesus steg i en båt och gav sig bort längs med kusten med sina lärjungar. Och han steg i land ett stycke söderut.

2. Men tusentals män, kvinnor och barn sökte upp honom där han var, ty de ville vara hos honom, Mästaren, och höra hans ord.

3. Och Jesus sade till Filippus: "Alla dessa människor är säkert hungriga. Hur skall vi skaffa mat åt dem alla?"

4. Men Andreas sade: "Här är en liten gosse som har två fiskar och fem kornbröd." Och Jesus sade: "Det räcker. Dela ut vad ni har åt folket."

5. Då trodde flera av lärjungarna att han skämtade. Men han sade: "Låt folket sätta sig ned i skilda matlag, och för hit till mig bröden och fiskarna, så att jag får välsigna dem i Herren Guds namn." Och han välsignade de fem bröden och de två fiskarna. Och lärjungarna fick sedan dela ut dem åt folket.

6. Och alla åt och blev mätta. När alla slutat äta sade Jesus till sina lärjungar: "Gå och samla in det som blivit över." Och de gjorde så, och av vad som blivit över fylldes tolv stora korgar. Och människorna som Jesus hade mättat var omkring fem tusen män utom kvinnor och barn.

7. Och kvällen kom, och människorna begynte skingras. Jesus bad sina lärjungar fara i förväg över sjön till Betsaida medan han tog avsked av allt folket. Och när folket skingrats och nattens stjärnor börjat glimma sjönk han på knä och tillbringade en längre stund i bön till sin Fader och Gud.

8. Men lärjungarna hade det svårt på sjön, ty det blåste hårt, och vinden var kall. Vågorna gick höga, och vinden låg emot.

9. Plötsligt under fjärde nattvakten gav Taddeus till ett rop av förfäran och pekade skräckslagen ut över vågorna. Där kom en mänsklig skepnad vandrande på de skummande vågorna. Apostlarna förfärades och förlamades av skräck och tappade nästan vinden, men Jesus sade till dem: "Var inte förskräckta, ty det är bara jag."

10. Petrus utropade: "Ack, Herre! Vi trodde du var en vålnad! Herre, är det verkligen du, så låt mig komma ut till dig på vågorna." Jesus svarade: "Kom."

11. Och Petrus hoppade ut bland vågorna och vandrade torrskodd på dem. Men han tänkte: "Hur är detta möjligt?" Och då började han genast sjunka, dock utan att bli våt. Och han bleknade av förskräckelse och ropade till Jesus om hjälp. Och Jesus grep tag i honom och sade: "Varför tvivlade du, din dummer?" Och Jesus hjälpte honom ombord på båten och kom själv efter. Sedan stillade han stormen.

1. En tid senare vandrade han omkring i Asers land i trakterna kring Tyrus. Då kom en utländsk icke-judisk kvinna till honom och sade: "Ack Herre, Davids son, förbarma dig över mig! Min dotter plågas svårt av en sinnessjukdom." Men Jesus teg och ville icke svara henne. Men hon ville inte lämna honom i fred. Då sade han:

"Kvinna, vad vill du mig? Vad har jag att göra med får som icke är av Israels hus och som aldrig haft min fader David som herde?" Men hon fortfor att envisas. Då sade han: "Jag kan icke hjälpa dig, ty jag kan icke taga brödet från barnen och kasta det åt hundarna." Då genmälte kvinnan:

"Ja, Herre, och det är det enda hundarna lever på: smulorna som faller från deras herrars bord." Då sade Jesus:

"Kvinna, gå hem och finn din dotter frisk. Ty vilken herre bemöter inte sin hund med intresse, när hunden talar till honom med mänsklig tunga?"

Och kvinnan gick hem och fann sin dotter frisk, och hon förblev sedan frisk allt framgent.

2. Och en afton tog han med sig Petrus och Sebedeus söner Jakob och Johannes till ett högt berg, och Jesus tog dem med upp på berget. Och där föll han på knä och började bedja, men Petrus, Johannes och Jakob lade sig ner och somnade.

3. När de vaknade var det natt, men Jesus omstrålades av ett säreget ljus, och han var inte ensam. Där stod två gamla heliga vördnadsbjudande män och talade med honom. Och av vad de sade förstod Petrus, Johannes och Jakob att de två främlingarna var Elias och Moses.

4. Och snart uppträdde en tredje person som blandade sig i samtalet, och det var Jeremias. Därefter kom det fler och fler. Där var Jonas och Josua, Samuel och David, Salomo och Abraham, Jakob och Isak, Josef och Josafat, Adam och Noa, Ester och Debora, Job och Hiskia, Josia och Asa, Ussia och Daniel, Gideon och Simson och flera andra. Alla var de där och samlades omkring Jesus och talade med honom och med varandra.

5. Och skenet som kringvärvde Jesus och alla dessa blev allt starkare. Till slut kunde icke längre lärjungarna stå ut med det, utan de måste vända bort blicken. Men när de åter såg mot stället där Jesus stod var han åter helt ensam, och det bländande skenet var borta.

6. Och han gick ner från berget med de tre lärjungarna och sade till dem: "Berätta inte för någon om detta förrän jag är död."

7. Då protesterade Petrus och sade: "Herre, jag är gammal nog att vara din fader. Skulle jag överleva dig?" Då sade Jesus:

"Sannerligen säger jag er: Lika kort som den tiden är sedan Johannes Döparen halshöggs, lika kort skall den tiden vara som jag skall vara kvar hos er."

Då blev de tre lärjungarna mycket bedrövade, och de förstod inte vad Jesus kunde mena.

8. Och Jesus talade till dem och sade: "Tro inte att jag är här bland er för skojs skull. Nej, jag har kommit i världen för att lida. Tro inte att jag har kommit för att sprida frid på jorden. Nej, jag har kommit för att bli en stötsten för världen, för att sätta sonen mot sin fader och dottern mot sin moder och maken och maken mot varandra. Jag har kommit för att tända en våldeld som skall förtära hela världen. Jag har kommit för att sätta ett svärd i varje mans hand för att han därmed må dra i strid mot sin broder. Jag har icke kommit för att väcka folk till besinning utan för att väcka söndring.

9. Och ni, mina lärjungar, skall lida mycket ont för min skull. Man skall förfölja er och misshandla er, pina er och döda er för min skull.

10. Och frukten av min verksamhet skall bli, att den ene brodern skall utlämna den andre till att dödas och fadern sitt barn och dottern sin fader. I mitt namn skall

barn mörda sina föräldrar, och alla som följer mig skall bli hatade av alla så länge de lever. Detta är vad ni har att vänta."

11. Då sade Petrus: "Herre, detta är ett hårt tal. Vem kan uthärda sådana ord?"

Jesus svarade: "Salig är den som uthärdar det värsta, ty endast han kan ernå det bästa."

16.

1. Och Jesus ställde kosan söderut med sina lärjungar. När han kom till en by mötte han tio spetälska män. Och de ropade till honom: "Jesus, Mästare, förbarmade dig över oss!" Och Gud förbarmade sig över dem genom Jesus, och han sade till dem:

"Gå och visa er för prästerna, och om ni då är friska så giv Gud äran och priset därför." Och de spetälska gick åstad.

2. Efter en stund kom en av de tio och sökte upp Jesus och sade: "När vi visade oss för prästerna var vi alla rena och friska. Tack, Herre Jesus Kristus!" Och han föll på knä för Jesus och grät av tacksamhet. Och mannen var en samarit. Och Jesus frågade honom: "Vart tog de andra nio vägen?"

"De gick direkt från prästen hem till sina egna och till sina hem och till sina gamla affärer."

"Prisade någon av dem Gud?"

"Herre, du är Gud, och dig vill jag prisa, ty du gjorde mig ren. De av de nio som inte har prisat och tackat dig för detta har ej heller prisat och tackat Gud. Ty den som icke tackar eller lovar människor tackar eller lovar ännu mindre Gud."

Så sade samaritanen, främlingen, den utstötte och föraktade efraimiten, den enda av de tio som kom för att tacka den som hade frälst dem från deras livssjukdom.

3. Och där kom en klunga barn, och deras föräldrar bad honom välsigna dem. Men hans lärjungar visade bort barnen och föräldrarna och sade: "Mästaren har viktigare saker att göra."

Då sade Jesus: "Det har han inte alls. Intet är viktigare på denna jord än att ta hand om barnen, ty i barnet är människan fagrast. Endast såsom barn är människan fullkomlig, endast som barn kan hon någonsin bli lycklig, endast som barn kan människan vara oskyldig. Ja, som barn är människan som mänskligast, och barnen står närmast Guds hjärta av alla människor. Låt barnen komma till mig. Hindra dem icke."

Och Jesus lät dem komma till sig, och han välsignade dem, och de älskade honom, ty han älskade dem. Han tog dem i famnen och talade med dem och skrattade med dem.

4. När barnen lämnat honom och han fortsatte sin väg kom en ädel ung man fram till honom och föll på knä framför honom och sade: "Gode Mästare, vad skall jag göra för att få evigt liv till arvedel?" Jesus svarade sakta:

"Kalla mig icke god, ty jag är blott en människa, och ingen är god utom Gud allena. För att finna evigheten behöver du endast hålla dig till Gud."

"Det har jag gjort ända sedan barndomen, men ändå saknar jag något."

5. Då sade Jesus: "Gå bort och giv bort allt vad du äger och kom sedan och följ mig. Då blir evigheten din." Då blev mannen betänksam och fundersam. Han svarade intet och gick bedrövad bort. Ty han var en rik ung man som hade en mycket god ställning i livet.

6. Och Jesus sade till alla som hörde på honom: "Sannerligen säger jag er: det är lättare för en kamel att komma igenom ett nålsöga än för en rik man att komma in i evighetens rike." Och han lämnade byn och fortsatte söderut längs med Jordan och Jeriko och Jerusalem.

7. Och när han nästa gång träffade andra människor var det ett sällskap som kom emot honom med en dövstum. Och man frågade honom: "Kan du hjälpa denne

arme?" Och Jesus greps av medömkan med den dövstumme och tog honom avsides. Och när Jesus åter kom tillbaka med den dövstumme både hörde och talade denne. Och han hade varit dövstum sedan barndomen.

8. Någon dag senare kom folk med en blind till honom. Och även denne förde Jesus avsides och kurerade. Men Jesus kom tillbaka ensam till folket, ty han hade bett den blinde att gå raka vägen hem och icke bry sig om att berätta för någon om undret, i byn eller för annat folk. Han hade bett den blinde att fortsätta leva som vanligt som om ingenting hade hänt. "Ty det är Gud som givit dig din syn, och Gud är ingenting märkvärdigt, ty Gud finns i evighet," hade Jesus sagt. Och den seende lydde honom.

9. Och nära Jeriko satt det en annan blind man och tiggde, och Jesus och hans lärjungar kom vandrande på vägen. När den blinde hörde stegen av många människor frågade han första bästa människa vem det var som kom. Och man svarade honom: "Det är Jesus från Nasaret." Då ropade den blinde högt: "Jesus, Davids son, förbarma dig över mig!" Och den blinde tiggaren hette Bartimeus och var son till Timeus.

10. Men bland dem som följde Jesus var även fåfänga inbilska män som sade till den arme: "Tig, din eländige tiggare!" Men Bartimeus ropade ännu högre. Då stannade Jesus och vände sig om. Han sade: "Låt den blinde komma hit till mig." Och man hjälpte Bartimeus fram till Jesus. De sade till honom: "Gläd dig, Bartimeus, ty han kallar dig till sig." Och Bartimeus skyndade ivrigt fram och snubblade nästan av iver.

11. Och Jesus sade till honom: "Vad önskar du att jag gör för dig?" Bartimeus svarade: "Herre, giv mig min syn."

"Du tror att jag kan ge dig den?"

Bartimeus svarade: "Herre, låt mig få min syn."

Och Jesus sade: "Upplåt dina ögon." Och den blinde såg. Och Jesus sade: "Din tro har hjälpt dig. Följ mig till Jerusalem."

Och den blinde var överväldigad av tacksamhet och glädje. Och han följde Jesus från den dagen och blev en av hans talrika icke alltför nära stående lärjungar.

17.

1. Och Jesus gjorde sitt intåg i Jeriko. Där fanns då en liten man som hette Sackeus. Han var förman för publikanerna i staden och mycket rik. Han hade länge hört talas om Jesus, och när han nu hörde att Jesus var på väg ville han nödvändigt se denne Jesus och veta hur han såg ut. Men eftersom han var så liten till växten och allt folket stod i vägen för honom var det honom omöjligt.

2. Då klättrade han upp i ett träd, vars grenar hängde över den väg längs vilken Jesus skulle komma. Och därifrån såg Sackeus utmärkt.

3. Och Jesus kom med sina lärjungar, och han såg ut som en vanlig människa. Men när Jesus kom under trädet stannade han och ropade upp till det: "Kom ned, Sackeus, och tag emot din gäst! Ty din gäst skall jag vara så länge jag är i Jeriko." Och Sackeus skyndade sig ner, bävande av glädje, ty det hade han inte väntat sig. Och Sackeus var mycket gästfri mot Jesus och hans lärjungar så länge de var i Jeriko.

4. Innan Jesus begav sig till Jerusalem hälsade han på sin vän Eleasar, där denne bodde med sina båda systrar i Betania. Systrarna var Mirjam och Marta, och de hade bott med sin broder ända sedan den dagen då Jesus hade uppväckt honom från de döda.

5. Jesus och Eleasar hade alltid varit mycket goda vänner och stått varandra så nära som bröder, då ju Jesus hade varit gift med hans syster Mirjam. (Denna syster Mirjam har senare även kallats Maria Magdalena, och hennes broder för Lazarus.)

6. Så här hade det gått till den gången Eleasar var sjuk och hans systrar sände bud på Jesus att komma och hjälpa honom. När Jesus fick budet där han då var i Galiléén sade han: "Den sjukdomen skall icke vara honom till skada utan hela världen till frälsning." Och på två dagar gjorde han ingenting åt saken, som om han ville vinna tid, utan predikade som vanligt i Galiléén.

7. Först när de två dagarna gått begav han sig söderut mot Judéen. När han kom fram till Betania var Eleasar död sedan fyra dagar. Och Marta mötte honom när han kom och sade till honom: "Herre, om du varit här hade vår broder icke dött." Och hon grät. Men Jesus tröstade henne och sade: "Men jag är ju här nu."

8. Och där var stor sorg i trakten, och där var många judar som sörjde Eleasar, ty alla hade haft honom kär. Där var gråt och jämmer och klagan.

9. Och Maria kom ut till Jesus och föll på knä framför honom och omfamnade hans knän och grät och sade även hon: "Min Herre, om du varit här vore min broder icke död." Då fick Jesus tårar i sina ögon och sade: "Var är han?" Och Eleasars vänner svarade honom: "Vi ska visa dig." Och de visade Jesus vägen till graven. Och Jesus grät, som om han anklagade sig själv för att ha tövat så länge.

10. När de kom fram till graven, som var en grotta med en sten framför ingången, sade Jesus: "Tag bort stenen!" Då sade Marta: "Herre, han har varit död i fyra dygn och luktar redan." Men Jesus svarade upprörd: "Sade jag icke åt er att ta bort stenen?" Och fem av Eleasars vänner tog bort stenen. Sedan visade han åt alla att gå bort från ingången och låta honom gå in i graven ensam.

11. Efter att ha varit försvunnen en stund inne i graven kom Jesus ut igen och ropade med hög röst: "Eleasar! Kom ut!"

12. Och han som varit död kom ut med händer och fötter inlindade i bindlar och med ansiktet inhöljt i en duk. Och han luktade inte som döda brukar utan spred endast väldoft av de oljor han varit insmord i.

13. Och Jesus sade till de andra: "Befria honom från liksvepningen." Och de gjorde så, och där stod Eleasar livslevande med friskt kött och blommiga kinder. Han var kanske något avtärd, vilket inte hindrade honom från att äntligen falla Jesus om halsen och hälsa honom välkommen till Betania.

14. Så gick det till när Jesus genom Guds kraft återkallade Eleasar från de döda.

15. När Jesus nu var i Betania och låg till bords med Eleasar kom hans syster Mirjam in och smorde Jesu fötter med den dyrbaraste Nardus-smörjelse. Hon smorde dem väl och omsorgsfullt och sparade därvid icke på den dyrbara oljan, och därefter torkade hon Jesu fötter med sitt långa hår, precis som hon hade brukat göra när hon varit hans hustru som ung. Detta misshagade Judas Iskariot, för vilken detta uppträde föreföll olämpligt och pinsamt. Han var den som jämte Petrus mest älskade Mästaren av lärjungarna men hade till skillnad från Petrus en benägenhet för svartsjuka. Han hade inte känt Jesus under Mirjams tid som hans hustru, varför hennes speciella relation till Mästaren alltid hade stört och misshagat honom.

16. Därtill var han kanske den av lärjungarna som Jesus visat sitt största förtroende och som visste och förstod mycket mer av Jesu mission än någon av de andra. Han var därtill betrodd med apostlaskarans ekonomi och hade hand om deras gemensamma penningpung, vilket somliga av de andra lärjungarna var avundsjuka på honom för, då det ibland undslapp dem den misstanken, att Judas skulle stjäla pengar därur. Detta var dock en helt befängd misstanke utan någon annan grund än ren avundsjuka.

17. Men han kunde nu icke bärga sig inför Mirjams nästan possessiva utgjutelser inför Jesus och kände att han måste protestera. Han sade: "Hade det inte varit bättre att denna dyrbara olja sålts och pengarna därför givits åt de fattiga?"

18. Och Judas Iskariot var egentligen levit. Han var en lärd och intelligent fanatiker, och Jesus hade flera gånger bett honom ta sig i akt för sin egen fanatism och fallenhet för överdrifter. Hans argument denna gång verkade dock på flera av de

andra lärjungarna som skäligt. Men Jesus gjorde ingenting för att lägga band på Mirjam eller störa henne i vad hon gjorde utan gav henne friaste tyglar och lät ingen annan avbryta eller störa henne heller. Och han sade till Judas:

19. "Judas, vår kvinna här gör vad hon gör för att befria sitt hjärta från tyngder av minnen och skuld. Nu frågar jag dig: om en gäldenär var skyldig sin herre trettio silverpenningar och en annan var skyldig samma herre tre hundra silverpenningar, och ingen av dem kunde betala sin skuld, och herren efterskänkte båda deras skulder – vilken av gäldenärerna skall vara honom mest tacksam?"

20. Och Judas svarade: "Han, förstås, som fick den största skulden efterskänkt."

21. Då sade Jesus: "Rätt så. Se nu denna ljuva kvinna. Hon har vätt mina fötter med sina tårar, hon har slösat den dyrbaraste olja på dem, hon har torkat dem med sitt hår och kysst dem och genom dessa handlingar visat mig en oändlig kärlek. För den skull är jag henne oändligt tacksam. Men har du någonsin kysst mig, visat mig någon kärlek eller tvättat mina fötter? Nej, du har aldrig gjort mig något sådant. Därför är jag naturligtvis dig mindre tacksam än henne. Ty man skall få den kärlekslön efter den kärlek man har visat."

22. Men Marta blev arg på sin syster Mirjam och sade till Jesus: "Herre, jag allena måste passa upp åt dig och servera dig och bestyra om allt medan min syster inte gör någonting förnuftigt, fastän hon mycket väl kan sköta ett hushåll och göra allt vad hon borde göra. Säg nu åt henne att komma och hjälpa mig och att inte längre spilla bort tiden på trams."

23. Men Jesus svarade: "Marta, Marta, du bekymrar dig för mycket mer än vad som är nödvändigt, och endast ett är nödvändigt: att vara hos mig. Den delen har Mirjam valt, och den skall ej tagas ifrån henne."

24. Men endast Mirjam själv och Jesus själv visste, att oljan hon utgjutit över hans fötter var hennes smärtofyllda avsked av sin före detta men alltjämt älskade man, som hon visste att mycket väl redan var medveten om sin egen nära förestående död.

18.

1. Och Jesus begav sig mot Jerusalem. När staden kom i hans och hans lärjungars blickfång stannade Jesus och sade till sina vänner:

2. "Jerusalem, Jerusalem, ack, du bedrövliga Jerusalem! Till en fast klippa för ett evigt konungarrike skapade Gud och konung David dig, men dina skapares och byggmästares goda avsikter förledde dig endast till synd och brott och utförsäkning och alla vanliga storstäders lastbarhet. Dina konungar, som upprätthöll ditt konungarrike, har du avrättat, och de profeter som i Guds namn därefter vågade fortsätta plädera för det eviga konungariket har du slaktat och mördat och styckat och halshuggit.

3. Jag är den siste av dessa som kommer till dig för att framhålla för dig din härlighet och därför röna straffet att offentligen dräpas. Ja, du, min älskade stad, Guds mest älskade boning, du skall korsfästa din siste konung och din siste profet, som är jag. Dina överstepräster skall håna din störste älskare, och de skall döma honom till en ohygglig död. Se, din konung kommer för att älska dig och tjäna dig, och du skall därför avrätta honom tillsammans med de värsta missdådare och förbrytare.

4. Mina vänner, finn åt mig en åsninnas fåle, ty jag skall rida in i Jerusalem."

5. "Var skall vi finna en sådan?"

6. "Gud skall sända honom i er väg. Gå och sök honom."

Och Filippus och Tomas gav sig av för att söka fålen, knotande i sina hjärtan mot det onödiga uppdraget.

7. Men de fann fålen och ledde honom till Jesus, och Jesus sade till dem:

"Icke är det för intet som jag vill rida in i staden på denna fåle, ty det är skrivet: 'Fröjda dig storligen, du dotter Sion; höj jubelrop, du dotter Jerusalem. Se, din konung kommer till dig; rättfärdig och segerrik är han. Han kommer fattig, ridande på en åsna, på en åsninnas fåle.' Med denna fåle vill jag visa för Israels barn vem jag är.

8. Mina äldre halvbröder kunde vara lika mycket konungar som jag, ty de är inte mindre Davids söner än vad jag är. Men jag har valt att påtaga mig bördan av makten och den svåra rollen, medan de har valt att icke göra det men i stället hjälpa mig göra det."

9. Och Jesus satte sig upp på fålen, men Petrus körde ner honom igen och sade: "Mästare, du får ej sitta på hårda benknotor. Tillåt mig." Och Petrus lade sin mantel över fålens rygg. Genast följde Andreas, Taddeus och andra lärjungar hans exempel. Jesus skrattade och satte sig upp.

10. Och Jesus stod i detta nu på höjden av sin ryktbarhet. Alla som såg honom lugnt komma ridande upp för vägen, klädd i vitt och utstrålande med sin blotta personlighet frid åt envar, betogs av konungens väsen och följde honom. Alla kände i sina hjärtan igen bilden från profeten Sakaria och hänfördes av dess skönhet. Allas nationalkänslor väcktes, och skaran som följde den vite enkle och fattige fridskonungen blev större och större.

11. Så ropade någon: "Välsignad vare han som kommer i Herrens namn!" Och jubelropet upptogs av flera, och snart ropade alla:

"Helig, helig, helig är Herren Gud Sebaot! Himlarna och jorden är fulla av hans härlighet! Hosianna i höjden! Välsignad vare han som kommer i Herrens namn! Halleluja! Halleluja! Ära vare Gud i höjden! Och frid på jorden åt människor som har en god vilja! Hosianna i höjden!"

12. Och jubelropen tilltog och växte till en hyllning i kör, och snart lät det som en jublande hymn, som var på allas läppar.

13. Och några bröt palmkvistar och viftade med dem, och i hela huvudstaden spreds nyheten att konungen var kommen. Och alla troende människor ilade honom till mötes och bröt palmkvistar och bredde ut dem på den väg som aldrig förr beridna fålen arbetade sig upp för.

14. Men några präster tog anstöt av detta uppträdande och tyckte inte om att folket var så glatt, och de gick upp till Jesus där han red och sade: "Herre! Säg till dina vänner att de inte gatar så! De kan väcka upp harm hos de lättretade romarna! Bed dem att icke hylla dig så och därmed provocera övermakten till farligt övervåld!"

15. Men Jesus svarade dem och sade: "Jag säger er, att om dessa inte skulle ropa denna dag, så skulle sannerligen stenarna och träden ropa i stället, och högre dessutom!" Och de lät honom rida vidare. De kunde ingenting göra, och de fruktade för romarna.

16. Och ända fram till templet red Jesus, åtföljd av den hurrande jublande hänförda skaran. Framför templet satt han av och gav fålen fri.

17. Och han knäböjde med ena knät framför templet och bad tyst:

"Fader, i dina händer anbefaller jag min ande. Jag har kommit till Jerusalem nu såsom en konung. Men mitt liv och mitt öde är icke mitt utan ditt. Gör med mig vad du vill. All vilja i världen är din. Självt äger jag ingen. Mitt liv är ditt och icke mitt. Gör med det icke vad som länder mig till ära utan vad som länder dig till ära. Mitt liv vare ett frivilligt offer för dig, för Israel och för världen, och du ensam har all makt att bestämma hur det skall gå till."

Och han steg in i templet.

18. Samtidigt hade den romerska ståthållaren Pontius Pilatus frågat sina tjänare: "Vad är det för festtåg utanför staden?" Men ingen hade kunnat förklara för honom vad det var frågan om. Då hade han anställt efterforskningar och fått veta, att det var

Jesus från Nasaret som gjorde sitt högtidliga intåg i Jerusalem och hyllades såsom en konung.

19. Han kände till denne Jesus från Nasaret förut. Han hade fått många rapporter om honom. Han hade skickat ut egna spioner att ta reda på allt om honom. Han hade konfererat med Jerusalems överstepräster om honom. Ingenting han någonsin hade hört om denne Jesus från Nasaret hade han tyckt om. Han hade velat arrestera honom och tysta honom, men översteprästerna hade vägrat samarbeta med honom i detta. De hade själva undersökt fallet Jesus, skickat ut spioner att ta reda på allt om honom och kommit fram till, att han var en rättfärdig jude och ingenting annat.

20. Men nu blev Pontius Pilatus orolig. Han kallade till sig översteprästerna Hannas och Kaifas och krävde att de skulle rannsaka denne Jesus inför deras stora råd. Men prästerna svarade undvikande och visade ingen större samarbetsvilja på denna punkt nu än tidigare. Då blev Pontius Pilatus vred, slog näven i bordet och körde ut dem, och han skrek efter dem:

"Jag svär att ni själva skall få döma honom till döden och avrätta honom åt mig!"
Men översteprästerna rös och gick därifrån djupt bekymrade.

19.

1. På tempelplatsen rådde det liv och rörelse. Där satt köpmän och varumåglare, torgförsäljare och tiggare, gatumusikanter och annat löst folk, som sysslade med allt annat än religion. Och Jesus sade till Petrus:

2. "Salomo byggde detta tempel, och det blev hans och Israels fall, och först när templet jämnats med marken på Jeremias tid förlikade Gud sig åter med sitt utvalda folk.

3. Nu har templet åter byggts upp, till fröjd blott för världen och dess parasiter, för materialisterna och de gudlösa autokraterna. På nytt har det uppförts för att det ännu en gång skall bli Israels barns och Israels konungarikets fall.

4. Prakten är skön, men den har ingen framtid. Detta tempel har byggts blott för att åter bli nedrivet till den yttersta hörnstenen, ty Gud kan aldrig bli nöjd med något hus som människan någonsin förärrar honom; ty han ryms icke i mänskliga hus, och människan kan icke pressa in honom i ett mänskligt hus eller i någon mänsklig konstruktion, ej ens om det är stort och härligt som detta, och ej ens i något universellt grekiskt filosofiskt tankesystem; ty Gud är den som i evighet revolterar mot alla mänskliga bindande förlamande negativt civiliserande lagar, mått och rum.

5. Inga gränser kan sättas för Herren, och ve den som ändå utstakar gränser för Herren och försöker få fast honom i tid och rum. Gud kan icke rymmas i tid och rum utan att det blir katastrof för tiden och rummet.

6. Detta tempel har byggts för att härbärgera Gud i tid och rum, och konsekvenserna kan endast bli en ny tid utan annat än jeremiader. När det har nedrivits, måtte det aldrig byggas upp igen! Ty Salomos tempel är förbannat och leder blott till förbannelse för Israels barn.

7. Gud har inget tempel utom den fria blå eviga himmelen, och ve den som försöker bygga ett tak däröver och därmed försöka inskränka dess frihet! Guds tempel är världsalltet och den fria naturen. En ruinhög av ett heligt Guds tempel är mera funktionell än denna jordiska förgängliga tragiska meningslösa prakt."

8. Och Jesus stannade i templet och undervisade där alla som kom för att höra hans undervisning.

9. Bland dem som särskilt intresserade sig för Jesus var den högt uppsatte rådsherren Nikodemus. När kvällen var kommen och alla de andra hade gått satt Nikodemus alltjämt kvar och talade med Jesus.

10. "Vem är du egentligen, Herre?"

11. "Jag är judarnas konung. I rakt nedstigande led är jag en ättling till konung David, och jag gör anspråk på att vara hans rättmätige arvinge."
12. "Vill du då ha makt över Israel?"
13. "Vilken makt? För människorna finns ingen makt. Den finns endast för Gud. Nej, purpur och konungakrona, spira och titel, respektabilitet och rätt att befalla och bestämma över andra människors liv intresserar mig inte. Det enda som intresserar mig är att bli betraktad som den jag är."
14. "Vem är du då? Är du Messias?"
15. "Nej, jag är icke Messias. Messias skall aldrig komma. Men jag är Israels konung. Konung David och konung Salomo var sin tids största konungar, och mot dem var världen intet. Jag är en konung som de, och världen måste förstå att mot mig är den intet."
16. "Vill du då överträffa och sätta dig upp emot Rom?"
17. "Rom besitter makten över världen med orätt, ty Rom har stulit den från Grekland, som stal den från Österlandet, som stal den från Israel, som fick den förlänad direkt från Gud genom befrielsen från Egypten. Att bruka makt är det yttersta helgerånet, ty ingen kan vara mäktig utom Gud."
18. "Men Gud är ju allt och universum och hela världen, och ingenting sker i världen utom genom Guds vilja. Eftersom nu Rom besitter makten över världen, har det då inte skett genom Guds vilja, såsom allt sker genom Guds vilja?"
19. "Det är riktigt vad du säger, men jag säger, att Gud kan icke förläna någon makt åt någon dödlig, utan att den dödlige förlorar Gud. Salomo var världens mäktigaste konung, men han inlät sig med för många kvinnor och omfattade deras avgudar och glömde Gud, varpå Gud tog ifrån honom makten. Gud gav makten åt österländska konungar, men dessa gjorde sig själva till gudar och glömde Gud, varpå Gud tog ifrån dem makten och gav den åt Grekland. Grekland behöll den så länge de vördade Zeus, men när Alexander den Store gjorde sig själv till avgud tog Gud makten ifrån dem och gav den åt Rom. Rom behöll den tills kejsar Augustus gjordes till gud. Då föddes jag, och min är nu makten i evighet, ty jag tänker aldrig göra mig själv till gud, och jag tänker aldrig inlåta mig med kvinnor och glömma Gud för deras kärlek.
20. Gud tillhör den fattige oskyldige jungfrulige som ser till Honom och ej till världen. Världen är endast Guds verk. Världen är icke Gud. Gud själv är osynlig i evighet, och i det ögonblick man tar sig före att göra honom synlig och konkret förlorar man Honom."
21. "Du kallar dig själv judarnas konung. Fruktar du ej att landets herrar romarna skall ta illa upp och behandla dig som en upprorsman?"
22. "Mitt eget folk kommer att behandla mig grymmare än romarna, som tacksamt kommer att ta emot mig, medan judarna kommer att sky mig i evighet, ty jag kommer att ta alla deras olyckor och olycksöden på mig och bära dem för evigt som den Israels slutgiltige konung jag är."
23. "Det var dunkla ord, som jag ej fullkomligt begriper. Men du är alltså icke Messias Guds Son?"
24. "Endast min och Guds värsta fiende kan kalla mig någonting sådant."
25. "Är du Gud då?"
26. "Vad vill du göra mig till, Nikodemus? Fresta mig icke! Skäms att ställa en sådan fråga efter vad jag nu redan har sagt!"
27. "Därmed har du ej besvarat frågan, och fler än jag kommer att ställa dig den. Vi har sett dina kraftgärningar, Jesus, och vi har följt med din karriär med stigande intresse från det att ditt namn först nådde oss från Galiléen. Världen behöver en påtaglig konkret och synlig Gud, Jesus. Den klarar sig ej med och nöjer sig ej med en diffus osynlig myt ovan molnen. Världen är evinnerligen obotligt gudlös och måste ha en Gud av kött och blod. Den är i stånd att göra vem som helst och vad som helst

till Gud, bara den slipper konfrontera den osynlige andlige Guden. Världen och människan kan icke förstå den diffuse Guden i etern. Den måste ha en Gud som är av människans eget väsen, som människan kan ta på och skärskåda och umgås med, en mänsklig Gud som står med bågge fötterna på jorden. Och om jag känner världen rätt kommer den att göra dig till sin Gud."

28. "Hellre dör jag än blir en sådan omänsklig avgud."

29. "Döden kan ej befria dig från ditt öde, Jesus från Nasaret. Den kan endast fullborda det."

20.

1. Tomas kom till sin Mästare och sade: "Herre, din moder är här."

"Vad vill hon mig?"

"Hon vill tala med dig. Hon vill hämta dig härifrån hem till Nasaret, hem till dina bröder och din familj. Hon vill tala med dig ensam utanför templet. Hon sade till mig: ' Dra min son bort från hans vänner och hämta ut honom till mig, så att jag får tala förstånd med honom.'"

2. "Jag har ingen annan familj än dessa mina lärjungar och alla som hör på mig och ger akt på mina ord, och jag överger dem icke ens för min mor. Vill hon se mig får hon komma till mig. Jag kommer icke till henne, ty jag lyder icke under en kvinna."

3. Och Maria kom in till sin son och föll på knä framför hans fötter. Då ömkade sig Jesus över sin moder och gick avsides med henne för att trösta henne och tala med henne.

4. "Min son, kom hem! Överge detta din dårskaps företag, som blott kan sluta illa för dig själv och för alla som har dig kär! Kom hem till dina bröder och din moder och din gamle förpinte far, som vändas dag och natt över vad du tar dig till! Håll dig till dem som älskar dig, och utmana icke dem som kan göra dig illa och som samvetslöst skall göra dig illa utan att blinka! Förhäv dig inte mot världsordningen! Världsordningen är Guds ordning, och du har ingen rätt att störa den!"

5. "Min moder, du vet ej vad du talar om."

"Dina bröder är lika mycket Davids söner som du och till och med mera än du, ty de är äldre än du, men de gör sig icke till judarnas konung för det. De fogar sig och ödmjukar sig för den ordning som finns och lyfter icke yxan mot den för att fälla världsordningens träd och själva falla med det. Hugg inte av den gren världen och ditt eget folk Israel sitter på! Reta inte romarna! Gör inte dina landsmän arga! Glöm dig själv och kom hem!"

6. Du vill förhäva dig själv på världens bekostnad. Du vill göra hela världen till intet och dig själv till allt. Det finns endast ett slut för ett sådant handlingssätt: hela världen ser sig tvungen till att förgöra dig för att överleva själv. Jag vill inte se dig dö, min son, min älsklingsson, det enda barn jag har!" Och Maria omfamnade Jesu knän och grät bittert av oro och onda aningar.

7. "Min moder, låt mig gå. Jag kunde svara dig på varje ditt ord och förklara precis varför jag inte kan vara dig lydig, men jag ids inte förklara det självklara för min egen moder. Låt detta räcka: världen dyrkar hedningagudar, och jag ensam dyrkar Gud. Därför är världen fördömd medan jag ensam är god, ty Gud ensam är god, och jag tycks vara den enda som följer honom. Förbannad är därför varje människosjäl som icke följer mig och Gud utan världen! Men jag ser en möjlighet att återföra hela världen till Gud, och eftersom jag kan göra detta för Israel är det min plikt att göra det. Vad min egen vilja är spelar därmed ingen roll. Jag har min plikt att sköta, och mitt ansvar är totalt. Alla som följer mig skall överleva, men alla andra kommer att förgås med sina släkten.

8. Ja, själva denna heliga stad, som Gud själv låtit konung David bygga till evig ära åt Herren, skall Gud förgöra, därför att den lät sig styras av gudlösa människor och icke av mig. Hela världen och Rom och all civilisation skall förgås, utom den lilla utvalda skara som trodde på mig och hyllade mig som världens ende rättmätige konung. Alla skall dö, alla skall försvinna och förgås och aldrig begravas, och endast de få individer som följde och litade på Gud och som icke förnekade Israels konung Jesus från Nasaret skall leva i evighet såsom i evighet aldrig utplånade heliga namn.

9. Köttet dör, men ordet dör inte. Endast den som lägger sig vinn om att rätt bruka ordet i Herren Guds namn skall leva i evighet såsom ett Guds eget heliga eviga ord.

10. I motsats till mina bröder upprepar jag mig som Israels konung, ty någon måste göra det. Israel är Guds egna utvalda folk. Intet folk är så heligt som Israel, inget folk står Gud närmare, och Gud har själv lovat Israel 'en konung av Davids ätt till evig tid'. Någon måste vara den konungen. Om Gud har lagt det på mig att vara den konungen, hur kan jag då säga emot? Vem är jag, en usel viljelös vanmäktig människa, att trotsa Gud? Guds vilja är alltings vilja, och min vilja är Guds vilja. Jag har ingen vilja utom Guds vilja. Den som inte har Guds vilja har ingen vilja alls. Jag måste följa Guds vilja, eller förgås i de gudlösa viljelösas trask och så svika evigheten.

11. Men jag har ett ansvar mot evigheten, och varje människa har ett ansvar mot evigheten. Ve den som sviker sin plikt mot evigheten! Den plikten är att skaffa sitt namn evigt liv.

12. Israel kan inte låta sig kränkas av romarna och grekerna. Judarna kan icke lida under en romersk hednisk grym gudlös banditkonung. Vi kan icke finna oss i utländska seder och lagar och religioner, ty vi har vår egen sed, vår egen lag och vår egen religion, som är äldre än något annat folks, och som är gudomligare än något annat folks. Ty vi är Guds utvalda folk! Glöm icke det! Ve oss, om vi sätter andra folk och andra gudar över oss själva och den ende ursprunglige Guden!

13. Om jag skall dö så må jag dö, men jag kan icke svika Gud och den kallelse han har givit mig. Förbannad den man som sviker sin kallelse! Jag måste löpa linan ut, och hur jag än löper den så är mitt liv i Guds hand, och det kan därför endast sluta hos Gud, och det är huvudsaken. Hur man lever och vilken död man får spelar ingen roll, så länge man blott lever och dör i Gud."

Och Maria stannade i Jerusalem och förblev i Jesu närhet.

14. Och Jesus berättade för judarna denna liknelse:

"Det var en gång en konung som beslöt att anförtro några av sina tjänare förvaltandet av en del av hans gods. Han gav tre av sina tjänare lika stora kapital, och han sade till dem: 'Förvalta nu kapitalet rätt. Om ett år kommer jag tillbaka och ser hur ni har skött kapitalet.' Och konungen lämnade tjänarna och gav dem fria händer med det kapital han givit åt var och en av dem.

15. Och efter ett år kom konungen tillbaka och frågade sina tre tjänare hur de hade skött kapitalet. Den förste tjänaren sade öppenhjärtligt: 'Käre herr konung, se här vad jag har gjort med dina pengar! Klokt har jag satsat dem på företag som icke kunde misslyckas, och se! Vinsten är nu lika stor som kapitalet, så att kapitalet är dubbelt så stort mot vad det var från början.' Konungen gladdes och sade: 'Rätt så, du gode och pålitlige tjänare! Du har handlat vist med ditt kapital, så som jag själv skulle ha gjort.'

16. Och den andre tjänaren visade upp sin årsredovisning över hur han använt sin herres kapital och sade: 'Se här, herre! Hela ditt kapital har jag satt in på en bank under bön till Gud att den banken inte skulle rånas eller gå omkull. Och se, banken gav ränta på kapitalet, och nu är kapitalet en tiondel större än vad det var förut. Jag kunde dock ha gjort mera för att föröka pengarna. Har jag gjort för litet?'

17. 'Icke alls, du gode rättrogne tjänare, som i alla fall förstod att göra det goda något bättre. Men låt oss nu höra hur min tredje tjänare använt sitt kapital.'

18. Och den tredje tjänaren kom fram och sade: 'Ack, herre, jag visste att du var en rik man, ty du äger ju hela landet, och jag visste att det kapital du anförtrott mig blott var en vattendroppe i havet av dina tillgångar. Därför tog jag mig friheten att använda ditt kapital till att själv leva lyckligare och bättre. En bättre bostad har jag skaffat mig, och jag äter lagad mat varje dag.'

'Hur mycket återstår av kapitalet?'

'Ungefär hälften.'

19. Då sade konungen: 'Du usle egennyttige opålitlige tjänare, visste du då icke att jag är en sträng herre som lyder under en ännu strängare Herre, nämligen Gud? Mitt rike har jag fått i arv av Herren Gud, och ve mig om jag förslösar ett uns av det kapital som han givit åt mig att förvalta! I samma storhet som jag mottagit hans arv är det min plikt att lämna det efter mig åt andra, och helst i ännu större storhet. Om du grävt ner ditt kapital i jorden och det legat skyddat och orört där intill denna dag och aldrig förminskats hade jag förlåtit dig, men ve dig för att du utnyttjat det kapital som andra anförtrott dig till din egen vinning och välgång! Som straff skall vad som återstår av kapitalet du fick av mig tas tillbaka, och det skall delas jämnt mellan de tjänare som kunde förvalta mitt kapital så att det blev större. Ty den som har, honom skall varda givet, men den som tar skall fråntagas allt och givas intet.'

20. Och sammanlunda säger jag er, ni rika och fattiga tillika, att allt vad ni äger har givits åt er från ovan av Herren Gud att förvalta åt honom, och om ni icke förvaltar det väl skall vedergällningen drabba er, men om ni förvaltar det väl så att det icke minskas utan ökas skall ni prisas så länge ert namn lever kvar på jorden.

21. Allt vad ni får är ett arv, och ve er om ni icke ger åt andra det samma arv som Gud gav er. Den som slösar bort sitt materiella goda, han slösar bort sitt eget liv, och ingen skall förbanna honom mer än han själv och hans egna.

22. Allt vad Gud sår sår han för att det skall bära frukt. Om det ej bär frukt skall det upprotas och kastas på elden.

23. Ty Gud har icke skapat världen för att den skall bli mindre utan för att den i oändlighet skall växa och förkovras, förstoras och ständigt må endast bättre och bättre. Den som lämnar något i sämre skick än vad han fick det i är icke av Gud utan dödens och förgängelsens."

21.

1. Följande dag var Jesus inbjuden till sin vän Nikodemus, och Jesus tillbringade hela den dagen hos denne. Han berättade flera liknelser, till exempel denna:

2. "Det var en gång en rik man. Han hade pengar och tjänare till ytterlighet och gav stora middagar alla dagar och klädde sig i siden och guld.

3. Men i porten till hans välbärgade hus låg en stackars fattig man som hette Lazarus. Han var tiggare och ägde inte ens de trasor han nödtorftigt skylde sin kropp med. Han var varig och full av sår, och han var mager som ett skelett. Och han satt där, ty han hoppades få någon av de smulor som föll från den rike mannens bord att mätta sig med.

4. Men den rike vägrade att låta honom komma sig nära, och när han var färdig med sin dagliga bankett städades matsalen grundligt, och alla matrester som låg kvar och allt som fallit från matbordet ner på golvet: äppelskrottar, apelsinskal och tappade smörgåsar, gavs åt ingen människa, utan det sopades bort och slängdes i avskrädeshögen. Om den fattige då vågade sig fram och be om något grand av alla de överblivna matresterna fick han hugg och slag och sparkar och kördes bort med våld. Och den rike mannens tjänare ropade efter honom: "Gå du till avskrädeshögen

och dela där din måltid med råttorna och asfåglarna! Där stör du heller inte omgivningen med din skräpiga gestalt."

5. Och den rike mannens hundar kom och slickade Lazarus sår, och Lazarus var för svag för att orka fösa bort dem. Han lät dem slicka hans sår, och snart låg han där i porten och såg inte ens längre att hundarna slutat att slicka hans sår. I stället pissade de på hans lik. Och hans lik blev hämtat, och det slängdes på avskrädeshögen.

6. Även den rike mannen dog så småningom, men var han bodde under sin livstid och vad han hette vet ingen mer idag, ty han är ute ur tiden, och ingen minns honom längre. Men alla vet vi vem Lazarus var, och honom skall alla minnas och tänka på i evighet.

7. Ty den som lider under sin livstid får evighetens fröjd som lön för sin möda, men den som har roligt under sin livstid går miste om Gud och evigheten."

8. Och han berättade även denna liknelse:

"Det var en gång en bonde som hade två söner. Den äldre var idog och duktig, men den yngre var bortskämd och trilsk.

9. Och en dag sade den yngre till fadern: "Far, jag är trött på att gå här hemma hela dagarna och gå miste om livet ute i stora världen. Jag leds vid det dagliga arbetet och går bara här och har tråkigt. Så ge mig den del av din förmögenhet som blir min när du dör, så att jag kan dra ut i vida världen och söka och finna min lycka."

10. Det bjöd fadern emot att uppfylla sonens önskemål, men han kunde icke neka sina söner något, ty han var ju deras far. Så han gav den yngre sonen ett ansevärt kapital, och den yngre sonen drog ut hemifrån med kapitalet i ränseln.

11. Han begav sig till huvudstaden och slog sig där i lag med stadens rikaste och lataste söner. Han festade med dem och hade snart slösat bort hela sitt kapital i ett omåttligt nöjesliv.

12. Och när han var spenderad övergav hans rika lata vänner honom, och för att ej dö eller bli tiggare begav han sig från staden och ångrade bittert vad han hade gjort. Till råga på allt kom det nu en svår hungersnöd över landet. I sin nöd gav sig ynglingen under en man som sände honom ut att vakta sina svin. Och ynglingen vaktade svinen och åt av den mat som svinen åt. Men detta rapporterades för hans herre, som gav honom prygel för att han stulit av svinens foder och avskedade honom.

13. Utmärglad, utsvulten och i eländiga paltor släpade sig då ynglingen tillbaka till sin faders hus, där det aldrig hade rått någon brist på något. Och han var full av ånger och tänkte noggrant i förväg ut vad han skulle säga till sin fader:

14. "Fader, jag har syndat mot himmelen och inför dig. Jag är inte längre värd att kallas din son. Låt mig få bli som en av dina tjänare, och låt mig så få gottgöra vad jag förbrutit mot dig."

15. Och han kom till sin faders gård, och när han nalkades fick hans äldre bror syn på honom.

16. Och brodern skyndade sig in till fadern och sade: "Se, din son är kommen tillbaka!" Och fadern tittade ut och såg sonen komma stapplande med en tiggargstav i handen, som den eländigaste tiggare.

17. Och fadern fylldes av tårar och medömkan och skyndade ut sin son till mötes.

18. Och när fadern kom emot honom föll sonen på knä i landsvägssmutsen och grät och fick med nöd fram: "Fader, jag har syndat mot dig och är icke längre värd att kallas din son." Men fadern omfamnade honom och grät av rörelse och sade:

"Endast den som säger sådana ord kan vara min son. Ty vi är alla syndare, men endast den som ser och bekänner sin synd finns det något alls hopp för."

19. Och han förde sin son tillbaka till sitt hus och sade till alla: "Nu skall vi fira. Tag hand om denne unge man, tvätta och klä honom väl och förpläga honom duktigt. Och i kväll skall vi slakta den gödda kalven och fira hans återkomst.

20. Ty han var förlorad men har själv räddat sig och kommit tillbaka. Han var död men har nu fått liv igen."

21. Och han sade till den äldre sonen: "Du, min son, är alltid hos mig och har aldrig gjort mig något illa. Du har alltid varit skötsam och ordentlig och har alltid varit densamme. Därför har vi aldrig behövt fira dig, ty du har alltid gjort rätt utan att man hjälpt dig.

22. Men din yngre broder var förtappad, förlorad och död och fick inte ens äta svinens foder när han svalt. Därför måste vi nu hjälpa honom och återföra honom till livet med en stor fest. Deltag gärna om du har lust."

23. Men den äldre brodern deltog icke utan gick ut och arbetade enligt sin vana."

24. Och han berättade även denna liknelse:

"Det var en gång en köpman som begav sig på sin åsna från Jerusalem till Jeriko. Men på vägen anfölls han plötsligt av stråtrövare som bestal honom på allt han förde med sig och slog honom halvt ihjäl, och han lämnades naken och halvdöd i diket.

25. En präst kom farande där förbi, och han fick se den sargade mannen ligga där, och prästen tänkte: "Usch då! Här finns tydligen banditer i trakten! Usch då! Något sådant vill jag inte ha något att göra med! Jag har inte sett denna syn. Han är dessutom säkert död, så det är ändå ingenting jag kan göra åt saken." Och han reste förbi.

26. Sedan kom där en levit på vägen, och även han fick syn på den rådbåkade och tänkte: "Usch då! Här finns tydligen banditer i trakten! Bäst att jag raskar på, så att inte jag också blir offer för dem!" Och han hastade förbi.

27. Så kom då en fattig efraimit från Samaria där förbi på vägen ridande på sin åsna. Och han fick syn på den sönderslagne döende och stannade och tänkte: "Jag förlorar mycket tid om jag förbarmar mig över denne som är i nöd, men ett människoliv är dock mera värt än tid och pengar." Och han satt av och förband den blödande och väckte honom till liv igen och vederkvickte honom med vatten. Och han hjälpte honom upp på sin åsna och förde den skadade till närmaste härbärke och skötte om honom där tills det var säkert att han skulle klara sig.

28. Och innan han begav sig vidare sade samariten till värdshusvärden: "Se, här är pengar för den sjuke. Sköt om honom tills han blir frisk, och om hans uppehälle kostar mera än detta skall jag betala dig resten när jag om en vecka kommer hit tillbaka igen." Och samariten, den ensamme fattige föraktlige efraimiten, som räddat en människas liv, som två högt uppsatta värnadsvärda välbetalda tempeltjänare hellre hade låtit dö, red vidare över bergen.

29. Och jag säger er, att det är bättre att vara föraktad, värdelös och god än att vara högt uppsatt, respekterad, välbärgad och hjärtlös. Det är bättre att vara ingenting och kunna tjäna sina medmänniskor än att vara något bemärkt och leva för sig själv mer än för andra."

22.

1. Och någon av gästerna i Nikodemus hus frågade Jesus: "Vem är du, herre? Är du en profet eller någonting annat?" Och Jesus svarade:

2. "Jag är den gode herden som kommit för att församla Guds skingrade får. Andra herdar har kommit före mig, men de har inte kommit öppet in genom dörren, utan de har stulit sig in för att göra fåren illa i stället för gott. De har skingrat fåren i stället för att samla dem, de har skrämt dem i stället för att ingjuta trygghet i deras hjärtan.

3. Men jag är den gode herden som kommer in genom dörren. Och fåren känner sin riktige herde och lyssnar till hans röst, och han känner sina får och kan skilja det ena fåret från det andra, ty det finns icke två som är likadana. Han känner varje sitt får vid dess rätta namn, och de känner att han känner dem, och de känner sig därför trygga under honom, vilket de inte känner sig under någon annan.

4. Jag talar vänligt med dem, och jag vill dem väl, och jag omhuldar deras lamm. Jag sköter om dem och ägnar mig åt dem, och de tar tacksamt emot mitt beskydd.

5. Jag är den ende gode herden, ty alla andra är rövare och tjuvar som kommer in till fåren botten för att stjäla och slakta och döda och utnyttja deras godtrogenhet. Ty de andra är inte som fåren själva, men jag är som deras oskyldigaste lamm. Därför känner de mig, därför litar de på mig, och därför älskar de mig.

6. Endast den oskyldigaste, renaste och minsta kan bli en rätt herde för fåren. Ty den som icke blir såsom de minsta lammen själva kan aldrig lära känna fåren, och fåren lär aldrig känna honom.

7. En riktig herde är endast den som är beredd att spilla sitt rena oskyldiga blod och ge sitt liv för fåren. Endast han som gärna offerar sig själv för fårens skull är rätt som herde. Ty det finns ulvar, och den som överger fåren när ulven kommer duger till intet. Endast den som offerar sig och låter sig ätas av ulvarna i stället för att något av hans får skall offeras är rätt som herde.

8. Jag är den gode herden, som gärna giver mitt liv för de får jag älskar. Men mina får är många. De är ej endast hebréernas får utan även hellenernas och romarnas och egyptiernas och etiopiernas och syriernas och arabernas och persernas och många andras. Alla får är mina får, och alla får skall samlas under en herde, och den herden är jag. Hittills har världen varit splittrad och skingrad och oenig, men alla världens människor som har en god vilja skall jag samla under en herde och under en och samma Gud. Och Guden är Israels evige Herre och Gud, och herden är jag."

9. Och några judar frågade honom försiktigt: "Herre, är det rätt att vi skall betala skatt till kejsaren, eller bör vi låta bli?" De frågade detta av uppriktighet och utan svek i sinnet. De sökte blott ett gott råd, de ville veta var Jesus stod i förhållande till kejsaren och den romerska övermakten, de ville veta om Jesus gick med på självklarheten i att det var fel att betala kejsaren skatt, och de ville veta om Jesus skulle uppmuntra ett uppror. Men Jesus svarade dem:

10. "Får jag se ett mynt." Och de gav honom en penning. Han betraktade den och frågade: "Vems bild är detta, och vad säger texten?" De svarade: "Bildens och orden är Tiberius Caesar." Då sade Jesus:

11. "Så länge ni har en kejsare som sköter om er och tryggar er mot fiender, så giv åt honom vad som hör honom till. Men giv även Gud vad som tillkommer och tillhör honom. Giv kejsaren vad kejsaren tillhör och Gud vad Gud tillhör." Och judarna fann detta svar vara klokt och vist, och de var tillfreds därmed.

12. Och Jesus återvände till templet och gick dessförinnan en runda i staden. Han kom så till dammen Betesda vid Fårporten, vars vatten sades kunna bota sjuka, blinda, döva, halta, förtvinade, lama och spetälska.

13. Men vattnet botade endast när det rördes av vinden. Det gällde för de sjuka att ta sig ner i vattnet just när dess yta krusades av vinden, ty den som då kom i vattnet blev frisk vad han än led av. Så hette det åtminstone.

14. Där låg nu en gammal man som varit sjuk i trettioåttio år. Och Jesus gick bland de sjuka, och hans öga föll på just denne gamling, och Jesus frågade honom: "Vill du bli frisk?" Och den gamle sade:

15. "Ack, herre, i trettioåttio år har jag legat här, men det finns ingen som kan hjälpa mig ner i vattnet när ytan uppröres, och medan jag ännu är på väg har en annan hunnit före mig ner i dammen och blivit frisk." Jesus sade: "Stackars Tantalos! Stå upp, lille far, och bege dig frisk härifrån." Och den gamle gjorde så.

16. Och när han åter satt i helgedomen förde prästerna dit en kvinna som blivit anklagad för äktenskapsbrott, och de ledde henne fram och sade till honom: "Herre, denna kvinna har befunnits skyldig till äktenskapsbrott. Moses lag kommenderar oss att stena henne till döds. Vad säger du om saken?" Och Jesus svarade stillsamt och lugnt som ett spegelblankt hav i själen och med ljus frid i sitt väsen: "Må den av er alla som är utan synd kasta den första stenen på henne."

17. Då tittade de på varandra och visste icke vad de skulle göra. Och de lämnade slutligen kvinnan allena i fred och gick därifrån. De struntade i henne. Och Jesus sade stillsamt till henne: "Ingen tycks döma dig, och icke heller jag gör det. Så gå i frid, men synda inte på nytt. Ty nästa gång är jag icke här att förlåta dig." Och kvinnan gick, men både hon och Jesus visste att hon skulle göra om samma sak på nytt.

18. Och han såg hur de rika lade sina skänker i offerkistorna. Han gav akt på hur de gjorde det demonstrativt, så att alla skulle se hur höga och präktiga och skinande mynt de försakade till prästadömet's fromma, och slantarna föll ner i kistorna med ljudliga klinganden, så att alla hörde det.

19. Där kom då även en ensam fattig änka. Hon smög sig försiktigt fram till en offerkista och smög ner i den en liten skärv. Hon gjorde det förskrämt, som om hon var rädd för att någon utom Gud skulle se det. Men Jesus såg det och sade till sina vänner:

20. "Denna lilla ensamman fattiga kvinna lade mer i urnan än alla de andra, ty de slängde endast bort några brödsbulor av sitt överflöd, men hon försakade allt vad hon ägde."

21. Och några judar frågade Jesus: "Vad säger du om äktenskapet? Får en man skilja sig från sin hustru av vilken anledning som helst?" Jesus svarade:

22. "Ett äktenskap som ingåtts i Guds namn är heligt och har stiftats av Gud. Vad Gud har förenat och skapat må icke människor söndra."

23. De genmälde: "Men Moses lag säger att vi får skilja oss från hustrur vi ej tycker om."

24. "Nåväl, skilj er då från era hustrur så mycket ni vill! Men den som skiljt sig och sedan gifter sig med en annan medan den förra hustrun ännu är vid liv begår sannerligen straffbart äktenskapsbrott, liksom den som över huvud taget gifter sig med någon som en gång varit gift och vars tidigare äkta hälft ännu lever. Det vare förkunnat i Guds namn."

25. Och andra judar kom fram och frågade Jesus: "Varför betalar inte du och dina lärjungar tempelskatt som alla andra? Ni använder ju ändå templet."

26. Jesus vände sig till Petrus och frågade: "Vad tycker du, Petrus? Tar en konung skatt av sina barn eller av andra än sina barn?" Petrus svarade spontant:

"Av andra än sina barn. Icke fordrar han skatt av sin egen familj." Då sade Jesus:

27. "Vi är Guds sanna barn. Skall vi då betala skatt till Gud? Icke har han krävt det av oss hittills, men nu gör han det genom denne man. Må vi därför även betala vad han fordrar. I nästa fisk du drar upp på land, Petrus, skall du finna ett ansenligt guldmynt, och det skall du då komma ihåg att erlægga som övertillräcklig tempelskatt." Och Petrus lade de orden på minnet för framtiden.

28. Men Judas Iskariot sade till Jesus: "Herre, han ska väl ge penningen åt mig, så att jag kan erlægga tempelavgiften för oss? Jag är ju den som har hand om vår ekonomi." Då sade Jesus:

"Nej, Petrus, du skall denna gång behålla penningen för dig själv och icke ge den åt Judas. Du kommer själv då att förstå varför."

"Litar du icke på mig, Herre?" frågade Judas.

29. "Jag litar alltför mycket på dig, Judas," svarade Jesus och tog honom avsides bort från de övriga. Och detta är vad han sade till Judas, de hemliga instruktioner han gav honom:

30. "Vår tid är nu kommen, Judas. Vi måste sätta i gång. Det är dags för dig att kontakta överstepräster. Har du talat med dem om mig redan?" Judas svarade:

31. "De är mycket angelägna om att få ta hand om dig innan Pontius Pilatus arresterar dig. Om de får dig prövad inför Stora Rådet innan Pilatus och romarna lägger hand på dig kan de rädda dig, och detta vill de göra."

32. "Då skall du förråda mig åt dem snarast."

Judas hängde inte med riktigt. "Förråda?"

"Förstår du inte, Judas, du den ende av mina lärjungar som hittills har förstått allting? Det måste verka övertygande. Romarna får inte genomskåda bluffen. Därför skall du be att få betalt av överstepräster för att du förråder mig."

"Är det nödvändigt?"

"Ja, det är nödvändigt, för att skrifterna skall gå i uppfyllelse."

33. Nu märkte Jesus Judas stora bestörtning och upprördhet, och Jesus såg att Judas var nervös. "Du har alltid varit mig mera hängiven än någon av de andra, och det har alltid skrämt mig, Judas. Du älskar mig till överdrift, och det är det enda felet med dig. Men du har aldrig tvivlat på mig. Därför litar jag på dig. Och vad du nu gör för mig skall betyda mera än alla mina lärjungars kommande verksamhet. Ingen kan göra så mycket för mig som du, Judas, om du nu ser till att jag överantvaras i översteprästers händer, så att det ser ut som att jag blir deras fånge genom förräderi."

34. Judas drog sig baklänges från Jesus och sade: "Lita på mig, Mästare." Och han skyndade därifrån.

35. Ingen hade oroat sig så mycket för Jesus ställning och den risk han tog med att bege sig till Jerusalem som Judas, och den oron delade han helt med överstepräster. De var helt överens om att Jesus liv endast kunde räddas om de fick hand om honom före Pontius Pilatus.

36. Men även överstepräster var ej fullt eniga. Somliga av dem fruktade Jesus personligen och såg gärna att han kom ur vägen, ty de såg i Jesus en man som stal deras vikt för folket, en uppkomling som stal deras levebröd ifrån dem och folkets förtroende för dem och deras popularitet hos folket, och en farligt utmanande auktoritet som hotade deras egen auktoritet och monopol som religionens rätta förvaltare i templet. De var avundsjuka på predikanten Jesus från Nasaret, som bättre talade till folket än de själva gjorde.

37. Och Judas Iskariot sökte upp dem.

"Vem är ni?" frågade tjänaren vid dörren.

"Judas Iskariot, lärjunge till Jesus från Nasaret. Jag vill överlämna honom i översteprästers händer."

38. Och tjänaren gick in till präster, som frågade: "Vem är han?" Tjänaren svarade:

"En av Jesus från Nasarets lärjungar. Han säger sig vilja förråda sin mästare."

"Detta är tecknet vi väntat på," sade överstepräster. "För honom in." Och Judas fick komma in.

39. De hälsade, och Judas gick rakt på sak och frågade: "Vad vill ni ge mig för att jag skall utlämna Jesus från Nasaret åt er?"

Präster rådgjorde med varandra och kom fram till att trettio silverpenningar vore en lämplig summa. Då sade Judas:

"Villkoret är att ni ger mig pengarna nu. Annars kan jag icke lita på er."

40. Präster såg på varandra och rådfrågade varandra med ögonen. Sedan såg de frågande på Judas, som svarade:

"Jag måste få en garanti för att ni inte utlämnar honom åt Pontius Pilatus. Jag måste kunna lita på er goda vilja."

41. Präster samtyckte slutligen, och de vägde upp trettio silverpenningar åt honom. Judas tog emot dem och gick.

42. När Judas kom tillbaka frågade honom Kristus: "Var har du varit?" Judas svarade:

"Jag har gjort allt vad du har bett mig om. Du kan lita på mig ända intill min egen död."

43. Då visste Jesus att hans stund äntligen var kommen.

23.

1. Det var torsdag och det osyrade brödets högtid, och för att fira denna ämnade Jesus hålla aftonvard och äta påskalammet med sina lärjungar i högtidssalen i andra våningen i sitt värdshus. Och lärjungarna redde till påskalammet, och Mästaren lade sig till bords med sina lärjungar.

2. Men Jesus var upprörd, ty han visste att detta var den sista måltid han skulle få intaga med sina vänner. Han var orolig och reste sig plötsligt från bordet och lade av sig överklädnaden och tog en linneduk och band den om sig som ett förkläde. Sedan hämtade han ett tvättfat och såpa och välluktande oljor. Så bad han Andreas att taga av sig sina skor. "Varför?" frågade Andreas. Jesus svarade: "Jag behöver tvätta dina fötter." Andreas var slagen av häpnad och lät honom göra det. Alla de andra var även förbluffade av detta Mästarens föga konungsliga handlingssätt.

3. Så tvådde Jesus alla lärjungarnas fötter, men ingen av dem såg att Jesus var bedrövad medan han gjorde det. Han tvådde även Judas Iskariots fötter som de övrigas, och Judas lät honom göra det utan att för de övriga lärjungarna förråda något av sitt samförstånd med Jesus och den förståelse han kände för den upprördhet som Jesus kände.

4. Men Petrus begrep att något var på tok, och när Jesus skulle till att börja tvätta även hans fötter ville inte Petrus genast, utan han sade: "Herre, skulle du två mina fötter?" Jesus svarade milt: "Vad jag gör förstår du icke nu, men i morgon skall du förstå det." Men Petrus svarade: "Aldrig i livet låter jag min herre tvätta sin tjänares fötter. Det är vi som borde tvätta dina i stället, fastän vi aldrig har gjort det." Jesus sade fortfarande lika ödmjukt och milt: "Om jag inte får tvätta dina fötter har du ingen del i mig." Då svarade Petrus genast: "Herre, två hela mig i så fall och ej endast fötterna." Och Jesus tvådde hans fötter och torkade dem efteråt på sitt förkläde, som han gjort med de övrigas.

5. När han tvagit Petri fötter och allas fötter var tvättade sade han, fortfarande vänd till Petrus: "Den som är ren hel och hållen, som du är, blir inte renare av att man tvättar hela kroppen på honom. Men den som har en gnutta smuts i själen blir inte renare fastän man tvättar och smörjer honom varje dag."

6. Men Johannes frågade honom: "Herre, förklara för oss varför du har nedlåtit dig till att tvätta våra fötter."

7. "Jag har icke nedlåtit mig utan upplåtit mig. Jag gjorde det för att försäkra mig själv om mitt förhållande till er och vad min plats är i förhållande till er. Man kallar mig herre, men jag säger er: ve den herre som icke tjänar sina tjänare! Och ve den tjänare som inte tjänar den som är under honom! Såsom jag har tjänat er, så skall ni tjäna varandra, så skall ni tjäna världen, och så skall världen tjäna sina undersåtar.

8. Den herre är högst och störst som står lägst och är minst. Den herre är överlägsnast som är underlägsnast. Den som lider under oket är förmer än den som pålagt honom oket. Den som kommer sist i mål skall kallas segrare, och den som världen förkastade och lät avrätta som en förbrytare skall upphöjas till dess ende evige konung."

9. Medan Jesus sade detta blev han alltmer upprörd. Fottvagningen hade ej avhjälpt hans upprördhet, och han var nu mera upprörd än tidigare. Några av lärjungarna såg det och gav akt därpå.

10. När Jesus åter lagt sig till bords vågade Johannes fråga honom intimt så att ingen annan hörde det: "Herre, varför är du upprörd?" Jesus svarade högt så att alla hörde det: "Jag är upprörd, Johannes, därför att en av er skall förråda mig eller har redan gjort det."

11. Då uppstod det en förfärlig villervalla. Alla blev utom sig av upprördhet. Alla såg på varandra och frågade varandra: "Inte kan det väl vara jag? Inte är det väl du? Vem kan det vara? Hur kan någon av oss göra något sådant?" Och av någon anledning kom ingen av lärjungarna att ge akt på Judas, som ryggade bakåt och grep hårt om sin penningpung. Men han återhämtade sig och gömde sin identitet i samma kör som de övriga: "Inte kan det väl vara jag? Icke är det väl du? Vem kan det vara? Vem kan väl göra något sådant?" Men han visste att Jesus visste vad han gjorde.

12. Men Petrus, som satt till höger om Johannes, som satt till höger om Jesus, bad Johannes: "Bed honom yppa vem det är han menar." Och Johannes lutade sig intill Jesu bröst och frågade honom: "Herre, vem är det?" Jesus svarade lågt så att endast Johannes hörde det: "För dig kan jag yppa det men ej för någon annan, ty du är den enda av oss alla som är utan fläck. Det är den som jag nästa gång doppar brödet tillsammans med." Och när Judas nästa gång doppade brödet doppade Jesus sitt tillsammans med honom. Då visste Johannes vem förrädaren var och förstod att det verkligen var Judas och ingen annan. Men han visste ingenting om vad som låg bakom och såg därför i sin barnslighet endast anledning till att odla sina förutfattade meningar och fördomar mot Judas. Visligen förteg han dock hemligheten för Petrus, som förgäves bad honom säga vad Jesus svarat.

13. Men Jesus och Judas kunde ej längre uthärda situationen som den var, och Jesus såg det omöjliga i att ha honom kvar, så han sade till honom: "Gå, min vän, och gör det som Gud kallat dig att göra. Ju förr det blir gjort, desto bättre." Men ingen förstod varför Jesus sade så till Judas och icke ens Johannes. Endast Judas förstod det och skyndade därifrån, och han sprang genom gatorna mot översteprästernas hus. Och det var redan sent på kvällen och nattnörkt ute.

14. Men Jesus kunde icke stävja sin upprördhet. Han var skakad av sorg, och han talade med stor bedrövelse. Att lärjungarna inte förstod hälften av vad han sade hindrade honom inte. Han reste sig från bordet och sade:

15. "Älskade vänner, det bröd och det vin som jag härmed välsignar och bryter och delar med mig åt er är mitt blod och mitt kött. Ät det och drick det, ty jag ger det åt er. Icke skall världen ansätta mig och slita sönder mig och sluka mitt blod och mitt kött. Nej, jag giver det själv. Jag giver mitt liv på det att ni må leva, och av detta mitt kött och blod som jag frivilligt giver åt eder skall ni leva på och äta er mätta på och förkovra er på i evighet."

16. "Vad menar du, herre? frågade Petrus. "Är detta en ny liknelse? Förklara den i så fall för oss, ty den är svårare än alla du tidigare har berättat."

17. "Den som förstår vad jag talar om, han förstår det, och den som inte förstår det förstår det inte. Nu förstår ingen av er vad jag menar, men när morgondagen är förbiliden skall ni alla förstå det, ty då har liknelsen jag talat om gått i uppfyllelse.

18. Ställ inga frågor, utan lyssna bara. Jag har mycket att säga er innan mörkret kommer och förskingrar er alla från mig."

19. "Herre," sade Petrus, "vad talar du om? Hur skulle vi kunna skiljas från dig?"

20. "Ni skall alla överge mig, förneka mig och förgäta mig, men blott för en liten tid."

21. "Om ock alla andra gör det så skall jag aldrig för ett ögonblick vika från din sida. Med svärd skall jag slåss för dig och dräpa alla romare, om det behövs."

22. "Du vet inte vad du talar om. Innan hanen galit har skall du tre gånger ha förnekat mig."

23. "Det skall vi bli två om." Men de andra lärjungarna tystade ner Petrus och bad honom låta Jesus prata i fred. Och Jesus fortsatte:

24. "Jag älskar er. Er har jag givit mig själv, och jag skall giva mig själv åt er i ännu högre grad i framtiden. Allt skall jag giva er i min kärlek till er, på det att ni må älska varandra och andra så som jag har älskat er.

25. Allt vad jag är giver jag eder på det att ni må bliva som jag. Jag är sådan att allt vad jag ber Gud om giver han mig, och sådana skall även ni bliva. Men endast den kan få av Gud allt vad han begär av Gud som vet att begära det rätta av Honom.

26. Frid är allt jag har velat åstadkomma under min karriär. I fridens namn skall ni vidareleva utan mig, ty min frid giver jag eder. Bevara den och helga den på det att den må förkovras i världen för evigt."

27. Nu talade hans bror Judas kallad Tomas eller Didymus och sade: "Du talar som om du tänkte gå ifrån oss. Ämnar du då inte göra dig känd för världen som du tillkännagivit dig för oss?" Jesus svarade:

28. "Vad är världen? Jag känner icke världen, ty världen känner icke mig. Men i morgon skall jag lära känna världen, och ni skall få se hur världen ändå inte vill känna mig. Jag skall blotta mig och utge mig för världen och omfamna den med min ande, men världen skall endast förkasta mig. Jag skall älska hela världen, men världen skall hata mig. Jag skall tillkännagiva mig för världen, men världens reaktion därtill skall vara att förneka mig i evighet. Ty få äro de som ej går med i hopen i vad ont är, men många äro de som ingå i hopen.

29. Ja, hopen skall krossa de goda få som ej följer den i vad ont är, men detta skall ske de fromma få till godo. Just genom att förgöras av hopen skall de överkomma hopen och besegra den och triumfera över den. Ty den som krossar andra krossar endast sig själv. Jag skall krossas av världen på det att världen skall bli krossad men jag vidareleva. Ni skall bli krossade av världen på det att världen skall förgås men ni vidareleva. Ty den som krossar skall krossas, men den som krossas skall klara sig och leva i evighet. Det onda skall krossa det goda på det att det onda må förgås men det goda återuppstå i luttrat skick och vidareleva i triumf i evighet.

30. Ty just genom att förstöra friden kommer ofriden sig själv på skam medan friden lugnt fortsätter leva. Just genom att utrota vissheten om Gud kommer gudlösheten sig själv på skam medan gudfruktigheten alltid triumferar och klarar sig.

31. Ty det goda kommer ej av det onda. Gud kommer ej av gudlöshet. Frid kommer ej av ofrid. Kosmos kommer ej av kaos. Nej, det är Gud som skapat ondskan, det är friden som skapat ofriden, det är ordningen som själv frambringat kaos, och det är Gud som själv frambringar gudlöshet. Det är de goda krafterna som skapat de onda för att luttra och rena och vidareutveckla sig själva. Och den mest genomgående och mest uppbyggliga luttringen består däri att det goda låter sig tillintetgöras av det onda, ty därigenom finner det goda sig själv och sitt innersta väsen, och därigenom triumferar det medan det onda blir till intet, såsom det skapats av intet. Men det goda är icke kommet av intet, och därför överlever det i evighet.

32. Och friden är det medel genom vilket det goda i evighet verkar. Med frid har jag verkat, och frid blott lämnar jag efter mig åt eder. Min frid giver jag eder.

33. De säger att jag har upphävt Lagen, och det är sant att jag gjort så. Ingen behöver följa Lagen som inte vill det, så länge han blott följer Gud, och Gud kan ingen undgå att följa, ty Gud drar alla med sig med eller mot deras vilja.

34. Och detta vare den lag som jag giver åt eder i stället för den gamla. Den innehåller bara ett enda bud, och det är att ni skall älska varandra och alla andra så som jag har älskat eder. Ni skall vara goda, vänliga, gästfria och hjälpsamma mot varandra och mot alla andra. Det är den enda lag som de har att lyda som vill ingå i mitt eviga konungarike.

35. Men det är sent, och midnatt råder, och värden vill tvätta sitt bord och städa sin matsal. Låtom oss låta honom göra det." Och de stod alla upp och begav sig därifrån.

36. Jesus gick med dem till Getsemane örtagård där han ofta brukade vara med dem och tala med dem. Så gjorde han även nu. Han öppnade sitt hjärta för dem och sade allt till dem som han ännu hade att säga, ty han visste att han ej skulle få tala med dem mer, även om de inte visste det. Men de avbröt honom ofta och ställde honom ofta dumma ovidkommande frågor så att han ofta blev avbruten och icke fick sagt vad han ville. Och det mesta av vad han sade förstod de ej. Snart blev de trötta och började gäspa Jesus rakt upp i ansiktet, och en efter en lade de sig ner och tuppade av. Endast Petrus, Johannes och Jakob förblev klarvakna.

37. Och Jesus fortsatte att tala med dem, tills han märkte att även de blev så trötta att de ej längre orkade lyssna. Jesus såg att de med största ansträngning höll sig vakna blott för hans skull. Då bad han dem komma med sig, och de följde villigt med honom ett stycke bort från de övriga, som låg och sov, och Jesus talade till de tre:

38. "Detta är mitt livs sista natt. Därför är jag vaken och våndar mig till döds, ty jag vet vad som förestår mig men är ännu ej mogen för min uppgift. Min stund har kommit, men jag är icke redo för stunden." Men de förstod honom icke. Då sade han till dem: "Vänta här tills jag kommer tillbaka," och han gick ifrån dem för att bedja för sig själv.

39. De tre satte sig ned och somnade snart. Den som somnade sist av dem var Johannes, som strax innan han somnade hörde Jesu röst bedja med gränslös förtvivlan som gränsade till hysteri: "Herre, om det är möjligt, så gånge detta ifrån mig. Men ske icke min vilja utan din." Och Johannes hade aldrig hört Jesus så hjärtängslig, rädd, desperat och innerlig förr. Han tänkte rädda sig från sömnen, resa sig och gå och göra mästaren sällskap, men han orkade inte. Han somnade.

40. Och Jesus kom tillbaka till de tre och fann dem sovande. Och han sade högt till de sovande: "Överger ni mig då redan nu? Stackare, ni vet inte vad som förestår er. Jag gråter blod i natt, men ni bara sover. Ej ens konungens närmaste tjänare är honom trogen i nödens stund." Men dessa ord tyckte sig Johannes höra i sin halvslummer, ty han sov icke helt. Han hade blott dåsat bort. Och Jesus gick bort och fortsatte bedja.

41. När han åter kom tillbaka väckte han de tre. Hans anlete dröp av kallsvett, men han såg lugn och tillförsiktig ut. Petrus frågade honom bestört: "Herre, vad har hänt, eftersom du ser så medtagen ut?" Jesus svarade: "Anden är villig, men köttet är svagt. Men viljan har besekrat svagheten, dock icke hos er ännu. Men midnatt är över, och jag ser ett fackeltåg nalkas vår punkt. Stån upp, låt oss gå."

Och de gick tillbaka till de övriga, och de tre väckte dessa och omtalade att män med facklor var på väg in i örtagården. Och Jesus började gå dem till mötes. De elva följde skyggt efter.

42. I spetsen för männen med facklorna såg de Judas Iskariot komma. Hans anlete präglades av en säregen främmande glans. Männen med facklorna var soldater.

43. Jesus stannade upp när han såg Judas, och Judas stannade upp även han och stoppade fackeltåget. Det var en hel kohort soldater, och det var fullständigt omöjligt att undkomma dem. Romarna måste ha betraktat Jesus som en ytterligt farlig man. Så steg Judas rakt fram till Jesus, och det såg ut som om han triumferade, ty han strålade av glädje, när han gick fram till Jesus, som stod helt orörlig. Och Judas omfamnade Jesus alltjämt med en ovanlig glädje lysande i sin ansikte, och han kysste Jesus häftigt och sade: "Herre!" som om han ville välkomna honom. Då skyndade genast en del beväpnade män fram och omringade Jesus, så att det var omöjligt för lärjungarna att komma åt honom.

44. Då förstod alla lärjungarna genast att Judas hade förrått Jesus, och de blev alla förfärade inför vad som hände. De stod stilla och visste ej vad de skulle göra, medan de såg hur Jesus bands med händerna bakom ryggen. Endast Petrus kunde

icke acceptera vad som hände. Han hade tagit med sig ett svärd för säkerhets skull, och detta använde han nu, men Jesus tilltalade honom skarpt:

"Stick ditt svärd i skidan! Har du inte lärt dig, att den som griper till svärd skall dödas med svärd?" Och han sade till soldaterna: "Vem söker ni?"

De svarade: "Jesus från Nasaret."

"Det är jag. Som ni ser gör jag inget motstånd. Låt dessa andra gå." Detta förslag tycktes soldaterna inte ha någonting emot.

45. Men somliga soldater vände sig ändå mot lärjungarna och såg hotfulla ut, som om de även ville binda och bortföra dem. Då drog sig lärjungarna bakåt och började fly för sina liv. Några sprang och gömde sig, som Petrus och Johannes. De stod dolda bakom ett träd och såg hur de beväpnade männen förde med sig Jesus under massiv beväpnad eskort. När faran var över började de följa efter. Men de övriga lärjungarna var försvunna.

46. Och Petrus sade till Johannes: "Låt oss inte följa efter mästaren, utan låt oss finna rätt på våra kamrater." Men Johannes svarade: "Är det dig då likgiltigt om herren döms till döden eller ej?"

"Men det kan de väl ändå inte göra?"

"Det vet vi inte förrän vi går och tar reda på saken."

Och Johannes fick Petrus med sig, men Petrus följde motvilligt med.

47. När de kom till översteprästens hus vågade inte Petrus följa med längre, ty han kände icke översteprästen, vilket Johannes gjorde. Men Johannes gick in och bad om lov att få släppa in en god vän på gården, och detta fick han lov till. Petrus kom in och ställde sig vid en eld på gården för att värma sig, ty det var kallt. Men han var rädd. Under tiden tog Johannes reda på vad som hände med Jesus.

48. Under tiden stod Jesus inför översteprästen Hannas, som förhörde honom, men Hannas fick ingenting ur Jesus som han kunde döma eller fria honom för. Han kom ingen vart med förhöret och fruktade, att de inte skulle kunna komma ifrån att nödgas överlämna honom åt Pontius Pilatus. Och han lät föra bort Jesus till sin svärson översteprästen Kaifas och Stora Rådet eller Sanhedrin.

49. Där var alla de ledande judarna församlade, alla de högsta inom Jerusalems societet och de styrande inom det judiska samhället, ty den angelägenhet de skulle konferera om här var allvarlig och angick dem alla. Här var plötsligt även alla Jesus värsta anklagare församlade, och de skrädde inte orden:

50. "Han vill upphäva Lagen och lära oss att inte lyda den. Han vill göra sig till världens konung och uppresas mot kejsaren. Han vill upphäva sabbatsbudet och lära oss att det inte är förbjudet att arbeta på sabbaten, fastän Gud genom Moses lag en gång för alla kungjort motsatsen. Han vill göra sig själv till Gud. Han väcker oro bland folket och vill spränga vårt samhällssystem genom sina hädelser. Han vill upplösa världsordningen."

51. Så lät några av de häpnadsväckande anklagelser som riktades mot Jesus, men Kaifas avfärdade dem alla och sade:

"Ni bara tramsar. Alla dessa anklagelser är meningslösa, ty det är samma anklagelser som framförts mot ledande judar och profeter ända sedan Jeremias tid. Men jag vill ändå gärna höra vad Jesus har att säga till sitt försvar." Men Jesus teg.

"Har då dessa dina anklagare rätt, eftersom du tiger?" frågade Kaifas. Jesus svarade intet. "Vet du vad straffet är för den som hädar? Vill du ej försvara ditt liv?" försökte Kaifas provocera den anklagade till att försvara sig, men Jesus fortfor att tiga. "Har du hädat eller ej?" Inget svar.

52. Då försökte översteprästen längs en annan linje. Han frågade: "Säg oss vem du är." Jesus svarade då:

"Jag är vägen och sanningen och livet. Sannerligen säger jag er: Ingen kan någonsin komma till Gud utom genom mig. Det finns ingen väg, ingen sanning och inget liv utom den väg som jag går, den sanning jag lär och det liv jag leder."

53. Kaifas sade: "Du gör anspråk då på att vara ganska mycket. Ditt uttalande är ganska utmanande. Jag kan förstå att romarna känner sig hotade av din blotta personlighet. Vi närmar oss sakens kärna. Ingen kan vara så mycket som du säger dig vara utom Gud allena. Är du då Gud?"

54. Jesus svarade: "Gud är allting, och således är han även jag."

Kaifas sade: "Du säger dig alltså vara Gud?"

Jesus svarade: "Du vill få det till det."

"Svara ja eller nej! Menar du att du är Gud?"

"Eftersom jag är i Gud är även Gud i mig."

"Ja eller nej!"

"Ja."

55. Då ropade Kaifas med hög röst: "Han har hädat!" och rev sönder sina kläder med spelad förtvivlan. Ty i hjärtat jublade Kaifas när han fått Jesus till att häda, ty nu kunde den obehaglige profeten röjas ur vägen utan svårighet. Och Kaifas ropade: "Ni har alla hört hädelsen: Han säger sig vara Gud! Vad säger ni?" Och alla rådsherrarna utom Nikodemus menade: "Han måste inför rätta inför Pontius Pilatus. Vi kan inte rädda honom."

56. Och nu blev alla människorna som galna omkring Jesus. Hans anklagare trädde fräckt fram och spottade på honom och sparkade honom bakifrån och frågade: "Säg oss nu: vem sparkade dig? Profetera!" Och de slog honom och hånade honom och skrattade ut honom, ty de menade alla att han hade gjort bort sig. Men översteprästen ropade: "För bort honom till Pontius Pilatus, ty det är romarnas sak, ej vår, att döma honom." Och Jesus fördes bort.

57. Under tiden stod Petrus och värmdes sig vid elden på gården, och han började trivas med värmen från elden. Men då kom portvakterskan fram till honom och sade till honom: "Är icke du en av dem som följde Jesus från Nasaret?" Men Petrus svarade: "Vem är det?" Och han fortsatte värma sig men med vaknande oro och rädsla.

58. Efter en stund kom en soldat förbi och fick se honom. Petrus försökte att inte synas, men soldaten kände igen honom och sade: "Är icke du även en av hans lärjungar?" Detta hörde alla som var omkring elden, och alla såg på Petrus, men Petrus sade: "Vems lärjungar då? Jag är ingens lärjunge."

59. Då sade en av översteprästens tjänare: "Nu ser jag vem du är. Jag såg dig i örtagården tillsammans med mannen från Nasaret." Då bedyrade Petrus och sade: "Jag vet sannerligen inte vad ni menar. Jag har aldrig känt någon man från Nasaret."

60. I samma ögonblick gol en tupp, och i samma sekund kom soldater ut ur huset, och de släpade den bundne Jesus från Nasaret med sig. Och Jesus ögon föll på Petrus, och Petrus mötte dem och mindes plötsligt herrens ord: 'Förrän hanen galit har skall du ha förnekat mig tre gånger.' Och han stod som fastnaglad vid marken tills tåget med Jesus försvunnit. Då bröt Petrus brådstörtat upp och skyndade därifrån och sprang ett långt stycke tills han nästan ramlade omkull av utmattnings. Och han flåsade och flämtade och var utom sig av den bittraste förtvivlan och sorg, så att han grät bittert och icke kunde upphöra därmed.

61. Med under det judiska förhöret hade Judas Iskariot stått dold under valven i förgrunden. Han hade hört hur Jesus tubbats till att göra bort sig och hur judarna föraktfullt tagit sina händer ifrån honom och övergivit honom åt Pontius Pilatus. Han stod ännu kvar när Jesus förts bort och judarna försvunnit. Ett ögonblick såg han Johannes och mötte dennes blick och läste däri genast de förfärligaste anklagelser, som han visste att även de andra lärjungarna skulle komma att omfatta. Som fastnaglad stod han kvar ännu en stund medan nya känslor jäste i hans hjärta. Han var lurad, men han anklagade sig själv därför med en tilltagande förtvivlan utan gränser. Så fick han med ens fart på sig och skyndade till översteprästerna som givit honom penningarna som garanti för att Jesus skulle räddas, och han kastade sig

framför översteprästernas fötter och sade: "Ni lovade mig att ni skulle se till att han kom undan! Men nu har ni överlämnat honom till romarna!"

62. Men Hannas talade lugnt och förståndigt till honom: "Ännu finns det hopp. Jesus har inte begått något brott mot romarna som förtjänar döden."

Men Judas var hysterisk. "Ni garanterade hans säkerhet! Ni gav mig trettio silverpenningar som bevis för att vi förstod varandra! Men nu känns de som den nedrigaste tänkbara muta! Ni ville offra honom hela tiden! Ni utnyttjade mig bara för att få honom i ert våld! Här är era förbannade pengar!"

63. Hannas svarade: "Lugna dig, Judas. Du hetsar upp dig och går till överdrift. Vi vill inte ha pengarna tillbaka."

"Men jag kan ej behålla dem! De bränner i mina händer och inger mig känslan att jag har sålt en oskyldig människas liv!"

64. Nu sade Kaifas: "Gå din väg, Judas, och kom tillbaka när du har lugnat ner dig. Då är kanske din Jesus frisläppt igen. Och för resten måste du medge, att han faktiskt hädade. Han förtjänar en tillrättavisning och kanske en upptuktelse."

Då utbrast Judas: "Ni vet lika väl som jag att han var oskyldig!"

Och han kastade ut pengarna på golvet i vrede och förtvivlan åt prästerna och skrek:

65. "Ni lurade honom att göra bort sig! Varför är ni så rädda för honom? Han är ju bara en människa! Är det inte nog med alla oskyldiga judar som redan har mördats av er och romarna? Varför vill ni mörda en stackars vanlig oskyldig människa?" Hans röst kvävdes i tårar. Prästerna bara skakade på huvudet. Då rusade Judas förtvivlad ut därifrån och sprang bort i natten.

66. "Vad har jag gjort? Vad har jag gjort?" tänkte han. "De tänker döda honom, och jag gjorde det möjligt för dem att döda honom! Jag förrådde honom! Med en kyss dräpte jag min broder, min herre, min konung, min Gud! Förbannad är jag, och förbannat är hela mitt liv! Hur skall jag någonsin kunna förlåta mig själv? Varför gjorde jag det? Hur kunde jag göra det? Hur kunde jag lita på sådana hycklande självgoda skurkar? Jag har dräpt världen i det att jag har dräpt Jesus Kristus!"

67. Jag, en jude av Guds utvalda folk, förgjorde den ädlaste människan i världen! Jag, en levit, en av Guds utvalda prästerskap, dräpte Guds närmaste och bästa tjänare! Självmord har jag begått, andligt självmord! Jag har begått självmord mot mitt eget folk och mot mitt folks hela framtid, mot världsordningen, mot världen, mot framtiden, mot allt! Alltings död har jag vållat! Må jag sona mitt själsliga självmord mot allt vad jag står för med mitt eget lekamliga självmord!"

Och Judas gick bort och hängde sig.

24.

1. Och judarna kom med Jesus inför Pontius Pilatus och sade:

"Denne man har ställt sig utanför vår lag med att göra sig skyldig till hädelse mot vår Gud. Därför överlämnar vi honom åt den romerska rättvisan."

2. "Vad har han då gjort?" frågade Pilatus.

Någon svarade: "Intet."

"Varför vill ni då döda honom?" frågade Pilatus.

3. "Vi har inte sagt att vi vill döda honom. Men han har sagt sig vara Gud."

"Kanske han är en gud? Det har funnits många gudar före honom. En till är alltid välkommen. Ni kan inte mena, att ni vill ställa en gud inför rätta?"

4. "Men vi har ingen Gud utom den ende evige osynlige Guden, och vi tillåter inga andra gudar."

"Då sätter ni er upp emot Rom, som har hur många gudar som helst."

Judarna viskade sinsemellan. Så sade de: "Hädelse är ej hans enda brott. Han är en upprorsman och en sabbatsbrytare. Han har satt sig upp emot konungen av Rom."

5. "Låt mig få tala med mannen," sade Pontius Pilatus, och han fick tala med Jesus.

6. "Du har hört deras anklagelser. Vad har du att säga till ditt försvar?"

"Intet."

"Intet? Är du då skyldig till allt vad de anklagar dig för?"

"Nej."

"Vill du då icke försvara dig?"

7. "Det lönar sig inte att försvara sig inför människor när Gud är den enda som vet att man är oskyldig."

8. Nu bad Pilatus hustru att få tala med sin make, och Pilatus bad judarna ursäktas honom ett ögonblick. Och hustrun sade till sin man:

"Ha icke något att göra med denne nasaré, ty hela natten har jag haft mardrömmar om honom, och han blir ditt fördärv om du dömer honom." Men Pilatus svarade:

"Men, min älskade, han är en folkuppviglare. Han kan stifta uppror här mot Rom. Hela folket älskar honom och följer honom. Jag har velat få fast honom i tre år. Nu har han tydligen retat det prästerliga etablissemanget, så de har gett honom i mitt våld. Det måste jag få utnyttja. Jag roar mig med att förolämpa de där fariséerna med fallet Jesus tills de kreverar, och sedan får vi se hur oskyldig han är, vilket ingen jude någonsin är."

"Jag har varnat dig, min make."

"Ja, ja," sade Pilatus till hustrun och återvände till judarna.

9. Han sade till dem: "Jag finner ingenting ont hos denne man."

Judarna svarade: "Han säger sig vara judarnas konung. Om du icke rannsakar honom är du icke trogen Caesar, som är världens ende konung."

10. Och Pilatus frågade Jesus: "Är du judarnas konung?"

Jesus svarade: "Andra säger att jag är det men icke jag själv. Dock är jag kung Davids och Salomos son."

Pilatus sade till judarna: "Vad säger ni?"

"Han är en horunge och icke någon konung. Han föddes av en ogift moder, en skändad jungfru, och han har bringat olycka över sin hemstad Betlehem, ty för hans skull mördades alla barn där för trettio år sedan av kung Herodes. Han är bara en bastard."

11. Pilatus frågade Jesus: "Är allt detta sant?"

"Ja," svarade Jesus.

Men Pilatus sade till judarna: "Jag kan icke döma denne man, ty han är oskyldig. Döm honom ni själva."

12. "Vi kan icke fläcka oss med hans blod, men vi kan heller icke frikänna honom, då han gjort sig skyldig till hädelse. Det är din sak att rannsaka honom och sätta honom på fri fot eller döma honom."

"Varför vill ni inte frikänna honom? Varför är ni rädda för honom?"

Då sade Kaifas till Pilatus: "Av samma anledning som du. Du vet mycket väl, att han skulle kunna leda ett uppror mot Rom, då han har gjort sig älskad av folket, som ser honom som en symbol för Israels historiska förflutna. Vi vill frikänna honom, men samtidigt vill vi inte ha bråk. Ditt är nu avgörandet. Avgör själv, om det är bättre att en man offras för folket, än att folket offras för en människa. Vi tvär våra händer."

13. Då sade Pilatus: "Ni vet att jag brukar ge en förbrytare lös till påsken. Vi har några stycken som skall korsfästas nu. Vem önskar ni att friges? Vi har Barabbas, en mördare och upprorsman, en riktig buse, och två rövare. Alla tre är dömda till döden. Och så har vi denne farlige predikant och läkare. Vem önskar ni att friges?"

14. Kaifas svarade: "Folket skulle bli mest lugnat och tillfreds om Barabbas släpptes fri. Då skulle riskerna för ett uppror minimeras."

"Du tycks veta bäst vad som rör sig i folkets sinnen. Därför lämnar vi ert tempel i fred och ger vi dig och de andra översteprästerna understöd, för att ni skall samarbeta och inte sabotera."

15. "Vi är angelägna att bevara templets helgd och frid. Men denne Jesus kom och störde friden med att driva ut alla månglare och affärsmän därifrån."

"Han är alltså en fanatiker?"

"Han är värre än så. Han vet vad som är rätt och gör det."

"Jag förstår. Alltså vill du ha honom korsfäst."

"Endast romersk rättvisa kan döma honom till döden. Ingen jude vill göra det."

"Alltså gör jag dig en björntjänst om jag gör det. Tror du inte att jag känner dig och de dina, era bigotta skurkar? Er religion har fördunklat era hjärnor och gjort er lika galna som makten i Rom alstrat mördare och galningar under de senaste hundra åren. Nåväl, jag skall låta döda er konung av judarnas folk, och jag skall ge er Barabbas fri, på villkor att ni håller folket i schack, håller mig informerad om vad som pågår och inte uppmuntrar något uppror. Är vi överens?"

16. Kaifas svarade: "Det ligger i allas vårt intresse att bevara ordningen."

Pilatus sade: "Du tänker som en romare."

Därefter återvände Pilatus till Jesus och sade:

17. "Nå, Jesus, det ser illa ut för dig. Hopen är vred och ropar efter ditt blod. Vad skall jag göra med dig? Vi vet båda att du är oskyldig, men hopen är oblidkelig, och dess raseri måste stävjas för Roms skull. Måste jag då offra dig, en stackars oskyldig dåre och folkförledare och fantast? Finns det inget annat sätt? Ligger det verkligen någonting i vad de säger och vad du har sagt? Vem är du egentligen?"

18. "Allt vad de säger om mig är sant. Jag är deras konung. Jag är hela världens ende rättmätige och ende evige konung. Men mitt rike är icke av denna världen. Vore det så skulle jag försvara mig."

19. "Vad menar du – icke av denna världen? Allt vad du säger vittnar blott mer och mer om din oskuld, och mindre och mindre får jag lust att göra mig av med dig, men samtidigt känner jag mer och mer att jag inte har något val. Om du icke är av denna världen kan jag inte göra någonting för dig."

20. "Jag är av denna världen, ty jag är här för att för all framtid stå som ett vittnesbörd om sanningen till alla människors frälsning. Ty jag är den sanning som visar vägen till livet hos Gud."

21. "Vad är sanning? Är det inte det diffusaste av alla begrepp, som var och en har sin alldeles egna version av?"

22. "Men jag är den innersta kärnan av den högsta sanningen."

23. "Hur kan något av kött och blod säga sig vara något abstrakt? Det förstår jag inte, och det retar mig, och det kan jag inte acceptera. Jag är benägen att låta avrätta dig bara för den sakens skull. Om du är något abstrakt mer än något konkret kan jag ännu mindre göra något för dig. Då kan jag bara som dina överstepräster två mina händer över dig och lägga ditt fall till handlingarna. Om du förnekar den konkreta världen och världsordningen måste denna förneka och förkasta dig, ty du gör dig då omöjlig, i synnerhet om du är judarnas konung."

24. Och han sade till vakterna: "Han är förlorad. Gör vad ni vill med honom."

Och vakterna tog hand om honom, förde bort honom och gisslade honom. Nu var det sed och lag att en jude ej fick gisslas med mer än 39 slag. Men Jesus gisslade de långt mera än så, så att hela ryggen blödde, ty hur de än försökte pressa och tortera honom till att bekänna att han var en upprorsman hade han ingen bekännelse att komma med.

25. När de inte kom någon vart med honom genom tortyren gav de upp och började i stället driva gäck med honom och leka med honom sina grymma lekar. De klädde honom i en purpurröd mantel och satte ett spö i handen på honom. Sedan pressade de på hans huvud en krona av törnen. Och de föll på knä framför honom

och sade: "Hell dig, judarnas konung!" Och de skrattade och tyckte sig vara mycket roliga. När de tröttnat på att håna och begabba honom förde de honom tillbaka till Pontius Pilatus.

26. När Pilatus fick se den bundne sargade mannen med törnekrona och i blodfärgad mantel fick han en chock, och han sade nästan ohörbart: "Vad har de gjort med dig?" Och han upplevde det som att hans eget samvete slog honom i ansiktet. Plötsligt ville han ingenting hellre än frige denne vanställda och grymt misshandlade man men insåg samtidigt att det inte längre kunde finnas någon räddning för denne konung. Han måste löpa linan ut.

27. Men i ett sista försök att vädja till folkets känslor, som i ett försök att vända sig till en högre instans, kanske i hopp om att folket skulle besinna sig inför Jesus förfärliga uppenbarelse och överväldigas av medlidande, som han själv hade gjort, satte han sig inför folket på Litostraton och lät han föra fram Jesus och ropade till folket:

"Se människan!"

Men folkets reaktion blev motsatsen till vad han hade väntat sig och hoppats. Judarna kände sig hånade och förolämpade av att Pilatus förevisade Jesus från Nasaret i detta skick. "Bort med honom!" ropade de. "Avsluta jobbet! Varför låter du honom leva?" Och även översteprästerna uppfattade Pilatus uppvisning som ännu en skymf mot dem och en värre skymf än vanligt. Det fanns till och med de som besinningslöst uppretade ropade: "Korsfäst honom!"

28. Pilatus sade till Jesus: "Säg något. De är arga på dig för att du tiger och inte försvarar dig. Hopen har dig i sin makt. Ditt liv är i deras händer nu. Rädda det och tala till dem! Endast du kan nu rädda dig själv." Men Jesus teg.

29. "Jag har ännu makt att ge dig fri och rädda ditt liv. Säg blott ett enda ord. Säg att du är oskyldig, och jag ger dig fri. Det är allt som behövs."

30. Då sade Jesus: "Om ni alla vet att jag är oskyldig, varför ger ni mig då inte fri? Därför att Gud har givit er makt över mig. Han har fråntagit sin konung all makt och gett den över i hans mördares händer, på det att konungen skall förbli konung i evighet. Ty endast den bästa kan gå igenom det värsta och måste göra det för att bli den bästa."

31. "Vi vet icke att du är oskyldig förrän du själv medger det. Jag har makt att korsfästa dig. Fruktar du icke att bli korsfäst?"

32. "Jag fruktar icke din makt, ty den är världslig och följaktligen ond och fåfäng. Endast den makt som råder över evigheten är att åtrå och ha vördnad för. Vad som sker här i Jerusalem i dag är ett narrspel iordningställt av Gud för att hans konung skall förhärligas."

"Du bara dillar och flummar och vet inte vad du talar om. Nu är mitt tålamod slut. Jag har gett dig alla chanser, men du är omöjlig." Och han sade till soldaterna: "Tag honom och korsfäst honom." Och Jesus fördes ut av soldaterna.

33. De tog av honom purpurmanteln och kastade på hans skuldror ett kors. Sedan tvingade de honom att bära detta kors hela vägen till Golgata under hugg och slag.

34. Men korset var tungt, och Jesus dignade under bördan. Och folket skrånade omkring honom och hånade honom och sparkade honom i ändan och spottade honom i ansiktet, som de plögade göra med förbrytare som skulle korsfästas.

35. Men med i detta korståg var även Johannes, lärjungen, och Maria, Jesu moder, och andra goda kvinnor. Och en kvinna hette Veronika, som var en väninna till Mirjam från Magdala. Hon lyckades ta sig fram till Jesus, och hon stannade framför honom och höll upp tåget medan hon torkade honom i ansiktet med sin svetteduk. Och Jesu ansikte var svullet av alla hugg och slag det mottagit. Han kunde knappast längre se.

36. Och han föll under korsets tunga börda, men med slag och sparkar tvingades han upp igen. Hans kläder revs delvis sönder. Andra gången han störtade under korsets tyngd råkade det vara framför en skomakares hus. Men skomakaren kom fram och sparkade Jesus och sade: "Bort från min dörr!"

37. Omsider måste soldaterna inse att korset var för tungt för den blödande skadade halvt medvetslöse mannen. De bad då en kraftig man från Kyrene att hjälpa Jesus bära korset. Och denne man, som hette Simon, som ingen vet någonting om innan eller efteråt, bar med Jesus korset ända fram till avrättningsplatsen.

38. När Jesus störtade till marken för tredje gången, ty han bar alltjämt den största bördan av korset, störtade hans moder och de trogna kvinnorna fram och skriade och jämrade sig och försökte hjälpa honom upp. Men han såg dem och reste sig själv och sade: "Jerusalems döttrar, gråt icke, utan spara era tårar till framtiden, då de bättre kan behövas. Ty jag är det friska trädet, och detta har skett med mig. Vad skall då icke ske med det sjuka trädet?"

39. Och himlen började mörkna när den döende närmades Golgata, där redan två andra höll på att korsfästas. Dessa båda andra var rövarena. De spikades fast vid korsets trä med tre spikar: en genom var hand och en lång genom båda fötterna.

40. Och de två rövarena spikades fast, och deras kors restes. Sedan var det herrns tur. Man slet av honom hans kläder och lät honom endast behålla livgördeln. Och de lade honom på hans kors och höll fast i honom medan först fötterna spikades fast. Han gjorde intet motstånd, och han jämrade sig inte ens.

41. Sedan spikades vänstra handen fast och slutligen högra handen. Fingrarna rörde sig konvulsiviskt. Sedan restes korset upp mellan de två rövarena, och därvid hördes en smärtofylld suck från den korsfäste.

42. Och soldaterna delade hans kläder mellan sig och kastade lott om hans klädnad.

43. Nu var seden att en skylt skulle sättas upp vid hans kors för att förkunna vilket brott han hade dömts för. Pontius Pilatus åstadkom då en sista avsiktlig skymf mot judarna med att ge följande ordalydelse åt skylten: "Jesus från Nasaret, judarnas konung". Och det var skrivet på grekiska, latin och hebreiska. Och skylten sattes upp.

44. Naturligtvis kände översteprästerna djup harm när de såg denna skylt, och de gick genast indignerade och arga inför Pontius Pilatus och sade: "Ni skymfar hela vårt judiska folk genom denna skylt!"

Pilatus svarade: "Det är meningen."

"Med en sådan skylt kan vi icke ansvara för ordningen. Det kan bli oroligheter."

"Det tror jag inte ni är intresserade av."

"Vi ber er att avlägsna skylten."

"Den sitter där den sitter. Och vad jag har skrivit, det har jag skrivit." Och han bet i ett äpple och nonchalerade översteprästerna och lät dem gå med sin skymf och sin vrede.

Men därigenom blev Pilatus den förste hedning som erkände Jesus som den konung han var.

45. Och icke ens när han hängde på korset upphörde hans avundsmän med att smäda honom. De spottade och sade: "Nu kan du inte komma mycket högre, du som satte dig över alla andra! Du som kan uppväcka döda och göra blinda seende och döva hörande: stig ner från korset, om du är någonting! Du som så gärna ville hjälpa andra, hjälp nu dig själv om du kan! Om du är Gud, så stig ner från korset, så skall vi tro på dig!" Och de skrattade rått åt mannen på korset.

46. Vid korset stod Johannes och hans moder Maria med andra jämrande kvinnor. Hans blick föll på dem, och han sade stilla till sin moder: "Moder, se din son." Och därpå sade han till sin trognaste lärjunge: "Se din moder." Och Johannes och Maria höll sig från den stunden till varandra.

47. Och tiden gick, och mest av allt led Jesus av törsten. Hans rygg och huvud gjorde fruktansvärt ont, och alla hans mångtaliga sår sved, och han hade svårt för att andas, men värst av allt var törsten. Händerna och fötterna kände han inte längre, ty de var bedövade och avdomnade. Men han ropade med hög röst: "Jag törstar!" Och han upprepade det två gånger.

48. Då tog några soldater en svamp och doppade den i ättika och räckte upp den på spetsen av ett spjut och förde den till Jesu läppar. Mannen fick snart nog av dess bittra smak, som endast ökade hans törst.

49. Men mörkret tilltog över himmelen, och klockan tre var himlen askgrå, och den fortfor att mulna och förmörkas ytterligare, som om en orkan var i antågande.

50. Och även den rövare som hängde till vänster om honom smädade honom och sade: "Du som är judarnas konung, befall nu dina judar att ta ner oss och rädda oss, så gör de det säkert." Men den andra rövaren sade: "Håll käften, broder! Ser du inte att denne man intet ont har gjort? Vi har stulit och mördat och förtjänar våra straff, men denne man har inte gjort något för att förtjäna sitt." Och han sade till Jesus: "Herre, förlåt honom, ty han vet inte vad han säger." Och Jesus svarade honom med sitt livs kärleksfullaste blick och sade: "I döden finner man den broder man aldrig fann i livet."

51. Men mörkret tilltog, och kråkorna och korparna skriade, och plötsligt ropade Jesus: "Min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig?" Och hans röst var hjärtskärande.

52. Men några soldater och judar härmade honom och sade: "Han ropar på Elias." Och de stack upp ättiksvampen igen och pinade honom med den i hans ansikte, och de sade: "Så låt oss nu se om Elias kommer och hjälper honom."

När de tröttnat på leken, och svampen låg nere på marken igen, sade herren: "Det är fullbordat. Fader, i dina händer anbefaller jag min ande." Och hans huvud föll ner, och han tycktes vara färdig.

53. Men då bröt stormen lös, och en jordbävning omskakade jorden. Vinden tjöt, och förlåten i templet rämnade i två stycken uppifrån och ända ned.

54. Och de döda reste sig ur sina gravar, och fåglarna skrek hest och ödesmättat och gällt som om en ny syndaflood var på väg. Och de döda drog in i husen och ropade till alla levande med darrande viskande röster: "Ve! Ve!" Och en fruktansvärd stormnatt följde, och blixten klöv skyn, och många hus förbrändes till aska. Och regnet piskade de korsfästas vita kroppar, och vattnet var svart och rann i bäckarna som blod.

55. Och träden i skogen rasslade som vore de behängda med järnkedjor. Och allt levande som ej var av mänskligt kött och blod ropade: "Ve! Ve!"

56. Men det var dagen före sabbaten, och judarna bad Pilatus att avlägsna kropparna från Golgata innan det blev sabbat. "Men de lever ju ännu," sade Pilatus. "Låt sönderslå benen på dem, och tag bort dem sedan," sade judarna.

57. Och benen sönderslogs på den första rövaren och på den andra, men när de skulle ta i tu med Jesus tyckte de att han såg tillräckligt död ut redan. De stack därför upp hans sida i stället, och fram vällde blod och vatten. Förbluffade såg soldaterna på varandra och frågade: "Vad skall detta betyda? Är han död eller inte?" Men allt tydde på att mannen var död.

58. Och Josef från Arimatea, en av de mera betydande rådsherrarna, som liksom Nikodemus stått Jesus nära, bad Pilatus att få Jesu kropp och tillåtelse att begrava den. Pilatus gav denna tillåtelse med orden: "Mannen är död och kan ej längre skada oss. Vi vill honom ej längre något ont." Tillsammans med Nikodemus, Johannes, Jesu moder Maria och några till förberedde de så Jesu begravning.

59. Och Maria satt en stund med sin enda son i sin famn, och vad allt hon tänkte på kan ingen människa beskriva.

60. Och Josef från Arimatea lät dem begrava honom i sin egen grav, som ännu ej var använd. Och där lades Jesu kropp, insmord i välluktande oljor och inhöljd i en svepning, och en stor sten rullades framför ingången.

61. Men mycket folk kom till graven och klagade där utanför, och de blev fler hela tiden, så att det kom att likna en folkrörelse och demonstration, som om avrättningen av Jesus kommit att symbolisera det romerska förtrycket av Israel. Detta misshagade Pontius Pilatus.

62. Men även överstepräster blev rädda och kom till honom och sade: "Låt sätta ut vakter vid graven, så att ingen kan stjäla hans lik och säga om honom att han icke fick en dödligs slut." Och Pilatus villfor deras begäran men tänkte: "Jag tror inte att vi slipper honom så lätt i alla fall."

63. Men morgonen efter sabbaten kom Mirjam från Magdala och några andra kvinnor till graven för att ombesörja den, men när de kom fram häpnade de, ty stenen var bortvältrad och graven var tom, och knektarna som vaktat graven var borta.

64. Pontius Pilatus lät kungöra, att han givit order om att kroppen skulle flyttas till ett annat ställe, så att graven inte skulle bli kultplats och en samlingsplats för upprorsrörelser. Men han lät aldrig någon veta var denna andra grav skulle vara belägen och gav alltså aldrig belägg för sin kungörelse. Just därigenom blev Josef från Arimateas gravplats den kultplats och samlingsplats för upprorsrörelser som Pilatus önskat eliminera, ty folk sade genast vid den tomma graven: "Han är uppstånden från de döda!"

65. Överstepräster, som visste något, försökte sedermera förklara saken som så:

"Hans lärjungar kom och stal hans kropp om natten och skrämde bort vakterna."

Men detta förnekade alla lärjungarna med en mun, och det att de alla blivit mycket häpna när Mirjam berättat att Jesus var försvunnen stödde icke översteprästernas teori.

66. Nikodemus trodde att Jesus aldrig dött utan att han blott varit medvetlös och skendöd, vilket han sade att blodet och vattnet talade för, som runnit ur Jesu kropp när soldaterna skurit upp mannens sida. Nikodemus trodde att Jesus återhämtat sig under det dygn som följt och att han sedan stigit upp ur graven.

67. Men denna teori haltade på det att Jesus omöjligt ensam kunnat bortvältra den stora tunga stenen som tillslöt graven. Dock trodde många på Nikodemus teori, ty soldaterna, som vaktat graven, sade sig ha blivit skrämde av att det spökade och därför givit sig iväg. Vad de blivit rädda för kunde de aldrig närmare redogöra för.

68. Några viskade om att esséerna hade hämtat Jesus ur graven och återbördat honom till livet och att det hela hade varit uppgjort på förhand. Detta var ett stöd för Nikodemus teori.

69. Men om Nikodemus teori var sann – var fanns Jesus nu?

70. Två lärjungar som hette Lukas och Kleopas omtalade att de hade träffat honom. De berättade i detalj hur det hade gått till. De hade varit på väg till Emmaus och samtalat om fredagens tragedi när en främling gjort dem sällskap som visade sig vara totalt okunnig om hela historien. De hade berättat historien för honom, och då hade han sagt:

71. "Men det måste ju ske! Hade han inte blivit korsfäst hade han aldrig blivit den konung han var!" Och de hade häpnat vid dessa ord, och främlingen hade utlagt hela Skriften för dem under hela vägen fram till Emmaus. Där hade de intagit en måltid tillsammans, men när främlingen bröt brödet och gav det åt dem öppnades plötsligt deras ögon, och de såg att främlingen var han. Eller var det verkligen han?

72. Efter korsfästelsen är allt diffust och overkligt, som om världshistorien var påtaglig fram till dess och sedan icke längre. Det finns tusen berättelser om Jesu uppståndelse, hans uppenbarelser för sina lärjungar efter döden och om hans

himmelsfärd, men berättelsen om Jesus som konung och människa tar slut i och med mysteriet med den tomma graven.

25.

1. Efter att Jesus lämnat dem blev hans lärjungar mycket förföljda. Mattias gjordes till apostel i Judas Iskariots ställe, och bland andra lärjungar märktes Ananias, Barnabas och Stefanus. Men de fortfor att leva som om Jesus fortfarande var mitt ibland dem.

2. Stefanus blev den förste av Jesu lärjungar som fick sätta livet till. Petrus och Johannes drogs inför rätta, men de dömdes icke. Stefanus dömdes för fritänkeri och för att icke följa lagen. Han stenades till döds.

3. En av de ivrigaste förföljarna av de kristna var Saulus, en nitälskande jude av högsta skolan, en elev till Gamaliel och därtill romersk medborgare, och han förföljde hatiskt de kristna både av egen övertygelse, då han ansåg dem hota Moses lag och det judiska etablissemanget, och då romarna anställde honom för det. Men en dag på vägen till Damaskus fick han ett svårt epileptiskt anfall och slogs av blindhet och övergick därefter till kristendomen. Han ändrade sitt namn till Paulus och blev därefter den mest fanatiska av alla kristna.

4. Den första lärjungen av de tolv som fick sätta livet till var Johannes äldre broder Jakob, som halshöggs med svärd. Men kort därefter dog Herodes Antipas, de kristnas främsta fiende, och hans död var lika ohygglig som farfaderns: han blev uppäten av maskar inifrån.

5. Och Paulus företog flera vidsträckta missionsresor till Mindre Asien och Grekland, och överallt vann han proselyter. Men hans framgångar var kontroversiella, ty hans tendens var att skilja kristendomen från judendomen, medan Petrus och Jesu halvbror Jakob i Jerusalem ej ville bryta ut kristendomen ur judendomen. Därigenom uppstod den första kristna schismen, som ju sedan följdes av otaliga andra sådana. Han kom till slut i konflikt med myndigheterna och fördes slutligen fängslad till Rom, där han dock hann verka ett tag innan han blev halshuggen av kejsar Nero.

6. Även Petrus mötte sitt öde i Rom. Han blev korsfäst, men när han korsfästes mindes han hur han tre gånger förnekat sin herre den där fredagsmorgonen, och han bad att som bot för sitt brott få bli korsfäst upp och ner. Och han blev korsfäst upp och ner på den kulle i Rom som kallas Vatikanen.

7. Tomas, Jesu halvbror, mötte sitt öde i Indien, där han ej utan framgång missionerade till sin död. Dock hade Matteus större framgångar i Etiopien.

8. En sällsam tradition berättar att Jesus efter sin kris i Jerusalem och efter att ha återbördats till livet av esséerna återvände till sin ungdoms Indien och slutligen återfann sitt vackra Kashmir, där han slog sig ner vid nordändan av den största sjön, som påminde så mycket om Gennesaret men var så mycket större. Och ännu idag finns det inte bara en vallfartsort norr om denna sjö till Jesu minne utan även en grav i Kashmirs huvudstad Srinagar, (som betyder 'Herrens stad',) som enligt traditionen är Jesu enda riktiga grav, där han skall ha lagts efter sin död under kejsar Trajanus regering.

9. Talrika buddhistiska skrifter beskriver Jesu verksamhet i Indien och anför anledningen till konflikten mellan Jesus och sin samtid till det faktum att Jesus var vegetarian och predikade emot såväl dödandet av djur som ätandet av kött, vilket då var ett helt främmande sätt att tänka för judarna, grekerna och romarna.

10. Johannes verkade mest i Jerusalem och senare i Mindre Asien i staden Efesos. Man försökte mörda honom två gånger, men bägge gångerna misslyckades. När tiderna var som värst efter Jerusalems fall år 70, då templet jämnades med marken, som Jesus förutspått, och då judarna blev världens mest hemlösa folk under 80-talet

under kejsar Domitianus och de kristna förföljdes hänsynslöst, flydde Johannes till ön Patmos, där han som hämnd mot Guds folks förföljare skrev Apokalypsen, det Nya Testamentets mest brinnande skrift. Men Domitianus fick ett våldsamt och brådstörtat slut, och sedan följde bättre tider, under vilka Johannes levde fridfullt hos sin församling i Efesos.

11. Han dog nästan hundra år gammal vid en tidpunkt då kristendomen äntligen tycktes börja vinna världen för sig. När han var riktigt gammal och kände dödens ankomst gick han själv ut i vildmarken och lade sig där att dö där ingen någonsin kunde finna honom. Och än idag vet man icke var hans grav är.

12. Så slutade den sista, trognaste och renaste av Jesu lärjungar sin levnads bana. Han var den ende av dem och den förste kristne som icke fick ett våldsamt och olyckligt slut.

Slut.

*(Profeten skrevs huvudsakligen 1974-76 och redigerades första gången 1982.
Denna andra omfattande revidering avslutades 21.7.1999.)*